

TARTU ÜLIKOOL
RAKE

GEOMEDIA

KONSULTATSIOONI- JA KOOLITUSKESKUS

**Kohalike avalike teenuste tasemete seire
metoodika väljatöötamine ja testimine
ning analüüsi läbiviimine**

Lõpparuanne

November 2018

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Uuringu algatas Rahandusministeerium ning see viidi läbi Riigikantselei strateegiabüroo tellimusel.

Tegevus on rahastatud ühtekuuluvusfondide 2014-2020 rakenduskava prioriteetse suuna 12 „Haldusvõimekus“ meetmest 12.2 „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“. Uuringut rahastati Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest.

Uuringu koostasid Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus RAKE ja Geomedia OÜ.

Uuringu autorid: Veiko Sepp (TÜ), Rivo Noorkõiv (Geomedia), Jaanus Veemaa (TÜ)

Uuringu autorid tänavad kaasamõtlemise, ettepanekute ja kannatlikkuse eest Andrus Jõgi, Kaie Küngast ja Kersten Kattaid Rahandusministeeriumist, Merilin Truuväärti ja Anni Katkosilda Riigikantseleist, samuti kõiki töörühmade liikmeid ja intervjueeritud kohaliku omavalitsuse ametnikke.

Sisukord

Lühikokkuvõte.....	6
1 Töö eesmärgid ja ülesanded	9
2 Töö protsess ja väljundid	9
3 KOV ülesannete täitmise ja teenuste hindamise metoodika üldlahendus.....	12
3.1 Kohalik omavalitsuse olemus ja ülesanded Eestis: seiresüsteemi sisuline ja valdkondlik ulatus	12
3.2 KOV tegevusvaldkondade käsitlus teenusvaldkondadena	14
3.3 Kriteeriumite rühmad ja üldkriteeriumid.....	14
3.4 Hindamiskriteeriumite kirjeldus seiresüsteemis.....	17
3.4.1 Kriteeriumi nimetus ja kood/nomenklatuur	17
3.4.2 Kriteeriumi seadmise alus.....	18
3.4.3 Kriteeriumi tase, lävendid ja mõõdikud.....	18
3.4.4 Andmeallikad ja mõõtmisvõimalused.....	20
3.5 Teenusvaldkondade koondhinnangute määratlemine.....	20
4 Valdkondade hindamise kriteeriumid ja lävendid koos testmõõtmiste tulemustega.....	23
4.1 Üldjuhtimine	25
4.2 Strateegiline ja finantsjuhtimine.....	34
4.3 Ehitustegevuse korraldamine, elamu- ja soojusmajandus	42
4.4 Veemajandus	51
4.5 Jäätmehooldus.....	58
4.6 Liikuvus.....	68
4.7 Põhiharidus	78
4.8 Alusharidus ja lapsehoid	88
4.9 Noorsootöö	97
4.10 Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine.....	107
4.11 Sport ja liikumisharrastus.....	116
4.12 Raamatukogundus	124
4.13 Muuseumid	134
4.14 Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi.....	140
4.15 Lastekaitse.....	151

4.16	Rahvatervis ja turvalisus	159
5	Olulisemad mõõtmisülesanded metoodika rakendamiseks, testmõõtmiste järeldused ning vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks	168
5.1	Strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek	169
5.1.1	Kehtivate üldaktide ja arengudokumentide olemasolu.....	169
5.1.2	Üldaktide ja arengudokumentide kehtivus.....	171
5.1.3	Üldaktide ja arengudokumentide sisu	172
5.1.4	Vastu võetud üksikaktide ja sõlmitud lepingute olemasolu ja sisu	174
5.1.5	Toetuste saamine riiklikest ja rahvusvahelistest programmidest	175
5.1.6	Osalemine üleriigilistes ja rahvusvahelistes võrgustikes	176
5.1.7	KOV eraldatud toetused erasektorile ja kodanikeühendustele.....	177
5.2	Inimvara ja taristu	177
5.2.1	KOV teenistujate olemasolu ja nende ametikohtade arv	178
5.2.2	KOV teenistujate kvalifikatsioon	179
5.2.3	KOV teenistujate osalus koolitustel	180
5.2.4	KOV teenistujate töötasu	180
5.2.5	Hoonete ja rajatiste seisund	181
5.3	Kättesaadavus	182
5.3.1	Teenuseid osutavate asutuste ja ettevõtete asukohad ja kättesaadavus	182
5.3.2	Teenuseid pakkuvate asutuste/hoonete juurdepääsetavus.....	183
5.4	Teenuste kvaliteet.....	184
5.4.1	Veebilehtede olemasolu ja sisu	184
5.5	Tulemuslikkus.....	185
5.5.1	Elanikkonna ja teenuse kasutajate rahulolu	185
5.6	Valdkondlikud andmekogud ja ametkondlik aruandlus	186
5.6.1	Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS).....	187
5.6.2	Hariduse Infotehnoloogia SA (HITSA) ametkondlikud andmed	189
5.6.3	Innove hariduse rahuoluküsitlus.....	190
5.6.4	S-Veeb ja H-veeb.....	191
5.6.5	Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister (STAR).....	192
5.6.6	TAI Tervisestatistika ja -uuringute andmebaas.....	193
5.6.7	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu.....	194

5.6.8	Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse register	195
5.6.9	Spordiregister.....	196
5.6.10	Rahvusraamatukogu rahvaraamatukogude statistika	197
5.6.11	Keskonnaagentuuri (KAUR) Veekasutuste infosüsteem ja Heitveeanalüüside infosüsteem 198	
5.6.12	Keskonnaagentuuri (KAUR) Jäätmekäitluse infosüsteem (JATS)	199
5.6.13	Kohalikud jäätmevaldajate registrid	200
5.6.14	Teeregister	201
5.6.15	Ühistranspordiregister	201
5.6.16	Majandustegevuse register.....	202
5.6.17	Ehitisregister	202
5.6.18	Riigi Infosüsteemi Haldussüsteem	203
6	Viidatud tööd	204

Lühikokkuvõte

Uuringu „Kohalike avalike teenuste tasemete seire metoodika väljatöötamine ja testimine ning analüüsi läbiviimine“ algatas Rahandusministeerium ning see viidi läbi Riigikantselei strateegiabüroo tellimusel. Uuringu raames välja töötatud metoodika (seiresüsteem) võimaldab mõõta ja hinnata kohalike omavalitsuste teenuste osutamise võimekuse taset. Metoodika alusel läbi viidavate analüüside abil tekib riigil võimalus sihistada paremini valdkondlikke poliitikaid ning kohaliku omavalitsuse üksustel võrrelda omavahel sooritusinformatsiooni ja arendada teenuseid.

Lähteülesandes seatud eesmärkide, samuti töö protsessi käigus selgunud piirangute ning töörühmade ettepanekute alusel on seiresüsteemiga hõlmatud 16 kohaliku omavalitsuse olulist tegevusvaldkonda: üldjuhtimine; strateegiline planeerimine ja finantsjuhtimine; ehitustegevuse korraldamine, elamu- ja soojamajandus; liikuvus, liikluskorraldus ja teehoid; jäätmehooldus; veemajandus; alusharidus ja lastehoid; põhiharidus; noorsootöö; täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi; lastekaitse; rahvatervis ja turvalisus; rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine; raamatukogundus; muuseumid; sport ja liikumisharrastus. Neid tegevusvaldkondi käsitletakse metoodika raames läbi (avaliku) teenuse avara mõiste, mille alusel teenus on hüve või väärtuse loomise vorm. Tulenevalt ei mõõda ja hinda seiremetoodika valikusse kuuluvaid tegevusvaldkondi kõikselt, vaid üksnes niivõrd kuivõrd nendes luuakse kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil elavatele inimestele erinevat tüüpi hüvesid.

Arvestades ühelt poolt töö lähteülesandes määratletud võrdleva mõõtmise prioriteetseid aspekte ning teiselt poolt teiste riikide kogemusi ja teenuste hindamise teoreetilisi käsitlusi sisaldab seiremetoodika iga teenusvaldkonna kohta 3 hindamisdimensiooni, millest 2 esimest jagunevad omakorda kaheks alamdimensiooniks:

1. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise võimekus ehk ressurssidest tulenevad eeldused teenuseid korraldada ja osutada (vastab ligikaudu mõistele *assets*), mille all eristatakse:
 - a) Strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek ja võimekus
 - b) Inimvarast ja taristust tulenev valmisolek ja võimekus
2. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise tase (vastab ligikaudu mõistele *sooritus/performance*), mille all eristatakse:
 - a) Kättesaadavus
 - b) Kvaliteet
3. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise tulemuslikkus.

Kokku sisaldab metoodika 334 hindamiskriteeriumit ja edasiseks välja arendamiseks veel 143 soovituslikku kriteeriumi. Iga kriteeriumi jaoks määratakse metoodikas kriteeriumi enda olemuslikust sisust lähtuv tase – kriteerium sobib kas teenuse baastaseme, edasijõudnu taseme või eeskujuliku taseme hindamiseks. Igale kriteeriumile on määratud ka teenustaseme sisulised lävendid, mille alusel on võimalik saavutatud tasemeid eristada. Baastaseme kriteeriumile on võimalik määrata kuni 3 lävendit (baas, edasijõudnu ja eeskujulik), edasijõudnu taseme kriteeriumile kuni 2 ning eeskujuliku taseme

kriteeriumile ainult 1 lävend (eeskujuliku taseme lävend). Samas ei pea kõiki võimalikke lävendeid kriteeriumile sõnastama ning seda ei ole ka tehtud.

Lävendite määratlemine õiglasel, motiveerival jms tasemel on välja töötatud seiremetoodika kõige tundlikum komponent. See tuleneb nii lävendite vähesest kasutusest senises halduspraktikas, erinevatest arusaamadest teenustasemetest, teenuste sisu (sh seaduste tasandil teenuse osutamisele seatud nõuete) muutumisest, aga ka „tüüpilise“ KOV-üksuse keskmise võimekuse muutumisest. Viimase punkti osas on meetodikas püütud aluseks võtta haldusreformi järgse KOV-süsteemi omavalitsusüksuste suurust - lävendite määratlemisel on eeldatud KOV-üksuste suuruseks vähemalt 5 tuhat elanikku või siis seda, et sarnane võimekus on saavutatud muul moel.

Teenusvaldkondade koondhinnang KOV-üksuse kohta kujuneb üksikute kriteeriumite teenustasemete kvantitatiivsete jaotuste alusel. Meetodikas pakutakse välja kaks alternatiivset koondhinnangu arvutusloogikat. Esiteks nn range mudel, kus eristatakse kokku 9 teenustaset (sh tase 1, mis osundab sellele, et KOV-üksus ei täida lävendeid minimaalsel suhtarvu ulatusel) ning milles nõutakse järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, esikujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist. Selline arvutusloogika võimaldab paremini tõlgendada koondhinnangu väärtusi. Ja teiseks, erineval tasemel lävendite täitmist tasakaalustatumalt ja sujuvamalt arvesse võttev mudel, kus eristatakse 10 koondhinnangu taset.

Välja töötatud seiremetoodika kriteeriumite asjakohasuse ja mõõtmisvõimaluste testimiseks, samuti haldusreformi eelse olukorra esialgseks hindamiseks Eesti KOV-süsteemis aastal 2016, viidi uuringu raames läbi andmekorje üleriigilistest registritest ning muudest ametlikest ja mitteametlikest andmekogudest. Üldine järeldus andmekorjest on, et käesoleval ajal ei ole vähemalt osade teenusvaldkondade tasakaalustatud ja terviklikuks hindamiseks Eestis piisavalt nõ valmis andmeid. Kokku kriteeriumitele määratud 737 lävendist õnnestus üleriigilise katvusega andmete alusel mõõta 395 ehk 54% lävenditest. Kõige paremad, kuid kaugeltki mitte täielikud ja probleemidevabad, mõõtmisvõimalused on inimvara ning tulemuslikkuse dimensioonidel. Samas on nimelt KOV tegevuse tulemuslikkuse hindamine teoreetiliselt kõige problemaatilisem, kuivõrd üldjuhul on KOV sekkumine teenusvaldkonda üksnes osaline, üldjuhul riigi tasandil õiguslikult piiratud ning tulemused ühes või teises teenusvaldkonnas sõltuvad tugevalt piirkondade üldisemast sotsiaal-majandusliku arengu tasemest. Teistel olulistel hindamisdimensioonidel (strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek; taristu seisund; teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteet; kättesaadavus selle erinevates vormides), kus omavalitsusorganite tegevus või tegevusetus ilmneb oluliselt selgemalt, leidub koheste üleriigiliste usaldusväärsede mõõtmisvõimalustega kriteeriume ebapiisavalt. Sageli on vajalik olemasolevate andmete käsitsi töötlemine (koondamine, sisu meetodiline liigitamine, ühendamise teiste andmekogude andmetega, jms) või siis erinevate meetodikate abil täiendavalt tootmine. Vastavad vajadused ja ettepanekud on valdkonnaüleste mõõtmisülesannete ning mõõtmiseks tähtsaimate valdkondlike registrite kaupa esitatud töö 5. peatükis. Ettepanekute elluviimisel tagab välja töötatud meetodika piisavalt tervikliku ja tasakaalustatud KOV teenusvaldkondade hindamise.

Seega on olemas vajadus metoodikat täiendavate kriteeriumite, rek calibreeritud lävendite ja uute mõõtmisandmete arvelt edasi arendada. Töö tulemusel valminud metoodikat tuleks käsitleda kui raamistikku, millele tuginedes kujundada välja - soovitatavalt keskvalitsuse ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu koostöös - kohaliku omavalitsuse teenusvaldkondade pidevalt edasi arendatav seiresüsteem. Töösse kaasatud ministriumid on avaldanud huvi jätkata arutelusid metoodika parendamiseks valdkondade spetsiifikast lähtudes. Vähemalt samavõrra oluline on tegeleda valdkondlike andmekogude andmete kvaliteedi ja kättesaadavuse tõstmisega avaliku teabe seaduse eesmärkidest lähtuvalt, sealhulgas metoodika huvides täiendavalt läbi viidavate fakti- ja tõendus põhiste enesemõõtmiste tulemuste lõimimist olemasolevatesse andmekogudesse.

1 Töö eesmärgid ja ülesanded

Töö eesmärgiks oli töötada välja ühtne metoodika kohalike omavalitsuste teenuste osutamise võimekuse taseme ja selle muutumise kohta andmete kogumiseks ja analüüsimiseks. Metoodika alusel läbi viidavate analüüside abil peaks riigil olema võimalik sihistada paremini valdkonna poliitikaid ning see peaks võimaldama KOV-üksustel võrrelda sooritusinformatsiooni teiste KOV-üksustega. Metoodika on teadmispõhiseks ja motiveerivaks töövahendiks kohalike avalike teenuste arendamisel.

Välja töötatud metoodika ja selle alusel perioodiliselt läbiviidavate uuringute tulemused on eesmärgipäraselt edaspidi kasutatavad kui alus/sisend:

- kohalike teenuste osutamise võimekuse ja teenuste kvaliteedi võrdlemisel läbi aja, sh enne ja pärast haldusreformi;
- parema ülevaate andmiseks keskvalitsusele, millisel tasemel kohalikke teenuseid osutatakse, et kavandada vajalikke sekkumis- või toetamismeetmeid paremate teenuste osutamiseks elanikele ning suunata fookus teenusetasemete tõusule;
- ülevaate andmiseks elanikele oma kohalikus omavalitsuses pakutavate teenuste tasemetest võrdluses ajas ja teiste KOV-idega;
- kohalikele omavalitsustele enda võrdlemiseks ajas ja teiste KOV-iga, teadmaks, mida tehakse hästi ning mis vajaks järel aitamist (suurendamaks motiveeritust paremal tasemel teenuste pakkumiseks);
- ühiskondliku arutelu tekkimiseks, millisel tasemel peaksid kohalikud teenused kättesaadavad olema, ilma konkreetsete kriteeriumite fikseerimiseta seaduse tasandil;
- võimalusel pikemas perspektiivis portaali loomiseks, kus erinevad sihtgrupid (elanikud, ministriumid, kohalikud omavalitsused, teised huvitatud osapooled) saaksid võimalikult lihtsalt ülevaate kohalike teenuste pakkumise tasemest erinevates KOVides.

2 Töö protsess ja väljundid

Metoodika väljatöötamise protsess kestis 2017. aasta augustist kuni 2018. aasta oktoobrini. Töö sissejuhatavas etapis (august 2017) arendati pakkumuses esitatud metoodika üldlahendust koostöös tellija esindajatega. Tellija huvidest lähtudes loobuti arutelude tulemusel pakkumuses esitatud ideest, koostada iga teenusvaldkonna kohta kriteeriumite kaalutud väärtusi summeeriv indeks ning indeksi väärtustel põhinevad edetabelid. Selle asemel seati eesmärgiks välja töötada metoodika, mille koondtulemused rühmitavad KOV-üksused teenustasemete alusel rühmadesse. Samuti täiendati võrdlusena pakkumuses esitatuga metoodika üldlahendust tulemuslikkuse mõõtmise ülesandega.

Protsessi II etapis (august – oktoober 2017) arendati teoreetilisele kirjandusele ja teiste riikide kogemusele tuginedes üldlahendust edasi. Koostati esialgne kahetasandiline kriteeriumite süsteem, milles eristati 5 kriteeriumite rühma ning nende siseselt (avalike) teenuste üldisest toimimisloogikast lähtuvalt avar loend potentsiaalsetest kriteeriumitest (üldkriteeriumitest). Selle esialgse kriteeriumite süsteemi alusel viidi läbi Eesti seaduste ja muude õigusaktide, riiklike arengukavade, valdkondlike juhendmaterjalide sisu sekundaaranalüüs, mille põhjal sõnastati kooskõlas teoreetiliste üldkriteeriumitega kõigile teenusvaldkondadele konkreetsed kriteeriumid ja teenustaseme lävendid. Tulemused vormistati valdkondlike MS Excel tabelitena.

Ekspertkonsultatsioonide esimene ring (III etapp) toimus 2017. aasta oktoobrist kuni detsembrini. Ministeeriumite esindajatest koosneva juhtrühma avakohtumisel lepidi kokku, et esialgselt teenusvaldkondade loendit täiendatakse rahvatervise ja turvalisuse valdkonnaga. Igale töörühmale määrati töörühma juht (üldjuhul valdkonna ministeeriumi esindaja), kellega koostöös kutsuti kokku 15 töörühma, millesse kuulusid lisaks riigiasutuste esindajatele ka kohaliku omavalitsuse üksuste ja liitude, valdkondlike katusorganisatsioonide, erialaliitude, teenuseid osutavate ja korraldavate ettevõtete, vabaühenduste ja teadusasutuste esindajad. Kokku osales 18 töörühma seminaril (osades valdkondades viidi läbi neid mitu) 105 inimest. Hilisemas koostöös Kultuuriministeeriumiga ilmnis soov ja vajadus ka eraldi muuseumite teenusvaldkonna eristamiseks ning selle jaoks kriteeriumite süsteemi välja töötamiseks. See teostati ministeeriumi valdkonnaekspertide ja metoodika autorite vahelises koostöös; vastavat töörühma täiendavalt kokku ei kutsutud.

Töörühmades läbi viidud ekspertkonsultatsioonide eesmärk oli valikute tegemine teenuste kriteeriumite esialgsetest loenditest, sobivate mõõdikute määratlemine iga kriteeriumi kohta, kriteeriumi olulisuse määratlemine, võimalusel ka hea teenustaseme lävendite ja eesmärgistatava sihtrühmade hõlmatuse määrade eristamine. Konsultatsioonide läbiviimiseks moodustatud töörühmade arvu suurenemine võrdluses algselt kavandatuga, samuti töörühma arutelude tulemuste ebaühtlus teenusvaldkondade lõikes, esile kerkinud sisulised metoodilised probleemid, täiendavad vajadused teenuste kriteeriumite käsitlemiseks osundasid vajadusele mitte piirduda ühe konsultatsioonide vooruga, nii nagu see oli esialgselt pakkumuses kavandatud. Töörühmade töö tulemused vormistati vahearuandena (detsember 2017) ning uuendatud kriteeriumite tabelitena. Viimane saadeti töörühma juhtidele tagasiside andmiseks (jaanuar-märts 2018). Tagasiside alusel vormistati uuendatud kriteeriumite tabelid, mis võeti aluseks kriteeriumite asjakohasuse ja mõõdetavuse testimisel.

Metoodika testimised (IV etapp) viidi läbi ajavahemikus 2018. aasta maist kuni septembrini. Testimise esimese tööna operatsionaliseeriti kriteeriumite lävendid võimalike mõõdikute kaudu ning sellest lähtuvalt viidi läbi esmane andmekorje riiklikest registritest ja muudest andmeallikatest. Üleriigilises andmekorjes kasutati kahte peamist meetodit. Esiteks koondati ja süstematiseeriti veebis avaldatud avaandmed, mis on kasutatavad metoodika kriteeriumite lävendite mõõtmiseks. Olulisemateks avaandmete saamiseks kasutatud allikateks on: Riigiraha portaal, KOV eelarve täitmise aruanded, Riigi Teataja, MuiS, MTR, EL struktuurifondide toetuste andmestik, EL ja riiklike toetuste rakendusametuste toetuse saajate aruandlus, Terviseameti aruandlus, Terviseinfo, Statistikaamet, TAI tervisestatistika, Riigihangete register, KOFs seireandmed, EHR. Teeregister, PPA avaandmed, Päästeameti avaandmed.

Teiseks esitati töö eesmärkidest lähtuv esmane andmepäring (mai-juuni 2018) riiklikesse registritesse ja teistele andmevaldajatele, kelle seas olid: Rahvakultuuri Arenduskeskus, Keskkonnaagentuur (veemajanduse aruandlus), Keskkonnaamet (jäätmearuandlus), Haridus- ja Teadusministeerium (EHIS, Sotsiaalministeerium (H-Veeb, S-Veeb), TEHIK (STAR), Spordiregister, Innove (hariduse rahulolu uuring), SKA, Rahvusraamatukogu (rahvamajade statistika), Eesti Noorteühenduste Liit (noorte osalus kogud), TAI (koolitused), Laulu- ja tantsupeo sihtasutus (protsessis osalejad), Statistikaamet (elanike paiknemine seoses ühistranspordi liinivõrguga), Terviseamet (immuniseerimine), HITSA (digipädevuse andmed), ENTK, Päästeamet, MTÜ Eesti Naabrivalve, Rahandusministeerium (KOV personalistatistika), EANK, Konkurentsiamet, Riigikontroll (munitsipaalhoonete seisukord), Siseministeerium (päästevaldkonna vabatahtlikud).

Testimise keskne osa oli kriteeriumite asjakohasuse hindamine kohaliku omavalitsuse vaatepunktist. Vastavad konsultatsioonid viidi läbi kolmes erineva territoriaalse asukoha ja sotsiaal-majanduslike arengueeldustega KOV-üksuses – nimelt Rae ja Räpina vallas ning Tartu linnas. Kohaliku omavalitsuse esindajatega läbi viidud valdkondlike arutelude aluseks oli mõõtmisandmetega täidetud valdkondlikud kriteeriumite tabelid, mille asjakohasust, tasakaalustatust ja terviklikkust, samuti määratletud teenustasemete sobivust ja õiglust (vastava KOV-üksuse vaatepunktist) intervjuude käigus hinnati. Seejuures täiendati kriteeriumite mõõtmistabeleid testitud KOV-üksuste ulatuses KOV dokumendiregistrites ja muudes avalikes kohalikes veebiressurssides kättesaadavate andmetega.

Rae ja Räpina vallas testimise läbiviimiseks lepiti kokku vallavanematega, Tartu linnas pöörduiti otse osakondade või talituste juhtide poole. Peale nõusoleku saamist testimiseks saadeti ametnikele töömaterjalid ja lepiti kokku kokkusaamise ajad. Kohtumistel arutati kõik kriteeriumid ühekaupa läbi. Kokku viidi läbi 35 valdkondlikku arutelu, mille kestvuseks oli sõltuvalt valdkonnast või teatud juhtudel ka hõlmatud valdkondade arvust 1-3 tundi. Üldine sõnum aruteludelt oli, et välja pakutud kriteeriumite seadmine ja hindamine aitab kaasa ametnike tööalase tegevuse läbimõtestamisele. Konkreetsed ettepanekud ja tähelepanekud esitatud materjali kohta koondati ja need arutati töö täitja poolt läbi. Kolme pilootomavalitsuse tagasiside põhjal tehti muudatusi teenuste hindamise kriteeriumite valikusse, kriteeriumi taseme määratlustesse ning lävendite sõnastustesse.

Teenusvaldkondade täpne hindamismudel arendati välja (V etapp) töö hilises faasis tuginedes üleriigilistele ja testitud KOV-üksuste kohta kogutud andmetele. Sõnastati reeglid, mille alusel kriteeriumite väärtustes kujunevad koondhinnangud teenusvaldkondade kohta, ning testiti neid kogutud andmete põhjal. Selleks loodi MS Excel võimaluste baasil tehnilised lahendused hinnangute arvutamiseks. Testimise tulemusel loobuti muuhulgas teoreetiliselt huvitavat ideed rakendada koondhinnangute arvutamisel nõ superkriteeriume, mille asjakohased lävendid peaksid igal juhul olema täidetud, sõltumata vastava KOV-üksuse tulemustest muude kriteeriumite osas. Kokkuleppel tellijaga esitatakse metoodika raames kaks alternatiivset valdkonna koondhinnangu arvutamise mudelit (vt. 3.5).

Metoodika välja töötamise lõppetapis (september-oktoober 2018) saadeti testitud kriteeriumite tabelid veelikordsetl töörühma juhtidele tagasiside andmiseks. Mitmes valdkonnas viidi läbi ka täiendavad seminarid, kus tutvustati testimise tulemusi ning arutati metoodika üldloogikat. Töörühmade poolsed parandused ja ettepanekud viidi uuesti kriteeriumite tabelitesse sisse.

Töö tulemused on vormistatud käesolevas lõpparuandes ning kriteeriumite ja koondhinnangute analüütilistes tabelites. Viimased on koondatud 16 valdkondlikusse MS Excel faili, mis on töö lahutamatuks lisadeks.

3 KOV ülesannete täitmise ja teenuste hindamise meetodika üldlahendus

Iga seiresüsteemi aluseks on ühtne ja terviklik teoreetiline arusaamine mõõdetava ja hinnatava objekti olemusest kooskõlas seire eesmärgiga. Alljärgnevalt esitatakse meetodika sissejuhatusena esmalt üldine kontseptuaalne raamistik, mis kirjeldab hindamise ja mõõtmise objekti hindamisülesandest lähtuvalt. Seejärel antakse ülevaade hindamiskriteeriumite käsitlusest seiresüsteemis ning hinnangute kujunemise loogikast. Üldlahenduse esitluse lõpetab teenusvaldkondade üldhinnangute määratlemise reeglite selgitus.

3.1 Kohalik omavalitsuse olemus ja ülesanded Eestis: seiresüsteemi sisuline ja valdkondlik ulatus

Kooskõlas lähteülesandega on välja töötava meetodika seire objektiks laiemalt kohaliku omavalitsuse teostamine Eestis ning kitsamalt kohaliku omavalitsuse teenuste korraldamise ja osutamise tase. Kohaliku omavalitsuse olemus ja ülesanded Eestis on sätestatud põhiseaduses, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses ja valdkondlikes seadustes. Välja töötatud seiresüsteem taotleb kooskõla kohaliku omavalitsuse mõistega, nii nagu see on defineeritud KOKS §2 lõikes 1, mille järgi kohaliku omavalitsus on „omavalitsusüksuse – valla või linna – demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohaliku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi“.

Kuivõrd kohaliku omavalitsuse ülesannete hulk Eestis on väga ulatuslik, siis ei taotle seiresüsteem mitte kogu kohaliku omavalitsuse tegevuse mõõtmist ja hindamist. Seiresüsteemi hõlmatavate ülesannete ringi piiritlemisel on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- Tegemist on KOV kohustusliku või tingimuslikult kohustusliku ülesandega, mis on sätestatud KOKS'is (esmajoones § 6, 22, 30);
- Tegemist on KOV kohustusliku või tingimuslikult kohustusliku ülesandega, mille sisu on sätestatud valdkondlikes seadustes;
- Tegemist on ülesannetega, mille täitmise kulud KOV konsolideeritud eelarvetes on olulised ning hõlmatud valdkonnad katavad valdava osa KOV eelarvekuludest.

Samuti on seiretulemuste tõlgendamise ja juhtimisinfona kasutamiseks vajalik seirataivate ülesannete rühmitamine tegevus- või teenusvaldkondadesse. Nende eristamisel on võetud aluseks järgmisi asjaolusid:

- Valdkonna terviklikkus ja kuuluvus laiemasse teenuste rühma teenuse kasutaja (kliendirühma) jaoks
- Valdkonna eristus ja lähedus teineteisele avalikkuse vaatepunktist
- Valdkonna jaotus ja rühmitatus riigi ministriumite valitsemisalade lõikes
- Valdkonna jaotus ja rühmitatus riiklike valdkondlike arengukavade ja nende oluliste struktuuriosade lõikes
- Valdkondade jaotus ja rühmitatus valdkondlike seaduste lõikes
- Valdkondade jaotus ja rühmitatus riigi raamatupidamise ja finantsaruandluse lõikes
- Valdkondade jaotus ja rühmitatus riiklike ja kohalike andmekogude, riikliku statistika lõikes.

Kõigi nende asjaolude, samuti töö protsessi käigus selgunud piirangute ning töörühmade ettepanekute alusel sisaldab metoodika 16 tegevusvaldkonda:

- 1) Üldjuhtimine
- 2) Strateegiline planeerimine ja finantsjuhtimine
- 3) Ehitustegevuse korraldamine, elamu- ja soojusmajandus
- 4) Veemajandus
- 5) Jäätmehooldus
- 6) Liikuvus, liikluskorraldus ja teehoid
- 7) Põhiharidus
- 8) Alusharidus ja lastehoid
- 9) Noorsootöö
- 10) Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine
- 11) Sport ja liikumisharrastus
- 12) Raamatukogundus
- 13) Muuseumid
- 14) Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi
- 15) Lastekaitse
- 16) Rahvatervis ja turvalisus

Nende tegevusvaldkondade kohta sisaldab metoodika terviklikud kriteeriumite süsteemid, mille alusel on võimalik anda ka valdkondlik koondhinnang KOV-üksuste tegevusele. Valdkonnaülese koondhinnangu andmine ei ole käesoleva metoodika ülesandeks ning vastavat arvutamise valemit metoodika ei sisalda.

3.2 KOV tegevusvaldkondade käsitus teenusvaldkondadena

Välja töötatud seiremetoodika hindab kohaliku omavalitsuse teostamist Eestis spetsiifilisest teoreetilisest vaatepunktist – nimelt läbi avaliku teenuse mõiste. Seejuures lähtutakse avarast avaliku teenuse mõistest, mis hõlmab enda alla nii otseseid kui ka kaudseid teenuseid, sh ka nt poliitikakujundamise teenust (Käsiraamat: strateegiline planeerimine ja finantsjuhtimine. Teenuste kaardistamise juhend, 2017; Avalike teenuste korraldamise roheline raamat, 2015). Sellisena mõistetuna on teenus:

- hüve või väärtuse loomise vorm (Hastings and Saperstein, 2014)
- väärtuse loomine sihtrühmale, mis võimaldab saavutada oodatud tulemusi (Eesti avalike teenuste ja IKT teenuste osutamise seotud mõistete mudel, 2016)

Lähenedamise oluline tunnus on see, et loodud hüvesid ja väärtusi ning saavutatavaid tulemusi hinnatakse eelkõige tavalise inimese vaatepunktist (Cole and Parston, 2006), kes saab loodud hüvedest kasu erinevates rollides:

- Kodanikuna - kasutavad jagamatuid ühishüvesid (pargid, keskkond, linnaruum).
- Kohuslasena - täidavad seadusi ja teisi ettenähtud kohustusi. Selle alusel tekib neil õigus teatud hüvedele (nt autojuhtimisõigus, õigustatud subjekti staatus) või on neil teatud liiki kohustused (näiteks maksumaksja, ajateenimiskohuslane).
- Kasusaajana - kasutavad isiksust arendavaid ja heaolu loovaid teenuseid.
- Abisaajana - vajavad lisatoetusi ja teenuseid selleks, et olla aktiivselt ka teistes rollides (kasusaaja, klient jne).
- Kliendina - kasutavad standardseid individuaalseid hüvesid (nt ühistransport, kommunaalteenused jne) (Avalike teenuste delegeerimine vabaühendustele, Praxis 2014 – tabel 2; vt ka nt. Public Management and Governance, eds. Boivard and Löfler, 2009).

Seega ei hinda seiremetoodika välja valitud tegevusvaldkondi kõikselt, vaid üksnes niivõrd kuivõrd need loovad kohalikele elanikele, st kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil elavatele inimestele, erinevat tüüpi hüvesid. Põhimõtet rakendatakse ka üldjuhtimise ning strateegilise ja finantsjuhtimise valdkondadele, mille laiem mõtestamine teenusvaldkondadena on probleemne.

3.3 Kriteeriumite rühmad ja üldkriteeriumid

Teenuste kirjeldamise, mõõtmise ja hindamise üldistes käsitlustes eristatakse teenuse osutamise sisendeid, protsesse, väljundeid, tulemusi ja mõjusid (vt nt Pidd, 2012) ning samuti varasid ja ressursse (*assets*), mis on teenuse osutamiseks kasutada (vt. nt Esfahani, 2005). Arvestades ühelt poolt töö lähteülesandes osundatud võrdleva mõõtmise prioriteetseid aspekte ning teiselt poolt teiste riikide kogemusi ja teenuste hindamise teoreetilisi käsitusi (vt nt Holzer ja Yang 2004; Pidd, 2005; Greiling,

2006; Van Dooren ja Van de Walle 2008; Matei et al., 2016) sisaldab seiremetoodika iga teenusvaldkonna kohta 3 hindamisdimensiooni, millest 2 esimest jagunevad omakorda kaheks alamdimensiooniks alljärgnevalt:

1. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise võimekus ehk ressurssidest tulenevad eeldused teenuseid korraldada ja osutada (vastab ligikaudu mõistele *assets*), mille all eristatakse:
 - c) Strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek ja võimekus
 - d) Inimvarast ja taristust tulenev valmisolek ja võimekus
2. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise tase (vastab ligikaudu mõistele *sooritus/performance*), mille all eristatakse:
 - c) Kättesaadavus
 - d) Kvaliteet
3. Teenusvaldkonna korraldamise ja osutamise tulemuslikkus.

Tulemusena moodustunud 5 kriteeriumite rühma on seiremetoodika jaoks defineeritud läbi võimalike ja asjakohaste üldiste hindamiskriteeriumite:

1a. Strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek ja võimekus:

- SOV1: Valdkonna juhtimiseks on loodud strateegiline alus
- SOV2: Teenuseid osutavate munitsipaalasutuste juhtimiseks on loodud strateegiline alus
- SOV3: Valdkonna korraldamiseks on loodud KOV eripära arvestav õiguslik regulatiivne alus
- SOV4: Valdkonna ja/või teenuseid osutavate asutuste laiapõhjaliseks ja kaasavaks juhtimiseks on loodud organisatoorsed eeldused
- SOV5: Valdkondliku teabe süsteemseks haldamiseks on loodud õiguslikud ja infotehnoloogilised eeldused
- SOV6: Valdkonna juhtimise ning teenuse osutamise kvaliteedi ja tõhususe suurendamiseks on loodud KOV-üksuste vahelisi koostööstruktuure
- SOV7: Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on loodud täiendav võimekus valdkonna korraldamiseks ja ülesannete täitmiseks
- SOV8: Erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega on saavutatud täiendav võimekus valdkonna ülesannete täitmiseks.

1b. Inimvarast ja taristust tulenev valmisolek ja võimekus:

- ITR1: Valdkonda korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad
- ITR2: Teenuseid osutavad kvalifitseeritud spetsialistid
- ITR3: Teenust osutavate ja korraldavate spetsialistide töö on väärtustatud
- ITR4: Teenust osutavaid spetsialiste on teenuse kvaliteetseks osutamiseks piisavalt
- ITR5: Teenust osutavad ja korraldavad spetsialistid tegelevad enesetäiendamisega
- ITR6: Teenust osutava personali järelkasv on tagatud
- ITR7: Teenuse osutamise võimekust suurendavad kaasatud vabatahtlikud

- ITR8: Teenuseid osutatakse heas seisundis hoonetes ja rajatistel
- ITR9: Teenuse osutamiseks kasutatavad hooned vastavad kehtestatud nõuetele
- ITR10: Teenuse osutamiseks vajalik tehniline taristu on piisav ja heal tasemel.

2a. Teenuste kättesaadavus

- KTS1: Teenuse kättesaadavus KOV elanikule on korraldatud
- KTS2: Teenuse kättesaadavus on korraldatud erinevatele sotsiaal-majanduslikele sihtrühmadele
- KTS3: Teenus on kodulähedane ja/või ruumiliselt piisavalt hästi kättesaadav
- KTS4: Tagatud on erivajadustega inimestele teenusele juurdepääsetavus
- KTS5: Teenus on ajaliselt hästi ja paindlikult kättesaadav
- KTS6: Teenust osutatakse taskukohase ja õiglase hinnaga.

2b. Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteet

- KVL1: Elanikkonnale osutatavad teenused pakuvad mitmekesiseid tegevus- ja kasutusvõimalusi
- KVL2: Tagatud on tugiteenuste/tugispetsialistide olemasolu teenuse osutamisel
- KVL3: Teenus on sidustatud teiste teenustega
- KVL4: Elanikud on informeeritud pakutavate teenuste sisust ja teenusepakkujatest
- KVL5: Klientidele on loodud võimalused teenuste paindlikuks kasutamiseks
- KVL6: Teenuste osutamisel seatakse ja järgitakse kvaliteeti tagavaid nõudeid
- KVL7: Teenuste menetlemise protsessis järgitakse kvaliteeti tagavaid nõudeid
- KVL8: Teenuste korraldamisel ja osutamisel kasutatakse teadmisi- ja tõendus põhiseid lahendusi
- KVL9: Teenuste korraldamisel ja osutamisel rakendatakse digilahendusi
- KVL10: Loodud on toimiv teenuste kvaliteedi hindamise, kontrolli ja järelevalve süsteem
- KVL11: Teenuseid osutavates asutustes viiakse süsteemselt läbi sisehindamist
- KVL12: Teenuse osaks on elanikkonna teadlikkuse tõstmine
- KVL13: Kliendid on kaasatud teenuste arendamisesse ning neil on võimalus anda teenuste kohta tagasisidet
- KVL14: Loodud on motiveeriv tunnustussüsteem.

3. Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkus

- TLM1: Teenuse kasusaajad on osutatavate teenustega rahul
- TLM2: Teenuse kasutamise tulemusel suureneb kasusaajate heaolu ja võimekus
- TLM3: Valdonna korraldamise ja teenuse osutamise tulemusena suureneb elanikkonna osalus ja aktiivsus
- TLM4: Valdonna korraldamise ja teenuse osutamise tulemusena on minimeeritud ja/või kontrolli all hoitud negatiivsed arengud
- TLM5: Valdonna juhtimise ja korraldamise tulemusel paraneb süsteemi tõhusus ja ressursside kasutuse optimaalsus

- TLM6: Valdkonna juhtimise ja korraldamise tulemusel on saavutatud valdkonna jätkusuutlikkus ja uuenemisvõime.

Nende üldistatud kriteeriumite raames on seiremetoodikas iga valdkonna kohta sõnastatud asjakohased konkreetsed kriteeriumid, mille alusel toimub KOV-üksuste hindamine valdkondade lõikes. See, kas vastav kriteerium on valdkonna kohta tõepoolest seatud ja defineeritud, lähtub vastava valdkonna töörühma sisendist ning testitud KOV-üksuste esindajate seisukohtadest kriteeriumi sisulise olulisuse osas. Seejuures on arvestatud teoreetilise nõudega anda kriteeriumite süsteemiga valdkondadele võimalikult terviklik ja tasakaalustatud hinnang. Muuhulgas tähendab see iga kriteeriumi asjakohasuse hindamisel vajadust vastata küsimusele, kas KOV-üksust, mis ei täida vastavat kriteeriumit (selle erinevaid tasemeid), on võimalik ja õigustatud hinnata head teenustaset näitavaks KOV-üksuseks (nt. kui puudub seaduses nõutud teenuse osutamist reguleeriv kohalik määrus).

Seiresüsteemi lõpliku toimimise mõttes seab kriteeriumite valikule piiranguid (ökonomsete) mõõtmisvõimaluste olemasolu, mis aga on ajas muutuv ning mida on võimalik parandada (vt. teenusvaldkondade tabelites vastav andmeväli ning kokkuvõtvalt ptk 5, kus valitud üldkriteeriumite ja olulisemate valdkondlike andmekogude kohta on kirjeldatud olemasoleva mõõtmisvõimalused ning arenguvajadused). Kriteeriumid, mille lävendeid ei suudetud mõõtmiseks piisavalt täpselt sõnastada ja/või mille ökonomised mõõtmisvõimalused puuduvad, säilitati kui soovituslikud kriteeriumid, mille defineerimiseks ja mõõtmisvõimaluste loomiseks tuleb tööd jätkata.

3.4 Hindamiskriteeriumite kirjeldus seiresüsteemis

Iga seiresüsteemi kuuluv kriteerium on kirjeldatud ühtsetel alustel: nimetus; kriteeriumite nomenklatuurile vastav kriteeriumi kood; kriteeriumi tase ja seatud lävendid; kriteeriumi seadmise alus; kriteeriumi rakendamise tingimused ja erandid; andmeallikad ning mõõtmisvõimalused ja mõõtmisega seonduvad probleemid.

3.4.1 Kriteeriumi nimetus ja kood/nomenklatuur

Kriteeriumi nimetused on sõnastatud üldkriteeriumite (vt 3.3) valdkonnaspetsiifiliste ja vajadusel ka sisuliste täpsustustena. Näiteks kui üldkriteeriumiks on „Valdkonna juhtimiseks on loodud strateegiline alus (või eeldused)“, siis jäätmemajanduse valdkonnas on kriteeriumiks „Jäätmehoolduse juhtimiseks on loodud strateegiline alus“. Milline see strateegiline alus jäätmemajanduses täpsemalt peaks olema, määratletakse juba teenustasemetel lävendite ja mõõdikute kaudu (vt. 3.4.3.).

Seiresüsteemi terviklikkuse huvides kasutatakse selles valdkonnaülel kriteeriumite nomenklatuuri (vt. 3.3.) koos vastava koodiga – SOV1: SOV kui strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku kood, 1 kui osundus sellele, et tegemist on strateegilise käsitluse olemasolu ja sisukuse hindamisega. Üldise nomenklatuuri olemasolu ei tähenda, et teenusvaldkondades on iga üldkriteeriumile vastav

valdkondlik kriteerium seatud ja hinnatud. Küll võimaldab ühtne valdkonnaülene nomenklatuur mõista, milliseid teenusvaldkonna ülesannete täitmise aspekte hinnatakse ja milliseid mitte. Juhul kui ühe ja sama üldkriteeriumi raames on määratud mitu valdkondlikku kriteeriumi, siis täiendatakse koodi vastava tähega (SOV1a; SOV1b, jne).

Kriteeriumite ühtne rühmitamise ja järjestamise kord lihtsustab teenusvaldkondade omavahelist võrdlemist ning mõõtmisvõimaluste parandamise kavandamist (vt. ptk 5). Samuti loob see eeldused selleks, et kriteeriumite lisamisel või välja tõstmisel seiresüsteemist, mis teenusvaldkondade arengu tulemusel paratamatult on vajalik, ei pea muutma kõigi teiste „järgnevate“ kriteeriumite koode.

3.4.2 Kriteeriumi seadmise alus

Iga kriteeriumi kohta antakse viide sellele alusele, millest tulenevalt on kriteerium seatud (st., miks seda on teenusvaldkonna hindamisel oluliseks peetud) ja/või selle lävendid määratletud. Kriteeriumite seadmise lähteallikateks ja aluseks saavad olla:

- riiklikes õigusaktides sätestatud ülesanded ja nõuded;
- riiklikes valdkondlikes arengukavades sisalduvad eesmärgid, indikaatorid ja sihtväärtused;
- teenuste juhendmaterjalide suunised;
- uuringutes sõnastatud probleemid ja arenguvajadused;
- valdkondlikes andmekogudes sisalduvad andmed, mis eeldatavalt on seotud riiklikult määratud mõõtmisülesannetega;
- töörühmade ja testitud KOV-üksuste esindajate ettepanekud.

Vastavad osundused on esitatud lissasse koondatud teenusvaldkondade kriteeriumite MS Excel tabelites.

3.4.3 Kriteeriumi tase, lävendid ja mõõdikud

Iga kriteeriumi jaoks määratakse kriteeriumi enda olemuslikust sisust lähtuv tase – kriteerium sobib kas teenuse baastaseme, edasijõudnu taseme või eeskujuliku taseme hindamiseks. Üldpõhimõttena määratletakse kriteerium baastaseme kriteeriumina siis, kui kriteeriumi seadmise aluseks on seadusest tulenev nõue, aga samuti muudel juhtudel, kus on olemas selge kriitiline tase, millest alates on põhjendatud arvata, et teenusvaldkonna korraldamisel või osutamisel KOV-üksuses esineb tõsiseid probleeme. Edasijõudnu taseme kriteeriumid sobivad nende teenuse korraldamise ja osutamise aspektide hindamiseks, mis ei ole kriitilise tähtsusega kasusaajate heaolule, kuid mida ühelt toimivalt KOV-üksuselt üldjuhul oodatakse. Eeskujuliku taseme kriteeriumitega hinnatakse aga näiteks uuenduslike lahenduste rakendamist, täiendavate võimekuste ja võimaluste kasutamist elanikkonna hüvede suurendamisel.

Igale kriteeriumile on määratud ka teenustaseme sisulised lävendid, mille alusel on võimalik saavutatud tasemeid eristada. Baastaseme kriteeriumile on võimalik määrata kuni 3 lävendit (baas, edasijõudnu ja eeskujulik), edasijõudnu taseme kriteeriumile kuni 2 ning eeskujuliku taseme kriteeriumile ainult 1

lävend (eeskujuliku taseme lävend). Samas ei pea kõiki võimalikke lävendeid kriteeriumile sõnastama ning seda ei ole metoodikas ka tehtud. Lävendid võivad olla määratletud kas kvalitatiivsete tingimustena (üksikuna või kombinatsioonis – nt. kriteeriumi „Pakendijäätmete kogumiskonteinerid on heas seisundis ning nende ümbrus on heakorrastatud“ edasijõudnu taseme lävend: „pakendikonteinerid paiknevad ehitatud alustel“,) või siis kvantitatiivse tingimusena (rahvakultuuri kollektiividele eraldatakse kohalikust eelarvest tegevus- ja projektitoetusi vähemalt 1 eurot aastas elaniku kohta).

Lävendite määratlemise alused on sarnased kriteeriumite seadmise alustele ning hõlmavad järgmisi asjaolusid: seadustes ja määrustes sätestatud nõuded; valdkondlikes juhendmaterjalides soovitud; riiklikes valdkondlikes strateegiates seatud eesmärkide sihttasemed; eelnevates uuringutes määratletud lävendid; ettepanekud töörühmadest ja testimiselt; mõõtmisandmete jaotused.

Lävendite määratlemine õiglasel, motiveerival jms tasemel on tõenäoliselt välja töötatud seiremetoodika kõige tundlikum komponent. See tuleneb nii lävendite vähesest kasutusest senises halduspraktikas (v.a. ehk tulemusmõõdikute sihtväärtused riiklikes valdkondlikes arengukavades), erinevatest arusaamadest teenustasemetest, teenuste sisu (sh seaduste tasandil teenuse osutamisele seatud nõuete) muutumisest, aga ka „tüüpilise“ KOV-üksuse keskmise võimekuse muutumisest. Viimase punkti osas on metoodikas püütud aluseks võtta haldusreformi järgse KOV-süsteemi omavalitsusüksuste suurust - lävendite määratlemisel on eeldatud KOV-üksuste suuruseks vähemalt 5 tuhat elanikku või siis seda, et sarnane võimekus on saavutatud muul moel (keskmisest kõrgem eelarvetulude tase, parem juhtimine). Mõnede kriteeriumite puhul on lävendite seadmisel eristatud eri tüüpi KOV-üksusi, eeskätt nende mastaapi arvestades, võttes aluseks 11 tuhande elaniku piiri.

Lisaks lävenditele on osade kriteeriumite jaoks asjakohane määrata ka eesmärgistatav või nõutav teenuse sihtrühma osakaal, kelleni baas-, edasijõudnu või eeskujuliku lävendi tasemel teenustega soovitakse jõuda. See „hõlmatuse määr“ on oluline, kuivõrd üldjuhul ei ole mõistlik hinnata, kas ühte või teist taset täidetakse kogu hinnatava üldkogumi ulatuses 100%-liselt. Sageli ei ole see võimalik või ka vajalik. Ka siin on põhiliseks väljakutseks määrata ühelt poolt realistlikud ja teiselt poolt motiveerivad osakaalud, mida eesmärgistatakse. 100% tulemuse saavutamise nõude vältimise soovitus üheks põhjenduseks on ka see, et see seab ebavõrdsesse olukorda suurema teenuse osutajate, kasusaajate või klientide arvuga KOV-üksused. Seda seetõttu, et tõenäosus selles osas, et eksisteerib vähemalt 1 mõõtmisühik, mis ei täida seatud tingimusi, mõõtmisühikute arvu kasvuga kasvab.

Seiremetoodika lõppversioonis on kriteeriumite sisulised lävendid ning hõlmatuse määrad lävendite kirjeldustes ühendatud. Näiteks ülal nimetatud jäätmehoolduse kriteeriumi edasijõudnu taset hinnatakse tingimuse „vähemalt 75% pakendikonteineritest paikneb ehitatud alustel“ täitmise alusel. Selle ühendamise tulemusena on igal kriteeriumil maksimaalselt 3 sooritustaset – baastase, edasijõudnu tase, eeskujulik tase, mis on seiretabelites iga kriteeriumi kohta mõõdikutele toetudes defineeritud.

Kriteeriumite hindamiseks kasutatavad mõõdikud on olemuslikult seotud lävendite ja teenustasemetega määratlustega. Teenustasemetega (st lävendite ja hõlmatuse määrade) kirjeldus määrab ka nende hindamiseks vajalikud mõõdikud. Teisest küljest on mõõtmisvõimaluste tagamiseks lävendite defineerimisel sisulise sobivuse korral kasutatud mõõdikuid, mille mõõtmiseks on andmed olemas või on realistlik neid tulevikus tootma asuda.

3.4.4 Andmeallikad ja mõõtmisvõimalused

Kriteeriumi hindamiseks vajalike mõõdikute kogumist lähtuvalt kirjeldatakse samuti mõõtmiseks vajalike andmete asukoht andmekogu ja/või andmeid omava asutuse mõttes, hinnatakse olemasolevaid mõõtmisvõimalusi ning kirjeldatakse vajalikke tegevusi andmekvaliteedi parandamiseks, hajusalt esinevate andmete koondamiseks, täiendavate andmete tootmiseks. Täpsemalt on teostatud mõõtmisi, mõõtmisprobleeme ja täiendavaid mõõtmisvajadusi kirjeldatud valdkondlikes seiretabelites ning kokkuvõtvana üldkriteeriumite ja olulisemate riiklike andmekogude kaupa 5. peatükis.

Maandamaks riske, mis seonduvad riiklike ja kohalike andmekogude andmete võimalike puuduste ja vigadega, on seiremetoodika osaks protseduur, mille sisuks on KOV-üksuste kohta andmekogudes sisalduvate andmete valideerimine KOV-üksuse ametnike poolt. Selleks saadetakse tulevaste analüüside teostamise raames iga KOV-üksuse kohta kasutatavad andmed ning antakse võimalus neid 1 kuu jooksul vajadusel parandada. Juhul kui KOV üksused tagasisidet ei anna, käsitletakse seda kui andmete õigsuse kinnitust. Juhul kui seiresüsteemis otsustatakse kasutada ka enesehindamisel või enesemõõtmisel põhinevaid andmeid, siis on peamiseks andmekvaliteedi kontrolliks andmete avalikustamine ja kogukondlik kontroll ning nõue, et enesemõõtmise teostajad peavad olema valmis tõendite esitamiseks. Liigse halduskoormuse vältimiseks tõendite esitamist iseenesest ei nõuta. 2016. aasta andmete tootmiseks ja/või valideerimiseks testitud KOV-üksuste kohta kasutati ka KOV teenistujatega läbi viidud intervjuude tulemusi.

3.5 Teenusvaldkondade koondhinnangute määratlemine

Metoodikas pakutakse välja kaks alternatiivset koondhinnangu arvutusloogikat. Esiteks nn range mudel (arvutusvalem A), kus eristatakse kokku 9 teenustaset ning milles nõutakse järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist. Selline arvutusloogika võimaldab paremini tõlgendada koondhinnangu väärtusi – juhul kui väärtuseks on näiteks üks edasijõudnu tasemetes (4-6), siis osundab see üheselt, et baastaseme lävendid on vastavas KOV-üksuses kõik täidetud. Arvutuvalem motiveerib esmajärjekorras tegelema madalama taseme lävendite täitmisega, misjärel saab tähelepanu suunata „kõrgemale“. Täpsemalt kujuneb koondhinnang KOV-üksuse üksikute kriteeriumite lävendite täitmise kvantitatiivsete jaotuste alusel, vastavalt alljärgnevas tabelis esitatud tingimustele.

Tabel 1. Koondhinnangu arvutamise range mudeli (arvutusvalem A) tingimused

Tase			Hinnangu kvantitatiivne tingimus
1	2	3	
9	A+	supereeskujulik tase	kõik kriteeriumid on täidetud maksimaalsel võimalikul tasemel, kuid lubatud on ühe eeskujuliku taseme lävendi mittetäitmine
8	A	tugev eeskujulik tase	kõik baastaseme ja edasijõudnu taseme lävendid on täidetud, lisaks vähemalt 2/3 eeskujuliku taseme lävenditest
7	A-	puudustega eeskujulik tase	kõik baastaseme ja edasijõudnu taseme lävendid on täidetud, lisaks vähemalt 1/3 eeskujuliku taseme lävenditest
6	B+	tugev edasijõudnu tase	kõik baastaseme ja edasijõudnu taseme lävendid on täidetud
5	B	puudustega edasijõudnu tase	kõik baastaseme lävendid on täidetud, lisaks vähemalt 2/3 edasijõudnu taseme lävenditest
4	B-	nõrk edasijõudnu tase	kõik baastaseme lävendid on täidetud, lisaks vähemalt 1/3 edasijõudnu taseme lävenditest
3	C+	tugev baastase	a) kõik baastaseme lävendid on täidetud või b) mitte rohkem kui 1 baastaseme lävend on täitmata ning vähemalt 1/2 edasijõudnu taseme tingimustest on täidetud
2	C-	puudustega baastase	kuni 1/3 baastaseme lävenditest võib olla täitmata
1	D	ei vasta baastasemele	üle 1/3 baastaseme lävenditest ei ole täidetud

Erineval tasemel lävendite täitmist tasakaalustatult ja sujuvamalt arvesse võttev mudel (Arvutusvalem B) eristab 10 koondhinnangu taset. Erinevus tasemete arvus tuleneb kõige madalamal tasemel, kus mudel eristab KOV-üksusi ka selle alusel, kas baastaseme lävendeid täidetakse 30% või 60% ulatuses. Arvutusvalemis A on esmaseks lävendiks see, kas täidetakse vähemalt 2/3 baastaseme lävenditest. Tasakaalustatuma arvutusvalemis tulemuse määrab mitu protsenti baas-, edasijõudnu ja eeskujulikul tasemel hinnatud lävenditest on kohalik omavalitsus täitnud. Taseme määratlemist alustatakse baastaseme kriteeriumite hindamisest ning liigutakse ülespoole vastavalt täidetud kriteeriumite osakaaludele. Kui baastasemel või edasijõudnud tasemel on jäänud mõni kriteeriumi täitmata, võetakse lõpptulemuse määramisel arvesse ka kõrgemal tasemel täidetud kriteeriumite osakaalu. Kuivõrd kohaliku omavalitsuse teenustaseme määramisel arvestatakse kõigi kriteeriumite täitmist, on arvutusmudeli eeliseks see, et see suunab ja motiveerib neid tervikuga tegelema. Arvutusmudeli üldloogika võtab kokku alljärgnev joonis.

Kriteerium	Täidetud %	Tase
Eeskujulik	90%	9
	60%	8
	30%	7
Edasijõudnu	90%	6
	60%	5
	30%	4
Baas	90%	3
	60%	2
	30%	1

Joonis 1. Koondhinnangu arvutamise tasakaalustatud mudeli (arvutusvalem B) tingimused

4 Valdcondade hindamise kriteeriumid ja ländid koos testmõõtmiste tulemustega

Peatükk sisaldab 16 ühtse ülesehitusega valdkondlikku alapeatükki, mis koondavad töö peamisi tulemusi. Valdcondlikud alapeatükid juhatatakse sisse teenuse või valdkonna olemuse lühikirjeldusega ning KOV (peamiste) ülesannete määratlemisega vastavas valdkonnas. Seejärel esitatakse valdkondade kaupa metoodika osaks olevate kriteeriumite loendid (sh soovituslikud kriteeriumid) koos kriteeriumi koodi, ländide ning osundusega mõõtmisel kasutatavatele andmeallikatele, seda vajadusel koos mõõtmisvõimaluste ja –probleemide lühikirjeldustega. Iga kriteeriumite rühma juures tuuakse ära ka lõplikust valikust konsultatsioonide käigus välja langenud kriteeriumid. Rohkemate tunnustega (sh kriteeriumi seadmise alus, mõõdikud, kriteeriumi rakendamise erandid) kriteeriumite tabelid MS Excel formaadis on esitatud töö lisana.

Testmõõtmiste tulemuste all kirjeldatakse:

- a) mõõdetud kriteeriumite ländide arvu ja osakaalu – seda kõigi 213 KOV osas ning eraldi ka kolme test-KOV osas;
- b) 213 KOV-üksuse jaotust kahe alternatiivse koondhinnangu arvutusvalemi alusel;
- c) 3 eraldi testitud ja mõõdetud KOV-üksuse ländide täitmise osakaalusid ja koondhinnanguid kahe alternatiivse koondhinnangu arvutusvalemi alusel;
- d) 213 KOV-üksuse jaotust kriteeriumite osas, kus kõik või olulisemad ländid on üleriigiliselt mõõdetavad ja mõõdetud.

Kuivõrd teenusvaldkondade tasakaalustatud ja terviklikuks hindamiseks koostatud kriteeriumite süsteemi mõõtmisel esines suurel hulgal mõõtmisprobleeme (vt. ptk 5) on mõõtmistulemused siinses lõpparuandes esitatud anonümiseerituna.

Kokku määrati 16 valdkonnas 334 kriteeriumit 737 ländiga. Kriteeriumite arv valdkondades varieerub 17 ja 28 ning ländide arv 33 ja 60 vahemikus. Üleriigiliste andmetega suudeti mõõta 395 ländit ehk 54% kõigist sõnastatud ländidest. KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 643 ehk 87% ländidest. Lisaks tehakse töös ettepanek 143 täiendava kriteeriumi defineerimiseks ja vastavate ländide mõõtmisvõimaluste loomiseks.

Tabel 2. Määratud ja mõõdetud kriteeriumite ja lävendite arv

Valdkond	Kriteeriumite arv	Lävendite arv	213 KOV kohta mõõdetud lävendite arv	3 test-KOV kohta mõõdetud lävendite arv	Soovituslike kriteeriumite arv
1) Üldjuhtimine	25	51	33	50	12
2) Strateegiline planeerimine ja finantsjuhtimine	17	39	32	38	5
3) Ehitustegevuse korraldamine, elamu- ja soojamajandus	16	33	12	31	8
4) Liikuvus, liikluskorraldus ja teehoid	28	59	23	46	18
5) Jäätmehooldus	19	42	16	34	8
6) Veemajandus	21	45	24	26	10
7) Alusharidus ja lastehoid	19	47	29	44	5
8) Põhiharidus	18	48	26	39	4
9) Noorsootöö	18	43	26	35	9
10) Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi	26	53	30	53	16
11) Lastekaitse	22	40	18	28	7
12) Rahvatervis ja turvalisus	27	55	24	53	13
13) Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine	17	40	24	33	9
14) Raamatukogundus	25	60	40	54	7
15) Muuseumid	17	36	6	35	6
16) Sport ja liikumisharrastus	19	46	32	44	6
Kokku	334	737	395	643	143
<i>osakaal</i>			54%	87%	

4.1 Üldjuhtimine

Valdkonna olemus ja KOV ülesanded

Üldjuhtimise valdkonna piiritlemisel lähtutakse KOKS § 2 lõikes 1 defineeritud kohaliku omavalitsuse mõistest, mille järgi “Kohalik omavalitsus on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse – valla või linna – demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi”.

Konkreetsemalt hõlmatakse valdkonda omavalitsusorganite – volikogu ja valitsuse – pädevusena määratletud üldised tegevused (vastavalt § 22 ja § 30), samuti omavalitsusüksuste koostöö (KOKS 10. peatükk; KOLS) ja sisemise territoriaalse organiseeritusega seonduv (KOKS 8. peatükk). Üldjuhtimise valdkond sisaldab samuti omavalitsusorganite töökorraldusega seonduvat (KOKS 6. peatükk – sisekontroll ja revisjonid) ning elanike informeerimist ja kaasamist kohaliku elu korraldamisesse ja juhtimisse, sealhulgas ka kohalike andmekogude ja infosüsteemide temaatikat. Elanike osalust kohaliku omavalitsuse teostamises käsitletakse nii KOVVS poolt reguleeritud volikogu valimiste mõttes kui ka KOKS 4. peatükis kirjeldatud otsese osalusvõimalusena volikogu töös.

Kriteeriumid

Üldjuhtimise valdkonnas on määratud 25 kriteeriumi kokku 51 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 12 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 3. Valdkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	7	3	4	4	11	2
Inimvara ja taristu	8	3	7	6	16	2
Kättesaadavus					0	
Kvaliteet	7	4	6	6	16	4
Tulemuslikkus	3	2	3	3	8	4
Kokku	25	12	20	19	51	12

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud

mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Koostatud on avatud valitsemise tegevuskava	SOV1			avatud valitsemise tegevuskava olemasolu	Avatud Valitsemise Partnerlus
Riigihangete korraldamine toimub korra ja plaani alusel	SOV3a	kehtestatud on hankekord (baastase üksnes RHS tingimustele vastavates KOV üksustes)	kehtestatud on hankekord ja koostatud igaaastane hankeplaan, mis on avalikustatud KOV veebilehel (kõik KOV üksused)		RT avaandmete alusel, vajadusel kontrollida enesemõõtmise vormis; avalikustatud hankeplaani olemasolu - enesemõõtmise veebianandmete alusel
Asustusüksuste vanemate tegevus toimub statuudi alusel	SOV3b		asustusüksuse vanema statuudi olemasolu	vähemalt 75% asustusüksustest tegutseb statuudi alusel asulavanem	Statuudi olemasolu RT andmete alusel, statuudi alusel tegutsevate asulavanematega kaetud asulate osakaal - enesemõõtmise vormis
Kodanikeühenduste kaasamiseks kohaliku elu edendamisesse ja teenuste osutamisesse on loodud õiguslik alus	SOV3c	kehtestatud on kodanikeühenduste (MTÜ'de) rahastamise kord			RT avaandmete alusel, vajadusel kontrollida enesemõõtmise vormis
Toimib kohaliku omavalitsuse tunnustussüsteem	SOV3d			tunnustussüsteemi olemasolu (teenetemärgid, aukodanikud, aunimetused, tänukirjad, aasta tegijad, preemiad jms)	RT andmed tunnustuse kordade kohta, mida kontrollida enesemõõtmise vormis
Volikogus on tagatud organisatoorne valmisolek erapooletuks linna- või vallavalitsuse tegevuse seaduslikkuse, otstarbekuse ja tulemuslikkuse ning valla või linna vara kasutamise sihipärasuse kontrollimiseks ja hindamiseks	SOV4a	revisjoni-komisjonil on olemas tööplaan	komisjoni juhhib opositsiooni kuuluv volikogu liige		Enesemõõtmine
Osaletakse kohaliku omavalitsuse liitude töös	SOV6		osalus maakondlikus või üleriigilises omavalitsusliidus	osalus maakondlikus ja üleriigilises omavalitsusliidus	Maakondlikud ja piirkondlikud liidud; Eesti Linnade ja Valdade Liit
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Kohaliku omavalitsuse ühingute ja asutuste nõukogude avatus ja professionaalsus	SOV4b		nõukogude koosseisu kuulub poliitilistesse parteidesse mittekuuluvaid valdkonna	nõukogud on moodustatud poliitilistesse parteidesse mittekuuluvatest ekspertidest;	Enesemõõtmine

			eksperte	kehtestatud on kord, mis tagab nõukogude tegevuse läbipaistvuse ja komplekteerituse konkurentsipõhisuse	
IKT võrgu toimimine ja arendamine toimib kohalike regulatsioonide alusel	SOV5		kehtestatud on infosüsteemide kasutamise kord ning KOV üksusel on koostatud infosüsteemide võrgujoonised ja ISKE dokumentatsioon	lisaks on KOVil infoturbe poliitika ja taasteplaan	Eesti Linnade ja Valdade Liit - https://andmed.kovit.ee

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Õiguslik regulatiivne valmisolek kohaliku volikogu ainupädevuse realiseerimiseks
- Õiguslik regulatiivne valmisolek noorte organiseeritud osalemiseks kohalikus omavalitsemises
- Õiguslik regulatiivne valmisolek kodanike osaluseks eelarveprotsessis
- Õiguslik regulatiivne valmisolek korruptsiooniriskide maandamiseks
- Oluliste elanikerühmade esindatuse tasakaalustatus kohalikus volikogus
- Volikogu komisjonide koosseisude laiapõhjalisus
- Organisatoorne valmisolek linna- ja vallavalitsuse otsuste laiapõhjaliseks ettevalmistamiseks
- Territoriaalsete kaasamiskogude olemasolu
- Omavalitsusüksuse koostöövõimaluste kasutamine ülesannete paremaks täitmiseks
- KOV rahvusvahelise koostöö ulatus
- Valla või linna põhimääruse olemasolu
- Volikogu komisjonide asjakohasus
- Volikogu valimiste tulemuste tasakaalustatud arvestamine volikogu komisjonide koosseisude määramisel
- Osavalla- või linnaosakogu(de) olemasolu

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Valitsemise õiguspärasuse ja mõjususe kontrolliks ja hindamiseks on olemas kvalifitseeritud spetsialistid	ITR1a			sisekontrolöri või siseaudiitori teenuse olemasolu	Täiendatud ja täpsustatud KOV personalistatistika
Valla- või linnavalitsuses töötavad spetsialiseerunud õigus- ja personalihalduse teenistujad	ITR1b		juristi ametikoha olemasolu	personalitöötaja olemasolu	Täiendatud ja täpsustatud KOV personalistatistika
Valla- või linnavalitsuses töötavad ISKE nõuete täitmiseks vajalikud IT turvalisuse spetsialistid	ITR1c		infoturbejuhi ja IT spetsialisti olemasolu		Täiendatud ja täpsustatud KOV personalistatistika

Volikogu koosseis on moodustunud vähemalt mõõdukas valimiskonkurents	ITR2a		valla- või linnavolikogu liikme kohale on vähemalt 3 kandidaati	valla- või linnavolikogu liikme kohale on vähemalt 6 kandidaati	VVK andmete alusel
KOV teenistujad on kõrgelt haritud	ITR2b	vähemalt 90% teenistujatest omab keskharidust	vähemalt 50% omab kõrgharidust	vähemalt 75% omab kõrgharidust, sh 35% magistrakraadi	KOV personalistatistika
KOV ametnike töö on rahaliselt väärtustatud	ITR3a		vähemalt piirkonna (kõrgharidusega) töötaja keskmine töötasu	vähemalt 20% kõrgem piirkonna (kõrgharidusega) töötaja keskmisest töötasust	KOV personalistatistika
KOV teenistujad tegelevad erialase enesearendusega	ITR5	vähemalt 50% teenistujatest osaleb aasta jooksul koolitustel	vähemalt 75% teenistujatest osaleb aasta jooksul koolitustel ning koolituste maht teenistuja kohta on vähemalt 10 tundi		KOV personalistatistika - kontrollida andmeid, sest koolitustel osalejate arv ületab mitmel juhul teenistujate arvu
Munitsipaalhooned on heas või vähemalt rahuldavas seisundis	ITR8a	90% munitsipaal-omandis ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% munitsipaal-omandis ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% munitsipaal-omandis ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% munitsipaal-omandis ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% munitsipaal-omandis ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% munitsipaal-omandis ruumidest asub väga hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
IKT võrgud vastavad kvaliteedistandardile	ITR10a		KOV-de IKT võrgud on korrastatud ja hallatud, tuginedes väljatöötatud standardile		ELVL - https://andmed.kovit.ee
Linna- või vallavalitsused kasutavad kiiret internetiühendust	ITR10b	minimaalselt 30 Mbit/s alla- ja üleslaadimine	minimaalselt 50 Mbit/s alla- ja üleslaadimine		ELVL

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Investeeringud IT taristusse
- Volikogu teenindava personali olemasolu
- KOV ülesannetele vastav ametiasutuse teenistuskohdade koosseis
- Korruptsiooni eest vastutava isiku olemasolu
- Valla- või linnasekretäri kvalifikatsioon
- KOV ametnike töölevõtmise läbipaistvus
- Ametnike vastavus kvalifikatsioonile
- Kohaliku volikogu, linna- või vallavalitsuse ametiasutuste ja hallatavate asutuste ning olulise mõju all olevate äriühingute hoonete vastavus universaalse disaini nõuetele

- Kohaliku volikogu, linna- või vallavalitsuse ametiasutuste ja hallatavate asutuse ning olulise mõju all olevate äriühingute hoonete vastavus energiatõhususe nõuetele
- Volikogu liikmete suhtarv KOV elanike arvu
- Volikogu varustatus tehniliste IT süsteemidega
- Linna- või vallavalitsuse varustatus tehniliste IT süsteemidega
- Ametnike tööruumide piisavus
- Ametnike tööruumide vastavus tervisekaitse nõuetele
- Volikogu liikmete haridustase

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Linna- või vallavalitsuse või selle teeninduspunkti lähedus elanike elukohale
- Kõrvale jäetud kriteeriumid
- Elanike võimalus pöörduda isiklikult kohaliku volikogu liikmete poole
- Kohaliku volikogu tegevusvõimelisus
- linna- või vallavalitsuse moodustamine tegevusvõimelisus
- Valimisjaoskondade kaugus elukohast
- Erasikutelt laekuv omaosalus KOV teenuste tarbimisel
- Elanike võimalus pöörduda isiklikult kohaliku omavalitsuse teenistujate poole

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
KOV tegevusalade ulatus on mitmekesine	KVL1a	vähemalt 30 tegevusalas on tehtud kulutusi	vähemalt 40 tegevusalas on tehtud kulutusi	vähemalt 50 tegevusalas on tehtud kulutusi	KOV eelarve täitmise aruanded
Volikogu ja valitsuse töö on avalikustatud	KVL4a		enne volikogu istundit avalikustatakse arutelu alla tulevad volikogu eelnõud KOV veebilehel	toimuvad volikogu arutelude veebipõhised otseülekanded	Enesemõõtmine
KOV veebilehete sisu on kättesaadav ja ajakohane	KVL4b	veebileht on olemas ja seal avaldatakse ajakohast kohustuslikku teavet	veebilehel on kaasamismoodulid	mitmekeelne veebileht, tagatud on teabe juurdepääs nägemispuudega isikutele (vastavus WCAG 2.0)	Enesemõõtmine; Kriteeriumi tingimuste täitmise regulaarne üleriigiline mõõtmisvõimalus võiks tekkida Andmekaitse Inspektsiooni "Kohalike omavalitsuste võrgulehete seire" raames.
Elanike kaasamiseks kohaliku elu arendamiseks kasutatakse kaasava eelarve protsessi	KVL6			Iga-aastaselt toimub kaasava eelarve protsess kehtestatud korra alusel	Enesemõõtmine
Riigihangete läbiviimine on õiguspärane ja kõrge edukusega	KVL7		vähemalt 80% avaldatud hangetest on jõudnud lepinguni	vähemalt 90% avaldatud hangetest on jõudnud lepinguni ja vaidlustustest tulenevad juhtumid, kus ei jõuta avaldatud hangete puhul lepinguni, ei ületa 3%	Riigihangete register

Loodud on teenistujate professionaalse arendamise süsteem	KVL8	aasta jooksul on läbi viidud arenguveestlusi	vähemalt 50% teenistujatega on aasta jooksul läbi viidud arenguveestlused ning koostatud on koolitusplaanid)		KOV personalistatistika, mille andmekvaliteeti arenguveestluste osas tuleb kontrollida
Kohaliku omavalitsuse sisekontrollisüsteem toimib	KVL10b	majandusaasta aruande siseaudiitori aruande olemasolu ja õigeaegne avalikustamine	siseaudiitori tegevusplaani olemasolu	Korruptsiooniriskide koolituste korraldamine	Enesehindamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
KOV pakub laia valikut e-teenuseid	KVL1b	KOV pakub elanike vähemalt 5 e-teenust	KOV pakub elanike vähemalt 20 e-teenust		Tuleks luua RIHA infosüsteemide andmekogu raames
Kohalikud infosüsteemid on loodud, registreeritud ning nende turvalisus tagatud	KVL9a	KOV on infosüsteem vähemalt 5 teenusvaldkonnas ning vähemalt 75% infosüsteemidest on registreeritud RIHAs	ISKE audit on KOV-s läbi viidud; turvalisuse nõuetele vastab vähemalt 75% infosüsteemidest	ISKE audit on KOV-s läbi viidud, nõuetele vastab 100% infosüsteemidest	https://www.riha.ee/Infosüsteemid (ebatäielikud andmed)
Kohalike andmekogusid kasutatakse valitsemise ja kaasamise teadmispõhisuse edendamiseks	KVL9b		andmekogude/info süsteemide põhjal koostatakse iga-aastaseid aruandeid, mis on kättesaadavad KOV veebilehel	vähemalt 50% kohalikest infosüsteemidest on avaandmete väljundiga ning pakub töötlemiseks tehnilisi võimalusi	Tuleks luua RIHA infosüsteemide andmekogu raames
Revisjonikomisjon tegutseb aktiivselt ja tõhusalt	KVL10a	revisjonikomisjon esitab volikogule aasta tööplani täitmise aruande ja kirjaliku arvamuse majandusaasta aruande kohta	revisjonikomisjon kontrollib omavalitsusorganite ja asutuste tegevuse seaduslikkust, otstarbekust ja tulemuslikkust ning koostab nende põhjal hindamisakte (aastas vähemalt 1);	vähemalt 75% revisjonikomisjoni otsustest/kontrollaktidest kiidetakse volikogu poolt heaks	Enesehindamine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Korruptsiooniriskide maandatus
- KOV õigustloovate aktide vastavus seadustele
- KOV haldusaktide õiguspärasus
- Volikogu õigustloovate aktide vastavus EV põhiseadusele ja seadustele
- Volikogu tegevuse vastavus keelenõuetele
- Vähemusrahvuste keelte kasutamise võimalus volikogu töös
- Elanike (pro)aktiivne osalus volikogu töös
- Noortevolikogu kaasamine volikogu töösse
- Valla või linna ametiasutuste jms tegevuse seaduslikkus ja otstarbekus
- Õigeaegne teabenõuetele vastamine
- Volikogu ainupädevuse realiseerimine
- Volikogu arutelude kvaliteet
- Keelenõuete täitmine ametiisikute poole pöördumisel

- Valitsuse tegevuse vastavus keelenõuetele
- Vähemusrahvuste keeltes ametnikega suhtlemise võimalus
- Muude kohaliku teabe avalikustamise ning elanike tagasiside meediumite kasutamine

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Kohaliku volikogu valimistel on kõrge osalus	TLM3		vähemalt 50% valimisnimekirja kantutest osaleb kohalikel valimistel	vähemalt 60% valimisnimekirja kantutest osaleb kohalikel valimistel	Vabariigi Valimiskomisjon
KOV üldvalitsemise on ökonoomne	TLM5a	üldiste valitsusektori kulude osakaal põhitegevuse tuludes ei ületa 20%	üldiste valitsusektori kulude osakaal põhitegevuse tuludes ei ületa 12,5%	üldiste valitsusektori kulude osakaal põhitegevuse tuludes ei ületa 7,5%	KOV eelarvearuanded
KOV põhivara hallatakse jätkusuutlikult	TLM6	investeeringute maht ületab amortisatsiooni	investeeringute maht ületab amortisatsiooni vähemalt 50%	investeeringute maht ületab amortisatsiooni vähemalt 100%	FinMin - KOV finantsvõimekuse radar
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul linna või valla juhtimisega	TLM1a	vähemalt 50% rahulolevaid elanikke	vähemalt 70% rahulolevaid elanikke	vähemalt 90% rahulolevaid elanikke	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Elanikkond on rahul KOV teabe kättesaadavusega	TLM1b	vähemalt 50% rahulolevaid elanikke	vähemalt 70% rahulolevaid elanikke	vähemalt 90% rahulolevaid elanikke	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Kohalike infosüsteemide kasutajad on rahul kasutajakogumisega	TLM1d		vähemalt 50% KOV infosüsteemidele ja e-teenustele antud hinnangutest on positiivsed		Eeldab rahulolu hindamise moodulite lausalist lisamist KOV infosüsteemidesse - katsetatakse ELVL poolt
Kodanike ja KOV suhtluses oluline osa toimib paberivabalt	TLM5b				Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- üldvalitsemise kulud (volikogu, valitsus + valdkondade haldused) osakaaluna põhitegevuse tuludest
- e-teenuste kasutuse osakaal

Testmõõtmise tulemused

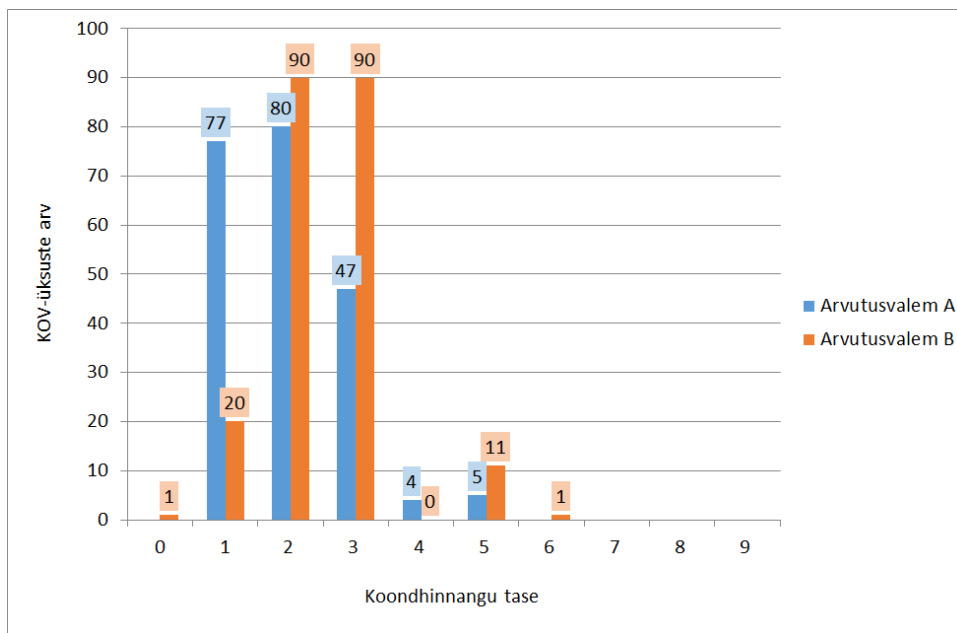
Valdkonna 25 kriteeriumi 51 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 33 ehk 65%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 50 lävendit ehk 98% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 4. Valdkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	12	8	67%	12	100%
Edasijõudnu tase	20	13	65%	20	100%
Eeskujulik tase	19	12	63%	18	95%
Kokku	51	33	65%	50	98%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam KOV-üksusi (80 ehk 38%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2) ning märkimisväärne osa üksustest saavutas ka tugeva baastaseme (tase 3 - 47 ehk 27%). Edasijõudnu tasemeteni (4-5) küündis üksnes 9 KOV-üksust. Oluline osa – 77 ehk 36% – üksustest täitis alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1).

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemi B alusel (vt meetodika ptk 3.5) eristub 2 suurima KOV-üksuste arvuga rühma, kuhu mõlemasse kuulub 90 ehk 42% KOV-üksustest – puudustega baastasemega (tase 2) ja tugeva baastasemega (tase 3) üksuste rühmad. Edasijõudnu taseme koondhinnangu (tase 4-6) saavad 12 üksust. Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 21 KOV-üksust.

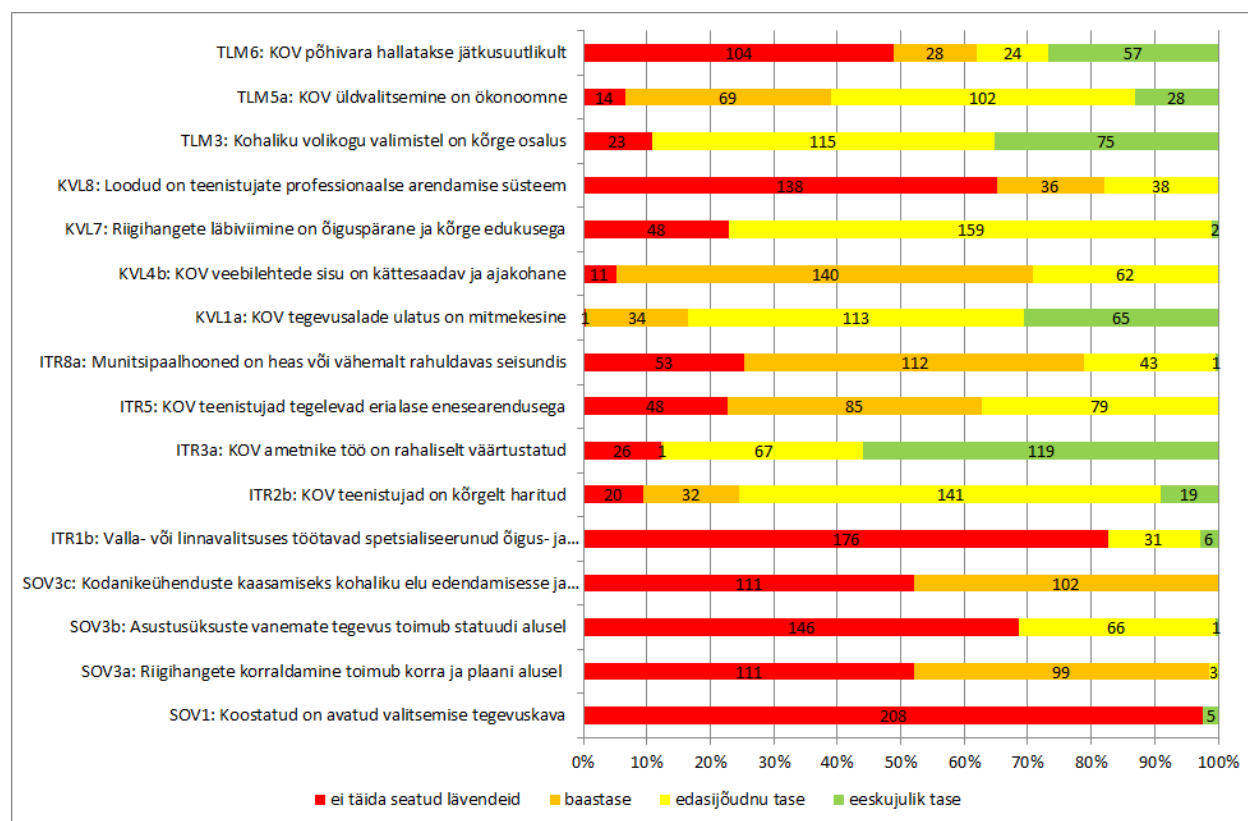
Joonis 2. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus valdkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 5. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	92%	90%	56%	3	7
KOV B	83%	70%	17%	2	3
KOV C	100%	75%	44%	5	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest pkt 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 3. Üldjuhtimise hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.2 Strateegiline ja finantsjuhtimine

Valdkonna olemus ja KOV ülesanded

Strateegilise planeerimise ja finantsjuhtimise valdkond hõlmab omavalitsuse arengu kavandamist, territoriaalset planeerimist strateegilisel üldplaneeringu tasandil, eelarvestrateegia kujundamist, eelarvete menetlemist ning raamatupidamist.

Omavalitsuse arengu kavandamine tugineb arengukaval. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus defineerib arengukava kui omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlevat ja nende elluviimise võimalusi kavandavat dokumenti, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele (KOKS) § 37, lg 1. Kohaliku omavalitsuse strateegiline planeerimine hõlmab arengu kavandamise kõrval ka ruumilist planeerimist, mille kaudu luuakse eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks (PlanS) § 1, lg 1.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise valdkond piiritletakse eelkõige omavalitsuse eelarve kavandamise ja menetlemisega seotud tegevuste kaudu. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 2, lg 1 määratleb eelarvena eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaani koos täiendavate nõuete, volituste ja informatsiooniga, mis on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse vastava aasta tegevuste finantseerimisele. Eelarvestrateegia koostatakse KOV arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist (KOFs) § 20. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 alusel on omavalitsuse ülesandeks ka valla- või linnaeelarve koostamine, vastuvõtmine ja muutmine, ning majandusaasta aruande kinnitamine ning audiitori määramine, KOV eelarvestrateegia koostamine ning eelarve menetlemine. KOV ülesandeks on kehtestada tingimused ja kord eelarve liigendamiseks, eelarve või lisaeelarve eelnõu koostamiseks, volikogus menetlemiseks ja vastuvõtmiseks, majandusaasta aruande volikogus menetlemiseks ja kinnitamiseks, vastu võtmata eelarve korral väljaminekute tegemiseks, ning eelarve täitmiseks (KOFs) § 21.

Kohaliku omavalitsuse kohustuseks on samuti korraldada eelarve täitmise aruandlust ja raamatupidamist (§ 28 KOFs). Omavalitsuse ülesandeks on koostada ja heaks kiita ka eelarve tegevusaruanne ehk majandusaasta aruanne (§ 29 KOFs), raamatupidamise aastaaruanne ning selle koosseisu kuuluv eelarve täitmise aruanne (§ 29 KOFs).

Kriteeriumid

Strateegilise ja finantsjuhtimise valdkonnas on määratud 17 kriteeriumi kokku 39 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 5 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 6. Valdkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	5	3	4	2	9	1
Inimvara ja taristu	4	3	4	4	11	1
Kättesaadavus					0	
Kvaliteet	4	3	3	4	10	1
Tulemuslikkus	4	3	4	2	9	2
Kokku	17	12	15	12	39	5

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Valla või linna arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1a	KOV on kehtiv arengukava ja eelarvestrateegia järgmise 3 aasta kohta	KOV on kehtiv arengukava ja eelarvestrateegia järgmise 4 aasta kohta	arengukava elluviimist ja uuendamist toetab toimiv seiresüsteem	Riigi Teataja (RT) avaandmed
Valla või linna ruumilise arengu suunamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1b	kehtiva üldplaneeringu olemasolu			Siseministeerium - Ülevaade riigi planeerimisalases olukorrast aastatel 2011-2015, täiendatuna RT avaandmetega
Strateegilise ja finantsjuhtimise vahendite menetlemiseks on loodud regulatiivne alus	SOV3	valitsus on kehtestatud raamatupidamise sise-eeskirja ning volikogu eelarve koostamise või finantsjuhtimise korra	volikogu on kehtestanud arengukava koostamise korra ning eelarvestrateegia koostamise või finantsjuhtimise korra		Riigi Teataja (RT) avaandmed
KOV osaleb maakondliku arenduskeskuste tegevuses	SOV6b		osalus maakondlikus arendusorganisatsioonis		Maakondlike arenduskeskuste võrgustik

KOV ülesannete täitmiseks kaasatakse täiendavaid finantsressursse riiklikest programmidest	SOV7		saadud toetuse osakaal viimasel 5 aastal on 5%-10% sissetulekutest (kui KOV tulukus ei ületa 20%-ga keskmist)	saadud toetuse osakaal viimasel 5 aastal on üle 10% sissetulekutest või KOV on keskmisest 20% tulukam	FinMin
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
KOV osaleb maakondlikus või piirkondlikus strateegilise arengu kavandamises	SOV6a		volikogu poolt kehtestatud maakonna arengustrateegia olemasolu		Riigi Teataja (RT) avaandmed

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Volikogu eelarvekomisjoni olemasolu
- Arengukava kooskõla eelarvestrateegiaga
- KOV eelarvestrateegia sidusus arengukavaga
- KOV eelarvestrateegia kvaliteet
- Finantshangete korraldamine on reguleeritud
- Õiguslik regulatiivne valmisolek strateegiliste arengudokumentide koostamiseks ja ellu viimiseks
- Valdkondlike arengukavade olemasolu
- Arengukava olemasolu valla või linna territooriumi osa kohta
- Arengukomisjoni olemasolu volikogus
- Arenguosakonna olemasolu
- Arengukava kooskõla üldplaneeringuga

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Finantsjuhtimist teostatakse kvalifitseeritud personaliga	ITR1a	finantsjuhtimise korraldamiseks vajalik tööjõud on tagatud (sh halduslepingutega)	täiskoormusega teenistuja finantskorralduse valdkonnas	vähemalt ühe magistrakraadiga finantsjuhtimise teenistuja olemasolu	KOV PERSONALI- JA PALGASTATISTIKA 2016 - vajalik on andmekvaliteedi kontroll ja mõõtmise täiendamine halduslepingute osas (enesemõõtmine)
Arendustegevust kavandavad, korraldavad ja teostavad kvalifitseeritud teenistujad	ITR1b	arendustegevuse korraldamiseks vajalik tööjõud on tagatud (sh halduslepingutega)	täiskoormusega teenistuja arenduse valdkonnas	vähemalt ühe magistrakraadiga arendustöö teenistuja olemasolu	KOV PERSONALI- JA PALGASTATISTIKA 2016 - vajalik on andmekvaliteedi kontroll ja mõõtmise täiendamine halduslepingute osas (enesemõõtmine)
Finantsjuhtimise spetsialistide töö on väärtustatud	ITR3a		vähemalt 90% Eesti finantssektori keskmisest brutopalgast	vähemalt võrdne töötasu Eesti finantssektori keskmise brutopalgaga	KOV PERSONALI- JA PALGASTATISTIKA 2016 - vajalik on andmekvaliteedi kontroll
KOV ametnike töö on rahaliselt väärtustatud	ITR3b	vähemalt 80% KOV-ide keskmisest või vähemalt 80% maakonna keskmisest	vähemalt 85% KOV-ide keskmisest, kui ollakse ka >80% piirkonna keskmisest, või >90% KOV-ide keskmisest, kui ollakse ka >70% piirkonna keskmisest.	vähemalt 20% kõrgem piirkonna (kõrgharidusega) töötaja keskmisest töötasust	FinMin

Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Raamatupidamist teostavad piisava töökogemuse ja kvalifikatsiooniga töötajad	ITR2		vähemalt 1 KOV raamatupidajal on 5 aastane riigiraamatupidamise töökogemus		Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kasutatava finantstarkvara vastavus KOV vajadustele
- Arendusnõuniku/spetsialisti motiveeriv töötasu

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Eelarve on õigeaegselt ja arusaadavalt avalikustatud	KVL4			koostatud on eelarve lühiülevaate, mis on tehtud avalikult kättesaadavaks	FinMin küsitlusel põhinev analüüs 2016-2018 aasta kohta, 2016 ei ole veebis kättesaadav
Toimiv majandusaasta aruandlus	KVL7a	majandusaasta aruanne on igaaastaselt koostatud ja õigeaegselt esitatud, aruanne vastab seaduse sisunõuetele (sh sisaldab arengukava täitmise aruannet)	audiitori oluliste märkusteta ja revisjonikomisjoni arvamusega	avalik ülevaade eelarve täitmisest	Enesemõõtmine
Finantsdistipliinist kinni pidamine - põhitegevuse tulem	KVL7b	põhitegevuse tulemi väärtus on vähemalt 0	>5% põhitegevuse tuludest ja >50% amortisatsioonist	>5% põhitegevuse tuludest ja amortisatsioon	FinMin - FINANTSDISTIPLIINI TAGAMISE ARUANNE 2016. a
Finantsdistipliinist kinni pidamine - netovõlakoorumus	KVL7c	<110% ülemmäärast ja põhitegevuse tulem>0	<ülemmäär ja netovõlakoorumus/ põhitegevuse tulem <15	<ülemmäär ja netovõlakoorumus/ põhitegevuse tulem <8	FinMin - FINANTSDISTIPLIINI TAGAMISE ARUANNE 2016. a
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Tulemspõhise eelarve kasutamine	KVL8			vähemalt 5 valdkonnas on eelarves või selle seletuskirjas seatud sõnaselgelt tulemuseesmärgid ja indikaatorid täitmise mõõtmiseks	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Eelarve eelnõu ja seletuskirja kvaliteet
- Eelarve menetlemise laiapõhjalisus
- Toimiv arengukava seiresüsteem
- Arengukava ja eelarvestrateegia koostamise ja uuendamise protsessi laiapõhjalisus
- Finantsdistipliini tagamise meetmete rakendamine korrigeerimismenetluse raames
- Arengukava eelnõu avalikustamine

- Arengukava avalikustamine
- Eelarve vastu võtmine enne eelarveaasta algust
- Nõuetekohase eelarvestrateegia esitamine riigile
- Arengukava õigeaegne kinnitamine ja vastu võtmine
- Ametnike töö ausus ja asjatundlikkus
- Valdkonna ametnike tegevuse mittekorrupsiivsus
- Muu emakeelega elanike kaasamine arengu kavandamise protsessi (sh emakeeles osaluse võimaluste loomine
- Regulaarne siseauditite läbiviimine
- Revisjonikomisjoni toimimine
- On olemas avalik kanal, kus inimesed saavad esitada küsimusi või arutleda KOV tegevuse kohta (sh eelarve, arengukavad jms).
- Keelenõuete järgimine arengu kavandamise ja finantsjuhtimise protsessides

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
KOV eelarvest investeeritakse kohalikkude arengusse	TLM2		>50% amortisatsioonist ja >5% väljaminekutest	>120% amortisatsioonist ja >5% väljaminekutest	FinMin
Tagatud on lühiajaline maksevõime	TLM4a	kuude keskmine maksevalmiduse kordaja >0,05	kuude keskmine maksevalmiduse kordaja >0,15	kuude keskmine maksevalmiduse kordaja >1	FinMin
KOV raske finantsolukorra oht puudub	TLM4b	viimase 3 aasta jooksul ei ole olnud üle aasta kestvat saneerimis-menetlust	viimase 3 aasta jooksul ei ole olnud üle aasta kestvat korrigeerimis- või saneerimis-menetlust		FinMin
Munitsipaalomandis kinnisvara kasutatakse ökonoomselt	TLM5a	kasutuses mitte olevate ruumide osakaal kogu ruumide brutopinnast ei ületa 20%	kasutuses mitte olevate ruumide osakaal kogu ruumide brutopinnast ei ületa 5%		Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanike kõrge rahulolu linna või valla arenguga	TLM1	vähemalt 50% rahulolevaid elanikke	vähemalt 70% rahulolevaid elanikke	vähemalt 90% rahulolevaid elanikke	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Munitsipaalomandis kinnisvara kasutatakse efektiivselt	TLM5b	keskustel ja keskustagamaadel > 5 m ² /el; teistel >7 m ² /el (v.a haiglad ja ravipinnad)	keskustel ja keskustagamaadel > 3 m ² /el; teistel >4 m ² /el (v.a haiglad ja ravipinnad)	keskustel ja keskustagamaadel < 3 m ² /el; teistel <4 m ² /el (v.a haiglad ja ravipinnad)	FinMin

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- KOV eelarve maht elaniku kohta
- Erasektorist kaasatud finantsvahendid KOV ülesannete täitmiseks
- Finantsiline iseseisvus

- Pikaajaline maksevõime
- Laenude keskmine intressimäär

Testmõõtmise tulemused

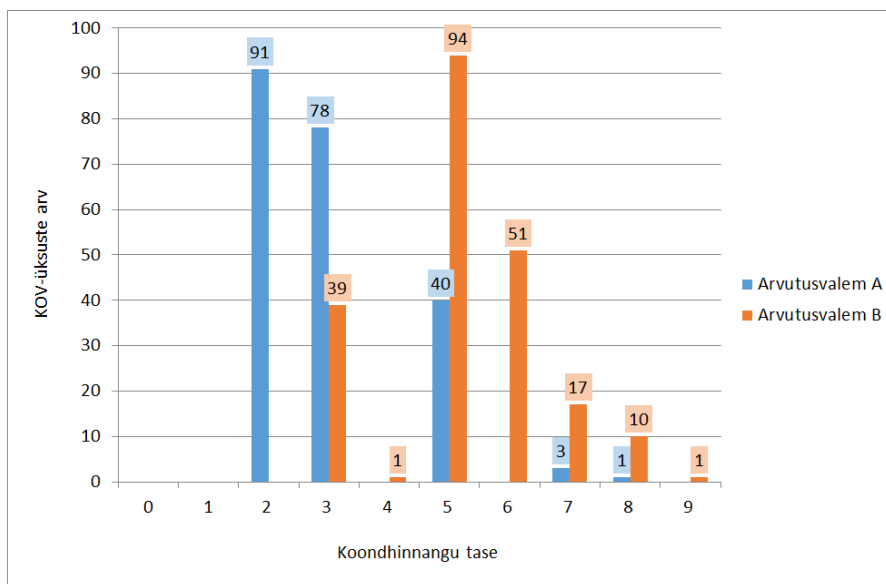
Valdkonna 17 kriteeriumi 39 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 32 ehk 82%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 38 lävendit ehk 97% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 7. Valdkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	12	12	100%	12	100%
Edasijõudnu tase	15	13	87%	15	100%
Eeskujulik tase	12	7	58%	11	92%
Kokku	39	32	82%	38	97%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et valdav osa KOV-üksusi oli 2016. a. saavutanud kas puudustega baastaseme (tase 2 – 91 ehk 43%) või tugeva baastaseme (tase 3 – 78 ehk 37%). Märkimisväärne on ka puudustega edasijõudnu (tase 5) taseme saavutanud KOV-üksuste arv – 40 ehk 19%. 4 KOV-üksust jõudis koondtulemusena eeskujulikele tasemetele – 3 puudustega (tase 7) ja 1 tugevale (tase 8) eeskujulikule tasemele.

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega edasijõudnu tasemega (tase 5) üksuste rühm (94 ehk 44%), millele järgnevad tugeva edasijõudnu tasemega (tase 6) ja tugeva baastasemega (tase 3) üksuste rühm (57 ehk 27%). Lisaks jõudis 28 üksust ehk 13% erinevatele eeskujuliku tasemetele sh 1 ka maksimaalsele, supereeskujulikule tasemele (tase 9).

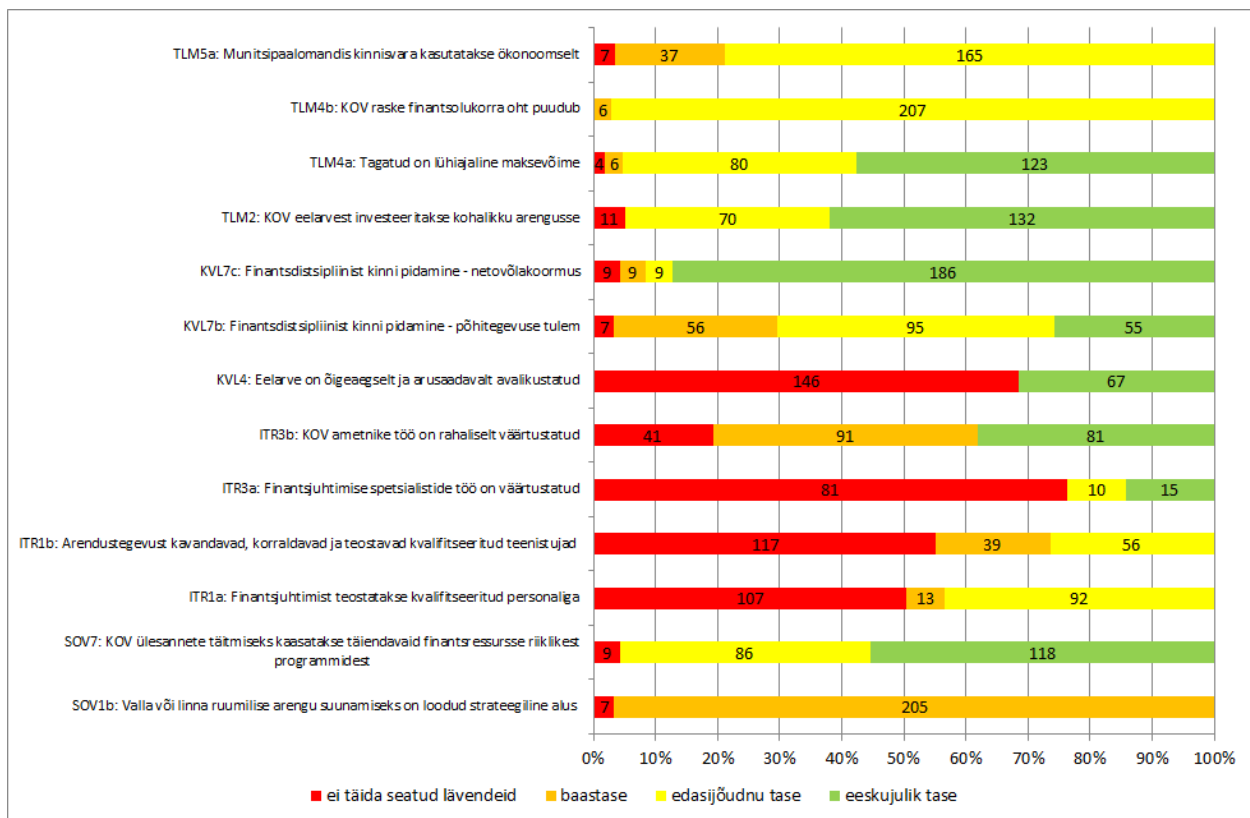
Joonis 4. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus valdkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 8. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	92%	80%	36%	3	5
KOV B	100%	93%	55%	5	7
KOV C	100%	87%	64%	5	6

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 5. Strateegilise ja finantsjuhtimise hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.3 Ehitustegevuse korraldamine, elamu- ja soojusmajandus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Ehitustegevuse korraldamise ning elamu- ja soojusmajanduse teenused hõlmavad detailplaneeringute koostamise korraldamist, ehitus- ja kasutuslubade väljastamist, muinsuskaitse nõuete kontrollimist ehitustegevuses, eluruumide tagamise korraldamist ning kaugkütteenuse tagamist.

Planeerimisseaduse järgi on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada oma haldusterritooriumil üldplaneeringute, eriplaneeringute ja detailplaneeringute koostamist. Planeerimisalase tegevuse korraldaja konkreetsemad ülesanded on: 1) maa-alale vastavate planeeringute olemasolu tagamine; 2) planeeringu koostamise korraldamine (sh algatamine, kaasamine, vastuvõtmine, avalik väljapanek, avalik arutelu, heakskiitmine); 3) planeeringu elluviimisega kaasnevate asjakohaste majanduslike, kultuuriliste, sotsiaalsete ja looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine, ning 4) kehtestatud planeeringu järgimine. Samuti on omavalitsus kohustatud protsessi kaasama ja teavitama avalikkust.

Kohaliku omavalitsuse ehitustegevuse korraldamise teenuse tuumaks projekteerimistingimuste, ehituslubade ja kasutuslubade menetlemine. Muinsuskaitseaduse § 6, lg 1 sätestab omavalitsuse kohustusena muinsuskaitse korraldamise, mis hõlmab ka ehitustegevust.

Elamumajanduses on kohaliku omavalitsuse ülesandeks elamuseaduse § 8 järgi: 1) eluruumi või selle kasutusõigust mitteomavate, samuti elamistingimuste parandamisel abi vajavate isikute arvestuse korra kehtestamine, ning 2) munitsipaalomandis olevate eluruumide valdamise, kasutamise ja käsutamise korra, sealhulgas hooldus- ja remondieeskirjade kehtestamine. Elamumajanduse teenust puudutab ka omavalitsuse pädevus kehtestada oma haldusterritooriumil asuvatele munitsipaalomandis olevatele eluruumidele üüri piirmäärad (§37¹, lg 1). Sotsiaalhoolekandeseaduse § 41 alusel on omavalitsuse kohustuseks korraldada eluruumide tagamist sotsiaalteenusena.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1 alusel on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada oma haldusterritooriumil ka kommunaalmajandust, sealhulgas soojusmajandust. Kohaliku omavalitsuse teenuse mõistes hõlmab soojusmajandus kaugkütte teenuse korraldamist, osutamist ning arendamist. Kaugkütteseaduse (KKütS) § 2 määratleb kaugkütet kui soojuse tootmist ja võrgu kaudu jaotamist tarbijate varustamiseks soojusega kaugküttesüsteemi kaudu. Omavalitsuse ülesandeks on samuti määrata üldplaneeringu alusel kaugküttepiirkonnad (KKütS) § 5, lg1. Kaugkütteseaduse muutmise seaduse eelnõu § 5¹ näeb lisaks ette omavalitsuse kohustuse koostada soojusmajanduse arengukava kui olemasolevas, kavandatavas või muudetavas kaugküttepiirkonnas asuva võrgupiirkonna tootmise aastamaht on väiksem kui 50 000 MWh.

Kriteeriumid

Ehituse korraldamise, elamu- ja soojusmajanduse valdkonnas on määratud 16 kriteeriumi kokku 33 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 8 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 9. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	6	3	5	4	12	0
Inimvara ja taristu	1	1	1	1	3	3
Kättesaadavus	3	2	3	1	6	0
Kvaliteet	4	3	4	1	8	3
Tulemuslikkus	2	0	2	2	4	2
Kokku	16	9	15	9	33	8

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Elamumajanduse arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1a	elamumajanduse käsitluse olemasolu valla või linna arengukavas ja üldplaneeringus	elamumajanduse (sh sotsiaaleluruumide) olukorra analüüs, eesmärkide ja tegevuste olemasolu KOV arengudokumentides; elamumajanduse arendamise põhimõtete olemasolu üldplaneeringus	elamumajanduse arendamise ressursside kavandatus ning seire toimumine	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Soojusmajanduse arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1b	soojusmajanduse käsitluse olemasolu valla või linna arengukavas ja üldplaneeringus	soojusmajanduse teema sisaldumine KOV arengukavas; soojusmajanduse teema terviklik strateegiline käsitlus KOV arengukavas	kehtestatud soojusmajanduse arengukava olemasolu	ENMAK - kohalike omavalitsuste soojusmajanduse arengukavade seire

Elamumajanduse korraldamist reguleerivad asjakohased määrused	SOV3a	munitsipaal- ja/või sotsiaaleluruumide üürile andmise ja/või kasutamise korra olemasolu	eluruumi kohandamise toetuste eraldamise määruse olemasolu		RT ja KOV dokumendiregistrite alusel
Eluaseme-probleemide laiapõhjaliseks lahendamiseks on loodud eluasemekomisjon	SOV4			eluasemekomisjoni olemasolu	Enesemõõtmise KOV dokumendiregistri alusel
Osaletakse aktiivselt riiklikes elamu- ja energiamajanduse programmides	SOV7		vähemalt ühest riiklikust toetuskeemist 2014-2016 toetuste kasutamine munitsipaalomandis olevate eluruumide, kohaliku soojusmajanduse ja asulamiljöö parendamiseks	vähemalt kahest riiklikust toetuskeemist 2014-2016 toetuste kasutamine munitsipaalomandis olevate eluruumide, kohaliku soojusmajanduse ja asulamiljöö parendamiseks	Toetusi eraldavate asutuste programmide/projektide aruandlus - Kredexi toetus korterelamutele; lammutustoetus KOV'dele; KOV elamufondi arengamise programm, Päästeameti koostööprojekt KOV-üksustega - 500 kodu; SoM kodude kohandamise programm ; KIK lammutustoetus; õlikatelde välja vahetamise toetus, jms.
Toetatakse kohalikku initsiatiivi elamumajanduse arendamisel	SOV8		kohaliku ühistute ja eraisikute eluruumide parendamise toetuskeemi määruse olemasolu; iga-aastane toetuste eraldamine		Enesehindamine RT ja KOV dokumendiregistrite alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Elamumajanduse hõlmatus üldplaneeringus
- Soojavarustuse korraldamise võimaluste analüüsitus tiheasustusega uusehitisteks planeeritavale maa-alade osas
- Kaugkütte võrgupiirkondade arenguperspektiivide analüüsitus
- Osalus maakondliku energiamajanduse arengukava koostamises

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Valdkonda korraldab spetsialiseerunud meeskond	ITR1	vähemalt 0,5 koormusega teenistuja olemasolu ehitustegevuse, planeerimise ja maakorralduse valdkonnas	vähemalt täiskoormusega teenistuja olemasolu ehitustegevuse, planeerimise ja maakorralduse valdkonnas ning 0,25 koormusega teenistuja olemasolu elamumajanduse ning energia- ja soojusmajanduse valdkondades (või valdkonna munitsipaalettevõtte olemasolu)	linna- või vallaarhitekti olemasolu	Valdkondlike tunnuste ja koormuste jaotusega täiendatud KOV personalistatistika alusel

Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Munitsipaal- ja sotsiaaleluruumide seisukord	ITR8a	100% munitsipaalomandis eluasemetest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% munitsipaalomandis eluasemetest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% munitsipaalomandis eluasemetest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% vähemalt väga hea seisundiga hoonetes	Mõõtmisvõimalusi ei õnnestunud testimise käigus välja selgitada
Kohaliku volikogu, linna- või vallavalitsuse ametiasutuste ja hallatavate asutuste ning olulise mõju all olevate äriühingute hooned vastavad energiatõhususe nõuetele	ITR8b	Baastase - vähemalt 50% kasulikust pinnast asub hoonetes, mis vastavad energiatõhususe nõuetele	Edasijõudnu tase - vähemalt 75% kasulikust pinnast asub hoonetes, mis vastavad energiatõhususe nõuetele;	Eeskujulik tase - vähemalt 95% kasulikust pinnast asub hoonetes, mis vastavad energiatõhususe nõuetele	Mõõtmine saaks toimuda EHR andmete alusel, kuid registris on puudu munitsipaalomandi tunnus
Soojusvarustuse taristu seisund	ITR10				Mõõtmisvõimalusi ei õnnestunud testimise käigus välja selgitada

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kaugkütte ettevõtte personali kvalifikatsioon
- Soojusmajanduse arengu kavandamise otsuse aluseks oleva analüüsi kinnitava isiku kvalifikatsioon

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Eluasemeteenus on kättesaadav ja abivajajate eluaseme vajadus rahuldatud	KTS1	munitsipaaleturuumide või sotsiaalmajutusüksuse kohtade olemasolu	täiendava eluaseme vajaduse määr ei ületa 20%	täiendav eluaseme vajadus puudub	S-Veeb
Puudega isikutele on tagatud sobivad eluruumid	KTS2		kohandatud eluruumide nõudlus on rahuldatud - puudub kohandatud eluruumide täiendav vajadus ning puuduvad kohandamist vajavad eluruumid		S-Veeb
Soojuse mõistlik hind kaugküttesüsteemides	KTS6	kuni 70 €/MWh	kuni 50 €/MWh		Konkurentsi ameti kinnitatud piirhinna aruanded (koondtabelid)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- kaugküttepiirkondade ulatus
- kaugküttevõrguga liitumise võimalused
- kaugküttepiirkonnas võrguga liitumise mõistlik aeg

- kaugküttevõrguga liitumise mõistlik hind

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Elamumajanduse (sh sotsiaaleluruumide), soojusmajanduse ja ehitustegevuse teave on avalikustatud	KVL4	valdkonna üldise teabe olemasolu KOV veebilehel	avaldatud teave on ajakohane	planeeringute registri olemasolu	Enesemõõtmine
Projekteerimis-tingimusi väljastatakse operatiivselt	KVL7a	vähemalt 75% projekteerimistingimusi väljastatakse seaduses sätestatud aja jooksul	vähemalt 95% projekteerimistingimusi väljastatakse seaduses sätestatud aja jooksul		EHR
Ehitus- ja kasutuslubasid väljastatakse mõistliku aja jooksul	KVL7c	vähemalt 75% ehitus- ja kasutuslubadest väljastatakse 30 päeva jooksul	vähemalt 95% ehitus- ja kasutuslubadest väljastatakse 30 päeva jooksul		EHR
Kaugkütteenuse osutamisel järgitakse kaugküttepiirkonna määramise otsuses määratletud üldisi kvaliteedinõudeid	KVL10a		põhjendatud kaebuste puudumine (ebapiisav tsirkulatsioon tarbijapalgaldises; soojuskoormuse tagatus)		Enesemõõtmine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Projekteerimis-tingimuste menetlemisel toimib nõuetekohane koostöö ja kaasamine	KVL7b				
Soojusmajanduse investeeringute plaani elluviimine/ rakendamine	KVL8a		kooskõla kava ja tegevuse vahel		Mõõtmiseks on vaja esmalt kooskõla hindamise meetodikat
Munitsipaalomandis hoonete kohta on koostatud energiamärgised ning neid esitletakse külastajatele	KVL10b	vähemalt 90% munitsipaalomandis hoonete (v.a. hooned, millele energiatõhususe nõudeid ei kohaldata) kohta on koostatud energiamärgis	kõigi munitsipaalomandis hoonete (v.a. hooned, millele energiatõhususe nõudeid ei kohaldata) kohta on koostatud energiamärgis	kõigi munitsipaalomandis hoonete (v.a. hooned, millele energiatõhususe nõudeid ei kohaldata) energiamärgis on esitletud külastajate jaoks kergesti märgataval ja nähtaval kohal hoones	Mõõtmine on põhimõtteliselt võimalik EHR andmete alusel, kuid neid tuleb täiendada, eristades munitsipaalomandis hooned.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kütteperioodi pikkus
- Kõrvale jäetud kriteeriumid
- Detailplaneeringute menetlemise kestus
- Ehitisregistri andmete kvaliteet

- Eluasemeteenust vajavate isikute ja munitsipaalaluruumide arvestuse täielikkus
- Sotsiaaleluruumi teenuse seotus muude sotsiaalhoolekande teenustega
- KOV kinnisvara keskkonna energiatõhusus
- Remondivõlg
- Professionaalne nõustamine miljööväärtusealade hoonete ning muinsuskaitseobjektide restaureerimisel ja energiatõhususe tõstmisel
- Arhitektuuri- ja planeerimis võistluste korraldamine avalike hoonete ja muude linnaruumi kvaliteeti olulisel määral kujundava ehitustegevuse suunamiseks
- Küttesüsteemi võrgustikus oleva vee temperatuur
- Soojuse tootmise kasutegur
- Kaugküttepiirkonna määramise otsuse vastavus nõuetele
- Volikogu otsusel määratud kaugküttepiirkondade asjakohasus
- Otsuste nõuetekohane kooskõlastamine soojusettevõtjaga
- Soojakaod kaugküttevõrgustikus
- Soojusvarustuse varustuskindlus
- Kaugküttepiirkonna määramise otsuses määratletud üldiste kvaliteedinõuete järgimine kaugkütteenuse osutamisel

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Oluline osa sotsiaaleluruumi teenuse kasutajatest liigub edasi tavaeluruumile	TLM3		vähemalt 40% eluasemeteenuselt lahkujatest asub elama eraelamispiinnale	vähemalt 80% eluasemeteenuselt lahkujatest asub elama eraelamispiinnale	S-Veeb; tulevikus STAR
Kaugküttevõrkudesse suunatava sooja tootmiseks kasutatakse valdavalt taastuvaid energiaallikaid	TLM6		vähemalt 50% kaugküttevõrkudes kasutatavast energiast on taastuvatest allikatest	vähemalt 90% kaugküttevõrkudes kasutatavast energiast on taastuvatest allikates	Enesemõõtmine soojusettevõtete ja soojamajanduse arengukavade andmete alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul ehitatud elukeskkonnaga	TLM1	vähemalt 75% on pigem või väga rahul	vähemalt 85% on pigem või väga rahul, sh 50% väga rahul	vähemalt 90% on pigem või väga rahul, sh 75% väga rahul	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Kaugkütte kasutus laieneb	TLM5		tarbijate arv kasvab iga-aastaselt		Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Soojusmajanduse efektiivsus - Elamutes kasutatava soojuse tootmise summaarne kasutegur
- Soojusmajanduse keskkonناسäästlikkus - välisõhu saastatuse ulatus
- Kasutatavate küttelehenduste mugavus
- Kasutatavate küttelehenduste ohutus
- Soojusmajanduse ja kaugküttesüsteemide ökonoomsus - soojustarbimise tihedus
- Soojusmajanduse ökonoomsus - kaugküttesüsteemide hõlmavus

Testmõõtmise tulemused

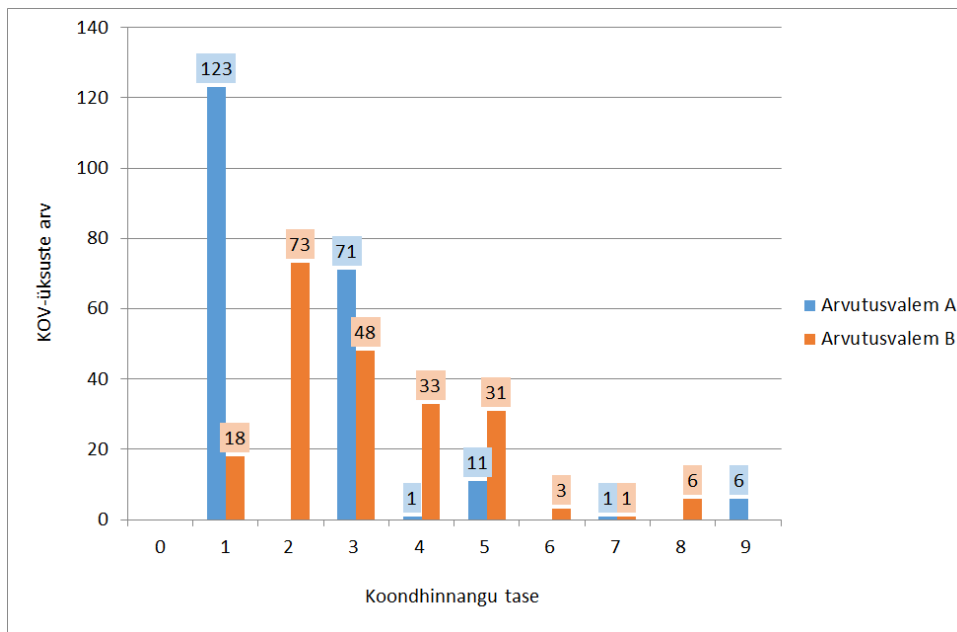
Valdkonna 16 kriteeriumi 33 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 12 ehk 36%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 31 lävendit ehk 94% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 10. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	9	3	33%	9	100%
Edasijõudnu tase	15	6	40%	15	100%
Eeskujulik tase	9	3	33%	7	78%
Kokku	33	12	36%	31	94%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5), selgub, et üle pooled KOV-üksustest (123 ehk 58%) täitsid alla 2/3 baastaseme lävendeid (tase 1) ning 1/3 üksustest saavutas tugeva baastaseme (tase 3 – 71 ehk). Märkimisväärne on ka see, et 6 KOV-üksust täitis kõik mõõdetud lävendid.

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt. metoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega baastasemega (tase 2) üksuste rühm (73 ehk 34%), millele järgnevad tugeva baastaseme (tase 3 - 48 ehk 23%) ning peaaegu võrdse arvukusega nõrga edasijõudnu tasemega (tase 4 – 33 ehk 15%) ja puudustega edasijõudnu (tase 5 – 31 ehk 15%). Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 8% ehk 18 KOV-üksust.

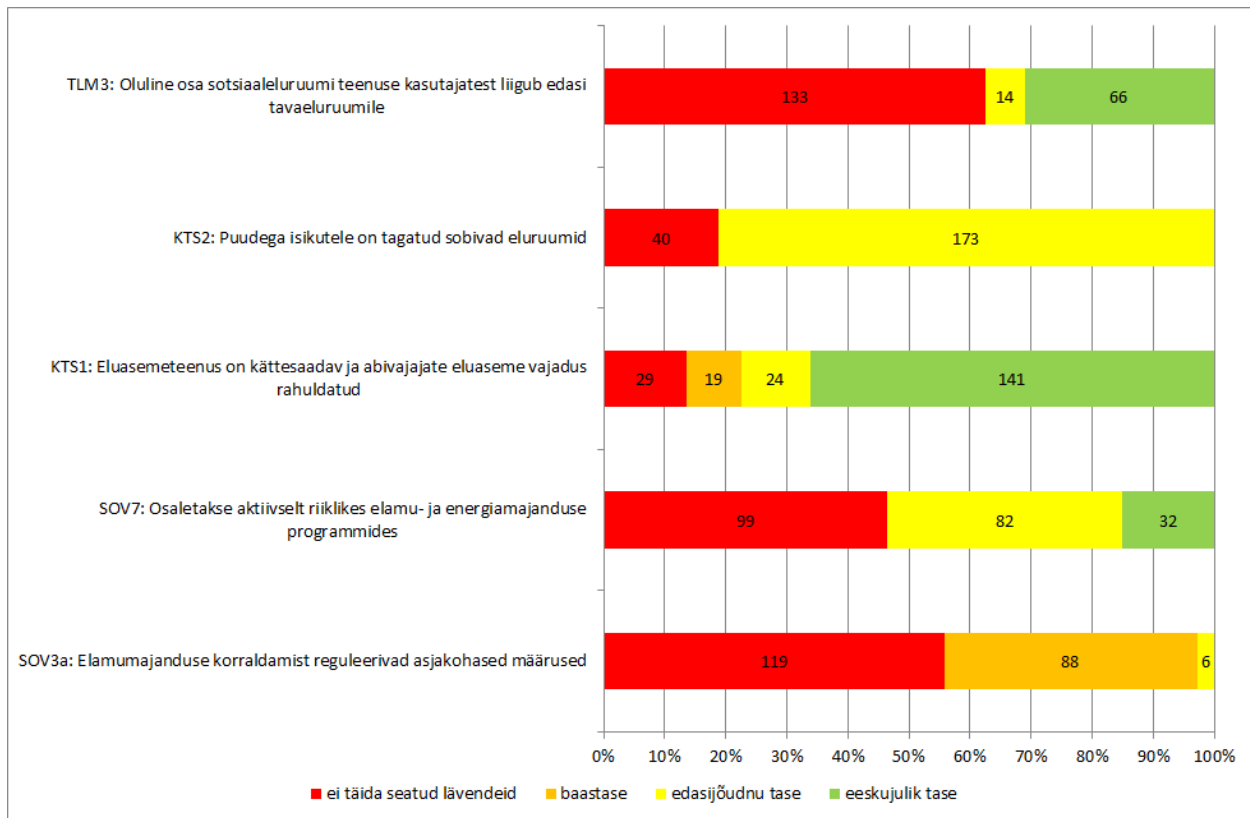
Joonis 6. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 11. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	89%	60%	43%	3	3
KOV B	78%	47%	0%	2	2
KOV C	78%	67%	57%	2	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 7. Ehitustegevuse korraldamise, elamu- ja soojusmajanduse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.4 Veemajandus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Veemajanduse teenus hõlmab omavalitsuse elanike varustamist ühisveevärgi kaudu veega, elanike kanalisatsioonist reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimist ja puhastamist ning hajaasustusega piirkondades reoveekohtkäitluse ja äraveo tingimuste määramist.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus määratleb ühisveevarustuse ja kanalisatsiooni (ÜVK) teenusena vee-ettevõtja poolt kliendi kinnistu veevärgi varustamise ühisveevärgi kaudu veega või kliendi kinnistu kanalisatsioonist reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise korraldamise (§ 7, lg 1 ÜVVKS). Seaduse § 3, lg 3 piiritleb ÜVK teenusena lisaks ka avalikelt teedelt, tänavatelt ning väljakutelt sademe ja drenaaživee või muu pinnasevee ärajuhtimist.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 alusel on KOV-i kohustuseks korraldada oma haldusterritooriumil veevarustust ja kanalisatsiooni. Teenust osutavateks asutusteks on KOV-i poolt määratud vastavat haldusüksust täitvad vee-ettevõtjad (§ 7 ÜVVKS). Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuse arendamine toimub kohaliku omavalitsuse ÜVK arendamise kavade alusel (§ 4 ÜVVKS). ÜVK arendamise kavades kirjeldatakse täpsemalt lahti ka vee- ja kanalisatsiooniteenuse sisu.

Kriteeriumid

Veemajanduse valdkonnas on määratud 21 kriteeriumi kokku 45 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 10 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 12. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	5	4	4	3	11	1
Inimvara ja taristu	5	4	5	3	12	1
Kättesaadavus	5	1	5	3	9	3
Kvaliteet	2	1	2	0	3	2
Tulemuslikkus	4	3	3	4	10	3
Kokku	21	13	19	13	45	10

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Nõuetele vastava ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni strateegiline arendamine	SOV1	ajakohase kava (periood 12 aastat) olemasolu	kava vastab ÜVVKS § 4 lõikes 2 loetletud sisu nõuetele	kava vastab ÜVVKS § 4 lõikes 25 loetletud sisu nõuetele	Baastase RT avaandmete alusel, edasijõudnu ja eeskujulik tase kava sisu enesemõõtmise alusel
Nõuetele vastava ÜVK kasutamise ja liitumiste eeskirjade olemasolu	SOV3a	kasutamise ja liitumise eeskirjade olemasolu	kõigi ÜVVKS § 8 lõikes 4 nõutud teemade sisaldumine eeskirjas		Baastase RT avaandmete alusel, edasijõudnu tase eeskirja sisu enesemõõtmise alusel
Reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirja olemasolu	SOV3b	eeskirja olemasolu	eeskiri vastab KeM koostatud juhendile		Baastase RT avaandmete alusel, edasijõudnu tase eeskirja sisu enesemõõtmise alusel
Osalus riiklikes veemajanduse toetusprogrammides	SOV7			vähemalt 1 toetuse saamine viimase 3 aastase perioodi jooksul	KIK toetuste andmebaas
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Osalus regionaalses vee-ettevõttes	SOV6			osalus piirkondlikus vee-ettevõttes, mis osutab teenust vähemalt 10 000 elanikule	Tulevikus mõõdetav KAUR veekasutuse andmebaasi alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Nõuetele vastava joogivee kontrolli kava olemasolu

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Veemajanduse valdkonna teenistuja olemasolu	ITR1	Kommunaal-majanduse valdkonna teenistuja olemasolu linna- või vallavalitsuse haldusaparaadis, kelle tööülesannete hulka kuulub vähemalt 0,5 koormusega veemajanduse ülesannetega tegelemine või munitsipaalomandis vee-ettevõtte olemasolu	täiskohaga veemajanduse valdkonna teenistuja olemasolu linna- või vallavalitsuse haldusaparaadis (tegeleb ka järelevalve, kohtkäitluse jms teemadega) ning vähemalt ühe erialase haridusega teenistuja olemasolu	täiskohaga veemajanduse valdkonna teenistuja olemasolu linna- või vallavalitsuse haldusaparaadis, kelle ülesanded ei sisalda järelevalvet, selleks on eraldi veemajanduse järelevalve teenistuja	KOV personalistatistika alusel, mida tuleks täiendada valdkondliku ametikohtade jaotusega

ÜVK kliente teenindatakse leketeta ja infiltratsioonita ühiskanalisatsioonitorustikega	ITR8a	leketega torustikega teenindatavate inimeste osakaal ei ületa 30%	leketega torustikega teenindatavate inimeste osakaal ei ületa 20%	leketega ja/või infiltratsiooniga torustikega teenindatavate inimeste osakaal ei ületa 10%	KAUR Veekasutuse aruanne
Veetöötlusjaamade seisund	ITR8b		kõik veetöötlusjaamad vastavad nõuetele		Enesemõõtmise ÜVVK kavade alusel
Reoveepuhastite seisund	ITR8c	amortiseerunud või halvas seisundis puhastitesse ei juhtita üle 30% kanalisatsiooniklientide heitveest	amortiseerunud või halvas seisundis puhastitesse ei juhtita üle 10% kanalisatsiooniklientide heitveest		KAUR Veekasutuse aruanne
Reoveepuhastite puhastusvõime	ITR10	vähemalt 40% kanalisatsiooniklientide heitvetest puhastatakse biogeene, fosforit ja lämmastikku ärastavate puhastitega	vähemalt 60% kanalisatsiooniklientide heitvetest puhastatakse biogeene, fosforit ja lämmastikku ärastavate puhastitega	kõigi kanalisatsiooniklientide heitveed puhastatakse biogeene, fosforit ja lämmastikku ärastavate puhastitega	KAUR Veekasutuse aruanne
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Koolitatud veekäitlusoperaatorid	ITR2	vähemalt 1 reoveepuhasti operaator on läbinud operaatori koolituse	kõik tegutsevad reoveepuhasti operaatorid on läbinud operaatori koolituse		Tulevikus mõõdetav KAUR Veekasutuse andmebaasi alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Veetorustike seisund
- Joogivee kaevude seisund
- Reovee kogumismahutite seisund
- ÜVK arendusmeetmete hinnanguline maksumus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Elanikud on ühendatud nõuetekohaste ühisveevärgi süsteemidega	KTS1a		vähemalt 70% elanikest	vähemalt 90% elanikest	KAUR Veekasutuse aruanne
Elanikud on ühendatud nõuetekohaste ühiskanalisatsioonisüsteemidega	KTS1b		vähemalt 75% elanikest	vähemalt 95% elanikest	KAUR Veekasutuse aruanne
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Sademevee probleemidega piirkonnad on varustatud sademevee lahendustega	KTS1c		vähemalt 75% aladest, mis vajavad sademevee ärajuhtimise süsteeme, on nendega varustatud	vähemalt 95% aladest, mis vajavad sademevee ärajuhtimise süsteeme, on nendega varustatud	Enesemõõtmise ÜVVK arendamise kavades tulevikus kohustuslikult sisalduva kaardistuse alusel

ÜVK kavas määratud purgimiskohtade olemasolu ja vastavus nõuetele	KTS2	purgimiskohtade arv vastab KeM 16.05.2001 a määruses nr 171 "Kanalisatsiooni- ehitiste veekaitsenõuded" § 17 sätestatud kriteeriumitele	KeM 16.05.2001 a määruses nr 171 "Kanalisatsiooni- ehitiste veekaitsenõuded" § 17 sätestatud kriteeriumitest enam purgimiskohti		Enesemõõtmise ÜVVK arendamise kavades tulevikus kohustuslikult sisalduva kaardistuse alusel
ÜVK teenuse taskukohasus	KTS6		vähem kui 2,5% keskmisest sissetulekust		Konkurentsiamet ja vee- ettevõtete avaandmete alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- ÜVK liitumisvõimaluste lihtsus

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Veeteenuse teabe avalikustamine	KVL4	veeteenuse hinna õigeaegne ja nõuetekohane avaldamine	eeskirjades sisalduva olulise tarbijainfo kajastamine KOV üksuse kodulehel ja muudel teabekandjatel (veehinna teavituse võiks olla nii arvel kui ka teavituse e-kirja teel)		Enesemõõtmise veebilehtede sisu alusel.
Toimib kanalisatsioonitorude lekete registreerimise süsteem	KVL10		lekete registreerimise süsteem on olemas		KAUR veekasutuse aruande statistika
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Reovee kohtkäitluse teadmispõhine korraldamine	KVL8a	KOVil on informatsioon kohtkäitluse piirkondadest ning reovee kogumismahutite seisukorra kohta	KOV-il on reovee kohtkäitluse register (kinnitatud põhimäärus); KOV korraldab kohtkäitluse seisundi hindamiseks korrapärast järelvalvet	register on täielik	Enesemõõtmise
Ülevaate omamine joogivee kaevude seisundist	KVL8b	KOVil on informatsioon joogivee kaevude asukohtadest	KOV-il on andmebaas joogivee kaevude seisukorra kohta		Enesemõõtmise

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava ülevaatamise õigeaegsus
- Ühisveevärgi varustuskindlus
- Heitvee piirväärtuste vastavus keskkonnakaitse nõuetele

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Ühisveevärgi klendid tarbivad kvaliteedinõuetele vastavat joogivett	TLM2	vähemalt 75% püsitarbijate veevärgi vesi vastab nõuetele (v.a radioloogilised nõuded)	vähemalt 85% püsitarbijate veevärgi vesi vastab kõigile nõuetele	vähemalt 95% püsitarbijate veevärgi vesi vastab kõigile nõuetele	VEE TERVISHOIU INFOSÜSTEEM
Heitvee puhastamisnäitajad vastavad keskkonnakaitse nõuetele	TLM4a	vähemalt 90% heitveest vastab BHT7 ja KHT7 osas väikeste veevõrkude (300 ie) reostuskooormuse normidele	vähemalt 90% heitveest vastab BHT7 ja KHT7 osas keskmise suurusega (300-2000 ie) veevõrkude reostuskooormuse normidele	vähemalt 90% heitveest vastab BHT7 ja KHT7 osas suurte veevõrkude (2000 ie) reostuskooormuse normidele	Keskonnaregister HEITVEEANALÜÜSIDE INFOSÜSTEEM
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikud on rahul joogivee kvaliteediga	TLM1	vähemalt 75% on pigem või väga rahul	vähemalt 85% on pigem või väga rahul, sh 50% väga rahul	vähemalt 90% on pigem või väga rahul, sh 75% väga rahul	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Välditakse sademeveest tingitud üleujutusi	TLM4b			sademeveest tingitud üleujutusi ei ole viimase 3 aasta jooksul esinenud	Enesemõõtmine
Tõhusa järelevalve ning toetusmeetmetega on saavutatud kinnistustiseste veevarustuse ja heitvee ärajuhtimise süsteemide vastavus nõuetele	TLM5		kinnistute osakaal, kus veevarustuste ja heitvee ärajuhtimise süsteemid vastavad nõuetele, on vähemalt 90%	kinnistute osakaal, kus veevarustuste ja heitvee ärajuhtimise süsteemid vastavad nõuetele, on vähemalt 99%	Mõõtmisvõimalused tekivad koos veeseaduse muudatuste alusel loodava kohaliku andmebaasi alusel.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Heitvete ja saasteainete kogused elaniku kohta
- Reoveekogumisala (ja/või heitvee väljalaskmetel asuvate) veekogude keskkonnaseisund
- Joogivee kvaliteedist tulenev haigestumus

Testmõõtmise tulemused

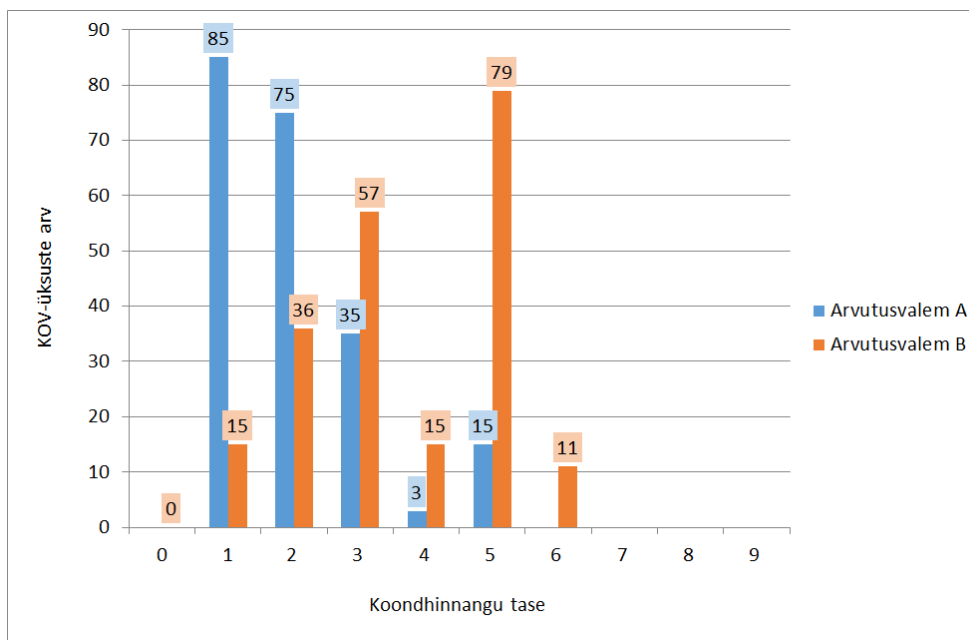
Valdkonna 21 kriteeriumi 45 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 24 ehk 53%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 26 lävendit ehk 58% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 13. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	13	8	62%	6	46%
Edasijõudnu tase	19	9	47%	12	63%
Eeskujulik tase	13	7	54%	8	62%
Kokku	45	24	53%	26	58%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam (85 ehk 40%) oli 2016. a. neid KOV-üksusi, mis ei suutnud täita vähemalt 2/3 baastaseme lävendeid (tase 1). Arvukuselt järgnesid puudustega baastaseme (tase 2) ja tugeva baastaseme saavutanud KOV-üksuste rühmad – vastavalt 75 ehk 35% ja 35 ehk 16%. 20 üksust jõudis nõrgale või puudustega edasijõudnu tasemele.

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemi B alusel (vt meetodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega edasijõudnu taseme (tase 5) rühm (79 ehk 37%), millele järgneb tugeva baastasemega üksuste rühm (57 ehk 27%). Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 7% ehk 15 KOV-üksust.

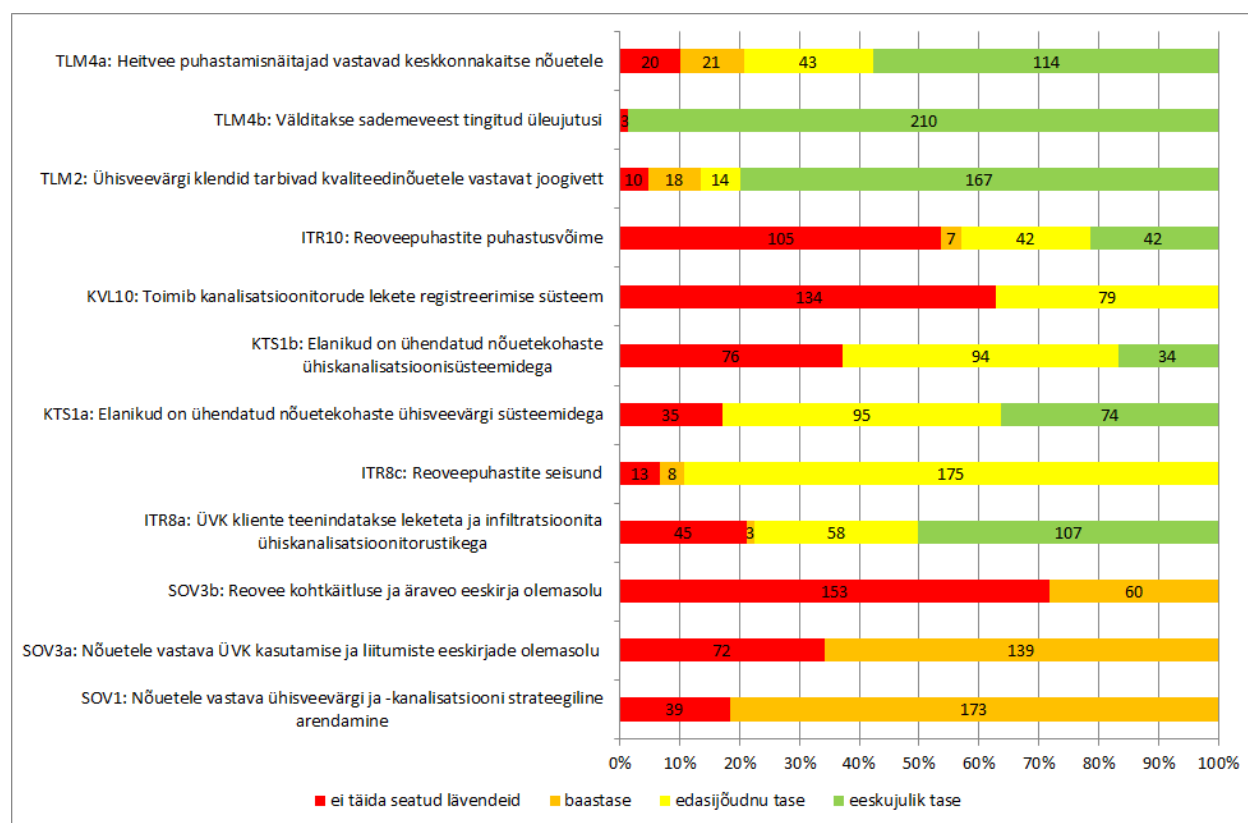
Joonis 8. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 14. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	83%	67%	14%	3	3
KOV B	83%	83%	13%	3	3
KOV C	83%	75%	86%	3	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest pkt 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 9. Veemajanduse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.5 Jäätmehooldus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Jäätmehooldusteenus hõlmab jäätmemajanduse kavandamist, arendamist, jäätmealase teabe levitamist ning jäätmekäitluse korraldamist (jäätmekogumise ja jäätmeveoteenuse korraldamine) (JäätS) § 11. Jäätmehooldusteenuse alla kuulub lisaks ka pakenditeenus, mis sisaldab kodumajapidamises tekkivate pakendijäätmete liigiti kogumise, äraveo ja taaskasutuse korraldamist ning teavitust. Jäätmehooldusteenuse sihtrühm on omavalitsuse territooriumil elavad jäätmevaldajad (sh korteriühistud, selle puudumisel aga selle kinnisaja omanik, millel asub suvila, elu- või äriruum).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 järgi on jäätmehooldusteenuse korraldamine ja arendamine KOV-i ülesanne. Jäätmeseaduse § 31 alusel korraldab KOV jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, võimaldamaks nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Seaduse § 70 järgi korraldab KOV ka korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist. Kohaliku omavalitsuse üksus võib, kuid pole kohustatud korraldama ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.

Jäätmehooldusteenuse korraldamine sisaldab muuhulgas ka jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projektide ja rahataotluste koostamist, jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamist, jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programmide välja töötamist ning elluviimist, jäätmekäitlusalase arendus- ja selgitustöö ning keskkonnateadlikkuse tõstmise alase propaganda tegemist, jäätmehooldusalaste trükiste välja andmist, ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist, arendamist ja haldamist, liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmise laiendamist kogumispunktides ning omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist. Jäätmeseaduse § 65, lg 2 alusel on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada lisaks ka kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejatele (kas keskkonnajaamades või kogumisringides).

Pakendiseaduse kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesandeks ka pakendite kogumissüsteemi toimimise tagamine ja vastavate tegevuste koordineerimine (kokkulepped taaskasutusorganisatsioonidega, nõuete esitamine pakendijäätmete kogumissüsteemi kohta, teavitamine ja järelevalve pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise, kogumise ja taaskasutamise üle) (PakS) § 15.

Kriteeriumid

Jäätmehoolduse valdkonnas on määratud 19 kriteeriumi kokku 42 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 8 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 15. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	6	4	5	4	13	0
Inimvara ja taristu	1	1	1	1	3	3
Kättesaadavus	5	5	5	2	12	0
Kvaliteet	5	3	4	2	9	1
Tulemuslikkus	2	2	2	1	5	4
Kokku	19	15	17	10	42	8

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Jäätmehoolduse juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	kehtiva jäätmekava olemasolu	kehtiv jäätmekava käsitleb kõiki seaduses § 39 lõikes 2 nimetatud osasid (sh pakendijäätmed - KOV jäätmekava sisaldab pakendijäätmete kogumise, taaskasutamise ja teavitamisega seotud eesmäärke ja/või mõõdikuid)	jäätmekava käsitleb enamust seaduses § 39 lõikes 3 loetletud teemat ning kavandatavate pakendipunktide kogumisvõrgustiku kava; kava lähtub riiklikust jäätmekavast (sh nt miinimumnõudeid ületavad eesmärgid), olukord on teemade lõikes läbi analüüsitud ja vajadused on määratletud, vajadusel on määratud kohalikest tingimustest tulenevaid erinõudeid	Jäätmekava olemasolu RT avaandmete alusel. Täiendavad mõõtmisvõimalused nõuetele vastava jäätmekava olemasolu osas tulenevad seaduse nõudest esitada jäätmekava eelnõu Keskkonnaametile kooskõlastamiseks. Andmed on alates 15.12.2017 olemas Keskkonnaametis. Edasijõudnu ja eeskujuliku taseme täpsemaks hindamiseks võib vajalik olla Keskkonnaameti poolse arvamuse ja hinnangu vormi täpsustamine, selliselt et hinnangud kirjeldaksid paremini eelnõu sisulist kvaliteeti.

Jäätmehoolduse korraldamiseks on loodud KOV eripära arvestav õiguslik regulatiivne alus	SOV3	kehtiva jäätmehoolduseeskirja olemasolu	Jäätmehoolduseeskiri käsitleb vähemalt valdavalt osa olulistest jäätmehoolduse küsimustest		Baastase RT avaandmete alusel. Mõõtmisvõimalused nõuetele vastava jäätmehoolduseeskirja olemasolu osas tulenevad seaduse nõudest saata eeskiri arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile. Edasijõudnu taseme täpsemaks hindamiseks võib vajalik olla Keskkonnaameti poolse arvamuse vormi täpsustamine, selliselt et arvamused kirjeldaksid paremini eeskirja sisulist kvaliteeti.
Jäätmehoolduse teabe süsteemseks haldamiseks on loodud õiguslikud ja infotehnoloogilised eeldused	SOV5	volikogu on määrusega asutanud jäätmevaldajate registri ja kehtestanud registri pidamise korra	register on veebipõhine, ajakohane, võimaldab andmetöötlust	registris kasutatakse liigiti kogumise moodulit ja jäätmejaama moodulit	Baastase RT avaandmete alusel, Edasijõudnu ja eeskujulik tase enesemõõtmise alusel
Jäätmehoolduse korraldamise kvaliteedi ja tõhususe suurendamiseks on ülesanded delegeeritud koostööorganisatsioonile	SOV6		osalus piirkondlikus jäätmehoolduskeskuses või halduslepingu olemasolu ülesannete delegeerimiseks		Piirkondlike jäätmehoolduskeskuste andmed, mida kontrollitakse ja täiendatakse enesemõõtmise alusel (sh halduslepingud teiste KOV-üksustega)
Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on loodud täiendav võimekus jäätmehoolduse korraldamiseks	SOV7			toetust saanud projektide olemasolu viimase 3 aasta jooksul	KIK toetuste andmebaas
Lepingulises koostöös taaskasutusorganisatsioonidega on saavutatud täiendav võimekus jäätmehoolduse ülesannete täitmiseks	SOV8	kehtiva jäätmekava olemasolu	kehtiv jäätmekava käsitleb kõiki seaduses § 39 lõikes 2 nimetatud osasid (sh pakendijäätmed - KOV jäätmekava sisaldab pakendijäätmete kogumise, taaskasutamise ja teavitamisega seotud eesmärgid ja/või mõõdikuid)	jäätmekava käsitleb enamust seaduses § 39 lõikes 3 loetletud teemat ning kavandatavate pakendipunktide kogumisvõrgustiku kava; kava lähtub riiklikust jäätmekavast (sh nt miinimumnõudeid ületavad eesmärgid), olukord on teemade lõikes läbi analüüsitud ja vajadused on määratletud, vajadusel on määratud kohalikest tingimustest tulenevaid erinevusi	Taaskasutusorganisatsioonidest küsitavad andmed või ensesehindamine KOV dokumendiregistrite andmete alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kavandatavate pakendipunktide kogumisvõrgustiku kava
- Pakendijäätmete käsitus jäätmehoolduseeskirjas

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Jäätmekorraldusega tegelevate teenistujate olemasolu	ITR1	keskkonnaspetsialisti olemasolu, kes vähemalt 0,5 koormusega tegeleb jäätmehooldusega (sh registripidaja, järelevalve funktsioonid)	täiskohaga jäätmekorralduse teenistuja olemasolu	eraldi jäätme- korralduse ametniku (sh teavitus- funktsioonid), jäätmeregistri pidaja (võib tegeleda ka teiste registritega) ja jäätmehoolduse valdkonnas järele- valvet teostava keskkonnajärele- valve ametniku olemasolu	Baas- ja edasijõudnu tase KOV personalistatistika alusel, mida tuleks täiendada valdkondliku ametikohtade jaotusega; eeskujuliku taseme mõõtmine enesemõõtmise alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Jäätmejaamade taristu on keskkonna- ja kasutussõbralik	ITR8a		edasijõudnu tase - vähemalt 75% jäätmejaamadest on aiaga ümbritsetud, territoorium asfaltkattega, konteinerid on märgistatud, ohtlike jäätmete ja paberijäätmete kogumiskonteinerid asuvad katuse all, jäätmejaamas on valvur-operaator, kellel on jäätmejaama territooriumil tööruumid	100% jäätmejaamadest on aiaga ümbritsetud, territoorium asfaltkattega, konteinerid on märgistatud, ohtlike jäätmete ja paberijäätmete kogumiskonteinerid asuvad katuse all, jäätmejaamas on valvur-operaator, kellel on jäätmejaama territooriumil tööruumid	Võimalik mõõtmislahendus tugineks KOV ja Keskkonnaameti keskkonnajärelevalve alasel tegevusel, mille üheks objektiks võiks olla jäätmejaamade tehniline varustus ja seisund. Eeldab meetodika olemasolu, mille alusel hinnatakse jäätmejaamade tehnilist varustatust, kliendile loodud võimalusi jäätmete üleandmiseks, jäätmejaama heakorda jms
Pakendijäätmete kogumiskonteinerid on heas seisundis ning nende ümbrus on heakorrastatud	ITR8b		mitte rohkem kui 10% pakendikonteinerisei sundi ja ümbruse heakorra probleemide kohta ei esitata aasta jooksul põhjendatud kaebusi	vähemalt 75% pakendikonteinerites t paikneb ehitatud alustel	Enesemõõtmine
Pakendijäätmete kogumiskonteineri valveks kasutatakse tehnilisi abivahendeid	ITR10			KOV kasutab valvekaameraid pakendikonteinerite järelevalves	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Korraldatud jäätmeveos kasutatavate sõidukite vastavus kontsessioonilepingus kokku lepitud kvaliteedinõuetele

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Jäätmeveo teenus on korraldatud toimepidevalt	KTS1a	korraldatud jäätmeveo lepingud on olemas	jäätmeveo lepingud tagavad teenuse katkestusteta osutamise (katkestused ei ületa 1 nädalat)		Enesehindamine KOV dokumendiregistri ja ametniku ekspertteadmise alusel
Jäätmevaldajad on hõlmatud korraldatud jäätmeveo süsteemiga	KTS1b	95% jäätmevaldajatest on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga	98% jäätmevaldajatest on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga		Enesemõõtmine kohalike jäätmevaldajate registrite andmete alusel
Elanikele on loodud kodulähedased jäätmejaamade kasutuse võimalused	KTS3a	KOV territooriumil asub elanikke teenindav jäätmejaam või on lepinguliselt tagatud jäätmejaama kasutamine, mis ei asu vallakeskusest kaugemal kui 15 km	kõigis maakondlikes, piirkondlikes ja kohalikes keskustes või nende vahetul tagamaal on jäätmejaam või jäätmepunkt		Jäätmejaamade ja jäätmepunktide asukohad enesemõõtmise alusel; keskuste asukohad: meetodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad;
Avalike pakendipunktide hea kättesaadavus	KTS3b	pakendikonteinerid on olemas vähemalt kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes	vähemalt 75 % elanike puhul on taaskasutusorganisatsioonid läheduse nõuded täitnud	vähemalt 95 % elanike puhul on taaskasutusorganisatsioonid läheduse nõuded täitnud	Pakendikonteinerite asukohad - pakendiorganisatsioonide andmete koondamisel ühtesse andmebaasi; Baastaseme mõõtmiseks vajalikud keskuste asukohad: meetodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad; Edasijõudnu ja eeskujuliku tasemed - GIS analüüs kasutades rahvastikuregistri andmeid elanike elukohtade kohta tiheasustusaladele ja mujal, jäätmevaldajate registri andmeid jäätmevaldajate kohta ning täiendavalt andmeid pakendikonteinerite asukohtade osas.
Jäätme- ja keskkonnaajaamade paindlikud lahtiolekuajad	KTS5	vähemalt kolm korda nädalas, sealhulgas ühel puhkepäeval, kokku 24 tunni jooksul	vähemalt 6 päeval nädalas, sh sealhulgas ühel puhkepäeval ning ühel päeval õhtusel ajal (st peale 17:00)	igal nädalapäeval, kokku vähemalt 40 tundi nädalas	Keskkonnaameti KOV küsitluse alusel (sh küsimus jäätmejäamade lahtiolekuajade kohta) - vajalik küsitlust regulaarselt korrata

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Jäätmejaamades vastu võetavate jäätmete mõistlik hind kliendile
- Jäätmeveoteenuse mõistlik hind kliendile

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Jäätmejaama(de)s võetakse vastu kõiki olulisemaid jäätmeliike	KVL1a	kuni 2 määrukses loetletud jäätmeliigi jäätmete vastuvõttu ei toimu üheski KOV üksuse jäätme- või keskkonnajaamas	kõigi määrukses loetletud jäätmeliikide jäätmete vastuvõtt toimub vähemalt ühes KOV üksuse jäätme- või keskkonnajaamas		Enesemõõtmine jäätmejaamade avaandmete alusel. Tulevikus peaks mõõtmine toimuma kohaliku jäätmevaldajate registri jäätmejaamade mooduli alusel
Elanikud on informeeritud jäätmehooldus-teenuste sisust ja teenusepakujatest	KVL4	jäätmeveoteenuste hinna õigeaegne ja nõuetekohane avaldamine	Jäätmehooldus-eeskirjas sisalduva olulise tarbijainfo kajastamine KOV üksuse kodulehel		Enesemõõtmine veebilehtede sisu alusel.
Elanikele pakutakse paindlikke jäätmeveo võimalusi	KVL5			tellimuspõhised veoringid toimivad vähemalt kaks korda aastas, toimub suurjäätmete äravedu korraldatud jäätmeveo raames, liigiti kogumise konteinerite paigutamine ja äravedu on võimalik ka eluhoonetes, millel puudub jäätmehooldus-eeskirjast tulenev kohustus liigiti kogumiseks või võimalik on täiendava tasu eest tellida segaolme-jäätme ja liigiti kogutavate jäätmete konteinerite äravedu graafikuvälisel ajal	Enesemõõtmine
Jäätmete liigiti kogumise tagamiseks on kehtestatud ranged kohalikud nõuded	KVL7	liigiti kogumine eraldi konteineritega peab toimuma vähemalt 16 korteriga elamutes	liigiti kogumine eraldi konteineritega peab toimuma vähemalt 10 korteriga elamus	liigiti kogumine eraldi konteineritega peab toimuma vähemalt 6 korteriga elamus	Enesemõõtmine jäätmehoolduseeskirja sisu alusel
Teavitustöö korraldamise osaks on elanikkonna ringmajanduse alase teadlikkuse tõstmise tegevused	KVL12		toimub vähemalt üks mõõdetav teavitustegevus (nt teabepäev, koolitus, kampaania, otsepost, sotsiaalmeedia kampaania) aastas		Enesemõõtmine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Korraldatud on tekstiiljäätmete kogumine	KVL1b			elanikel on tagatud KOV territooriumil võimalus tekstiiljäätmete äraandmiseks	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Jäätmevaldajate registri täielikkus ja ajakohasus
- Biojätmete tötlusvõimalused; Komposteerimisväljaku olemasolu; võimalus jäätmejaamas piisab
- Vanapaberi ja papi avalike kogumispunktide olemasolu
- Olmejäätmete konteinerite graafikujärgne tühjendamine
- Sorteerimisjuhendid maja infotahvli(te)le kinnitamiseks
- Pakendijätmete kogumise ja taaskasutuse andmed
- Kõigi pakendimaterjali liikide kogumine
- Pakendikoti teenus eramajadele
- Regulaarne pakendikonteinerite tühjendus

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Olmejäätmete teke väheneb	TLM4a	kogutud olmejäätmete (20 03) kogus võrdluses eelmise aastaga väheneb	kogutud olmejäätmete (20 03) kogus võrdluses eelmise aastaga väheneb vähemalt 5%		KAUR, Jäätmekäitluse infosüsteemis viiakse mõõtmist läbi KOV territooriumi kohta - puudub võimalus eristada korraldatud jäätmeveo koguseid.
Olmejäätmete liigiti kogumine on tulemuslik	TLM5a	vähemalt 11% olme- ja pakendijätmetest kogutakse liigiti	vähemalt 20% olme- ja pakendijätmetest kogutakse liigiti	vähemalt 1/3 olme- ja pakendijätmetest kogutakse liigiti	KAUR, Jäätmekäitluse infosüsteemis viiakse mõõtmist läbi KOV territooriumi kohta - puudub võimalus eristada korraldatud jäätmeveo koguseid. Täpsem mõõtmine saab toimuda jäätmeveoettevõtete andmete alusel. Mõõtmisüsteem tuleb alles välja arendada.
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul jäätmehoolduse korraldatusega	TLM1	vähemalt 75% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	vähemalt 85% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	vähemalt 95% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Jäätmevaldajad koguvad jäätmeid liigiti	TLM3	vähemalt 75% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	vähemalt 85% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	vähemalt 95% jäätmeregistri järgse liigiti kogumise kohustusega jäätmevaldajatest kogub jäätmeid liigiti	Mõõtmine saab toimuda KOV jäätmevaldajate registri andmete alusel, mis käesoleval ajal on väga töömahukas ettevõtmine.
Elanikkonna keskkonnateadlikuse kasvu ja KOV järelevalve tulemusel välditakse isetekkeliste prügistamiskohtade teket	TLM4b		puuduvad üle 1 aasta vanused (st koristamata) isetekkelised prügistamiskohad	puuduvad isetekkelised prügistamiskohad	Enesemõõtmine

Oluline osa korraldatud jäätmeveoga kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse	TLM5b	vähemalt 30% kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse	vähemalt 40% kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse	vähemalt 50% kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse	Puuduvad
---	-------	--	--	--	----------

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Majapidamised kasutavad pakendikogumise süsteemi
- Liigiti kogutud pakendite osakaal
- Biologunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassis
- Paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmete ringlussevõtt
- Biologunevate jäätmete ringlussevõtt
- Pakendijäätmete taaskasutamine

Testmõõtmise tulemused

Valdkonna 19 kriteeriumi 42 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 16 ehk 38%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 34 lävendit ehk 81% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

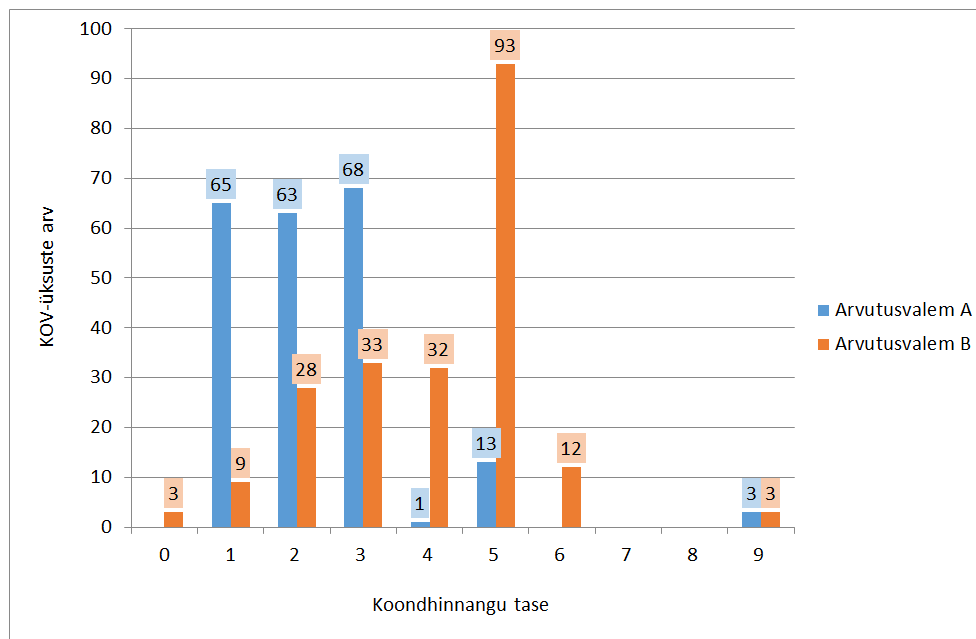
Tabel 16. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	15	7	47%	10	67%
Edasijõudnu tase	17	7	41%	17	100%
Eeskujulik tase	10	2	20%	7	70%
Kokku	42	16	38%	34	81%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetoodika ptk 3.5), selgub, et valdav osa KOV-üksusi jaguneb kolme rühma vahel – 68 üksust (32%) saavutas 2016. a. tugev baastaseme (tase 2), 63 üksust (30%) nõrga baastaseme (tase 2) ning 65 (31%) üksustest täitis alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1). Märkimisväärseks suutis 3 üksust täita ka kõik mõõdetud lävendid ehk saavutas supereeskujuliku taseme (tase 9).

Tasakaalustatult erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt. meetoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega edasijõudnu tasemega (tase 5) üksuste rühm (93 ehk 44%), millele järgnevad peaaegu võrdse arvukusega tugeva baastasemega (tase 3 - 33 ehk 15%), nõrga edasijõudnu tasemega (tase 4 – 32 ehk 15%) ja puudustega edasijõudnu (tase 2 – 28 ehk 13%). Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3

baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 6% ehk 12 KOV-üksust.

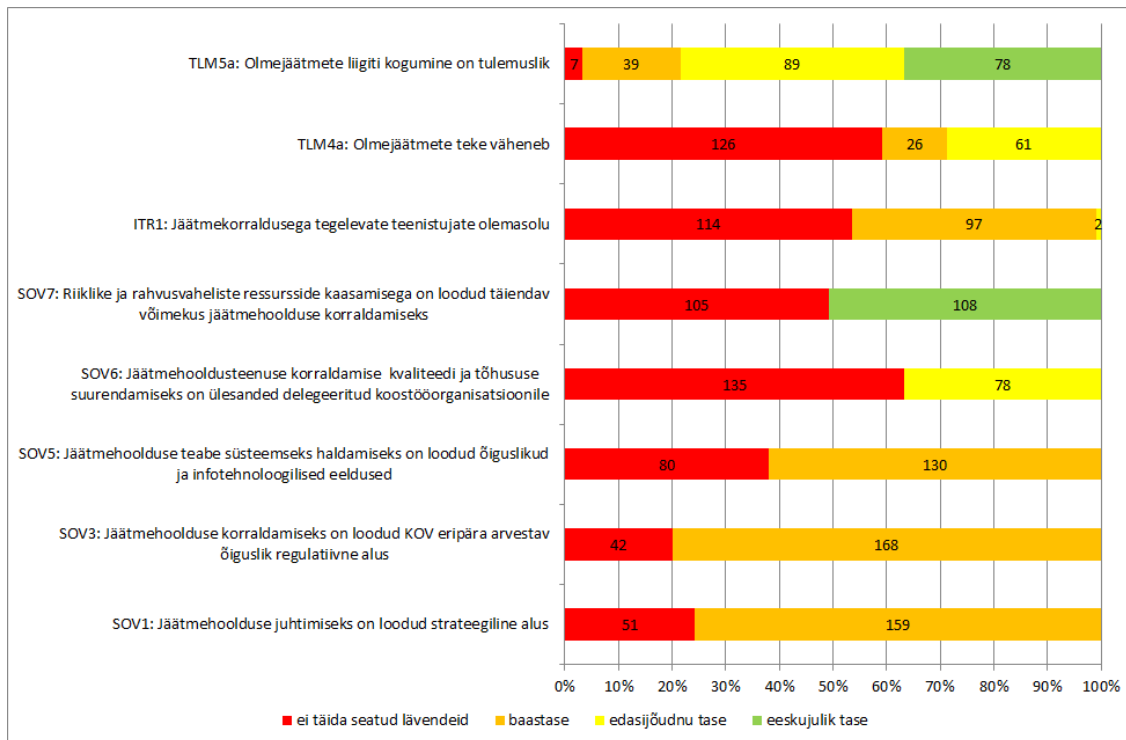
Joonis 10. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 17. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	90%	76%	43%	3	5
KOV B	100%	53%	29%	4	4
KOV C	100%	88%	86%	5	6

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et metodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 11. Jäätmehoolduse valdkonna hindamiskriteeriumitele seadud lävendite täitvate KOV-üksuste osakaal

4.6 Liikuvus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Kohaliku omavalitsuse liikuvusteenused hõlmavad erinevaid liikluse ja transpordi korraldamisega seonduvaid tegevusi. Liiklusseaduse § 6 sätestab liikluse korraldamise eesmärgina tagada häireteta, sujuv, võimalikult kiire, ohutu ja keskkonda minimaalselt kahjustav liiklus. Kohaliku omavalitsuse teede ja tänavate korrashoiu teenuseid eristatakse ja määratletakse eelkõige ehitusseadustikus. Ühistranspordiseaduse § 2 järgi on ühistransport tasuline sõitjatevedu, mida teostatakse eelkõige liiniveo, juhuveo, taksoveo või sõiduki ja selle haagise tasulise veo korras laeva-, väikelaeva- ja parvlaevaliinidel. Kohaliku omavalitsuse liikuvusteenused hõlmavad lisaks ka sotsiaaltranspordi korraldamist. Sotsiaalhoolekandeseaduse (SHS) § 38 järgi on sotsiaaltransporditeenuse eesmärk võimaldada puuetega puudega isikul kasutada sobivat transpordivahendit tööle või õppeasutusse sõitmiseks või avalike teenuste kasutamiseks.

Liiklusseaduse järgi on kohaliku omavalitsuse ülesanne tagada liikluskorraldus KOV territooriumil. See hõlmab avalikul parkimisalal parkimise korraldamist ja järelevalve teostamist (LS) § 187, liikluspiirangute kehtestamist (§ 12 LS), täiendavate nõuete seadmist maastikusõidukite liiklemisele (LS) § 153, sõidukite teisaldamist valvega hoiukohta ning valvega hoiukoha kindlaks määramist omavalitsuse territooriumil (LS) § 92. Lisaks liikluse korraldusele hõlmab teenus ka liiklusohutusosalase selgitus- ja kasvatustöö läbiviimist elanikkonna seas, koolides ja lasteasutustes (LS) § 3, liiklejate koolitamist ja liiklusharjumuste kujundamist ning liiklusohutusprogrammi läbiviimist (LS) § 5.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6, lg 1 sätestab omavalitsuse kohustuse korraldada ka valla teede ja linnatänavate korrashoidu. Ehitusseadustiku § 97 määratleb teede korrashoiu tingimused, mille järgi teed ja tee toimumiseks vajalikud rajatised tuleb hoida korras viisil, et need vastaksid nõuetele ning tagaksid ohutu liiklemise.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 alusel on omavalitsuse ülesandeks korraldada oma haldusterritooriumil valla- või linnasisest ühistransporti. Samuti paneb sotsiaalhoolekandeseadus omavalitsusele kohustuda korraldada sotsiaaltransporditeenust. Ühistranspordiseaduse § 13 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks oma haldusterritooriumil suunata ja koordineerida arengukava põhiselt ühistranspordi arengut; korraldada liikumisvajaduste uuringuid; kujundada ühistranspordi liinivõrk ja sõiduplaanid; korraldada ühistranspordi taristu objektide planeerimist rajamist, korrashoidu ja kasutamist; korraldada liinide teenindamiseks hankeid; kehtestada valla- või linnaliinide avaliku liiniveo sõidukilomeetri tariifid või sõidupiletihinnad; välja anda lubasid ja sõidukikaarte; teha järelevalvet teenusetaseme normide täitmise osas; korraldada piletikontrolli; ning tagada teenuse teabe levik. Ühistranspordiseaduse § 15 järgi võib omavalitsus volitada piirkondlikku ühistranspordikeskust halduslepingu alusel täitma eelpool nimetatud ülesandeid.

Kriteeriumid

Liikuvuse valdkonnas on määratud 28 kriteeriumi kokku 59 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 18 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 18. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	7	2	6	6	14	1
Inimvara ja taristu	3	2	3	3	8	5
Kättesaadavus	4	4	4	2	10	3
Kvaliteet	12	5	9	7	21	5
Tulemuslikkus	2	2	2	2	6	4
Kokku	28	15	24	20	59	18

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Liikuvuse, ühistranspordi, liikluse ja teehoiu arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1a	käsitluse olemasolu KOV arengukavas või valdkondliku kava olemasolu	valdkonna terviklik käsitlus KOV arengukavas - analüüs, eesmärgid, tegevussuunad	olemas on ka linna või valla teede investeeringute kava, juhendile/soovitustele vastav liikuvuskava ning ligipäätavuse tegevuskava; arengukava uuendatakse regulaarselt läbi viidava liikuvusnõudluse analüüsi alusel	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmise: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Transpordivõrgustiku ruumiline areng tugineb asjakohasele käsitlusele üldplaneeringus	SOV1b	PlanS kirjeldatud käsitluse olemasolu - transpordivõrgustiku, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine; liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine	üldplaneering sisaldab kergliiklusteede võrgustiku ja ühistranspordi liinivõrgu käsitlust, samuti tingimusi kergliikluse parkimisvõimaluste rajamiseks, liikuvusviiside mugavaks ühendamiseks	üldplaneeringu liikuvuse käsitlust uuendatakse vähemalt 5 aasta jooksul	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmise: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister

Linna või valla teehoid tugineb kohalikele regulatsioonidele	SOV3a		volikogu on kehtestanud teehoiu eeskirja või kava		RT või KOV dokumendiregistri andmete alusel
Kehtestatud on kohalikud ühistranspordi teenindustaseme nõuded	SOV3b		kehtestatud on ühistranspordi teenustaseme määrus, mis arvestab riiklike miinimumnõuetega	määrus katab kõik ühistranspordi-teenuse kvaliteedi komponendid	Edasijõudnu tase RT või KOV dokumendiregistri andmete alusel, eeskujulik tase määrase sisu alusel enesemõõtmise vormis
Loodud on kohaliku liiklus- ja/või teehoiu komisjon	SOV4		kohalik liikluse ja/või teehoiu komisjon/nõukogu on KOV organite otsusega loodud	komisjon käib vähemalt 4 korda aastas koos ning teeb valla- või linnavalitsusele kirjalikult vormistatud ettepanekuid	Edasijõudnu tase RT või KOV dokumendiregistri andmete alusel, eeskujulik tase enesemõõtmise vormis
KOV osaleb piirkondlikus ühistranspordikeskuses	SOV6		osalus piirkondlikus ÜTKs	kohalik liinivõrk on ÜTK poolt korraldatud	Maanteeameti või piirkondlike ÜTK'de andmed
KOV osaleb riiklikes liikuvuse säästlikkust edendavates programmides	SOV7			2014-2020 perioodil on eraldatud toetus	KIK, EAS jt liikuvuse säästlikkust edendavate programmide rakendusastutustega (konkreetses perioodi asjakohaste programmide osas tuleb konsulteerida MKM'ga)
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
KOV teeb tulemuslikku koostööd riikliku ühistranspordiregistri	SOV5b	registris sisalduv kohaliku ÜT sõiduplaanide teave on jooksvalt ajakohane	tagatud on kohalike ühissõidukite reaalaja teabe jõudmine registrisse	registrisse edastatakse täielik teave reisijate kohta	Maanteeameti hinnang ÜTRIS andmete alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- tasulist parkimiskorraldust reguleeriv määrus
- osalus riiklikes teedeehituse ja liiklusprogrammides

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Liikuvust, ühistransporti, liiklust ja teehoiu korraldavad spetsialiseerunud ametnikud	ITR1	valdkonna teenistuja olemasolu	täiskohaga liiklusspetsialisti ja teehoiuspetsialisti olemasolu	liikuvusspetsialisti olemasolu	KOV PERSONALI- JA PALGASTATISTIKA 2016
Kõvakattega teede ja tänavate osakaal on kõrge	ITR8a	kohalikest tänavatest on kõvakattega vähemalt 50% ning kohalikest teedest vähemalt 5%	kohalikest tänavatest on kõvakattega vähemalt 75% ning kohalikest teedest vähemalt 10%	kohalikest tänavatest on kõvakattega vähemalt 90% ning kohalikest teedest vähemalt 15%	Teeregister;
Kohaliku liiniveo ühissõidukid on keskkonnasäästlikud	ITR9		vähemalt 50% ühissõidukitest on elektri- hübriid- või gaasibussid	vähemalt 85% sõidukitest on elektri- hübriid- või gaasibussid	Maanteeamet; MTR; Sõidukite register

Soovituslikud kriteeriumid ja lüvendid					
Teenistujad arendavad oma erialaseid kompetentse	ITR5		viimase 3 aasta jooksul on vähemalt üks liiklus või liikuvusspetsialist läbinud ohutusalase koolituse ja vähemalt üks ehitusspetsialist ligipäätavuse koolituse		Koolitusi läbiviivad asutused (TalTech)
Kohalike teede teekatte tasasus on piisav	ITR8b	vähemalt 50% on vähemalt rahuldavas seisundis	vähemalt 50% on vähemalt heas seisundis, vähemalt 80% rahuldavas seisundis	vähemalt 60% on vähemalt heas seisundis, vähemalt 90% rahuldavas seisundis	Andmete lisandumisel Teeregistrisse
Kohalike teede kandevõime on piisav	ITR8c	vähemalt 50% kandevõime vastab nõutavale	vähemalt 50% teede kandevõime selgelt üle nõutava, vähemalt 80% kandevõime vastab nõutavale	vähemalt 60% kandevõime selgelt üle nõutava, vähemalt 90% kandevõime vastab nõutavale	Andmete lisandumisel Teeregistrisse
Ühistranspordi peatused on kasutajamugavad	ITR8d	vähemalt 95% peatustest on ajakohane sõiduplaan olemas	vähemalt 99% peatustest on ajakohane sõiduplaan, vähemalt 75% peatustest on istepink, vähemalt 50% peatustest on varustatud varjualustega	reaalaja infosüsteemide kasutamine ÜT peatustes - m-lahendus, elektroonilised tablood	Andmete lisandumisel Teeregistrisse
Kohaliku liiniveo ühissõidukid on kaasaegse tehnilise varustusega, sh ohutusvarustuse ja kliendimugavuse seadmetega	ITR10		vähemalt 90% ühissõidukitest on spetsiaalsed bussi talvarehvid, bussijuhi alkolukk, turvavööd linnavälistel liinidel sõitvate ühissõidukite istmetel; vähemalt 75% ühissõidukitest on WiFi süsteemid	vähemalt 50% ühissõidukitest on Driver advisori system ning vähemalt 90% ühissõidukitest WiFi süsteemid	Andmete lisandumisel MTR sõidukite registrisse

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Liikluse ja teehoiu korraldamise ametnike töötasu
- Teehooldust teostava isiku vastavus kvalifikatsioonile
- Liiklusspetsialisti kvalifikatsioon
- GIS lahendused teehoolduse ja liikluse korraldamiseks
- IT lahenduste kasutus liikluskeskkonnas

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lüvend	Edasijõudnu taseme lüvend	Eeskujuliku taseme lüvend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Õpilastransport on korraldatud ja tagab koolitee mõistliku ajalise pikkuse	KTS2a	õpilaste vedu ühistranspordiga on korraldatud - käigus on õpilasliinid või antakse õpilastele sõidusoodustusi	Edasijõudnu tase - põhikooli õpilaste osakaal, kellel on võimalik kooli jõuda vähemalt 60 minutiga, on vähemalt 90%		Baastase RMIT kaardistus või enesemõõtmine; edasijõudnu tase - EHIS raames, kui vastavad andmed lisatakse infosüsteemi

Sotsiaaltranspordi- teenus on korraldatud ja tagab vajaduse rahulduse	KTS2b	Sotsiaaltranspordi- teenuse osutamist reguleeriva määruse olemasolu või teenuse kasutajate olemasolu	kohandatud transpordivahendi kasutajate olemasolu		Baastase RT andmete alusel (vt. täiskasvanute sotsiaahoolekandeline abi); edaisjõudnu tase S- veebi alusel
Liinivõrk ja peatuste asukohad tagavad kodulähedased ühistranspordi kasutusvõimalused	KTS3c	vähemalt 75% elanikest maalistes ja väikelinnalistes asulates elab alla 2 km kaugusel ühistranspordi- peatuses ning omab tööpäeval vähemalt 3 ühistranspordi- ühendust, vähemalt 50% elanikest maalistes ja väikelinnalistes asulates elab alla 1 km kaugusel ühistranspordi- peatuses ning omab tööpäeval vähemalt 6 ühistranspordiühend ust, vähemalt 50% linnastute linnaliste asulate elanikest elab alla 400 m kaugusel peatusest ja saab teha vähemalt 2 reisi tunnis	vähemalt 75% elanikest maalistes ja väikelinnalistes asulates elab alla 1 km kaugusel ühistranspordi- peatuses ning omab tööpäeval vähemalt 6 ühistranspordi- ühendust, vähemalt 75% linnastute linnaliste asulate elanikest elab alla 400 m kaugusel peatusest ja saab teha vähemalt 2 reisi tunnis	vähemalt 95% elanikest maalistes ja väikelinnalistes asulates elab alla 1 km kaugusel ühistranspordi- peatuses ning omab tööpäeval vähemalt 6 ühistranspordi- ühendust, vähemalt 90% linnastute linnaliste asulate elanikest elab alla 400 m kaugusel peatusest ja saab teha vähemalt 2 reisi tunnis, vähemalt 75% vähemalt 6 reisi tunnis	ÜTRIS, Rahvastikuregister - mõõtmise teostatud Staistikaameti poolt SDG indikaatori välja töötamise ja mõõtmise raames
Tänavate valgustatusega on tagatud ööpäevaringsed turvalised liikumisvõimalused tänavatel	KTS5	vähemalt 50% kohalikest tänavatest on valgustatud	vähemalt 70% kohalikest tänavatest on valgustatud, sh vähemalt 50% säästlike lahendusi kasutades	vähemalt 90% kohalikest tänavatest on valgustatud, sh vähemalt 75% säästlike lahendusi ja andureid kasutades	Mõõtmise eelduseks on kohalike tänavate valgustatuse andmete kajastatus Teeregistris. Mõõtmise on teostatud Statistikaameti 2008.a. andmete alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Inimestele on tagatud kergliikumise võimalused lähimasse teenuskeskusesse	KTS3a		vähemalt 50% maa- asulate elanike elukoha asulast viib lähimasse teenuskeskusesse kergliiklustee	vähemalt 75% maa- asulate elanike elukoha asulast viib lähimasse teenuskeskusesse kergliiklustee	Teeregister; Rahvastikuregister - Mõõtmise eeldab eraldi GIS põhise analüüsi teostamist, mis kasutab elanike elukohti ning teede andmeid.
Teedevõrgustik tagab majapidamistele aastaringised kvaliteetsed liikumisvõimalused	KTS3b	vähemalt 90% elanike jaoks on avalik läbitav tee vähem kui 200 m kaugusel	vähemalt 80% elanike elukoht ei asu kõvakatttega teest üle 1 km kaugusel	vähemalt 95% elanike elukoht ei asu kõvakatttega teest üle 1 km kaugusel	Teeregister; Rahvastikuregister - Mõõtmise eeldab eraldi GIS põhise analüüsi teostamist, mis kasutab elanike elukohti ning teede andmeid. Läbitava tee mõiste tuleb sisustada täpsemalt.
Liikluskeskkond vastab universaalse disaini põhimõtetele	KTS4		vähemalt 50% tänavavõrgustikust ja ÜT peatustest sobivad liikumispuudega isikutele	vähemalt 90% tänavavõrgustikust ja ÜT peatustest sobivad liikumispuudega isikutele	Mõõtmise eelduseks on Teeregistri tehniline areng, mis võimaldaks analüütilisi väljundeid KOV üksuste lõikes, samuti kohalike teede ja tänavate kohta registrisse koondatavate andmete ajakohasus.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Tänavate varustus kõnniteedega (sh kergliiklusteed)
- Kõnni- ja/või kergliiklustee kaugus elukohast

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Teede hoolduse ja sulgemise teave on avalikustatud	KVL4a	toimib tänavate sulgemise teabe süsteemne avalikustamine KOV veebilehel ja/või kohalikus ajalehes	tänavate sulgemisest vahetult mõjutatud elanikke teavitatakse täiendavalt otsepostitustega		Enesemõõtmise KOV veebilehede sisu alusel
Ühistransporditeenuse teave on avalikustatud	KVL4b	liinide sõiduplaanid ja teenuse hind on avaldatud KOV veebilehel	muu olulise tarbijainfo kajastamine KOV üksuse veebilehel avaldatakse muud olulist tarbijainfot (sh nõudeveo tingimused, perioodipiletite kehtivuse teave)	ühistranspordi teabe levitamiseks kasutatakse täiendavaid teavituskanaleid (sh mobiililahendused, kohalik ajakirjandus, bussiootepaviljonid)	Enesemõõtmise, mh KOV veebilehede sisu alusel
Toimivad pargi ja sõida lahendused	KVL5a		vähemalt 50% rongipeatustes on ratta- ja autoparkla ning bussiliinide sõlmpeatustes on rattaparkla	vähemalt 80% rongipeatustes on ratta- ja autoparkla ning bussiliinide sõlmpeatustes on rattaparkla	Mõõtmise eelduseks on andmete kogumine Teeregistrisse
Hõreasustusega piirkondade teenindamiseks kasutatakse alternatiivseid sõitjaveo lahendusi	KVL5b		hõredalt asustatud piirkondades rakendatakse nõudeveo lahendusi		Enesemõõtmise
Elanikele on loodud mugav lahendus teede ja tänavatega seotud probleemidest teavitamiseks	KVL6		teede ja tänavatega seotud probleemide teavitamise süsteem toimib		Enesehindamine KOV veebilehede sisu alusel
Kohalike teede- ja tänavate korrashoidu panustatakse piisavalt rahalisi vahendeid	KVL7a	vähemalt 1000 eurot km kohta	vähemalt 5000 eurot km kohta	vähemalt 10000 eurot km kohta	KOV eelarve täitmise aruanded
Liikuvuse korraldamisel ja arendamisel kasutatakse uuringuid ja analüüse	KVL8		liikumisvajaduse uuringute läbi viimine; teeregistri kasutus KOV olukorra hindamise ja analüüsi vahendina; ligipääsetavuse auditi läbiviimine		Enesemõõtmise

Soovituslikud kriteeriumid ja ländid					
Avaliku kasutusega asutuste juures on piisavalt jalgratta parkimiskohtasid	KVL2a	vähemalt 50% avalike hoonete (koolid, kauplused, kultuuri- ja tervishoiuasutused) juures on jalgrattaparklad	vähemalt 75% avalike hoonete (koolid, kauplused, kultuuri- ja tervishoiuasutused) juures on jalgrattaparklad	vähemalt 95% avalike hoonete (koolid, kauplused, kultuuri- ja tervishoiuasutused) juures on jalgrattaparklad	Mõõtmise eelduseks on andmete kogumine Teeregistrisse
Toimib jalgrattaringluse süsteem	KVL2b			süsteemi toimimine	Enesemõõtmine
Õpilasiinid on lõimitud üldise ühistranspordi liinivõrguga	KVL5c			piirkondlik ÜTK korraldab kooliliine	Enesemõõtmine
Teede ja tänavate korrashoiu tase tagab ohutu aastaringse liiklemise	KVL7b				Kehtivate nõuete alusel tuleks koostada lihtsustatud ja koondav hindamisinstrument ning seda instrumenti süsteemselt kohalike teede ehitusjärgse seisundi ning teehooldes osas rakendada. Käesoleval ajal on mõõtmisvõimalused üksnes kaebuste põhised, mis ei anna tasakaalustatud pilti olukorrast. Eialgu kasutatakse lihtsamat kulupõhist mõõdikut KVL7a
Viiakse läbi liikluskasvatustlikke tegevusi	KVL12			ülevallaliste või - linnaliste tegevuste olemasolu	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Teede ehitamine kvaliteedinõuetele vastavalt
- Ohutut liiklemist tagav teede ja tänavate korrashoid
- Liiklusohutust tagav teede ja tänavate talihooldus
- Tasulise parkimise korralduse mugavus ja arusaadavus elanikule ja turistile
- Bussijuhtimise kvaliteet
- Ühistranspordiühenduse konkurentsivõimeline ühenduskiirus
- Autode avalike parkimiskohtade piisavus

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme länd	Edasijõudnu taseme länd	Eeskujuliku taseme länd	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Liikluses juhtub minimaalsel arvul õnnetusi	TLM4a	vähem kui 30 õnnetust 10000 elaniku kohta	vähem kui 20 inimkannatanutega liiklusõnnetust ning vähem kui 10 inimkannatanutega õnnetust kergliikluses 10000 elaniku kohta	vähem kui 10 inimkannatanutega liiklusõnnetust ning vähem kui 10 inimkannatanutega õnnetust kergliikluses 10000 elaniku kohta	PPA liiklusrikkumiste statistika. Maanteeamet.

Liikluses osaleb minimaalsel arvul joobes juhte	TLM4b	politsei tabatud joobes mootorsõidukijuhtide arv 10000 elaniku kohta ei ületa 150	politsei tabatud joobes mootorsõidukijuhtide arv 10000 elaniku kohta ei ületa 80	politsei tabatud joobes mootorsõidukijuhtide arv 10000 elaniku kohta ei ületa 30	TAI andmebaas; PPA liiklusrikkumiste statistika
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul liikumiskeskonna ja liikumisvõimalustega	TLM1	75% vähemalt pigem rahul	80% vähemalt pigem rahul, sh 40% väga rahul		Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Elanikke teenindab tihe kohaliku ja maakondliku ühistranspordi liinivõrk	TLM3	kohalike liinide sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 300 või maakonnaliinide sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 100	sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 600 või maakonnaliinide sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 250	sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 1000 või maakonnaliinide sõitjakilomeetrite arv elaniku kohta aastas on vähemalt 400	ÜTRIS andmete alusel - vajalik on täiendavaid andmeid sõitjakilomeetrite kohta
Liikluse kontsentreeritud keskkonnamoormus jääb normi piiridesse	TLM4c	vähem kui 10% päevadest ületatakse välisõhu kvaliteedi nõudeid	vähem kui 5% päevadest ületatakse välisõhu kvaliteedi nõudeid	vähem kui 1% päevadest ületatakse välisõhu kvaliteedi nõudeid	KAUR - andmed üksnes suuremate linnade kohta
Liikumises on ülekaalus säästlikud liikumisviisid	TLM5	ühistranspordiga, jalgrattaga ja jalgsi koolis käijate osakaal on vähemalt 70%, maapiirkondades tööl käijate osakaal vähemalt 30%, linnapiirkondades tööl käijate osakaal vähemalt 50%			KOV rahuloluküsitlus

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Ühistranspordi summaarne keskkonnamoormus
- Autopargi ökonoomsus
- Transporditaristu maakasutus

Testmõõtmise tulemused

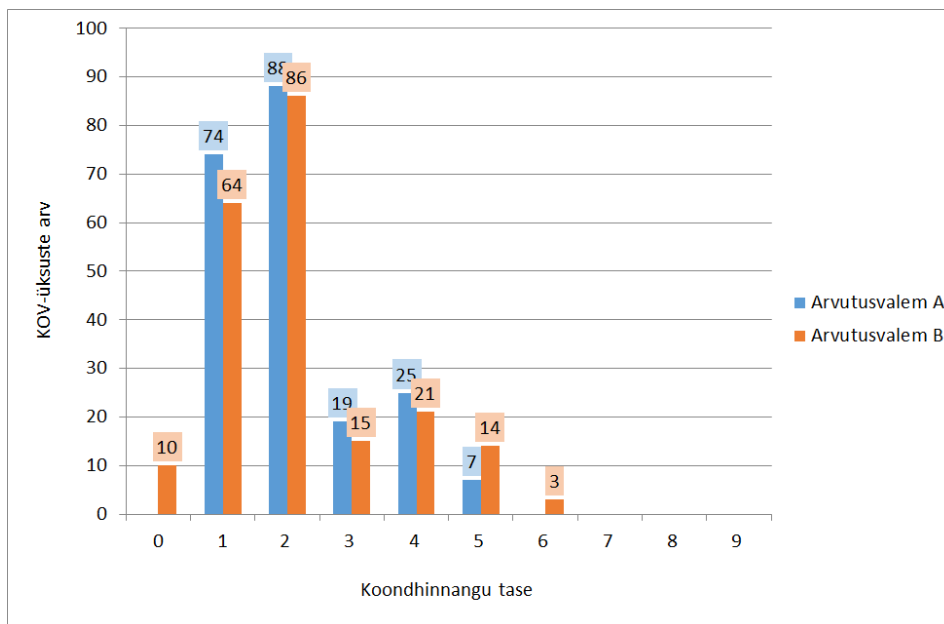
Valdkonna 28 kriteeriumi 59 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 23 ehk 39%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 46 lävendit ehk 78% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 19. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	15	7	47%	15	100%
Edasijõudnu tase	24	9	38%	21	88%
Eeskujulik tase	20	7	35%	10	50%
Kokku	59	23	39%	46	78%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) töusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam (88 ehk 41%) oli 2016. a. neid KOV-üksusi, mis saavutasid koondhinnangu puudustega baastase (tase 2). 74 ehk 35% KOV-üksustes täitsid alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1). Arvukuselt järgnesid puudustega edasijõudnu taseme (tase 5) ja tugeva baastasemeni jõudnud KOV-üksuste rühmad – vastavalt 25 ehk 12% ja 19 ehk 9%.

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemi B alusel (vt meetodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega baastaseme (tase 2) rühm (86 ehk 40%). Edasijõudnu taseme rühmadesse (4-6) kuulus kokku 38 üksust (18%). Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla 1/2, on selle arvutusvalemi alusel 35% ehk 74 KOV-üksust.

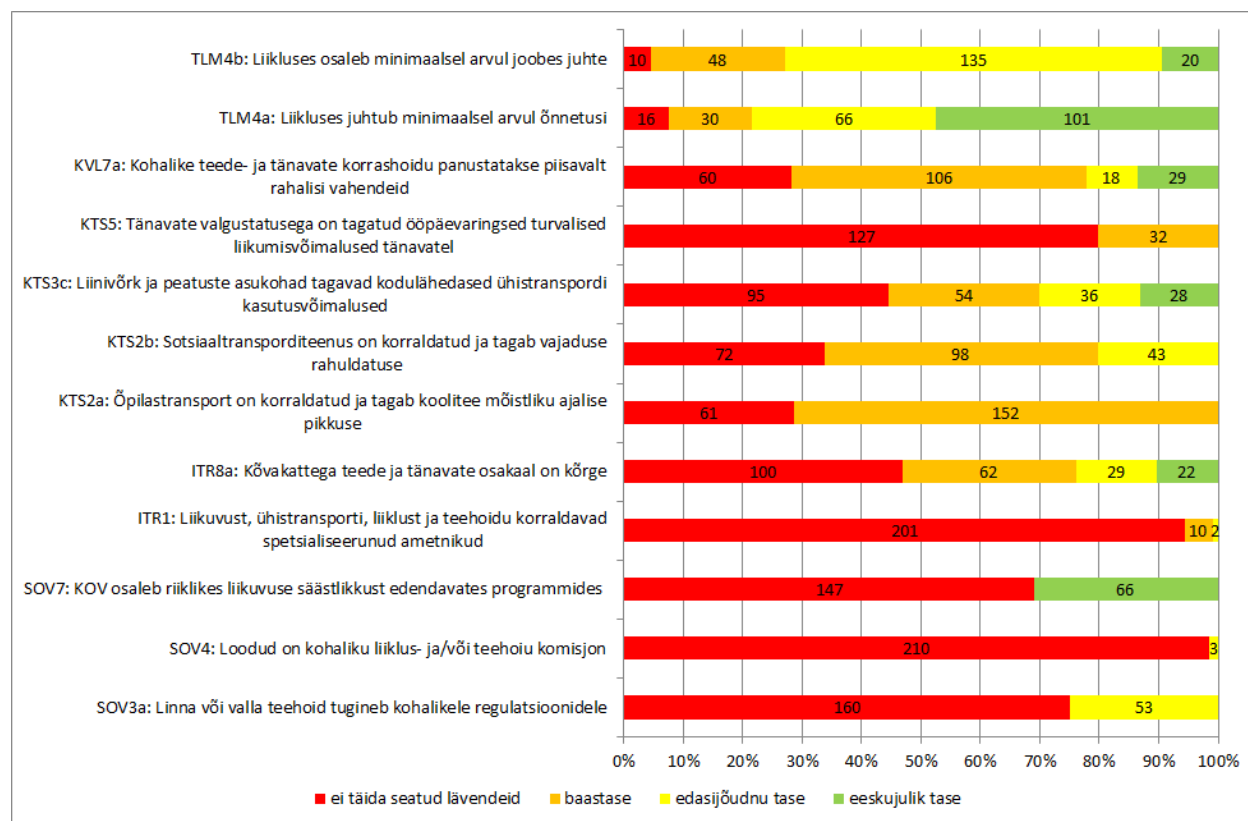
Joonis 12. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 20. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	80%	52%	20%	2	3
KOV B	80%	33%	20%	2	2
KOV C	93%	71%	50%	3	6

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest pkt 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 13. Liikuvuse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.7 Põhiharidus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Põhiharidus on riigi haridusstandardiga ettenähtud kohustuslik üldharidusmiinimum. Põhihariduse omandamine loob eeldused ja annab õiguse jätkata õpinguid keskhariduse omandamiseks (HaS) § 15. Põhihariduse omandamine tugineb põhikooli riiklikul õppekaval (PGS) § 10. Põhiharidust võib pakkuda kas statsionaarse või mittestatsionaarse õppe või nii statsionaarse kui ka mittestatsionaarse õppe vormis.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 6, lg 2 kohustab omavalitsust korraldama põhikoolide kui põhiharidust andvate institutsioonide ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. KOV peab tagama koolikohustuse täitmise ja põhikooli riiklikule õppekavale vastava põhihariduse omandamise võimaluse haldusterritooriumil elavatele koolikohustuslikele lastele, vajaduse korral kaasates erakooli pidajat kohaliku omavalitsuse kehtestatud korras (HaS) § 4, lg 1 ja lg 2. KOV kooli pidajana peab samuti määrama ametisse neile alluvate haridusasutuste juhid ning tagama põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks (PGS) § 7 ja (HaS) § 7. Omavalitsused on samuti kohustatud välja töötama ja ellu viima halduspiirkonna hariduse arengu programme, korraldama haridusasutuste meetodilist teenindamist, andma haridusasutuste juhtidele ja õpetajatele nõu koolikorralduslikes küsimustes, korraldama laste ja noorte kutsealast informeerimist ja andma neile vastavaid soovitusi.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus piiritleb lisaks mitmeid põhihariduse andmist toetavaid teenuseid ning õppevorme. Need on täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde, koduõppe teenus, eripedagoogi (sealhulgas logopeedi), psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (ehk tugispetsialisti) teenus. Haridusseaduse ja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse järgi on põhihariduse pakkumise kohustuslikuks osaks ka kooli huvitegevus, kooli raamatukoguteenus, õpilaste toitlustamine, koolitervishoiuteenus ning koolitransporditeenus. Samuti võib kool pakkuda pikapäevarühma ning kooli õpilaskodu teenust.

Kriteeriumid

Põhihariduse valdkonnas on määratud 18 kriteeriumi kokku 48 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 4 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 21. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	4	3	4	2	9	0
Inimvara ja taristu	4	3	4	4	11	2
Kättesaadavus	3	3	3	2	8	1
Kvaliteet	3	2	3	3	8	1
Tulemuslikkus	4	4	4	4	12	0
Kokku	18	15	18	15	48	4

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Põhihariduse juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	põhihariduse teema on KOV arengu-dokumentides käsitletud	arengukava sisaldab olemasoleva situatsiooni analüüsi, seab analüüsist lähtudes eesmärgid ning kavandab tegevusi		Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Munitsipaalkoolide juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV2	Kõigil munitsipaalkoolidel on olemas ajakohastatud kehtiv arengukava	vähemalt 50% põhikooliõpilaste munitsipaalkoolidel on koostatud digiarengu tegevuskava		Riigi Teataja avaandmed koolide arengukavade kehtestamise osas (vajadusel täiendada KOV dokumendiregistri alusel); digiarengu tegevuskavade olemasolu HITSA kogutavate andmete alusel
Põhikoolide laiapõhjaliseks, kaasavaks ja sidusaks juhtimiseks on loodud organisatoorsed ja korralduslikud eeldused tegusate hoolekogude näol	SOV4	kõigil munitsipaalkoolidel on hoolekogu	kehtestatud on hoolekogude moodustamise ja tegutsemise kord; toimib munitsipaalkoolide ja KOV teabevahetus (hoolekogu või hoolekogu KOV esindaja aruanne või	vähemalt 75% lapsevanematest on nõus väidetega: a) kooli hoolekogu on tegus; b) mulle on loodud võimalused koolielu kohta arvamust avaldada	Baastase - enesemõõtmine KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes; Edasijõudnu tase - enesemõõtmine hoolekogude tegevuse ametkondliku aruandluse ja kontrollitulemuste alusel; Eeskujulik tase Innove hariduse rahuloluuringu

			ettekannet volikogule, volikogu komisjonile või korraldavale ametnikkonnale)		alusel
Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on munitsipaalkoolides loodud täiendav võimekus koolide arendamiseks	SOV7		vähemalt 75% põhikooli õpilaste koolidest on viimase 4 aasta jooksul (2014-2017) osalenud vähemalt 1 üleriigilises või rahvusvahelises haridusprogrammis	vähemalt 75% põhikooli õpilaste koolidest on viimase 4 aasta jooksul (2014-2017) osalenud vähemalt 3 üleriigilises või rahvusvahelises haridusprogrammis	Nõuab koolide kaupa andmete koondamist olulisemate haridusprogrammide toetuste kohta (testmõõtmisel - Innove: Õpetajate ja haridusasutuste juhtide koostöö; Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel; Uuendusliku e-õppevara arendamine üld- ja kutsehariduses. E-hindamisvahendite arendustegevus ja kasutuselevõtt. Uuenduslike õppevaralahenduste soetamine ja ühiskasutuse korraldamine; HITSA: ProgeTiigri programm; KIK: Keskkonnateadlikkuse lihtsustatud programm; ERASMUS+; Eesti 2.0 tehnoloogiaprogramm)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Häda- või kriisiolukorra lahendamise plaanide olemasolu koolidel
- Koolikiusamise ennetusprogrammi/ strateegia olemasolu koolis
- Koolide põhimääruste olemasolu
- Kooli kodukorra olemasolu koolidel
- Õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide olemasolu koolidel
- Koolidel on õppenõukogud

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Hariduselu korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad	ITR1	haridust korraldava teenistuja olemasolu (ülesanded ametijuhendis)	hariduse valdkonnale spetsialiseerunud teenistuja olemasolu	haldusaparaadis on olemas teenistujad, kellel on magistriharidus ning juhtimis-kogemus, peda-googiline kõrg-haridus või vähemalt 3 aastane koolikogemus	Baas- ja edasijõudnu tase KOV personalistatistika alusel, mida tuleks täiendada valdkondliku ametikohtade jaotusega; eeskujuliku taseme mõõtmine enesemõõtmise alusel
Munitsipaalkoolide pedagoogide töö on väärtustatud	ITR3	vähemalt õpetaja töötasu alammäär (958)	vähemalt Eesti keskmine palk (1146)	vähemalt 120% Eesti keskmisest palgast (1146+229=1375)	Munitsipaalkoolide õpetajate töötasu EHIS andmete alusel, Eesti keskmine palk Statistikaameti andmete alusel (Kõrgharidusega töötajate palgaandmete olemasolul asendada eeskujuliku taseme lävendis võrdlusbaas sellega - vähemalt keskmine kõrgharidusega töötaja palk)

Põhikooli õpetajaskonna järelkasv on tagatud	ITR6		Põhikoolis õpetavate alla 30-aastaste õpetajate osakaal munitsipaalkoolides on vähemalt 10%	Põhikoolis õpetavate alla 30-aastaste õpetajate osakaal munitsipaalkoolides on vähemalt 12,5%	EHIS
Põhiharidust omandatakse heas seisundis hoonetes	ITR8	100% üldhariduskoolide ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% üldhariduskoolide ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% üldhariduskoolide ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% üldhariduskoolide ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes, sh puuduvad ettekirjutused tervisekaitse ja tuleohutusnõuete rikkumise eest	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristotoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaane kordamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Haridusasutuste juhid on kompetentsed ja nende arenguvajadused hinnatud	ITR2a		kõigi munitsipaal-koolide koolijuhid vastavad seaduses sätestatud nõuetele	toimib süsteemne koolijuhtide kompetentside ja arenguvajaduste hindamine, koolijuhtidega peetakse regulaarselt arenguveestlusi	Enesemõõtmine
Põhikoolides õpetavad digipädevad pedagoogid	ITR2b				Tekkivad HITSA välja töötatava metoodika alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Meesõpetajate osakaal munitsipaalomandis olevates põhikoolides
- Pedagoogide vastavus kvalifikatsiooninõuetele
- Haridusvaldkonna ametnike koolitustel osalemine
- Koolis on olemas vajalik arv haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijaid
- Konkurs õpetajakohale
- Õpetajate piisavus
- Õppeasutuste juhtide, nende asetäitjate ja õppejuhtide eesti keele oskus
- Õpetajate eesti keele oskus
- Eripedagoogide eesti keele oskus
- Õpetajate inglise keele oskus
- Õpetajad arendavad oma kutseoskusi ja on kursis haridusuuendustega
- Sportimispaikade olemasolu
- Õpilaskodu magamisruumi piisav suurus
- Kooliruumide vastavus tervisekaitse nõuetele
- Jälgimisseadmete rakendamine koolikiusamise ja turvalisuse ohtude ennetamiseks ja vähendamiseks
- Kooli eelarve tulude mitmekesisus
- Koolide digitaalse toe võimekus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Koolikohustuslikud noored on hõlmatud haridussüsteemi kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni	KTS1	vähemalt 95% KOV kooli-kohustuslikest noortest on hõlmatud haridussüsteemi;	vähemalt 98% KOV kooli-kohustuslikest noortest on hõlmatud haridussüsteemi	100% KOV kooli-kohustuslikest noortest on hõlmatud haridussüsteemi	Nõuab STAR ja EHS andmete ühildamist
Erivajadusega lastele on tagatud põhihariduse kättesaadavus ning hariduse omandamiseks vajalik tugi	KTS2	tugi on rakendatud vähemalt 75% erivajadusega õpilastest	tugi on rakendatud vähemalt 95% erivajadusega õpilastest	tugi on rakendatud kõigile erivajadusega õpilastest	EHS
Põihariduse teenus on kodulähedane	KTS3	põhikool asub kõigis maakonnaplaneeringu kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes	põhikool asub kõigis maakonnaplaneeringu kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes ning vähemalt 50% lähikeskustest (piisab algkoolist, st kuni 3, 4 või 6 klassi)		Põhikoolide asukohad: EHS; Keskuste asukohad: meetodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad. Juhul kui EHS andmete alusel tekib mõõtmisvõimalus, kaaluda mõõtmist seaduse nõuete alusel (80% ei tohiks kooli jõudmiseks olla enam kui 60min)
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Põhikoolides on tagatud erivajadustega inimestele füüsilise juurdepääsetavus	KTS4		vähemalt 80% munitsipaal-koolide õpilaste koolihooned vastavad juurdepääsetavuse nõuetele	kõigi munitsipaal-koolide õpilaste koolihooned vastavad juurdepääsetavuse nõuetele	Täiendada EHIST asjakohaste andmetega või luua mõõtmisvõimalused EHR täiendamisel vastavate tunnustega (koolihooned, munitsipaalomand, vastavus juurdepääsetavuse nõuetele)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Mõistlik õppemaks erakoolides
- Munitsipaalõppe kohustuslike lisatasude puudumine

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Tagatud on tugiteenuste ja/või tugispetsialistide olemasolu teenuse osutamisel	KVL2	vähemalt 80% munitsipaal-kooli õpilastest õpib koolis, milles on tagatud põhilised tugiteenused (sotsiaalpedagoog; psühholoog; eripedagoog; logopeed)	vähemalt 95% munitsipaal-kooli õpilastest õpib koolis, milles on tagatud põhilised tugiteenused (sotsiaalpedagoog; psühholoog; eripedagoog; logopeed) ning lisaks on vähemalt	100% munitsipaal-kooli õpilastest õpib koolis, milles on tagatud põhilised tugiteenused (sotsiaalpedagoog; psühholoog; eripedagoog; logopeed) ning lisaks on vähemalt	Enesemõõtmine koolide personaliandmete alusel. Soovitus on mõõtmisi läbi viia EHS raames.

			50% õpilaste koolides tagatud valik (vähemalt 3) täiendavaid tugiteenuseid	75% õpilaste koolides tagatud valik (vähemalt 3) täiendavaid tugiteenuseid	
Kooli pidaja poolt toimub koolide juhtimiskvaliteedi järjepidev hindamine	KVL10		viimase 3 aasta jooksul on läbi viidud munitsipaal-koolide hindamist või kontrolli	viimase 3 aasta jooksul läbi viidud munitsipaal-koolide hindamised või kontrollid on hõlmanud vähemalt 50% õpilaste koole	Enesemõõtmine
Põhikoolides viiakse süsteemselt läbi sisehindamist	KVL11	sisehindamine on läbi viidud kõigis munitsipaalomandis põhikoolides	Edasijõundu tase: vähemalt 75% munitsipaal-kooli õpilaste koolides on viimase 3 aasta jooksul läbi viidud sisehindamine	100% munitsipaal-kooli õpilaste koolides on viimase 3 aasta jooksul läbi viidud sisehindamine	EHIS
Soovituslikud kriteeriumid ja lüvendid					
Õppetöös kasutatakse digilahendusi	KVL9			Eeskujulik tase:	Tekkivad HITSA välja töötatava metoodika alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Mittestatsionaarse põhiharidusliku õppe kättesaadavus
- Põhihariduse omandamise võimalused Eesti Vabariiki akrediteeritud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni esindajate lastele
- Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni (International Baccalaureate Organization) õppekava ning Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava järgi õppimisvõimaluste olemasolu
- Individuaalse õppekava järgi õppimise võimalus
- Hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud klasside ja/või rühmade olemasolu
- Lisaõppe võimaluste olemasolu põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi lõpetanutele
- Erakoolide olemasolu ja KOV poolne toetamine
- Alternatiivseid õppemetoodikaid kasutavate põhikoolide olemasolu
- Pikapäevärühmade olemasolu
- Õppekavavälise tegevuse korraldamine õpilaskodus
- Koolis tervishoiu õendusteenuse osutamine
- Raamatukogu olemasolu
- Huvitegevuse võimaluste olemasolu
- Koolis on tagatud eesti keele õpe 1. klassist
- Ettevõtlusõppe praktikavõimalused koolis
- Mõjuva põhjuseta puudumiste vältimine
- Koolikiusamise ennetamine
- Koolikiusamisse sekkumine
- Koolide kodukorra ja selle muudatuste eelnõule annavad arvamuse kooli hoolekogu ja õpilasesindus
- Õppe- ja kasvatustöö vastavus õigusaktidest tulenevatele nõuetele
- Haridusliku erivajadusega õpilaste rühma- ja klassitaitumuse normide järgimine
- Koolis rakendatakse põhjendatult asjakohaseid ja proportsionaalseid tugi- ja mõjutusmeetmeid
- Koolikohustuse tagamine ja vajadusel vastavate meetmete rakendamine
- Klassitaituvuse piirnormide järgmine
- Arenguveestluste läbi viimine õpilastega

- Õpilaste vajaduste ja huvide arvestamine kooli tegevuse korraldamisel ja õppekava kujundamisel
- Kooli vastuvõtu tingimused ja kord ning kooli üle haldusjärelvalvet teostavate asutuste kontaktandmed on kooli veebilehel
- Kooli õppekava, põhimäärus, arengukava, kodukord ja õpilaskodu kodukord on kättesaadavad kooli veebilehel ja koolis paberil
- Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest
- Erinevate keelte- ja kultuuride õppe olemasolu
- Põhihariduse omandamise võimalused koolikohustuslikust east nooremale lapsele

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Õpilaste rahuolu kooliga ja õppetööga	TLM1	8. klassi õpilaste kooliga rahuolu keskmine väärtus on vähemalt 3,0	8. klassi õpilaste kooliga rahuolu keskmine väärtus on vähemalt 3,5	8. klassi õpilaste kooliga rahuolu keskmine väärtus on vähemalt 4,0	Hariduse rahuolu uuring (Innove/HTM) - testimiseks saadud andmed ei sisaldanud kõiki KOV üksusi.
Põhikooli lõpetajate edasiõppimine	TLM2a	vähemalt 95% põhikooli lõpetanutest asub edasi õppima	Edasijõudnu tase: vähemalt 98% põhikooli lõpetanutest asub edasi õppima	kõik põhikooli lõpetanud asuvad edasi õppima	Haridussilm
Põhikooli lõpetajate jõudmine keskhariduseni	TLM2b	vähemalt 65% põhikooli lõpetanutest omandab 4 aasta jooksul järgmise haridustaseme	Edasijõudnu tase: vähemalt 80% põhikooli lõpetanutest omandab 4 aasta jooksul järgmise haridustaseme	kõik põhikooli lõpetanud omandavad 4 aasta jooksul järgmise haridustaseme	Haridussilm
Õppetöö katkestamine	TLM4	katkestajate osakaal on vähem kui 3%	katkestajate osakaal on vähem kui 1%	katkestajad puuduvad	Haridussilm

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Munitsipaalkoolide kooliruumide kasutamise tõhusus
- Õpetajate piisav töökoormus munitsipaalkooli põhikooliastmetes
- Õpilaste ja õpetajate ametikohtade suhtarv põhihariduses
- Vene õppekeelega põhikooli lõpetajate eesti keele tase
- Kõrge sooritustasemega õpilased / tiptasemel oskustega õpilased
- Madala sooritustasemega / madalal tasemel oskustega õpilased
- IKT baasoskuste omandamine
- Kutseharidusvaliku olulisus põhikooli lõpetajate seas
- Madala haridustasemega isikute kasvatamine koolis

Testmõõtmise tulemused

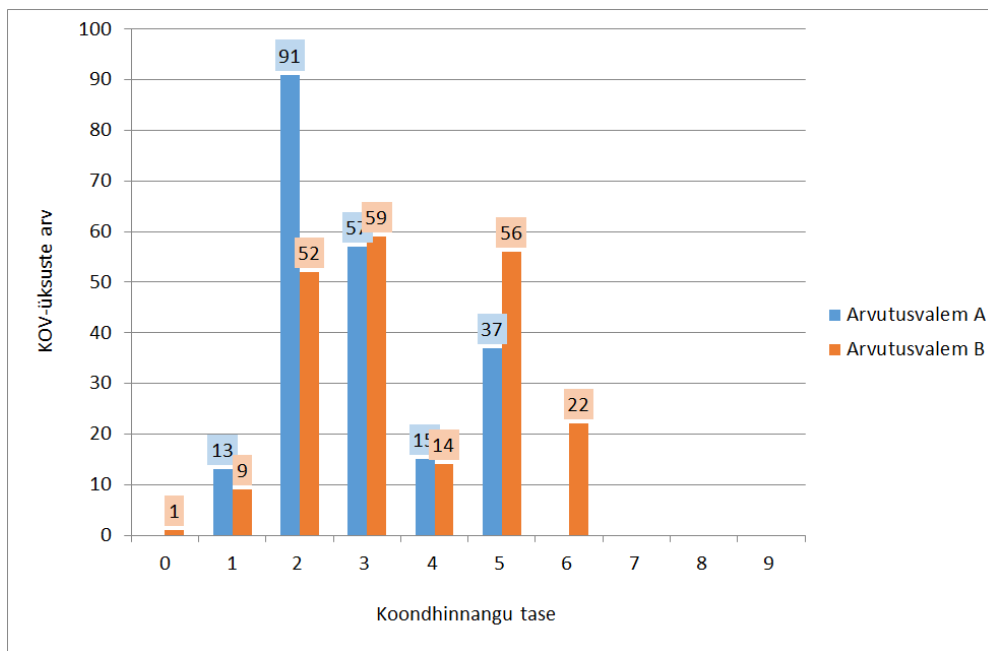
Valdkonna 18 kriteeriumi 48 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 26 ehk 54%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 39 lävendit ehk 81% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 22. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	15	9	60%	13	87%
Edasijõudnu tase	18	9	50%	14	78%
Eeskujulik tase	15	8	53%	12	80%
Kokku	48	26	54%	39	81%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam KOV-üksusi (91 ehk 43%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2) ja märkimisväärne osa ka tugeva baastaseme (tase 3 - 57 ehk 27%) ja puudustega edasijõudnu taseme (tase 5 - 37 ehk 17%). KOV-üksusi, mis täitis baastaseme lävendeid alla 2/3 (tase 1), oli kokku 13 (6%).

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt metoodika ptk 3.5) eristub 3 sarnase KOV-üksuste arvuga rühma, kuhu igaühesse kuulub u ¼ KOV-üksustest – tugeva baastasemega (tase 3) üksused (59), puudustega edasijõudnu tasemega (tase 5) üksused (56) ja puudustega baastaseme (tase 2) üksused. millele järgneb puudustega baastasemega üksuste rühm (tase 2 - 57 ehk 27%). Kokku moodustavad erinevatel edasijõudnu tasemid (4-6) saavutanud KOV-üksused 43% kõigist 2016. aasta üksustest. Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 10 KOV-üksust.

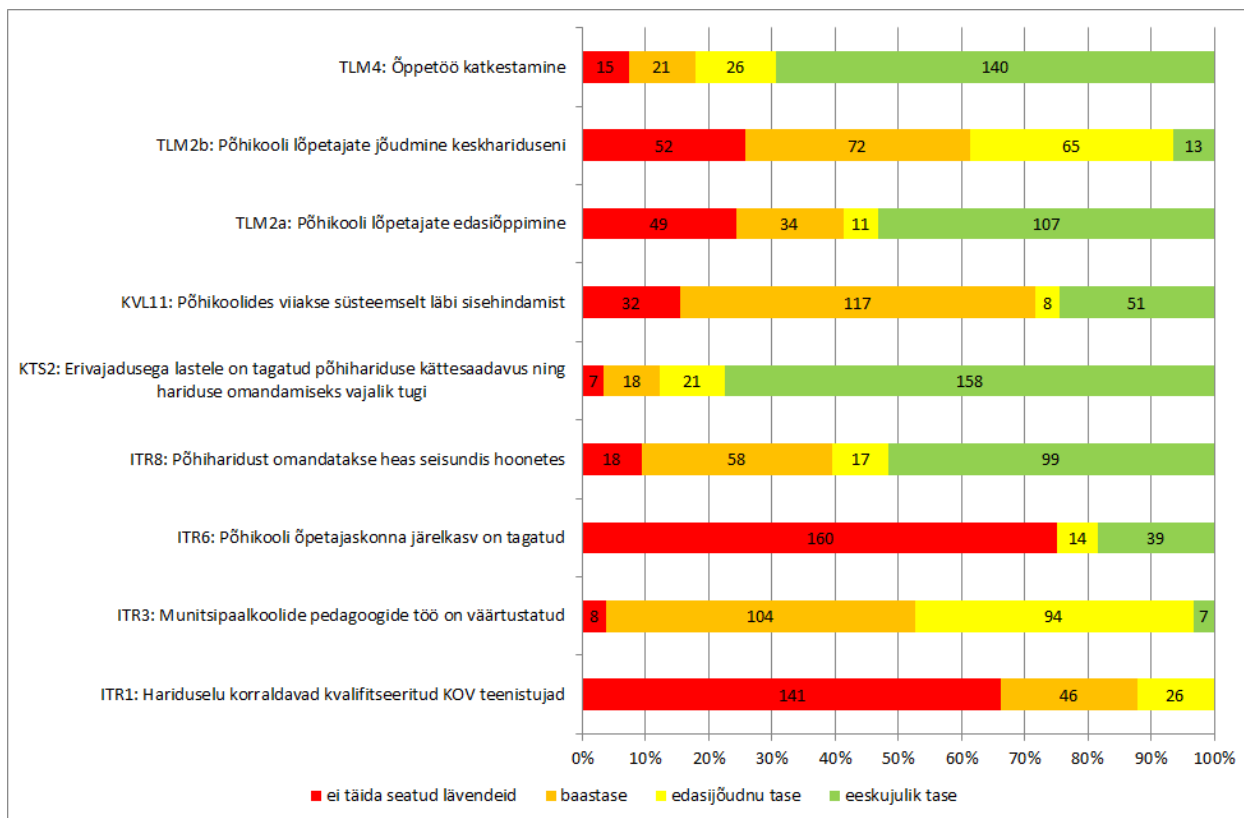
Joonis 14. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 23. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	85%	71%	17%	2	3
KOV B	85%	79%	25%	2	3
KOV C	100%	79%	8%	5	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest pkt 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 15. Põhihariduse hindamiskriteeriumitele seatud lävendite täitvate KOV-üksuste osakaal

4.8 Alusharidus ja lapsehoid

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Alusharidus on teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kogum, mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis (KELS) § 2. lg 1. Teenuse peamine sihtrühm on pooleteise- kuni seitsmeaastased lapsed (KELS) § 10 lg 1. Teenust osutatakse lasteasutuses (või kodus) õppekava alusel, mis vastab koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale. Riiklike strateegiate ja seaduste põhjal võib eristada: a) koolieelse lasteasutuse (lasteaia) teenust, mis sisaldab nii lastehoiu kui ka alushariduse alamteenuseid, ning b) lastehoiu teenust. Seejuures on teenuse sisu mõttes lastehoiuteenus nõ osateenus lasteaia teenuse suhtes, mis sisaldab lisaks lastehoiuteenusele ka alushariduse teenust.

KOKS § 6 lõike 2 alusel on kohaliku omavalitsuse kohustuseks pidada ülal lasteasutusi, seejuures täpsustamata, millist teenust peaksid need lasteasutused osutama. Koolieelse lasteasutuse seadus paneb KOV-ile kohustuse tagada kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on selle valla või linna territooriumil ning ühtib vähemalt ühe vanema elukohaga, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Sama seaduse § 2 määratleb osutatava teenusena alushariduse teenuse.

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) 11. jaotis määratleb eraldi KOV-i korraldatava sotsiaalteenusena ka lapsehoiuteenuse. Seadus kohustab KOV-i võimaldama lapsehoiuteenust lasteasutuse seaduse § 10 lõike 1 alusel (SHS) § 452. KOV on kohustatud (koostöös teenuse saaja ja osutajaga) määrama kindlaks lapsehoiuteenuse vajadusest tulenevad toimingud ja teenuse osutamiseks olulised tingimused, milleks on vähemalt teenuse osutamise aeg ja koht.

Kriteeriumid

Alushariduse ja lapsehoiu valdkonnas on määratud 19 kriteeriumi kokku 47 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 5 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 24. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	6	4	5	5	14	0
Inimvara ja taristu	4	4	4	4	12	1
Kättesaadavus	5	2	4	4	10	1
Kvaliteet	3	2	3	3	8	2
Tulemuslikkus	1	1	1	1	3	1
Kokku	19	13	17	17	47	5

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Alushariduse ja lastehoiu juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	alushariduse teema on KOV arengukavas käsitletud	arengukava sisaldab olemasoleva situatsiooni analüüsi, seab analüüsis lähtudes eesmärgid ning kavandab tegevusi	arengukavas käsitletakse lastehoiuteenuse arenguvajadust	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Munitsipaal-lasteaedade ja lastehoidude juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV2	vähemalt 75% munitsipaal-lasteaedade laste lasteaedadel on ajakohastatud arengukava koos 3 aasta tegevuskavaga	vähemalt 95% munitsipaal-lasteaedade laste lasteaedadel on ajakohastatud arengukava koos 3 aasta tegevuskavaga	KOV on koostanud ja vastu võtnud kvaliteediraamistiku arengukavade koostamise juhendi, millest lähtuvalt lasteaedasisid arendatakse	Baas- ja edasijõudnu tase - RT avaandmete alusel, mida vajadusel täiendada KOV dokumendiregistri andmetega; Eeskujulik tase - enesemõõtmine
Koolieelsetesse lasteasutustesse vastuvõtmise korraldamiseks on loodud õiguslik regulatiivne alus ning suurema nõudluse korral vastuvõttu automatiseerivad tehnilised lahendused	SOV3a	kehtestatud on lasteaeda vastuvõtu kord	kehtestatud kord on uuendatud viimase 3 aasta jooksul; korras on käsitletud vähemalt 3/4 olulistest teemadest: uute kohtade täitmise alused (sh eelistuste andmise reeglid); lapsevanemate õigus tutvuda lasteasutusega; lapsevanema ja lasteasutuse teabevahetus; osajaliste kohtade kasutamise tingimused	laste vastuvõtul lasteaedadesse rakendatakse e-lahendust	Baastase ja edasijõudnu taseme uuendamise tingimus RT avaandmete alusel; Teemade käsitus korra sisu enesemõõtmise alusel; e-lahenduse kasutus enesemõõtmise alusel
Lapsehoiuteenuse ja eralasteaedade tegevuse võimaldamiseks on loodud õiguslik regulatiivne alus	SOV3b			lapsehoiuteenuse toetamise ja/või osutamise määruse olemasolu	RT avaandmete alusel, mida vajadusel täiendatakse KOV dokumendiregistri andmetega
Munitsipaal-lasteaedade ja -hoidude laiapõhjaliseks ja kaasavaks juhtimiseks on loodud organisatoorsed eeldused tegusate hoolekogude näol	SOV4	vähemalt 95% laste munitsipaal-lasteaedadel on hoolekogu	toimib munitsipaal-lasteaedade ja KOV teabevahetus (hoolekogu või hoolekogu KOV esindaja aruanne või ettekanne volikogule, volikogu komisjonile või korraldavale ametnikkonnale)		Baastase - enesemõõtmine KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes; Edasijõudnu tase - enesemõõtmine hoolekogude tegevuse ametkondliku aruandluse ja kontrollitulemuste alusel

Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on munitsipaal-lasteaedades loodud täiendav võimekus lasteadeade arendamiseks	SOV7		vähemalt 50% laste munitsipaallasteaiad on viimase 4 aasta jooksul (2014-2017) osalenud vähemalt 1 üleriigilises või rahvusvahelises haridusprogrammis	vähemalt 50% laste munitsipaallasteaiad on viimase 4 aasta jooksul (2014-2017) osalenud vähemalt 3 üleriigilises või rahvusvahelises haridusprogrammis	Nõuab lasteadeade kaupa andmete koondamist olulisemate haridusprogrammide toetuste kohta (testmöötmisel -Innove: Õpetajate ja haridusasutuste juhtide koostöö; Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel; Uuendusliku e-õppevara arendamine üld- ja kutsehariduses. E-hindamisvahendite arendustegevus ja kasutuselevõtt. Uuenduslike õppevaralahenduste soetamine ja ühiskasutuse korraldamine; HITSA: ProgeTiigri programm; KIK: Keskkonnateadlikkuse lihtsustatud programm; ERASMUS+ programm)
---	------	--	--	--	---

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Koolieelsete lasteasutuste juhtimise reguleeritus
- Kohaliku omavalitsuse toetused lasteadeadele õppekava elluviimiseks

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Möötmisvõimalused ja andmed
Munitsipaal-lasteadeade õpetajad vastavad kvalifikatsiooni-nõuetele	ITR2a	vähemalt 75% õpetajatest vastab kvalifikatsiooni-nõuetele	vähemalt 90% õpetajatest vastab kvalifikatsiooni-nõuetele	vähemalt 98% õpetajatest vastab kvalifikatsiooni-nõuetele	EHIS
Lapsehoiuteenust osutavad lapsehoidjad vastavad haridus- ja kutseõuetele	ITR2c	vähemalt 50% lapsehoidjatest on kas lapsehoidja kutsetunnistusega või sobiva eriala haridusega	vähemalt 75% lapsehoidjatest on kas lapsehoidja kutsetunnistusega või sobiva eriala haridusega	vähemalt 95% lapsehoidjatest on kas lapsehoidja kutsetunnistusega või sobiva eriala haridusega	S-Veeb
Lasteaiaõpetajate töö on väärtustatud	ITR3	vähemalt 75% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast	vähemalt 85% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast	vähemalt 100% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast	Riigiraha portaal
Alusharidust omandatakse heas seisundis hoonetes	ITR8	100% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes;	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine

				50% koolieelsete lasteasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Lasteaeades õpetavad digipädevad pedagoogid	ITR2b				Tekkivad HITSA välja töötatava metoodika alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Lasteaiaõpetajate ja lapsehoidjate koolitatus
- HEV pädevuse olemasolu pedagoogidel
- Lasteaadade õppe- ja kasvatustöö ruumide suuruse vastavus nõuetele
- Hoiuteenuse ruumide suuruse vastavus nõuetele
- Õppe- ja kasvatustöö ja hoiuteenuse ruumide vastavus tervisekaitse ja päästeameti nõuetele
- Tegevusruumide (muusika- ja võimlemissaali) olemasolu lasteaias
- Nõuetele vastava mänguväljaku olemasolu lasteaeades
- Hoonete vastavus universaalse disaini nõuetele
- Lasteasutuste varustatus IKT vahenditega

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
4 kuni 6 aastased lapsed on hõlmatud alushariduse ja lapsehoiu teenustega	KTS1a	vähemalt 85% 4-6 lastest on hõlmatud teenustega	vähemalt 95% 4-6 aastastest lastest on hõlmatud teenustega		EHIS ja S-Veeb - teenuse kasutajate arv, Statistikaamet - vanusrühma laste arv. Teostatud mõõtmised on esialgsed. EHIS andmed puudutavad laste arvu lasteaia ja lastehoiu asukoha alusel. Suhtarvu arvutamisel kasutatakse elukoha andmeid. Vajalikud oleksid ka lasteaia ja -hoiu laste andmed elukoha alusel. Samuti on probleemne alushariduse ja lastehoiu andmete liitmisega - lastehoiu andmed on esitatud vanusrühmas 4...6, seetõttu on ka lasteaegade puhul kasutatud sellist rühmitust.
Kuni 3 aastased lapsed on hõlmatud alushariduse ja lapsehoiu teenustega	KTS1b		vähemalt 30% kuni 3 aastastest lastest on hõlmatud alushariduse või lastehoiu teenusega	vähemalt 50% kuni 3 aastastest lastest on hõlmatud alushariduse või lastehoiu teenusega	EHIS ja S-Veeb - teenuse kasutajate arv, Statistikaamet - vanusrühma laste arv. Teostatud mõõtmised on esialgsed. EHIS andmed puudutavad laste arvu lasteaia ja lastehoiu asukoha alusel. Suhtarvu arvutamisel kasutatakse

					elukoha andmeid. Vajalikud oleksid ka lasteaia ja -hoiu laste andmed elukoha alusel. Samuti on probleemne alushariduse ja lastehoiu andmete liitmisega - lastehoiu andmed on esitatud vanusrühmas 0...3, seetõttu on ka lasteaegade puhul kasutatud sellist rühmitust.
Alushariduse või lastehoiu teenus on territoriaalselt kättesaadav	KTS3	lasteaed asub kõigis maakonnaplaneeringu alusuuringu (RAKE, 2015) kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes	lasteaed või lastehoid asub kõigis maakonnaplaneeringu alusuuringu (RAKE, 2015) kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes ning vähemalt 50% lähikeskustest	lasteaed või lastehoid asub kõigis teenuskeskustes	Lasteaedade asukohad: EHIS; Lapsehoidude asukohad: S-Veeb ja enesemõõtmine; Keskuste asukohad: meetodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad. Juhul kui EHIS andmete alusel tekib mõõtmisvõimalus, kaaluda mõõtmist seaduse nõuete alusel (80% ei tohiks kooli jõudmiseks olla enam kui 60min)
Lasteaia ja lastehoiu teenused on ajaliselt hästi ja paindlikult kättesaadavad	KTS5		vähemalt 1 lasteaed on avatud ka suvisel ajal	vähemalt 1 lasteaed või lastehoid on avatud nädalavahetusel ja/või öisel ajal	Enesemõõtmine
Lapsevanemate tasude mõistlik proportsioon lasteaia ja -hoiuteenuse rahastamises	KTS6			lapsevanemate tasud ei ületa 10% alushariduse kuludest	KOV eelarve täitmise aruanded: alushariduse (lasteaegade) kulud; Riigiraha portaal: alushariduse tulud füüsilisest isikutest residentide tasudest (322020, 322030, 322040 - kohatasu, toiduraha, õppematerjalid)
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Erivajadusega lastele on tagatud lasteaia või -hoiuteenuse kasutamise võimalused	KTS2		erivajadustega lastele on tugispetsialistide näol loodud eeldused lasteaia teenuse kasutamiseks	erivajadusega lastele on loodud eeldused lasteaia teenuse kasutamiseks erirühmades	Mõõtmisvõimalused peaksid tekkima täiendavalt EHISesse koondavate andmete alusel - hetkel üksnes tugispetsialistide ja nende ametikohtade koondandmed, mille alusel on läbi viidud täiendav mõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Lasteaia teenuse järjekorra puudumine
- Lapsevanema osalustasu soodustuste olemasolu lasteaia ja lastehoiuteenusel

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lasteasutuste ja lastehoiu teenuste teabe avalikustatus ja kättesaadavus	KVL4	vajalik teave teenuse pakujate kohta on KOV veebilehel, sh viite lasteasutuste veebilehtedele	lasteasutustel on oma veebilehed - 90% lasteasutustest on veebilehed	lasteasutustel on oma veebilehed - kõigil lasteasutustel on veebilehed	Enesemõõtmine veebiseire alusel
Lasteasutuste juhtimisel ja tegevuse korraldamises kasutatakse digilahendusi	KVL9a		vähemalt 50% lasteasutustes kasutatakse tegevuse korraldamisel e-lahendusi	vähemalt 75% lasteasutustes kasutatakse tegevuse korraldamisel e-lahendusi	e-lahendusi pakkuvate ettevõtete andmete koondamisel - testimisel suudeti koguda andmed 2 teenusepakkuja (ELIIS ja elasteaed.eu) teenuse kasutajate kohta. Andmed võiksid sisalduda EHISes.
Koolieelsetes lasteasutustes viiakse süsteemselt läbi sisehindamist	KVL11	vähemalt 80% koolieelsetel lasteasutustel on olemas kooskõlastatud sisehindamise aruanne	vähemalt 90% koolieelsetel lasteasutustel on viimase 3 aasta jooksul olemas kooskõlastatud sisehindamise aruanne	kõigil koolieelsetel lasteasutustel on viimase 3 aasta jooksul olemas kooskõlastatud sisehindamise aruanne	EHIS või enesemõõtmine KOV dokumendiregistri alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Tagatud on lasteaiateenuse kasutamise paindlikkus	KVL5		vähemalt 50% lasteasutustes on loodud osaajaliste kohtade kasutamise võimalus	vähemalt 75% lasteasutustes on loodud osaajaliste kohtade kasutamise võimalus	Enesemõõtmine KOV avaliku teabe ja vastuvõtu kordade sisu alusel
Lasteaedade õppetöös kasutatakse digilahendusi	KVL9b				Tekkivad HITSA välja töötatava meetoodika alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Rühmade suuruse vastavus õppe- ja kasvatustöö vajadustele
- Erivajaduse laste õppe- ja kasvatustöö vastavus rühmade suurusnõuetele
- Lasteasutuste õppetöö kvaliteet
- Alusharidustegevuse sisaldumine lastele osutatavas lapsehoiuteenuses
- KOV poolne lasteasutuste järelevalve toimimine
- Parimate praktikate jagamise korraldatud vaheliselt, riigilist lasteasutustesse jms
- Õppe- ja kasvatustöö vastavus õigusaktidest tulenevatele nõuetele (sh rühmade suurus)
- Laste ja lapsehoiu töötajate suhtarv
- Lasteasutuste arengukava avalikustamine

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Laste rahulolu lasteaiaga	TLM1	vähemalt 80% lastest on keskmiselt pigem rahul või väga rahul lasteaiaga	vähemalt 90% lastest on pigem rahul või rahul lasteaiaga ning vähemalt 50% väga rahul	vähemalt 95% lastest on pigem rahul või rahul lasteaiaga	HTM/Innove hariduse rahuloluküsitlus - testimisel küstitud andmed ei katnud kõiki KOV-üksusi

Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Lapsevanemate kõrge osalus tööturul	TLM3		tööturul hõivatud 2...6 aastaste laste lapsevanemate osakaal on vähemalt 65%	tööturul hõivatud 2...6 aastaste laste lapsevanemate osakaal on vähemalt 85%	Mõõtmine nõuab keerukat registriandmete ühendamist - EHIS, STAR, rahvastikuregister, töötajate register. Lävendid on esialgsed.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Koolieelsete lasteasutuste õppekava läbinud laste koolivalmidus

Testmõõtmise tulemused

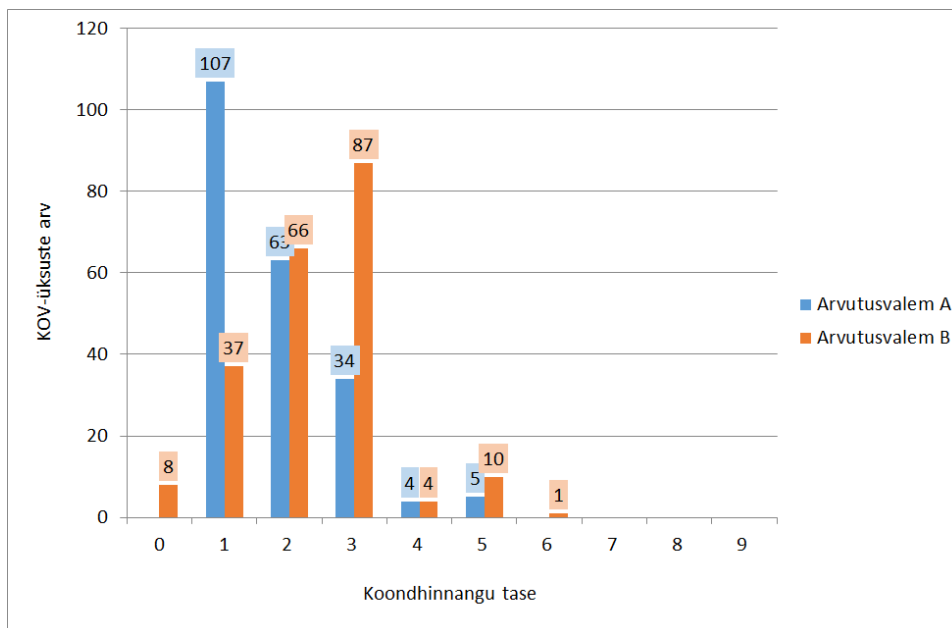
Valdkonna 19 kriteeriumi 47 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 29 ehk 62%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 44 lävendit ehk 94% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 25. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	13	8	62%	10	77%
Edasijõudnu tase	17	10	59%	17	100%
Eeskujulik tase	17	11	65%	17	100%
Kokku	47	29	62%	44	94%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetoodika ptk 3.5), selgub, et pooled KOV-üksused (107) täitsid alla 2/3 baastaseme lävendeid (tase 1) ning valdav osa ülejäänud KOV-üksustest saavutas kas puudustega baastaseme (tase 2) või tugeva baastaseme (tase 3) – kokku 97 ehk 46%. Edasijõudnu tasemetele jõudis 4% KOV-üksustest – 4 nõrgale ja 5 puudustega edasijõudnu tasemele.

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt meetoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga tugeva baastasemega üksuste rühm (87 ehk 41%), millele järgneb puudustega baastasemega üksuste rühm (66 ehk 31%). Erinevatel edasijõudnu tasemetel (4-6) on 15 KOV-üksust ehk 7%. 43% kõigist 2016. aasta üksustest. Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 21% ehk 45 KOV-üksust.

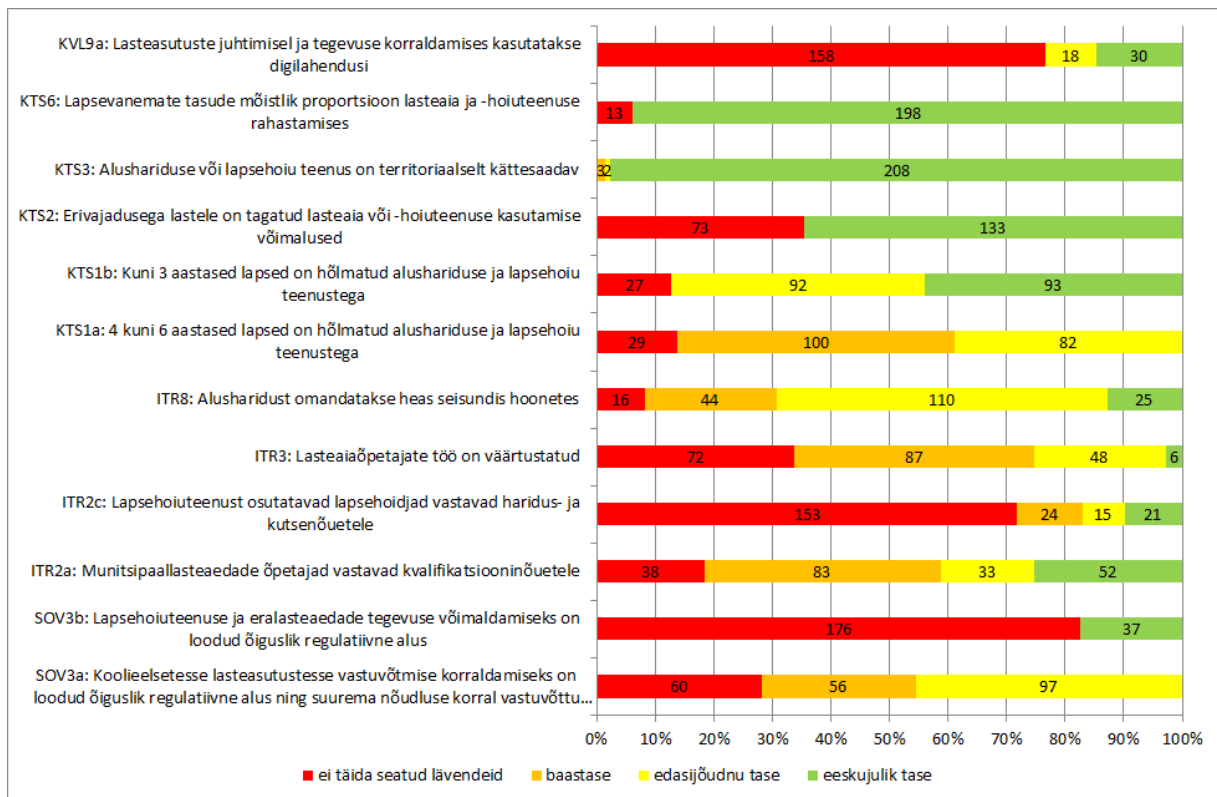
Joonis 16. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 26. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	100%	65%	35%	4	5
KOV B	80%	65%	35%	2	3
KOV C	100%	71%	59%	5	6

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetoodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 17. Alushariduse ja lapsehoiu hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.9 Noorsootöö

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Noorsootöö sisaldab noorte vabaaja tegevusteks tingimuste loomist, tegevuste strateegilist suunamist ning korraldamist. Noorsootöö seadus (NTS) § 4 määratleb noorsootööd kui tingimuste loomist noore isiksuse mitmekülgeks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. Noorsootööd tehakse peamiselt noortekeskustes, huvikoolides, noorteühingutes, noortelaagrites, noorsootööühingutes ja noorte osaluskogudes. NTS § 3 järgi on noorsootöö vormideks: a) noorsootööasutuses korraldatavad tegevused; b) noorte püsilaagrid; c) noorte projektlaagrid; d) noortevolikogud; ning e) noorteühingud. Noorsootöö sihtrühmaks on noored, mida seaduses defineeritakse kui seitsme kuni kahekümne kuue aastast isikut.

NTS § 8 toob valla- ja linnavolikogu ülesannetena välja noorsootöö prioriteetide määratlemise oma haldusterritooriumil ning nende saavutamiseks vajalike ülesannete sätestamine valla või linna arengukavas. Samuti kinnitab volikogu noorteühingute, noorteprogrammide ja noorteprojektide valla- või linnaeelarvest toetamise põhimõtted, toetuse taotlemise ja maksmise tingimused ja korra, toetuse taotluste vormid ning toetuse kasutamise aruandluse korra. Eelarveliste vahendite olemasolul on omavalitsusel soovitatav toetada valla või linna haldusterritooriumil tegutsevate noorteühingute noorteprogramme ja noorteprojekte. Seadus seab omavalitsusele lisaks ülesandeks täita ka muid, seaduses täpsemalt määratlemata noorsootöö korraldamise ülesandeid oma haldusterritooriumil. NTS § 9 sätestab võimaluse moodustada kohaliku volikogu juurde valla või linna noorte poolt demokraatlikul teel valitav noortevolikogu. Noorsootöö korraldamise ülesanne sisaldub ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6.

Kriteeriumid

Raamatukogunduse valdkonnas on määratud 18 kriteeriumi kokku 43 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 9 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 27. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	4	1	4	4	9	1
Inimvara ja taristu	3	3	3	3	9	2
Kättesaadavus	2	2	2	1	5	1
Kvaliteet	6	4	5	2	11	3
Tulemuslikkus	3	3	3	3	9	2
Kokku	18	13	17	13	43	9

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja mõõtmisprobleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Noorsootöö arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	noorsootöö käsitluse olemasolu KOV arengukavas või eraldi kirjaliku noorsootöö tegevuskava olemasolu	strateegia-dokumendis on analüüsitud noorsootöö olukorda ning määratletud KOV noorsootöö eesmärgid ja elluviidavad tegevused;	arengukavas on määratletud tegevuste eest vastutajad, mõõdikud ja sihtväärtused; toimib tegevuste ja eesmärkide seire	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Noorsootöö asutuste ja noorte huvikoolide juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV2		vähemalt 50% munitsipaalomandis noorsootööasutustest omavad arengukava	vähemalt 80% munitsipaalomandis noorsootööasutustest omavad arengukava	RT avaandmed arengukavade kehtestamise kohta
Noorte kaasamiseks kohaliku elu arendamisel on loodud organisatoorsed võimalused	SOV4b		noortevolikogu tegevust reguleerib määruse olemasolu; tegutseva noortevolikogu olemasolu või tegutseb noorte komisjon volikogu juures;	noortevolikogu moodustamine üldiste valimiste tulemusel	Seaduse alusel loodud noortevolikogude olemasolu saab mõõta RT avaandmete alusel, mida tuleb täiendada ENL andmetega muude noorte esinduskogude olemasolu osas - vajadusel kontrollida enesemõõtmise abil; Demokraatlike üldiste valimiste toimumise mõõtmine enesemõõtmise abil
Noortele on rahaliselt loodud omaalgatuslike tegutsemise võimalused	SOV8		aasta jooksul on toetatud noorteühendusi nende tegevuses	toetusi määrab laiapõhjaline komisjon ja/või on kehtestatud noorteühenduste toetamise kord	Enesemõõtmine KOV dokumendiregistrite andmete alusel (toetuste ostused, toetuste komisjoni moodustamise otsus, eraldi noorteühenduste toetamise korra kehtestamine)
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Noortepoliitika laiapõhjaliseks juhtimiseks on loodud valitsuse juurde noorsootöö komisjon	SOV4a			valitsuse juurde on loodud noorsootöö komisjon	RT avaandmed või enesemõõtmine KOV dokumendiregistri alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Huvikooli ja huvitegevuse toetuste või soodustuste määruse olemasolu
- Osalus KOV üksuste ühistes projektides
- KOVide vaheline koostöö huvihariduse ja huvitegevuse teenuse osutamisel
- Noorsootöö riiklikes projektides osalemine
- KOV koostöö erasektoriga huvihariduse ja huvitegevuse teenuse osutamisel
- Noorsootööasutuse põhimääruse olemasolu või noorsootöö delegerimise leping MTÜle.
- KOVis on kehtestatud huvikooli toetused või soodustused
- Ette on nähtud rahaline ja mitterahaline toetus õpilasesindustele ja osaluskogudele
- KOV toetab oma noorte osalust regionaalse ja riikliku taseme noortekogudes nende olemasolu korral
- Mitteformaalse õppe arvestamine formaalhariduses toimub läbimõeldud korra alusel
- KOV-I on läbimõeldud koolituskord noorsootöötajatele

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Valla või linna noorsootööd korraldavad kvalifitseeritud teenistujad	ITR1	noorsootööd korraldava teenistuja olemasolu (ülesanded ametijuhendis, vähemalt 0,5 ametikohta)	täiskohaga noorsootööd korraldava teenistuja olemasolu	erialase haridusega teenistujad, vähemalt 50% korraldavatest teenistujatest on erialase haridusega, sh vähemalt üks teenistuja on 7. taseme noorsootöötaja	Baas- ja edasijõudnu tase KOV personalistatistika alusel, mida tuleks täiendada valdkondliku ametikohtade jaotusega; eeskujuliku taseme mõõtmine enesemõõtmise alusel (sh kutseregistri andmetele tuginedes)
Noorsootööd viivad noortekeskustes läbi kvalifitseeritud noorsootöötajad	ITR2	ei määrata	vähemalt 50% noortekeskuste töötajatel on noorsootöö erialane kõrgharidus ja/või noorsootöötaja kutsetunnistus	vähemalt 90% noortekeskuste töötajatel on noorsootöö erialane kõrgharidus ja/või noorsootöötaja kutsetunnistus	Mõõtmiseks ei ole hetkel piisavalt korrektseid andmeid. Puudub noortekeskustes töötavate noorsootöötajate arv. Kutse kvalifikatsiooni info on Noorsootöö Keskusel olemas, aga aadressid on kutse taotlemise seisuga (testmõõtmisel kontrolliti isikute kaupa kutse olemasolu). Mõõtmisvõimalused tuleks luua EANK ja ENTK koostöös - nt EHSI alamkoguna.
KOV omandis olevate noorsootööasutuste ruumide hea seisund	ITR8	95% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	95% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 95% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% noorsootööasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine

Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Noorsootõtajad koolitavad ennast regulaarselt	ITR6				Mõõtmisvõimalused on võimalik luua ENTK korraldatud koolituste ja EANK kalendris sisalduvate koolituste osalusandmete kogumisel tabelitöödeldavas vormis ning vajalike tunnustega (KOV-üksus, asutuse nimi, munitsipaalnoortekeskuse jms noortega tegeleva ühingu tunnus, KOV lepingut omava noortekeskuse ja muu noortega tegeleva ühingu tunnus) ja koondamisel ühtsesse andmekogusse. ITR1 ja ITR2 mõõtmisest saadakse noorsootõtajate arv KOV-üksuses.
Noorsootõesse on kaasatud vabatahtlikud	ITR7			vabatahtlikud on kaasatud	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Noorsootõtajate üldine piisavus
- Noorsootõtajate piisavus noortekeskustes
- 6. või 7. kutsetaseme noorsootõtajad
- Kvalifikatsiooninõuetele vastavad noortelaagri ja projektilaagri juhatajad
- Kvalifikatsiooninõuetele vastavad noortelaagri ja projektilaagri kasvatajad
- Huvihariduse ja huvitegevuse juhendajate kvalifikatsioon
- Huvitegevuse osutamiseks vajalikud ruumid koolides
- Noortekeskuse ruumide piisavus
- Huvihariduse ja huvitegevuse osutamiseks vajalik inventar

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Noortele tegevusvõimalusi loovate noorsootõõ teenuste kättesaadavus on korraldatud	KTS1	lastel ja noortel on võimalus õppida huvikoolis ning tegeleda koolide juures huvitegevusega	KOV territooriumil tegutseb vähemalt 1 avatud noorsootõõd pakkuv asutus (avatud noortekeskus, noortetuba) ja 1 huvikool või on sõlmitud vastavasisulised kokkulepped teiste KOV-dega	noortelaagrite tegevus KOV territooriumil on korraldatud	EHIS, EANK ja Riigi Teataja andmete ühendamisel. Avatud noortekeskuste ning projektilaagrite kordade olemasolu loendid vajavad kontrolli. Lepingulise korraldatuse mõõtmine saab toimuda kas rahaliste tehingute või enesehindamise alusel
Noortel on kodulähedased võimalused osaleda avatud noorsootõõs	KTS3	kõigis maakonna- planeeringu alusuuringu (RAKE, 2015) kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes tegutseb avatud noortekeskus	lisaks asub noortekeskus vähemalt 1 lähikeskuses ja/või kasutatakse kättesaadavuse parandamiseks mobiilse noorsootõõ		Noortekeskuste asukohad: EANK andmed, mida täiendatakse KOV veebilehtede andmetega ja kontrollitakse enesemõõtmise alusel; Keskuste asukohad: meetodika välja töötamise

			meetodeid		käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad.
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Huvikoolides ja avatud noortekeskustes on tagatud erivajadustega inimestele füüsiline juurdepääsetavus	KTS4		vähemalt 75% noortekeskuste hoonetest vastavad juurdepääsetavuse nõudetele	kõik noortekeskuste hooned vastavad juurdepääsetavuse nõudetele	Luu mõõtmisvõimalused EHR täiendamisel vastavate tunnustega (noortekeskused, munitsipaalomand, vastavus juurdepääsetavuse nõuetele)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Huvikooli saamise järjekordade pikkus
- Noortelaagri tasu
- Huvikoolide mõistlik õppetasu
- Huviringide mõistlik osalustasu
- Huvikoolitoetuste või soodustuste olemasolu

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lastel ja noortel on võimalik omandada huviharidust laias valikus huvioppesuundades	KVL1a	huviharidust omandatakse vähemalt 2 huvisuunas	huviharidust omandatakse vähemalt 4 huvisuunas	huviharidust omandatakse 5 huvisuunas	EHIS alusel võimalik mõõta huvihariduse mitmekesisust. Täpsem mõõtmine hõlmaks ka huvitegevuse valdkondi.
Lastele ja noortele on loodud mitmekülgised võimalused osaleda tööelutegevustes	KVL1b		noortel on KOV territooriumil võimalik osaleda vähemalt ühte tüüpi tööelutegevustes: töömalev, õpilasfirma, vabatahtlik töö		Enesemõõtmine
Noorsootöö info piisavus ja kättesaadavus	KVL4	noorsootöö info olemasolu KOV ja ANK'de veebilehtedel	noorte teavitamisel kasutatakse massi- ja/või sotsiaalmeedia kanaleid		Enesemõõtmine
Avatud noortekeskuste ja huvikoolide paindlikud ja sobivad lahtiolekuajad	KVL5	kõik kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes tegutsevad noortekeskused on avatud vähemalt 9 kuud aastas, vähemalt kolmel päeval nädalas	kõik kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes tegutsevad noortekeskused on avatud vähemalt 11 kuud aastas, vähemalt viiel päeval nädalas, sh ühel puhkepäeval		Enesemõõtmine
Toimub regulaarne noorsootöö kvaliteedihindamine	KVL10	kvaliteedihindamise läbiviimine viimase 10 aasta jooksul	kvaliteedihindamise läbiviimine viimase 5 aasta jooksul		ENTK koondatav hindamiste aruandlus

Toimib noorsootöö tunnistussüsteem	KVL13			kehtestatud on noorte ja/või noorsootöötajate tunnustamise ja premeerimise kord	Kordade olemasolu RT avaandmete alusel, mida kontrollitakse ja täiendatakse enesemõõtmise alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Noorsootöös osalemise võimalused on tagatud eri siht- ja vanuserühmadesse kuuluvatele noortele	KVL2		pakutakse teenuseid erivajadusega noortele ja NEET noortele		Mõõtmisvõimalused võiksid tekkida STAR juurde kujundatavas noorteseire infosüsteemis
Noorsootöös rakendatakse süstemaatiliselt noorte kaasamise instrumente	KVL6		Edasijõudnu tase:	Eeskujulik tase:	Kriteerium vajab sisustamist KOV, ENTK ja EANK koostöös
Noorsootöö korraldamisel ja kavandamisel kasutatakse uuringuid ja analüüse	KVL8			kohalike noorsootöö uuringute läbi viimine viimase 3 aasta jooksul ja/või viide noorsootöö uuringute kasutamise kohta asjakohases kohalikus arengukavas	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Loodud on võimalused noorte aktiivseks organiseeritud tegevuseks koolivaheaegadel
- Toimub rahvusvahelise noorsoovahetus
- Nõustamisteenuse kvaliteet (vastavus noorte vajadustele)
- Mobiilne noorsootöö
- Noortel on võimalus osaleda laagrites
- Noortel on võimalus osaleda malevates
- Noortel võimaldatakse osaleda rahvusvahelistel noorteseminaridel, noortekohtumistel, koolitustel, konverentsidel, õpilasvahetuse programmides ja/või laagrites, mis on seotud noorsootöö väärtuste ja põhimõtetega ning mis põhinevad noort aktiivseks kodanikuks kujundamise raamistikul ja/või mitmekultuursuse väärtustamisel
- Noortele võimaldatakse teha vabatahtlikku tööd kohalikul tasandil
- Noortele võimaldatakse vabatahtliku töö tegemist rahvusvahelisel tasandil
- Noortel on võimalus täiendavaks tugiteenuseks töö- ja haridusellu pöördumiseks.
- Noortel on võimalus osa saada noorteinfo teenusest
- Noortele võimaldatakse teha vabatahtlikku tööd kohalikul tasandil
- Noored on kaasatud KOV noorsootöö tegevuste ja rahastamise kavandamisse ja kujundamisse
- Noorsootöö prioriteetide seadmisel on lähtutud KOV noorte olukorrast ja vajadustest ning konkreetse piirkonna eripärast
- Noorsootöötajatele on tagatud professionaalne tugi ja nõustamine
- KOV on arvestanud transpordikorralduses noorsootööd pakkuvate asutuste asukohtade ja lahtiolekuaegadega
- Noored saavad mõistliku aja jooksul tagasisidet nende ettepanekutega arvestamise/mittearvestamise kohta
- Noori teavitatakse info, nõustamise ja juhendamise olemusest ja kättesaadavusest (nt koolitused noortele, kooli ja avatud noortekeskuste külastused, mobiilne noorsootöö, veebipõhised keskkonnad jms)

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Noorte rahulolu huvitegevuse võimalustega	TLM1	noorte keskmine huvitegevustega rahulolu faktorväärtus on vähemalt 3	noorte keskmine huvitegevustega rahulolu faktorväärtus on vähemalt 3,5	noorte keskmine huvitegevustega rahulolu faktorväärtus on vähemalt 4	HTM/Innove haridusuuring - testimisel saadud andmestik ei hõlma kõiki KOV-üksusi
Osalusaktiivsus huvihariduses	TLM2b	vähemalt 20% 7-18 aastastest omandab huviharidust	vähemalt 30% 7-18 aastastest omandab huviharidust	vähemalt 50% 7-18 aastastest omandab huviharidust	EHIS
Osalusaktiivsus üldhariduskoolide huvitegevuses	TLM2c	huviringide osalejate arv on vähemalt 30% üldhariduskooli õpilaste arvust	huviringide osalejate arv on vähemalt 50% üldhariduskooli õpilaste arvust	huviringide osalejate arv on vähemalt 70% üldhariduskooli õpilaste arvust	EHIS andmete alusel on võimalik mõõta hetkel KOV territooriumi koolide kohta, mitte laste ja noorte elukoha alusel.
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Kooliõpilased osalevad aktiivselt erinevates noortele mõeldud tegevustes	TLM2a	vähemalt 50% noortest osaleb vähemalt 1 noortele mõeldud tegevuses	vähemalt 75% noortest osaleb vähemalt 1 noortele mõeldud tegevuses	vähemalt 90% noortest osaleb vähemalt 1 noortele mõeldud tegevuses	HTM/Innove haridusuuring - TLM2b ja TLM2c koondav alternatiivne kriteerium - probleemiks, et Innove küsitluse (usaldusväärsed) andmed ei hõlma kõiki KOV-üksusi.
Noored osalevad aktiivselt valimistel	TLM2d		vähemalt 40% 16-26 aastastest elanikest hääletas viimastel kohalikel valimistel	vähemalt 50% 16-26 aastastest elanikest hääletas viimastel kohalikel valimistel	Mõõtmise võimalik VVK eraldi isikupõhise andmetöötuse alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Noorte kaasatus noorsootöös (noortekeskused, noortetoad, noorteühingud, noortelaagrid, noortevolikogud, õpilasmalevad)
- Noorte rahulolu nõustamisteenuse kvaliteediga on kõrge
- Noorte rahulolu nõustamisteenuse kättesaadavusega on kõrge
- Noorte osalus vabatahtlikus töös
- Noorte rahulolu nende huvide ja vajadustega arvestamisega
- Rahulolu noortekeskuste tegevusega
- Kõrge noorsootöös tervikuna osalevate noorte osakaal
- Noorteühenduste tagasiside koostööle KOV-ga on hea
- Noorte õigusrikkumiste vähesus

Testmõõtmise tulemused

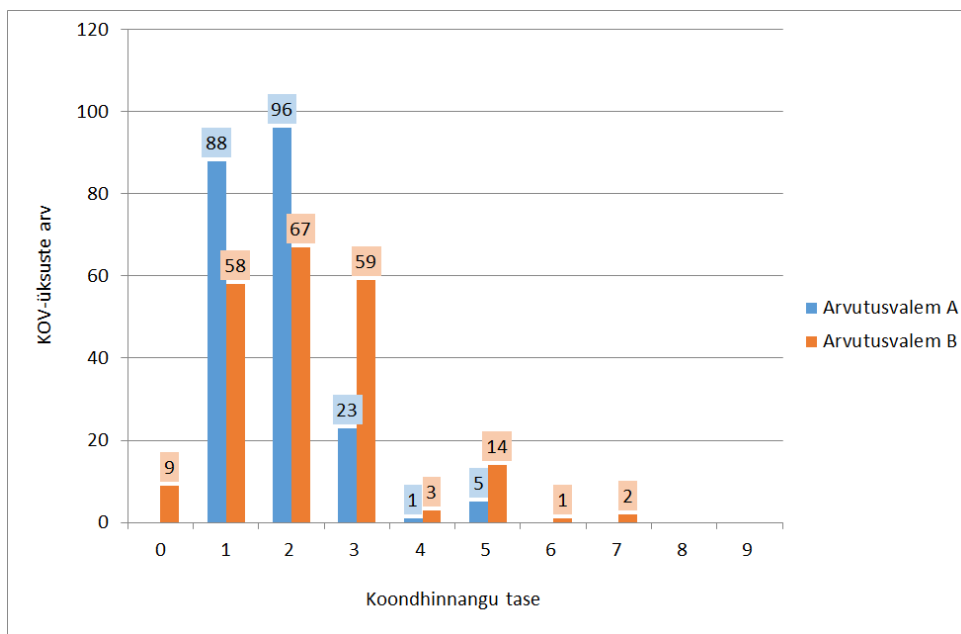
Valdkonna 18 kriteeriumi 43 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 26 ehk 60%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 35 lävendit ehk 81% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 28. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	13	9	69%	9	69%
Edasijõudnu tase	17	10	59%	16	94%
Eeskujulik tase	13	7	54%	10	77%
Kokku	43	26	60%	35	81%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemeterühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5) selgub, et kõige suurema rühma moodustavad KOV-üksused, mis 2016. a. saavutasid puudustega baastaseme (tase 2, 96 ehk 45%). Lisaks jõudis veel 23 üksust ehk 11% tugevale baastasemele (tase 3). Edasijõudnu tasemeteni (4-6) küündis üksnes 6 KOV-üksust. Oluline osa üksustest (88 ehk 41%) täitis alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1).

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt. metoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega baastasemega (tase 2) üksuste rühm (67 ehk 31%), millele järgneb tugeva baastasemega (tase 3) üksuste rühm (59 ehk 28%). Erinevatel edasijõudnu tasemetel (4-6) on 18 KOV-üksust ehk 8% üksustest ning 2 KOV-üksust saavutab ka puudustega eeskujuliku taseme (tase 7). Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 31% ehk 67 KOV-üksust.

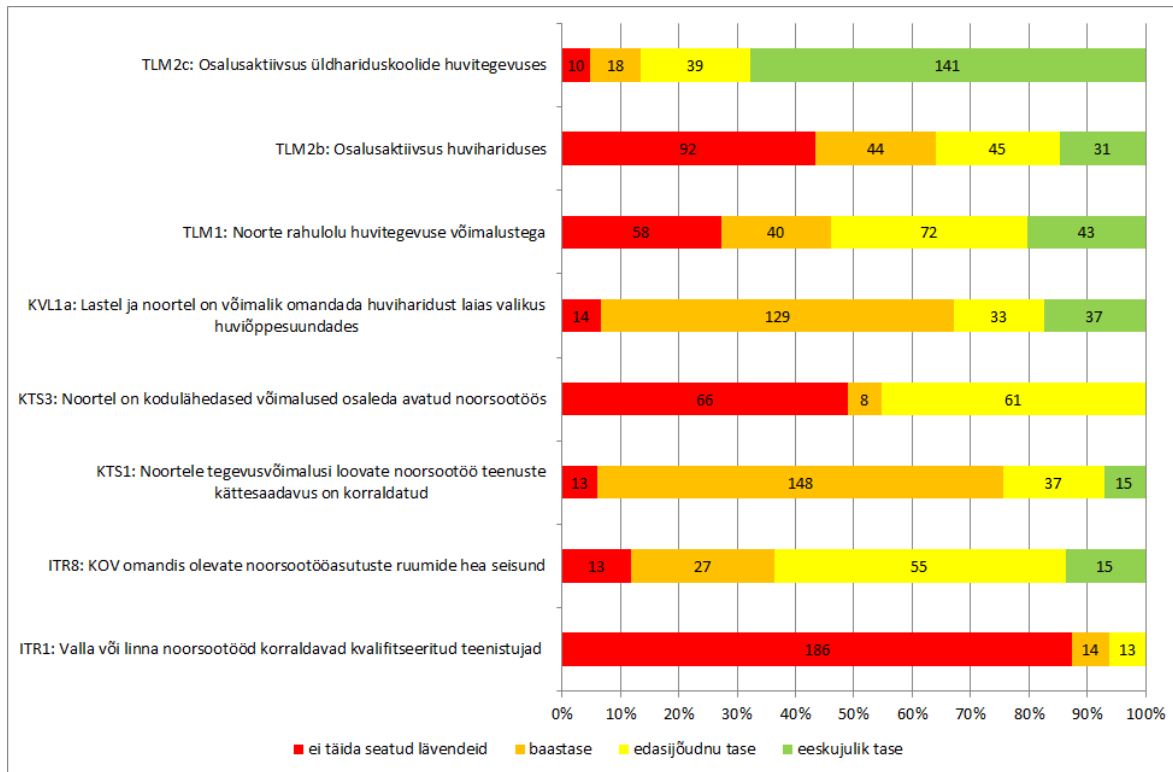
Joonis 18. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 29. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	89%	81%	30%	3	3
KOV B	89%	56%	10%	3	3
KOV C	100%	88%	40%	5	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 19. Noorsootöö hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.10 Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Kohaliku omavalitsuse rahvakultuuri ja kultuurielu korraldamise valdkond sisaldab kohaliku tasandi kultuuritegevuse võimaluste arendamist, korraldamist, läbiviimist ning finantseerimist. Teenuseid pakutakse valdavalt kultuuri-, rahva ja seltsimajades ning huvikoolides. Rahvakultuuri ja kultuurielu korraldamist määratletakse KOV tasandil kui teenust, mille eesmärgiks on elanikkonna kultuuriline teenindamine, võimaluste loomine rahvakultuuri ning kohalike traditsioonide säilitamiseks ja kohaliku kultuurielu edendamiseks.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus paneb omavalitsusele kohustuse arendada ja korraldada vabaaja teenuseid juhul, kui need on mõistetud noorsootöö osana. Samas kohustab KOKS omavalitsusel kultuuriteenuseid arendama ja korraldama, kui teenused on riikliku seadusega määratud omavalitsuse ülesandeks või kui teenused pole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada. Seaduse § 6, lg 2 sätestab kohaliku omavalitsuse ülesandena huvikoolide, ning rahvamajade ülalpidamist juhul, kui need on omavalitsusüksuse omanduses.

KOV korraldatav teenus hõlmab: 1) kultuuritegevuse korraldamist (nt (rahva-)kultuurisündmused, festivalid ja näitused); 2) rahvakultuuri ja seltsitegevuse arendamist (sh kõikidele vanusegruppidele taidlus- ja huviringide korraldamist); 3) professionaalse kunsti ja kultuuri vahendamise korraldamist; 4) koostöö arendamist piirkonna teiste kultuuri- ja haridusasutuste ning muude asutuste ja organisatsioonidega paikkonna kultuuri- ja hariduselu korraldamisel ja edendamisel; 5) kultuurivaldkonna tegevustega seotud projektide koostamist ja toetamist, ning 6) kultuuriteenuse strateegilist arendamist tuginevalt omavalitsuse (kultuuri valdkonna) arengukavale.

Kriteeriumid

Rahvakultuuri ja kultuurielu korraldamise valdkonnas on määratud 17 kriteeriumi kokku 40 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 9 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 30. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	5	2	5	4	11	0
Inimvara ja taristu	2	2	2	2	6	4
Kättesaadavus	4	1	3	4	8	2
Kvaliteet	4	3	4	2	9	0
Tulemuslikkus	2	2	2	2	6	3
Kokku	17	10	16	14	40	9

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Kultuurielu edendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	käsitluse olemasolu KOV arengukavas	valdkonna terviklik käsitlus KOV arengukavas - analüüs, eesmärgid, tegevussuunad	valdkonna arengu mõõdikute olemasolu ja seire toimumine	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmise: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Kultuurielu laiapõhjaliseks ja kaasavaks korraldamiseks on loodud organisatoorsed eeldused	SOV4		eraldamist otsustava laiapõhjalise kogu olemasolu	kohaliku kultuurielu juhtimist toetava valdkondliku koostööstruktuuri olemasolu	Enesemõõtmise KOV dokumendiregistri ja muu ametkondliku teabe alusel
Kultuurielu korraldamise kvaliteedi ja tõhususe suurendamiseks toimib KOV-üksuste vaheline koostöö	SOV6		osaletakse aktiivselt maakondlikus ja piirkondlikus kultuurielus - korraldatakse ühisüritusi, peetakse ühist kultuurikalendrit		Enesemõõtmise veebiandmete ja kohaliku valdkondliku ekspertteadmise alusel
Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on loodud täiendav võimekus kultuurielu edendamiseks	SOV7		viimase 3 aasta jooksul on KOV, munitsipaal-asutused või KOV tegevustoetuste abil tegutsevad kultuuriühingud osalenud vähemalt ühes kultuuriprogrammis	viimase 3 aasta jooksul on KOV, munitsipaal-asutused või KOV tegevustoetuste abil tegutsevad kultuuriühingud osalenud vähemalt kolmes kultuuriprogrammis	Mõõtmiseks on vajalik koondada erinevate riiklike kultuuriprogrammide (sh Rahvakultuuri maakondlik toetus; Piirkondlikud programmid; Folkloorifestivalide toetusprogramm; Etenduskunstide regionaalse kättesaadavuse toetused; Kultuurkapitali maakondlikud toetused; Kultuurkapitali rahvakultuuri stipendiumid ja toetused; Hasartmängu Nõukogu kuuprojektid; Hasartmängu Nõukogu aastaprojektid; Rahvusvahelised projektid) toetusesaajate andmed ning tagada, et andmekirjed sisaldaks KOV-üksuse ja KOV-sektori tunnuseid.

Kultuuriühenduste ja kultuuri valdkonnas tegutsevate eraisikute toetamise süsteemi abil on saavutatud täiendav võimekus valdkonna ülesannete täitmiseks	SOV8	kultuuriseltsidele eraldatakse iga-aastaselt tegevus- ja projektitoetusi	vähemalt 1 eurot aastas elaniku kohta	kehtestatud on selged prioriteetid ja kriteeriumid toetuste eraldamiseks, eraldatakse tegevustoetusi ja projektitoetusi ürituste korraldamiseks (vähemalt viimase 3 aasta jooksul)	Baas- ja edasjõudnu taseme mõõtmine Riigiraha portaali andmete alusel - Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks (450000), antud tegevustoetused 452100 ning preemiad ja stipendiumid (413900) mitteseotud residentidele valdkondades: 08202 Rahvakultuur ; 08209 Seltsitegevus; 08208 Kultuuriüritused; 08109 Vaba Aja Üritused; 08600 Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh haldus; Eeskujulik tase - prioriteetide ja kriteeriumite olemasolu enesemõõtmisena asjakohase määruse sisu alusel, tegevustoetuste ja projektitoetuste olemasolu enesemõõtmise alusel majandusaasta aruande ja/või KOV asjakohaste otsuste alusel
---	------	--	---------------------------------------	--	---

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Valdonna munitsipaalasutuse (sh MTÜ, SA, jms) olemasolu;
- Koostöölepingute olemasolu erasektori teenuse pakkujatega
- Volikogu kultuurikomisjoni olemasolu

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Kultuurielu korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad või kultuuriasutuse juhid	ITR1	vähemalt osakoormusega (0,25) teenistuja olemasolu või ülesande delegeritus rahvamaja juhatajale	täiskoormusega kultuurielu korraldava KOV teenistuja olemasolu	kultuurielu korraldaval juhil (struktuuriüksuse juhil, korraldaval teenistujal või kultuuriasutuse juhil) on vähemalt magistritase või kultuurikorraldaja kutse	Teenistujate töökohtade arv on mõõdetav täpsustatud KOV personalistatistika alusel; Korralduslike ülesannete delegeritus kultuuriasutuse juhile ning juhtide hariduse tase ja eriala on kõige ökonoomsemalt mõõdetav enesemõõtmise abil.
KOV omandis hooned, milles korraldatakse kultuuriüritusi ja tegutsevad rahvakultuuri kollektiivid, heas seisundis	ITR8	100% munitsipaalomandis kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% munitsipaalomandis kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% munitsipaalomandis kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% kultuuriasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine

Soovituslikud kriteeriumid ja ländid					
Kultuuritöötajate töö on väärtustatud	ITR3		keskmine töötasu on vähemalt 90% riiklike kultuuritöötajate brutotöötasu alammäärast (830 - 2016.a.)	keskmine töötasu on vähemalt 90% riiklike kultuuritöötajate brutotöötasu alammäärast (830 - 2016.a.)	KOV teenistujate keskmise töötasu mõõtmine on võimalik uuendatud KOV personalistatistika alusel; KOV asutuste ja ühingute kultuuritöötajate keskmise töötasu mõõtmise andmed võiksid sisalduda Riiguiraha Portaalis (andmed nii valdkondlike töötajate arvu kui töötasudele kuluvate väljaminekute kohta, kuid nende ühendamisel saadavad tulemused ei ole usutavad); kõigi KOV territooriumil tegutsevate kultuuritöötajate, sh kollektiivjuhtide töö tasustuse mõõtmine nõuaks vastavate andmete kogumist Rahvakultuuri andmekogu koosseisus (eeldatavaks probleemiks suur halduskoormus)
Rahvakultuuri-kollektiive juhendavad kvalifitseeritud spetsialistid	ITR2		vähemalt 5% juhendajatest on omandanud erialase kutse	vähemalt 10% juhendajatest on omandanud erialase kutse	Mõõtmiseks on vajalik isikute ja kollektiivide andmete sidumine Rahvakultuuri andmekogus (võimaldab hinnata kollektiivide tegutsemiskohtade alusel KOV taset) ning kutseandmete täielikkuse tagamine (esialgsed ländid on määratud olemasolevate puudulike andmete alusel)
Rahvakultuuri ringi- ja kollektiivjuhid tegelevad enesetäiendamisega	ITR5		vähemalt 50% juhendajatest on viimase 3 aasta jooksul osalenud riigi poolt korraldatud koolitustel	vähemalt 75% juhendajatest on viimase 3 aasta jooksul osalenud riigi poolt korraldatud koolitustel	Mõõtmiseks on vajalik koondada andmed erinevatest allikatest - Rahvakultuuri Arendus keskus (keskuse poolt korraldatavad koolitused); Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA (kollektiivjuhi õppetipendium); Eesti Kooriühing ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts
Munitsipaalomandis olevate kultuuriasutuste poolt kasutatud hooned on varustatud erinevate kultuuriürituste korraldamiseks vajalike seadmete ja tehnikaga	ITR10	baasvarustuse olemasolu (täpsustada)	mobiilse varustuse olemasolu KOV-üksuses; kvaliteetne valgustus ja helitehnika	kvaliteetne valgustus ja helitehnika	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu (KuM) andmetel sisaldab andmekogu vastavaid andmeid, testimise käigus ei õnnestunud arenduskeskusest neid andmeid saada)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kultuurivaldkonna ametnike osalus koolitustel
- Rahvakultuuri kollektiivide juhendajate piisavus

- Rahvakultuuri kollektiivide juhendajate vanusstruktuur
- Laulu- ja tantsupeo juhendajate osalus koolitustes

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Kõigil vanusrühmadel on mitmekesised kultuurilise huvitegevuse võimalused	KTS2a		kultuurilise huvitegevuse võimalused vähemalt 2 valdkonnas on kõigis vanuserühmades	kultuurilise huvitegevuse võimalused vähemalt 3 valdkonnas on kõigis vanuserühmades	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu
Vähemusrahvustele on loodud võimalused omakultuuri edasikandmiseks	KTS2b			kultuurilise huvitegevuse võimalused vähemalt 2 valdkonnas on erinevatele rahvusrühmadele	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu
Kultuurielus osalemine on kättesaadav kodulähedaste kultuuri- ja rahvamajade näol	KTS3a	kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes on seltsi-, rahva- või kultuurimaja	kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes on rahva- või kultuurimaja, vähemalt 50% lähikeskustest seltsi- või rahvamaja	kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes on rahva- või kultuurimaja, lähikeskustes seltsi- või rahvamaja	Kultuuri-, rahva- ja seltsimajade asukohad: Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu (organisatsioonide alamkogu - vajalik andmekontroll ja andmekogu andmete mittetäielikkuse tõttu täiendamine enesemõõtmise abil); Keskuste asukohad: metoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Kultuurielus osalemine on kättesaadav kodulähedaste vabaõhulavade näol	KTS3b		kõigis piirkondlikes ja maakondlikes keskustes või nende vahetel tagamaal on vabaõhulava	kõigis kohalikes piirkondlikes ja maakondlikes keskustes või nende vahetel tagamaal on vabaõhulava	Vabaõhulavade asukohad: enesemõõtmise, ettepanek täiendada rahvakultuuri andmekogu vastavate andmetega (vrd spordiregister); Keskuste asukohad: metoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Eri vajadustega inimestele on loodud kultuurielus osalemise võimalused	KTS2c		vähemalt 1 erivajadustega inimeste huviring KOVis		Enesemõõtmine - ettepanek täiendada ka Rahvakultuuri valdkondlikku andmekogu erivajadusega inimeste tegevusvõimaluste tunnusega

Kultuurihooned vastavad erivajadustega inimeste juuredpääsetavuse nõuetele	KTS4		vähemalt 75% kultuuri- ja rahvamajadest on juuredpääsetavad liikumispuudega isikutele	kõik kultuuri- ja rahvamajad on juuredpääsetavad liikumispuudega isikutele	Täiendada rahvakultuuri andmekogu asjakohaste andmetega.
--	------	--	---	--	--

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Rahvakultuurikollektiivide mõistlik osalustasu

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Peamiste kultuurilise huvitegevuse osaluse võimaluste olemasolu	KVL1a	vähemalt 1 rahvakultuuri kollektiiv kahes põhivaldkonnas - muusika, tants, käsitöö ja näitekunst	vähemalt 1 kollektiiv vähemalt 6 andmekogu alavaldkonnas	vähemalt 1 kollektiiv vähemalt 10 alavaldkonnas	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu
Mitmekesine kohalik kultuuriürituste kalender	KVL1b	mitut liiki kultuuriürituste olemasolu kultuurikalendis	kultuuriürituste toimumine kõigis peamistes liikides (identiteeti ja traditsioone kandvad üritused, elanike aktiivset osalust võimaldavad üritused, kohalike noorte esinemised, meelelahutuslikud üritused, professionaalse kultuuritegevuse üritused)		Enesemõõtmine erinevate allikate ja kohaliku ekspertteadmise alusel
Kohalik kultuurielu on järjepidev	KVL1c		vähemalt 50% kultuuri-kollektiividest tegutseb rohkem kui 10 aastat või KOV korraldab vähemalt 3 kultuuriüritust, millel on pikemaajaline traditsioon (vähemalt 10 aastane ajalugu)	vähemalt 50% kultuuri-kollektiividest tegutseb rohkem kui 10 aastat ja KOV korraldab vähemalt 5 kultuuriüritust, millel on pikemaajaline traditsioon (vähemalt 10 aastane ajalugu)	Kultuurikollektiivide tegutsemisaastate mõõtmine võimalik Rahvakultuuri valdkondliku andmekogu alusel, mis vajab täiendamist (umbes pooltel kollektiividel on antud asutamise aasta); traditsiooniliste kultuuriürituste toimumise mõõtmine on võimalik läbi enesemõõtmise
Elanikud on informeeritud rahvakultuuri kollektiivides osalemise võimalustest ja toimuvatest kultuuriüritustest	KVL4	KOV veebilehel avalikustatakse kultuuriasutuste, kultuurikollektiivide s osalemise ja kultuuriürituste toimumise teavet	aasta alguses (hiljemalt 15. jaanuar) avaldatakse veebilehel jooksva aasta kultuurikalender		Enesemõõtmine veebilehetele sisu alusel.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Kultuurilise huvitegevuse juhendatus

- Kultuuri-, rahva- ja seltsimajades toimuvate isetegevusringide aastaringsus
- Isetegevusringide paindlik avamine
- Rahvuskultuuride ürituste korraldamine/toetamine;
- Kultuuri-, rahva- ja seltsimajade paindlikud lahtiolekuajad
- Võimekus ja valmisolek kaasata teise emakeelega isikuid rahvakultuuri kollektiividesse

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Elanikkond osaleb aktiivselt rahvakultuuri kollektiivide tegevuses	TLM3a	vähemalt 20 harrastajat 1000 elaniku kohta	vähemalt 50 harrastajat 1000 elaniku kohta	vähemalt 100 harrastajat 1000 elaniku kohta	Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu
Rahvakultuurikollektiivid osalevad aktiivselt laulu- ja tantsupeo protsessis	TLM3b	vähemalt 1 kollektiiv osaleb laulu- ja tantsupeo protsessis	vähemalt 1 kollektiiv osaleb laulu- ja tantsupeol	vähemalt 50 peoks valmistajat 1000 elaniku kohta	Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse register
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul kultuurilise vaba aja veetmise võimalustega	TLM1	vähemalt 75% on pigem või väga rahul	vähemalt 85% on pigem või väga rahul, sh 50% väga rahul	vähemalt 90% on pigem või väga rahul, sh 75% väga rahul	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Elanikkonna kohalik identiteet on tugev	TLM2	vähemalt 50% elanike jaoks on elukoht oma vallas või linnas väga oluline või pigem oluline	vähemalt 75% elanike jaoks on elukoht oma vallas või linnas väga oluline või pigem oluline	vähemalt 75% elanike jaoks on elukoht oma vallas või linnas väga oluline või pigem oluline, sh 50% jaoks väga oluline	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine - lisaküsimus ka kohaliku identiteedi kohta (lävendite väärtused on esialgsed)
Lapsed ja noored osalevad aktiivselt laulu- ja tantsupeo protsessis	TLM3c	vähemalt 1 kollektiiv osaleb noorte laulu- ja tantsupeo protsessis	vähemalt 1 kollektiiv osaleb noorte laulu- ja tantsupeol	vähemalt 30 peoks valmistajat 100 7-18 aastase noore kohta	Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse register - andmed on registris olemas, kuid käsitsi tuleb määrata 2016 seisuga KOV-üksused

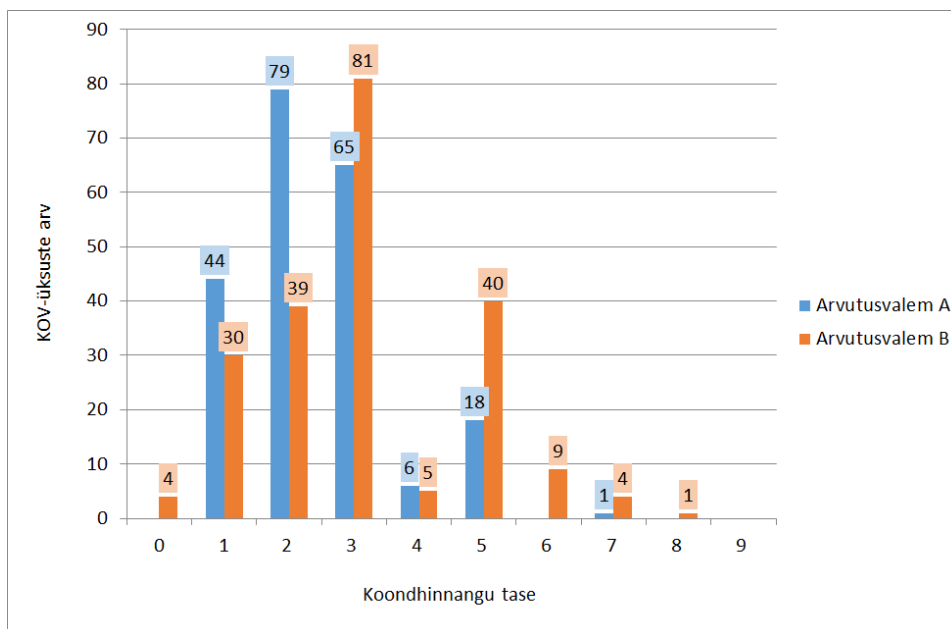
Testmõõtmise tulemused

Valdkonna 17 kriteeriumi 40 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 24 ehk 60%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 33 lävendit ehk 83% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 31. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	10	7	70%	6	60%
Edasijõudnu tase	16	10	63%	16	100%
Eeskujulik tase	14	7	50%	11	79%
Kokku	40	24	60%	33	83%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam KOV-üksusi (79 ehk 37%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2) ja oluline osa ka tugeva baastaseme (tase 3 - 65 ehk 30%). Nõrga või puudustega edasijõudnu taseme (vastavalt tasemed 4 ja 5) oli saavutanud kokku 24 üksust (11%). 44 ehk 21% oli neid KOV-üksusi, mis täitis baastaseme lävendeid alla 2/3 (tase 1).

Joonis 20. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt metoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga tugeva baastasemega (tase 2) üksuste rühm (81 ehk 38%). Lisaks on veel 39 ehk 18% üksustest puudustega baastasemel (tase 3) ning 40 üksust (19%) puudustega edasijõudnu (tase 5) tasemel. Rühmades 1-2,

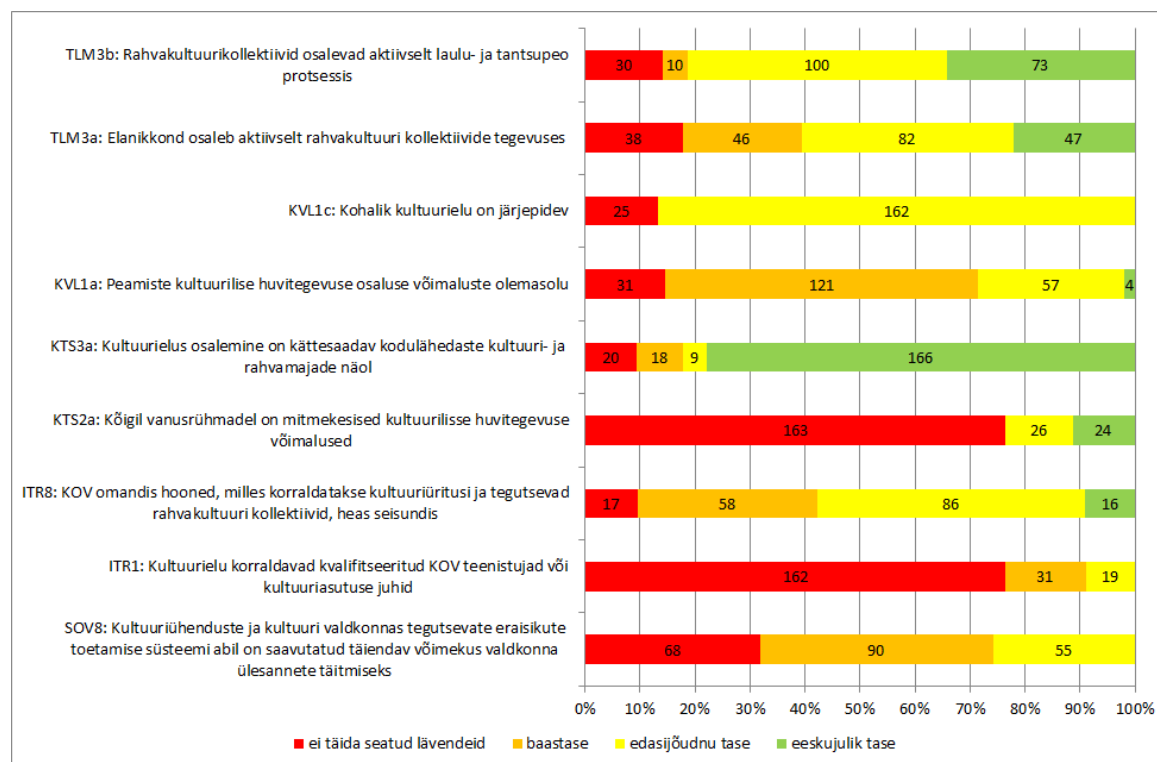
mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 16% ehk 34 KOV-üksust.

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 32. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetus baastasemel	Kriteeriumite täidetus edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetus eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	83%	56%	0%	3	3
KOV B	100%	75%	18%	5	5
KOV C	100%	94%	64%	5	8

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest pkt 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 21. Rahvakultuuri ja kultuurielu korraldamise hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.11 Sport ja liikumisharrastus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Spordi- ja liikumisharrastuse teenus hõlmab omavalitsuse elanikele harrastus- ja tervisespordi ning kehalise liikumisega seotud tegevuste korraldamist, arendamist ning soodustamist.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS) kohustab omavalitsust arendama ja korraldama spordi- ja liikumisharrastuse tegevusi juhul, kui need on mõistetud noorsootöö osana. Samuti on KOKS-i järgi spordi- ja liikumisharrastuse tegevuste arendamine ja korraldamine omavalitsuse ülesanne, kui see on nii määratletud riikliku seadusega või kui see pole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada. Seaduse § 6, lg 2 sätestab kohaliku omavalitsuse ülesandena spordibaaside ülalpidamise juhul, kui need on omavalitsusüksuse omanduses.

Spordiseaduse § 2 seab omavalitsusele ülesandeks spordi korraldamise ja edendamise. Seaduse § 3 järgi peab omavalitsus: määrama haldusterritooriumil spordiks vajaliku maa-ala; kinnitama spordiorganisatsioonide KOV eelarvest toetamise tingimused; toetama eelarveliste vahendite olemasolu korral oma haldusterritooriumil asuvate spordiorganisatsioonide tööd; tagama munitsipaalkoolides tingimused kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks; soodustama spordiharrastust koolides, spordikoolides ning noorte püsilaagrites; määrama oma haldusterritooriumil spordi korraldamisega tegelev ametniku. Kohaliku omavalitsuse spordi- ja liikumisharrastuse teenus hõlmab ka spordi kui huvihariduse teenuse korraldamist ühenduses spordikoolidega.

Liikumisharrastuse arengukavas on märgitud, et kohaliku omavalitsuse roll, suhtumine, võimalused ja rahaline panustamine liikumisväljakute rajamisse on oluline. Rõhutatakse, et spordi- ja mänguväljakud peavad olema kõigis asulates ning lastele ja nende vanematele võimalikult kodu või kooli lähedal.

Kriteeriumid

Spordi ja liikumisharrastuse valdkonnas on määratud 19 kriteeriumi kokku 46 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 6 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 33. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	3	3	3	3	9	1
Inimvara ja taristu	4	3	4	2	9	1
Kättesaadavus	5	3	5	1	9	2
Kvaliteet	5	4	5	4	13	0
Tulemuslikkus	2	2	2	2	6	2
Kokku	19	15	19	12	46	6

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Spordielu edendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	spordi ja liikumisharrastuse käsitluse olemasolu KOV arengukavas, eraldi spordi arengukava või sporti korraldava munitsipaalasutuse arengukava	arengukavas on analüüsitud olukorda, seatud selged eesmärgid ja kavandatud meetmed, üldplaneeringus on käsitletud spordi- ja liikumisharrastusse taristu ruumilist paiknemist	arengukavas on näidatud kohaliku spordipoliitika kooskõla riikliku spordipoliitikaga, toimib regulaarne seire (seirearuanded) ning spordi arendamiseks on kavandatud rahaline ressurss	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Spordielu laiapõhjaliseks ja kaasavaks juhtimiseks on loodud organisatoorsed eeldused	SOV4	volikogu spordiga tegeleva komisjoni olemasolu	volikogu spordiga tegelevas komisjonis on vähemalt 2 spordi valdkonna spetsialisti	spordinõukogu või spordikomisjoni olemasolu	
Spordiorganisatsioonide toetussüsteemiga on saavutatud täiendav võimekus valdkonna arenguks	SOV8	toetuste taotluse korra ja/või taotluste vormide olemasolu ning spordiorganisatsioonidele eraldatakse iga-aastaselt toetusi	spordiorganisatsioonidele eraldatakse iga-aastaselt toetusi vähemalt 1 euro elaniku kohta	kehtestatud on selged prioriteedid ja kriteeriumid toetuste eraldamiseks, eraldatakse tegevustoetusi ja projektitoetusi ürituste korraldamiseks (vähemalt viimase 3 aasta jooksul)	Baas- ja edasijõudnu taseme mõõtmine Riigiraha portaali andmete alusel - kulude maht elaniku kohta (sihtfinantseerimine tegevuskuludeks (450000), antud tegevustoetused 452100 ning preemiad ja stipendiumid (413900) mitteseotud residentidele valdkonnas: 08102 Sport; Riigiraha); Eeskujulik tase - prioriteetide ja kriteeriumite olemasolu enesemõõtmisena asjakohase määruse sisu alusel, tegevustoetuste ja projektitoetuste olemasolu enesemõõtmise alusel majandusaasta aruande ja/või KOV asjakohaste otsuste alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Osaletakse maakondlikus või piirkondlikus spordi ja liikumisharrastuse edendamise koostöös	SOV6		koostöös teiste KOV-üksustega korraldatakse ühisüritusi või iga-aastaselt toetatakse rahaliselt maakondlikku spordiliitu	koostöölepingute olemasolu teiste KOV-üksustega sporditaristu hooldamiseks ja arendamiseks	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Liikumiskeskonna arendamise prioriteetsus
- Kohalike spordiürituste läbiviimise jaoks piisava hulga ja oskustega vabatahtlike olemasolu
- Spordiasutuste strateegilise juhtimise olemasolu
- Täiendavate ressursside ja kompetentsi kaasamine läbi osaluse riiklikes ja rahvusvahelistest programmides
- Avalike ürituste läbiviimise korraldatus

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Spordi ja liikumisharrastuse korraldamisega tegeleva teenistuja olemasolu	ITR1	spordi valdkonna korraldamisega tegeleva teenistuja või töötaja olemasolu (vähemalt 0,25 koormus)	vähemalt täiskohaga spordi valdkonna korraldamisega tegeleva teenistuja või töötaja (sh valdkonda korraldava munitsipaalasutuse, SA juht) olemasolu		Teenistujate töökohtade arv on mõõdetav täpsustatud KOV personalistatistika alusel; Korralduslike ülesannete delegeritus spordiasutuse juhile on mõõdetav enesemõõtmise abil.
Spordijuhendajate (treenerite) kvalifitseeritus	ITR2		vähemalt 50% treeneritest omavad kehtivat treeneri kutset	vähemalt 75% treeneritest omavad kehtivat treeneri kutset, sh vähemalt 33% 5 taseme kutset	Spordiregister
Munitsipaalomandis spordiobjektide seisund	ITR8	vähemalt 75% spordiobjektidest on vähemalt rahuldavas seisundis	vähemalt 90% spordiobjektidest on vähemalt rahuldavas seisundis, sh 50% vähemalt heas seisundis	vähemalt 90% spordiobjektidest on vähemalt rahuldavas seisundis, sh 75% vähemalt heas seisundis, 50% väga heas seisundis	Spordiregister
Munitsipaalomandis ujulate vee vastavus tervisekaitse normidele	ITR9	ujulate vee füüsikalise-keemilised ja mikrobioloogilised näitajad vastavad nõuetele	kõik võetud proovid vastavad nõuetele		Terviseameti VEE TERVISHOIU INFOSÜSTEEM
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Laste- ja noorte treenerite töö väärtustatus	ITR3		treenerite keskmine töötasu on vähemalt võrdne riiklike kultuuritöötajate brutotöötasu alammääraga (830 - 2016.a.)	treenerite keskmine töötasu on vähemalt võrdne riikliku õpetajate brutotöötasu alammääraga (958 - 2016.a.)	Mõõtmisvõimalused tekivad spordiregistri treenerite andmete sidumisel MTA andmetega (KuM initsiatiiv)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Sporditegevuse juhendajate (treenerite) osalus koolitustel
- Sporditegevuse juhendajate piisavus
- Laste ja noorte spordijuhendajate (treenerite) kvalifitseeritus
- Täiskasvanute spordijuhendajate (treenerite) kvalifitseeritus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Spordihooned ja -rajatised loovad kodulähedased liikumisharrastuse võimalused	KTS3a	kõigis II-IV tasandi teenuskeskustes ning vähemalt 75% lähikeskustes on vähemalt 1 spordiobjekt	kõigis I-IV tasandi teenuskeskustes on vähemalt 1 spordiobjekt		Sporditaristu asukohad: Spordiregister; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Elanikel on kodulähedased võimalused sisetingimustes sportida	KTS3b	kõigis II-IV tasandi teenuskeskustes ning vähemalt 75% lähikeskustes on loodud võimalused sisespordi harrastamiseks	kõigis I-IV tasandi teenuskeskustes on loodud võimalused sisespordi harrastamiseks		Sporditaristu asukohad: Spordiregister; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Elanikel on kodulähedased võimalused kasutada võimat või pallimängusaali	KTS3c	kõigis II-IV tasandi keskustes on pallimängusaal/võimla	kõigis II-IV tasandi keskustes ning vähemalt 50% lähikeskustes on pallimängusaal/võimla		Sporditaristu asukohad: Spordiregister; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Elanikele on mõistlikus kauguses aastaringsed ujumisvõimalused	KTS3d		ujula (minimaalselt 25m ja 4 rada) on lähimas III-IV teenuskeskuses või KOV üksuse territooriumil		Sporditaristu asukohad: Spordiregister ja Terviseameti aruandlus; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Elanikele on mõistlikus kauguses terviserajad	KTS3e		terviserada on lähima III-IV tasandi teenuskeskuse teenuspiirkonnas	KOV üksuse territooriumil on terviserada	Sporditaristu asukohad: Spordiregister ja Eesti Terviserajad; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Soovituslikud kriteeriumid ja ländid					
Algklasside õpilased on hõlmatud ujumise algõpetusega	KTS1	ujumise algõpetuse on läbinud vähemalt 75% 4. klassi jõudnud lastest	ujumise algõpetuse on läbinud vähemalt 95%	vähemalt 50% lastest antakse miinimummahust rohkem tunde ujumise algõpet	HTM- EHIS; Ujumisliit
Spordirajatised on muudetud erivajadustega inimestele juurdepääsetavaks	KTS4		vähemalt 25% spordihoonetest ja -rajatistest on varustatud puuetega inimeste infrastruktuuriga	vähemalt 75% spordihoonetest ja -rajatistest on varustatud puuetega inimeste infrastruktuuriga	Spordiregister

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Jõu- ja võimlemissaalide hea kättesaadavus
- Spordiklubi liikmemaksu ja spordiringide mõistlik osalustasu

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Laste ja noorte sportimisvõimaluste mitmekesisus	KVL1a	vähemalt 1 spordiala harrastamise võimalused	arengukavas on analüüsitud olukorda, seatud selged eesmärgid ja kavandatud meetmed, üldplaneeringus on käsitletud spordi- ja liikumisharrastusse taristu ruumilist paiknemist	arengukavas on näidatud kohaliku spordipoliitika kooskõla riikliku spordipoliitikaga, toimib regulaarne seire (seirearuanded) ning spordi arendamiseks on kavandatud rahaline ressurss	Spordiregistri alusel - mõõtmine arvestab üksnes spordiklubi või spordikooli tegevusaadressi, st ei arvestata, et mitmekesine kättesaadavus võib olla tagatud KOV piire ületavalt; täpne mõõtmine eeldaks isikupõhiseid andmeid harrastajate kohta
Täiskasvanute sportimisvõimaluste mitmekülgus	KVL1b	vähemalt 1 spordiala harrastamise võimalused	vähemalt 3 spordiala harrastamise võimalused	vähemalt 10 spordiala harrastamise võimalused	Spordiregistri alusel - mõõtmine arvestab üksnes spordiklubi või spordikooli tegevusaadressi, st ei arvestata, et mitmekesine kättesaadavus võib olla tagatud KOV piire ületavalt; täpne mõõtmine eeldaks isikupõhiseid andmeid harrastajate kohta
Liikumisharrastuse ürituste piisavus	KVL1c		vähemalt 4 KOV poolt toetatud liikumise- ja/või spordiüritust aastas	vähemalt 12 KOV poolt toetatud liikumise- ja/või spordiüritust aastas	Enesemõõtmise KOV dokumendiregistrite (KOV toetusotsused), veebiandmete ja majandusaasta aruannete alusel
Elanikud on informeeritud spordiringides osalemise võimalustest ja spordiürituste toimumisest	KVL4	KOV veebileht kajastab KOV spordibaaside ja -koolide kontaktandmeid ning KOV poolt korraldatud ürituste teavet	KOV spordibaasidel ja -koolidel on veebilehed; KOV veebilehel avalikustatakse terviklik spordi- ja liikumisürituste kalender (sh erasektori poolt korraldatavad üritused)		Enesemõõtmise veebilehete sisu alusel.
Terviseradadel on tagatud kasutusvõimalused erinevatel kella- ja aastaagadel	KVL5	terviserajad on aastaringselt hooldatud	piirkonna terviserajad on vähemalt osaliselt valgustatud	piirkonna terviseradadel on kunstlume tootmise võimekus	Spordiregister

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Ujula mõistlik kasutuskõormus
- Supluskoha vee kvaliteet
- Spordiringide paindlik avamine
- Peamiste sportimisvõimaluste olemasolu
- Laste ja noorte spordiringide toimumise ajaline pidevus

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Täiskasvanute osalevad aktiivselt spordiklubide ja spordiringide tegevuses	TLM3b	vähemalt 3 organiseerunud harrastajat 100 20...74 aastase täiskasvanu kohta	vähemalt 5 organiseerunud harrastajat 100 20...74 aastase täiskasvanu kohta	vähemalt 10 organiseerunud harrastajat 100 20...74 aastase täiskasvanu kohta	Spordiregistri andmete alusel, mis kirjeldavad osalust tegevuskohtade asukoha alusel. Arvestades eriti tõmbekeskuste loomulikku rolli teenuse osutamisel oleks korrektsem mõõta aktiivsust elanike elukoha alusel, mis eeldaks aga isikupõhiseid andmeid spordiregistris. Alternatiivseks mõõtmisvõimaluseks on küsitlusuuringusse vastava küsimuse lisamine (sh saaks mõõta ka mitteformaalselt organiseeritud tegevuses osalemist)
Lapsed ja noored osalevad aktiivselt spordiringides ja treeningrühmades	TLM3c	vähemalt 5 organiseerunud harrastajat 100 lapse ja noore kohta	vähemalt 30 organiseerunud harrastajat 100 lapse ja noore kohta	vähemalt 50 organiseerunud harrastajat 100 lapse ja noore kohta	Spordiregistri andmete alusel, mis kirjeldavad osalust tegevuskohtade asukoha alusel. Arvestades eriti tõmbekeskuste loomulikku rolli teenuse osutamisel oleks korrektsem mõõta aktiivsust elanike elukoha alusel, mis eeldaks aga isikupõhiseid andmeid spordiregistris.
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanikkond on rahul liikumis- ja sportimisvõimalustega	TLM1	vähemalt 75% on pigem või väga rahul	vähemalt 85% on pigem või väga rahul, sh 50% väga rahul	vähemalt 90% on pigem või väga rahul, sh 75% väga rahul	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)
Suur osa tööealistest inimestest liigub regulaarselt	TLM3a	vähemalt 40% elanikest tegeleb vabal ajal liikumisharrastusega vähemalt kord nädalas	vähemalt 50% elanikest tegeleb vabal ajal liikumisharrastusega vähemalt kord nädalas ning vähemalt 30% mitu korda nädalas		Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahuloluküsitluse regulaarne läbi viimine - lisaküsimus ka inimeste liikumisharrastuse kohta (lävendite väärtused on esialgsed)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Laste ja noorte ujumisoskus
- KOV toetatud spordiüritustel osalemise aktiivsus
- Elanikkonna hea tervise seisund

Testmõõtmise tulemused

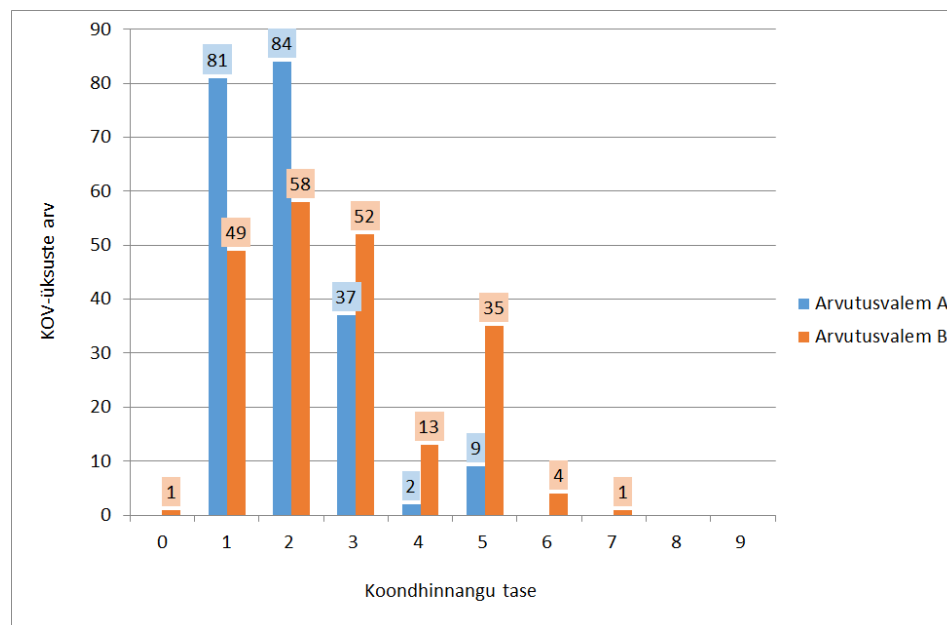
Valdkonna 19 kriteeriumi 46 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 32 ehk 70%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 44 lävendit ehk 99% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 34. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	15	11	73%	15	100%
Edasijõudnu tase	19	13	68%	18	95%
Eeskujulik tase	12	8	67%	11	92%
Kokku	46	32	70%	44	96%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam KOV-üksusi oli 2016. a. saavutanud nõrga baastaseme (tase 2 – 84 ehk 39%). Märkimisväärne on ka tugeva baastaseme (tase 3) saavutanud KOV-üksuste arv – 37 ehk 17%. Erinevatel edasijõudnu tasemetel (4-6) on 9 KOV-üksust ehk 4% üksustest. Suur osa üksustest (81 ehk 38%) täitis alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1).

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt. metoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega baastasemega (tase 2) üksuste rühm (58 ehk 27%), millele järgneb tugeva baastasemega (tase 3) üksuste rühm (52 ehk 24%). Samapalju (52) üksusi saavutas ka erinevaid edasijõudnu tasemeid (4-6), sealhulgas kõige enam puudustega edasijõudnu taset (tase 5) – 35 ehk 16%. Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 23% ehk 50 KOV-üksust.

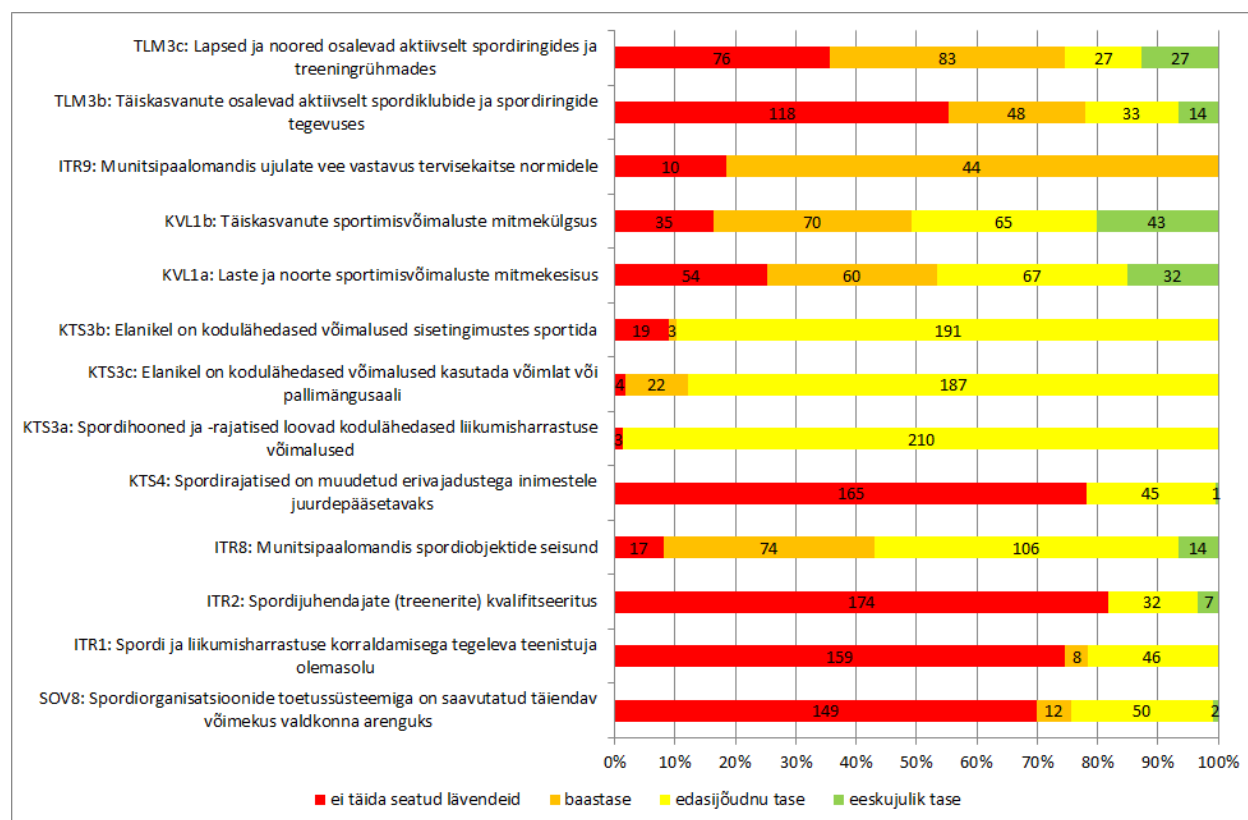
Joonis 22. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 35. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	93%	94%	45%	3	7
KOV B	80%	44%	27%	2	2
KOV C	100%	94%	73%	5	8

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et metoodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 23. Spordi ja liikumisharrastuse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.12 Raamatukogundus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Visioonidokumendi „21. sajandi raamatukogu“ (ERÜ, 2016) alusel on Eesti raamatukogude missioon „kujundada inimeste lugemisharjumusi, toetada elukestvat õpet ja tagada ligipääs informatsioonile, teadmistele ja kultuurile“. Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudelis (ERÜ, 2017) sõnastatakse 6 rahvaraamatukogude põhiülesannet missiooni elluviimiseks:

1. Vaba juurdepääsu võimaldamine informatsioonile, avalikele e-teenustele ja kultuurilisele sisule.
2. Mitmekülgete ja pidevalt uuenevate kogude haldamine ja vahendamine sõltumata formaadist.
3. Lugemisharjumuse kujundamine ning kirjanduse tutvustamine.
4. Nõustamine ja koolitamine infokirjaoskuse arendamiseks.
5. Elukestva õppe võimaluste pakkumine, inimeste mitmekülge arengu toetamine ja kodanikuaktiivsusele kaasaaitamine.
6. Kultuurilise, haridusliku ja sotsiaalse lõimumise toetamine.

Samas on määratletud rahvaraamatukogude kvaliteedikriteeriumid 5 hindamiskomponendis:

- (1) rahvaraamatukogu strateegiline positsioon (sh nt rahvaraamatukogude arengukavade olemasolu ja koostöö toimimine)
- (2) pakutavad teenused ja kasutatavus (nt veebiteenused, lahtiolekuajad)
- (3) kogude kujundamine (nt komplekteerimise põhimõtete olemasolu)
- (4) raamatukoguspetsialistide ettevalmistus ja kompetentsid
- (5) füüsiline keskkond (sh ruumid ja tehnoloogiline võimekus).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6, lg 2 sätestab kohaliku omavalitsuse ülesandena raamatukogude ülalpidamise juhul, kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Rahvaraamatukogu seaduse § 2, lg 1 ja § 3 määratlevad rahvaraamatukogu kui kohaliku omavalitsuse institutsiooni, mille eesmärgiks on tagada elanikele vaba ja piiramatult juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimõtte saavutustele ning kultuurile. Rahvaraamatukogu seaduse § 10 järgi on kohaliku omavalitsuse ülesandeks tagada: 1) raamatukogutöötajate töötasud; 2) kogude regulaarne varustus teavikutega, lähtuvalt rahvaraamatukogu teeninduspiirkonna elanike arvust; ning 3) rahvaraamatukogu eripäralt vastavad ruumid, sisustus ja majandamiskulud.

Kultuuriministri määruse „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi“ § 12 eristab raamatukogu põhiteenustena teavikute kohalkasutuse ja kojulaenutuse ning üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu avalikule teabele juurdepääsu võimaldamise. Määruse § 15 määratleb raamatukogu eriteenustena kopeerimise, andmebaaside kasutamise, tõlked ja muu, samuti piiritletakse seal kitsamalt ka raamatukogu elektroonilised teenused (põhiteenused).

Kriteeriumid

Raamatukogunduse valdkonnas on määratud 25 kriteeriumi kokku 60 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 7 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 36. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	6	4	5	4	13	2
Inimvara ja taristu	7	6	7	5	18	2
Kättesaadavus	3	2	3	1	6	0
Kvaliteet	6	5	5	5	15	2
Tulemuslikkus	3	2	3	3	8	1
Kokku	25	19	23	18	60	7

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Rahvaraamatukoguteenuse arendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	raamatu-kogunduse valdkonda käsitletakse KOV arengukavas (on vähemalt 1 sisuosa järgnevatest: analüüs, eesmärgid või meetmed)	KOV arengukavas on analüüsitud raamatukogunduse olukorda, seatud selged eesmärgid, määratletud meetmed eesmärkide saavutamiseks	raamatukogude tegevus on seotud omavalitsuse erinevate eesmärkidega, sh hinnatakse raamatukogu kultuurilist, hariduslikku ja sotsiaalset rolli	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Rahvaraamatukogude juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV2	linna- või valla keske (st ühise asutuse või vallakeskuse) raamatukogu kehtiva arengukava olemasolu	keskse raamatukogu arengukava käsitleb põhjalikult hetkeolukorda, raamatukogu missiooni ja visiooni, eesmärgid ja nende saavutamiseks kavandatud	raamatukogu arengukava on omavalitsuse poolt kooskõlastatud, arengukava on koostatud viieks aastaks koos detailse iga-aastase tegevuskavaga ning	Baastase - KOV üldaktid Riigi Teatajas; Edasijõudnu ja eeskujulik tase - dokumentide sisu enese- või välismõõtmine

			tegevusi	regulaarse seirega; maakonna- raamatukogu arengukava sisaldab ka tervikvaadet kõigile maakonna rahvaraamatu- kogudele, koostöö olemuse § 5 lõike 5 ülesannete osas	
Raamatukogude kasutamine on reguleeritud eeskirjaga	SOV3a	kinnitatud eeskirja olemasolu	eeskirja üle vaatamine iga 3 aasta järel		Baastase - KOV üldaktid Riigi Teatajas; Edasijõudnu tase - tegevuse toimumise enesemõõtmine
Raamatukogude kogusid komplekteeritakse kindlate kohalikest vajadustest lähtuvate põhimõtete alusel	SOV3b		kogude komplekteerimise põhimõtted on kinnitatud ja avalikustatud	kinnitatud ja avalikustatud põhimõtted määratlevad prioriteetid, mis arvestavad eri vanuse- ja ühiskonnagruppide vajadustega, sh näevad ette eri keeltes väljaannete hankimise	Edasijõudnu tase - dokumentide olemasolu ja avalikustatuse enese- või välishindamine (KOV dokumendiregister; KOV ja selle raamatukogude veebilehed)
Raamatukogude juhtimine on laiapõhjaline ja kaasav	SOV4a	kõigil raamatukogudel on moodustatud nõukogu	keskse (st ühise asutuse või vallakeskuse) rahvaraamatukogu nõukogu liikmeks on erinevate sektorite (sh kodanikeühenduste) esindajad, nõukogu peab koosolekuid vähemalt 2 korda aastas		Baastase - dokumentide olemasolu enese- või välisõõtmise KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes; Edasijõudnu tase - dokumentide sisu (nõukogu kinnitatud koosseis) ja olemasolu (nõukogu koosolekute protokollide) enesemõõtmine KOV dokumendiregistri ja munitsipaalasutuste andmetele tuginedes
Linna või valla rahvaraamatukogud on koondunud ühise juhtimise alla	SOV4b			ühise munitsipaalasutuse olemasolu	Rahvaraamatukogude statistika
Soovituslikud kriteeriumid					
Raamatukogusid arendatakse KOV-üksuste koostöös	SOV6a			KOV esindaja on maakonnaraamatu- kogu nõukogus ning maakonna- raamatukogu nõukogus on kõik KOV-üksused esindatud (üksnes maakonnaraamatu- kogu kohta)	Dokumentide sisu (nõukogu kinnitatud koosseis) enesemõõtmine KOV dokumendiregistri ja munitsipaalasutuste andmetele tuginedes
Toimib rahvaraamatu- kogude ja kooliraamatukogude koostöö	SOV6b			ühistegevuste olemasolu rahvaraamatu- kogude ja kooliraamatu- kogude vahel (ühisüritused; koostöö komplekteerimisel; jne.)	Tegevuste toimumise enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Raamatukogud osalevad aktiivselt riiklikes ja rahvusvahelistes programmides

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Raamatukogudes töötavad kvalifitseeritud spetsialistid	ITR2	raamatukogu direktor/juhataja omab kõrgharidust ja nõutavat kutse-kvalifikatsiooni taset	vähemalt 2/3 raamatukoguhoidjatest on erialase haridusega või vähemalt 50% on läbinud kutsekutsekoolituse	vähemalt 50% raamatukoguhoidjatest töötajatest on erialase kõrgharidusega	Baastase - enesemõõtmine (täiendada Rahvaraamatukogude statistikat); Edasijõudnu ja eeskujulik tase – Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogu-töötajate töötasu on konkurentsivõimeline	ITR3	raamatukoguhoidja töötasu on vähemalt 75% riiklike kultuuritöötajate brutotöötasu alammäärast (830 - 2016.a.)	raamatukoguhoidja töötasu on vähemalt võrdne riiklike kultuuritöötajate brutotöötasu alammääraga		Riigiraha portaal - raamatukogunduse valdkonna töötasu koos boonustega ja võlaõiguslike lepingute tasudega jagatuna raamatukogunduse valdkonna töökohtade arvuga
Raamatukogude personal on piisav lugejate kvaliteetseks teenindamiseks	ITR4	raamatukogudes on vähemalt 0,8 töökohta 1000 elaniku kohta	raamatukogus on vähemalt 0,9 töökohta 1000 elaniku kohta, igas raamatukogus minimaalselt 1 täiskohaga töötajat	raamatukogus on vähemalt 1,0 töökohta 1000 elaniku kohta, minimaalselt täiskohaga 1 töötaja	Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogu-töötajad täiendavad end regulaarselt	ITR5b	aasta jooksul on raamatukogunduse valdkonnas tehtud koolitustele kulusid	aasta jooksul on Eesti rahvus-raamatukogu koolitustele tehtud kulusid ja/või on koolitusteenuste kulud on vähemalt 100 eurot töötaja kohta		Riigiraha portaal
Raamatukogud osutavad teenuseid heas seisundis hoonetes	ITR8	100% raamatukogude ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% raamatukogude ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% raamatukogude ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% raamatukogude ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% raamatukogude ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% raamatukogude ruumidest asub väga hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse kordamine
Raamatukogud on tänapäevase tehnilise varustatusega	ITR10a	kõigis raamatukogudes on arvutitöökohad, tehnilised vahendid toetavad mõnede tegevuste läbiviimist, sh ID kaardi kasutamist; kasutajatele on kättesaadavad koopiaste valmistamise, printimis- ja skaneerimisvõimalused	kasutajatele on lisaks kättesaadavad võrguväljaannete lugemiseks mõeldud vahendid, muusikavahendid	kasutajatele on kättesaadav 3D-printer	Rahvaraamatukogude statistika

Raamatukogud on varustatud kiire ja mugava internetiühendusega	ITR10b		vähemalt 85% raamatukogude kasutajatest kasutab raamatukogusid, milles on lairiba internetiühendusega varustatud arvutitöökohad ja/ või tasuta hoonesisene WiFi kasutamise võimalus	vähemalt 75% raamatukogude õuealadel on hoonevälise WiFi kasutamise võimalus	Rahvaraamatukogude statistika
Soovituslikud kriteeriumid					
Raamatukogudes töötavad kvalifitseeritud spetsialistid	ITR2			lisaks on raamatukogude töösse kaasatud ka teiste valdkondade spetsialistid (nt kultuuritöö, noorsootöö, sotsiaaltöö, infotehnoloogia jt)	Täiendava tingimuse täitmise mõõtmine on võimalik rahvaraamatukogude statistika andmete täiendamisel või enesemõõtmise alusel
Raamatukogu-töötajad täiendavad end regulaarselt	ITR5a	raamatukogu võimaldab aastas vähemalt 4 koolituspäeva töötaja kohta kutsestandardiga seotud pädevuste arendamiseks, sh tutvumist Eesti ja välisriikide heade praktikatega	raamatukogu võimaldab aastas vähemalt 5 koolituspäeva töötaja kohta kutsestandardiga seotud pädevuste arendamiseks, sh tutvumist Eesti ja välisriikide heade praktikatega	raamatukogu võimaldab aastas vähemalt 6 koolituspäeva töötaja kohta kutsestandardiga seotud pädevuste arendamiseks, sh tutvumist Eesti ja välisriikide heade praktikatega	Täiendades vajalike andmetega rahvaraamatukogude statistikat

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Raamatukoguruumide piisavus - ruumide pindala suurus 1000 teeninduspiirkonna elaniku kohta
- Internetiühendusega varustatud arvutitöökohtade olemasolu ja piisavus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Rahvaraamatukogud on kodulähedaselt kättesaadavad	KTS3a	kõigis kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes teenuskeskustes on raamatukogu või haruraamatukogu	kõigis lähi-, kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskustes on raamatukogu või haruraamatukogu		Rahvaraamatukogude ja harukogude asukohad: rahvaraamatukogude statistika; Keskuste asukohad: meetoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonna-planeeringute keskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) keskuste nimekirjad
Elanikele on tagatud kodust raamatute tasuta laenutamise võimalus	KTS3b		toimib kodust raamatute tasuta laenutamise võimalus		Enesemõõtmine rahvaraamatukogude kodukordade ja toimiva praktika alusel

Raamatukogude lahtiolekuajad ja muud töövormid tagavad teenuse ajaliselt paindlikud kasutusvõimalused	KTS5	kõik raamatukogud on avatud vähemalt 3 tööpäeval	vähemalt üks raamatukogu on 4 tööpäeval ja 1 puhkepäeval avatud, tagastamine ja pikendamine töövälisel ajal	vähemalt 1 raamatukogu on avatud kõigil tööpäevadel, sh 2 päeval peale tööpäeva lõppu, ja 1 puhkepäeval, vähemalt 1/4 raamatukogudes on automaat	Rahvaraamatukogude statistika (hetkel - lahtiolekuajad ja tunnid tavatöönädalal; plaanis - töötunnid aastas); Vajalik oleks kohandada statistikas kogutav kriteeriumi sõnastusele vastavaks.
Soovituslikud kriteeriumid					
Raamatukogu hooned vastavad juurdepääsetavuse nõuetele	KTS4	vähemalt 75% raamatukogude kasutajatest saab teenust hoonetes, kus juurdepääs on tagatud vähemalt põhiteenuste osas	vähemalt 85% raamatukogude kasutajatest saab teenust hoonetes, kus juurdepääs on tagatud vähemalt põhiteenuste osas ning 50%, kus kõigi teenuste osas	vähemalt 95% raamatukogude kasutajatest saab teenust hoonetes, kus juurdepääs on tagatud kõigi teenuste osas	Täiendada rahvaraamatukogude statistikat asjakohaste andmetega.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Rahvaraamatukogude piisavus – elaniku kohta
- Tasuliste teenuste hind
- Raamatute laenutuse ooteaeg

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lüvend	Edasijõudnu taseme lüvend	Eeskujuliku taseme lüvend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Kogud on mitmekülgsed ja pidevalt uuenevad	KVL1	raamatukogud hangivad aastas keskmiselt 200 raamatut 1000 elaniku kohta või 10 tuhat kokku ning lisandub vähemalt 20 aastakäiku perioodikat	raamatukogu hangib aastas keskmiselt 300 raamatut 1000 elaniku kohta või 15 tuhat kokku ning lisandub vähemalt 30 aastakäiku perioodikat	raamatukogul on auviste (vähemalt 200 arvestusüksust) ja elektrooniliste teavikute kogu (vähemalt 20 teavikut)	Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogud korraldavad kultuuri- ja haridusüritusi	KVL3a	vähemalt 4 üritus aastas või vähemalt 20 üritustel osalenud 100 elaniku kohta	vähemalt üks üritus aastas igas tegevusvaldkonnas (laste lugemisharjumus, elukestev õpe, kirjandus)		Baastase - Rahvaraamatukogude statistika; Edasijõudnu tase - tegevuste toimumise enesemõõtmine
Raamatukogude teave on ajakohane ja kättesaadav	KVL4	kõigi raamatukogude teave on avalikustatud veebilehtedel	kõigil raamatukogudel on oma veebileht	sotsiaalmeedia kanali olemasolu, vähemalt üks artikkel või sissekanne aastas	Baas- ja edasijõudnu tase - rahvaraamatukogude statistika; Eeskujulik tase - enesemõõtmine
Lugejatele pakutakse paindlikku ja mitmekülgset raamatukogu- ja infoteenust	KVL5	päringute lahendamisel tellitakse vajadusel puuduv raamat teisest raamatukogust (RVL), kõigis raamatukogudes on võimalik e-laenus	raamatukogud on vastanud infopäringutele ja edastanud elektroonilisi dokumente	nõustamisteenuse kaudu on kasutajatel võimalik saada vastus päringule 24 tunni jooksul, sh ka nädalavahetustel; raamatukogu pakub lisaks eriteenuseid (süsteemsed	Baas- ja edasijõudnu tase - rahvaraamatukogude statistika; Eeskujulik tase - enesemõõtmine

				koolitus-programmid, digiteerimine, valikteadistus, genealoogilised otsingud, logopeed vms.).	
Lugejate harimiseks viiakse läbi kasutajakoolitusi	KVL6	koolitusi viiakse iga-aastaselt läbi	iga-aastane koolitustel osalenute arv 1000 kasutaja kohta on vähemalt 100	iga-aastane koolitustel osalenute arv 1000 kasutaja kohta on vähemalt 200	Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogudes pakutakse mitmekesiseid ja kvaliteetseid e-teenuseid	KVL9			loodud on veebipõhine ligipääs e-raamatutele ja digilehtedele	Rahvaraamatukogude statistika - allalaaditud sisuüksuste olemasolu alusel
Soovituslikud kriteeriumid					
Raamatukogudes pakutakse kaugtöökeskuse teenuseid	KVL3b		kaugtöökeskuse teenuse olemasolu	teenus on kättesaadav ka raamatukogu töövälisel ajal	Enesemõõtmise või rahvaraamatukogude statistika andmete täiendamise alusel
Raamatukogudes pakutakse mitmekesiseid ja kvaliteetseid e-teenuseid	KVL9	raamatukogu tagab kasutajatele vähemalt kohapealse ligipääsu digilehtedele ja e-raamatutele	raamatukogu-töötajad nõustavad kasutajaid e-teenuste kasutamisel		Enesemõõtmise või rahvaraamatukogude statistika andmete täiendamise alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Koduloandmebaasi olemasolu raamatukogus
- Raamatukoguteenus vastavus kvaliteedistandardile - ISO standard 11621
- Andmesidevõrgule juurdepääsu eelregistreerimise toimimine kõigis raamatukogudes
- Teavikute laenutuse pikendamisvõimaluste olemasolu
- Digioskuste koolituste läbiviimine
- Eesti keelt emakeelena mittekõnelevate elanikele suunatud tegevused
- Raamatukoguteenusete aktiivne tutvustamine meedias

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Raamatukogude külastatavus	TLM3a	vähemalt 2 külastust elaniku kohta	vähemalt 4 külastust elaniku kohta	vähemalt 5 külastust elaniku kohta	Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogude kasutajaskonna suurus	TLM3b	vähemalt 10% elanikest	vähemalt 25% elanikest	vähemalt 40% elanikest	Rahvaraamatukogude statistika
Raamatukogude kogusid kasutatakse aktiivselt	TLM5		raamatukogu laenutuste ja kogude suuruse suhtarv on vähemalt 0,4	raamatukogu laenutuste ja kogude suuruse suhtarv on vähemalt 1,0	Rahvaraamatukogude statistika
Soovituslikud kriteeriumid					
Rahvaraamatukogude kasutajate rahulolu külastajakogemusega	TLM1	vähemalt 75% on pigem või väga rahul	vähemalt 85% on pigem või väga rahul, sh 50% väga rahul	vähemalt 90% on pigem või väga rahul, sh 75% väga rahul	Vajalik on KOV-üksuste elanikkonna rahulolu-küsitluse regulaarne läbi viimine (lävendite väärtused on esialgsed)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Elanikkonna seas on levinud lugemisharjumus

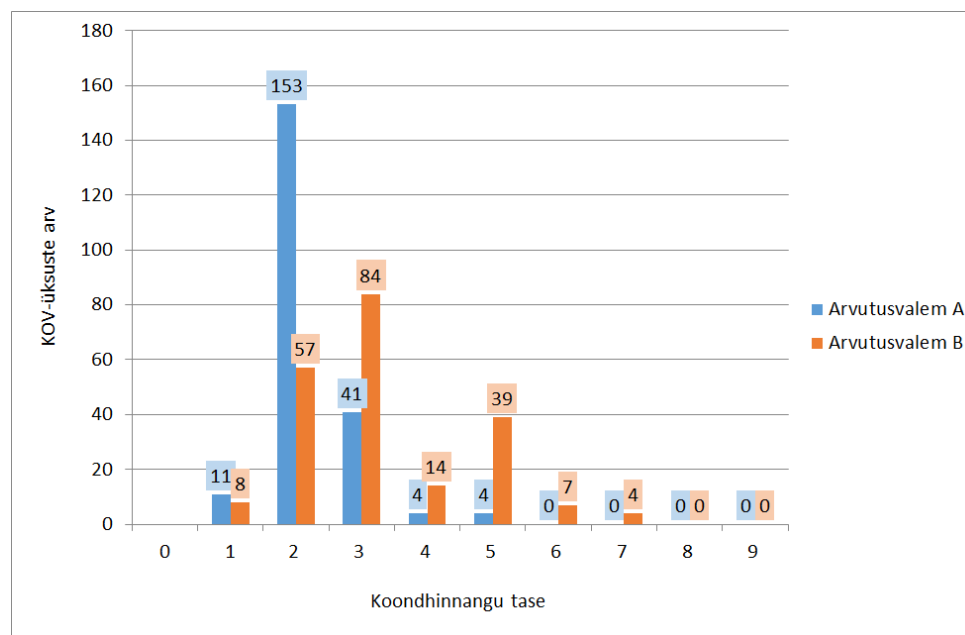
Testmõõtmise tulemused

Valdkonna 25 kriteeriumi 60 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 43 ehk 72%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 54 lävendit ehk 90% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 37. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	19	16	84%	19	100%
Edasijõudnu tase	23	15	65%	21	91%
Eeskujulik tase	18	9	50%	14	78%
Kokku	60	40	67%	54	90%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemeterühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5) selgub, et enamus KOV-üksusi (164 ehk 77%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2) ja märkimisväärne osa ka tugeva baastaseme (30 ehk 14%). Edasijõudnu tasemeteni (4-6) küündisid üksnes 8 KOV-üksust – need on üksused, kes täitsid kõiki baastaseme lävendeid ning lisaks veel olulisel määral edasijõudnu taseme lävendeid.

Joonis 24. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

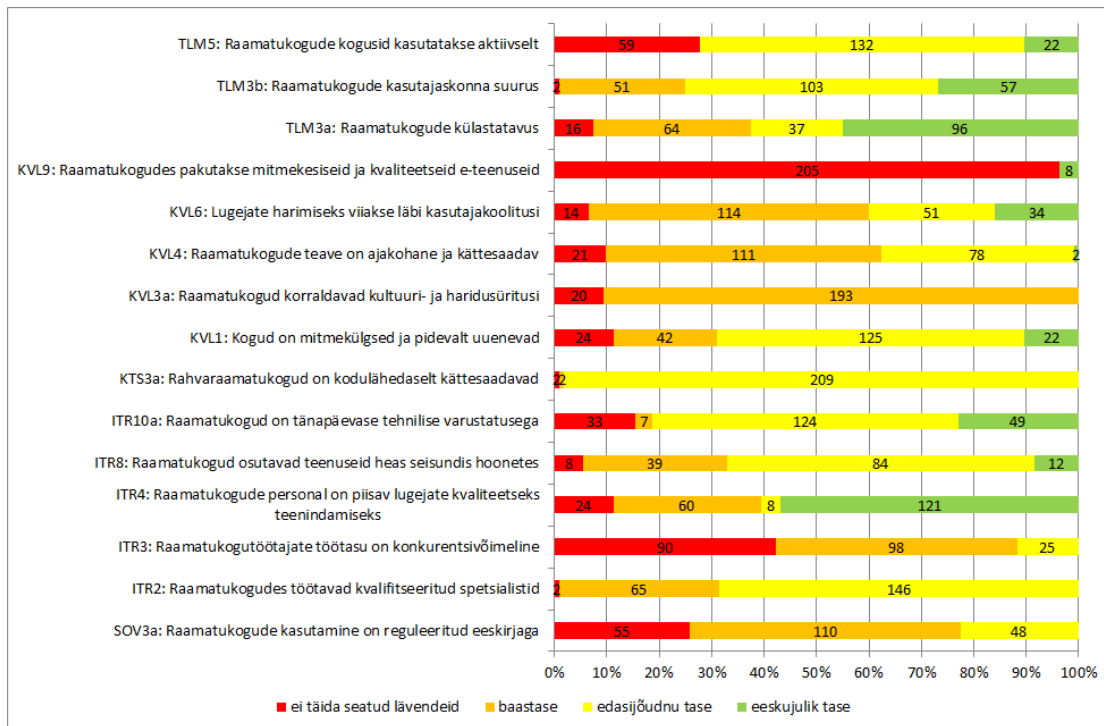
Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemi B alusel (vt. meetodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga tugeva baastasemega üksuste rühm (84 ehk 39%), millele järgneb puudustega baastasemega üksuste rühm (57 ehk 27%). Kuivõrd kõrgemale tasemele tõusmiseks ei nõuta kõigi baastaseme lävendite täitmist, siis on erinevatel edasijõudnu tasemetel (4-6) siin oluliselt rohkem KOV-üksusi (60 ehk 28%) ning lisaks jõuab 4 KOV-üksust (puudustega) eeskujuliku tasemeni. Rühmas 1, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 11 KOV-üksust.

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 38. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	89%	57%	21%	2	3
KOV B	84%	71%	29%	2	3
KOV C	95%	71%	50%	3	6

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 25. Raamatukogunduse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.13 Muuseumid

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Muuseumiseaduse § 2, lg 1 määratleb muuseumi kui ühiskonna ja selle arengu teenistuses alaliselt tegutsevat kultuuri- ja haridusasutust, mis ei taotle majanduslikku kasumit, mis on üldsusele avatud ning mille ülesanne on koguda, säilitada, uurida ning vahendada inimese ja tema elukeskkonnaga seotud vaimset ja materiaalselt kultuuripärandit hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel. Muuseum arvestab oma ülesannete täitmisel muu hulgas laste ja puuetega inimeste vajadusi. Kultuuripoliitika põhialustes aastani 2020 määratletakse muuseumide eesmärgina kujuneda kaasaja ootustele ja vajadustele vastavateks mäluasutusteks, mis kultuuripärandi kogumise, hoidmise ja uurimise kõrval panustavad haridustegevusse ning on samas elamuste pakkujateks nii kodu- kui ka välismaistele külastajatele, kasvatades seeläbi Eesti kui kultuuriturismi sihtpunkti populaarsust.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6, lg 2 alusel on omavalitsuse ülesandeks korraldada muuseumite ülalpidamist, juhul kui need on munitsipaalomandis. KOV muuseumiteenust osutavad asutused on valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse ja selle struktuuriüksusena tegutsevad muuseumid ehk munitsipaalmuuseumid (MS) § 1. Munitsipaalmuuseumite tegevuse ja töökorralduse tingimused määratletakse muuseumi põhimääruses. Muuhulgas võivad munitsipaalmuuseumi ülesanneteks olla muuseumi fondis olevate museaalide eksponeerimine, üldsusele vahendamine ja populariseerimine teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel; kodulooliste uurimustööde koostamisega tegelemine, piirkonna aja- ja kultuurilooliste objektide süstematiseerimine ja arvestuse pidamine; piirkonna turismialase informatsiooni kogumine ja edastamine; piirkonna aja- ja kultuurilooliste objektide (huviväärsuste) tutvustamiseks giiditeenuse pakkumine; ning tegevusvaldkonnaga seotud projektide koostamine ja juhtimine.

Kriteeriumid

Muuseumide valdkonnas on määratud 17 kriteeriumi kokku 36 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 6 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 39. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	5	2	5	4	11	1
Inimvara ja taristu	2	1	2	2	5	2
Kättesaadavus	4	0	3	2	5	1
Kvaliteet	5	5	5	3	13	0
Tulemuslikkus	1	0	1	1	2	2
Kokku	17	8	16	12	36	6

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud metoodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Muuseumitegevuse strateegiline arendamine	SOV1	muuseumite ja teiste mäluasutuste teema on käsitletud KOV arengukavas või on koostatud munitsipaalmuuseumi arengukava, mälestiste teema käsitletud KOV arengukavas	valdkonna terviklik käsitlus KOV arengukavas või munitsipaalmuuseumi arengukavas	valdkonna arengu mõõdikute olemasolu ja seire toimumine	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Muuseumite tegevuse toimepidevuse tagamiseks on loodud korralduslikud eeldused	SOV2		muuseumite riskianalüüsi ja ohuplaani olemasolu	muuseumid ja nende kogud on kindlustatud	Enesemõõtmine muuseumi ametlike dokumentide alusel
Muuseumide kogude täiendamiseks on kehtestatud kogumispõhimõtted	SOV3	kinnitatud kogumispõhimõtete olemasolu ning loodud asjakohane komisjon	kogumispõhimõtted lähtuvad muuseumikogu ülevaatest ning juurdekasvuvõimaluste ja säilitustingimuste analüüsist	kogumispõhimõtetes arvestatakse seotud muuseumide tegevust	Enesemõõtmine muuseumi ametlike dokumentide alusel
Munitsipaalmuuseum kasutab riiklikku muuseumide andmekogu	SOV5		vähemalt 1 munitsipaalmuuseum kasutab riiklikku muuseumide andmekogu		MuiS
Munitsipaalmuuseum osaleb aktiivselt riiklikes ja rahvusvahelistes programmides	SOV7		viimase 3 aasta jooksul on saadud toetust vähemalt 1 programmist	viimase 3 aasta jooksul on saadud toetust vähemalt 3 programmist	Mõõtmiseks vajalik koondada toetusprogrammide andmed (KulMin muuseumide arendamise programm, KulMin muuseumide tegevustoetused, Kultuurkapitali toetused, Unustatud mõisate programm, Avatud mõisate programm, KIK toetused, Integratsiooni SA toetused, rahvusvahelised toetused), viia need töödeldavasse tabelformaati ning anda neile vajalikud tunnused (KOV-üksus ja munitsipaalmuuseumi tunnus KTS1 mõttes)

Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Munitsipaamuuseum teeb koostööd teiste muuseumide ning haridus- ja kultuuriasutustega	SOV6		vähemalt ühe ühistegevuse olemasolu	vähemalt 1 KOV vahelise ja 1 KOV sisese (koolidega, lasteaedade, kultuuriasutustega, jna) ühistegevuse olemasolu	Enesemõõtmine aastaaruande alusel

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Muuseumite rahastamine KOV eelarvest

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Munitsipaalmuuseumides töötavad kvalifitseeritud töötajad	ITR2		vähemalt 75% muuseumitöötajatest on erialase kõrgharidusega	vähemalt 95% muuseumitöötajatest on erialase kõrgharidusega	Enesemõõtmine aastaaruande alusel
Munitsipaalmuuseumide hoonete seisund on hea	ITR8	100% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	100% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes; 50% munitsipaalmuuseumite ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaarne kordamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Muuseumitöötajad osalevad koolitustel ja õppereisidel	ITR5		munitsipaalmuuseumi töötajad osalevad riigi ja Eesti Muuseumiühingu poolt korraldatavatel koolitustel		Vajalik koondada Muuseumiühingu ja Kultuuriministeeriumi andmed ning anda neile mõõtmiseks vajalik tunnus (koolitusel osaleja muuseumitöötaja töökoha asutus) ja siduda KTS1 andmetega (munitsipaalmuuseum, ühine munitsipaalmuuseum või KOV toetatud kohalikku pärandit säilitav muuseum)
Muuseumide töösse kaasatakse vabatahtlikke	ITR7			muuseumide töösse on aasta jooksul kaasatud vabatahtlikke	Enesemõõtmine aastaaruande alusel

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Linnas või vallas on muuseum, mis tagab kohaliku pärandi säilitamise ja tutvustamise	KTS1		Munitsipaalmuuseumi olemasolu või kohalikust eelarvest tegevustoetusi saava muuseumi olemasolu		Enesemõõtmine RT ja/või KOV dokumendiregistri alusel (munitsipaalmuuseumi põhimäärus, eramuuseumidele tegevustoetuste määramise otsused) - oluline hinnata muuseumi rolli kohaliku pärandi kogumisel ja säilitamisel
Muuseumide näituste koostamisel on arvestatud erinevate keelerühmade vajadustega	KTS2		võõrkeelte kasutus näitustel	pimekirja ja/või audiogiidide kasutus näitustel	Enesemõõtmine
Muuseumide paindlikud lahtiolekuajad	KTS5		muuseum on avatud nädalavahetusel ning vähemalt ühel tööpäeval peale 17:00		Enesemõõtmine
Muuseumide võrdsema kättesaadavuse tagamiseks tehakse hinnasoodustusi	KTS6			soodustuste olemasolu muuseumide külastamisel	Enesemõõtmine hinnakirjade alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Muuseumihooned vastavad erivajadusega isikute juurdepääsetavuse nõuetele	KTS4		vähemalt 75% muuseumitest on juurdepääsetavad liikumispuudega isikutele	kõik muuseumid on juurdepääsetavad liikumispuudega isikutele	Enesemõõtmine või EHR täiendamisel vastavate tunnustega (muuseumihooned, munitsipaalomand, vastavus juurdepääsetavuse nõuetele)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Avalik ruum on varustatud mälestisteni juhtivate viitadega

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Muuseumi näitustekalender on mitmekülgne	KVL1	püsinäituse olemasolu muuseumis	süsteemselt uuenevad ajutised näitused	muuseumi veebilehel on kättesaadavad virtuaalnäitused	Enesemõõtmine kohaliku valdkondliku ekspertteadmise ja/või muuseumide aastaaruannete alusel
Muuseumites toimub aktiivne haridus- ja teadustegevus	KVL3	osalus vähemalt ühes töötavas haridusprogrammis, vähemalt 1 seminari või konverentsi korraldamine või vähemalt 1 publikatsiooni avaldamine aasta jooksul	osalus vähemalt ühes töötavas haridusprogrammis, vähemalt 1 seminari või konverentsi korraldamine ja vähemalt 1 publikatsiooni avaldamine aasta jooksul		Enesemõõtmine kohaliku valdkondliku ekspertteadmise ja/või muuseumide aastaaruannete alusel

Muuseumi veebileht on ajakohane ja informatiivne	KVL4	veebilehe olemasolu	külastajainfo, näituste ja ürituste programmi olemasolu veebilehel	veebilehe vöörkeelsete versioonide olemasolu	Enesemöötmine veebilehtede sisu alusel.
Muuseumikogud on kirjeldatud ning kirjeldused tehtud kättesaadavaks	KVL8	vähemalt 50% museaalidest on kirjeldatud	vähemalt 75% museaalidest on kirjeldatud	vähemalt 95% museaalidest on kirjeldatud	MuiS liitunute puhul MuiS andmete alusel, muul juhul enesemöötmine.
Muuseumikogu on digiteeritud ning digitaalselt kättesaadavaks tehtud	KVL9	digitaliseeritud museaalide olemasolu	vähemalt 10% museaalidest on digitaliseeritud		MuiS liitunute puhul MuiS andmete alusel, muul juhul enesemöötmine.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Muuseumite tegevuse toimepidevuse tagatus

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijöudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Möötmissvöimalused ja andmed
Elanikud ja turistid külastavad aktiivselt kohalikke muuseume	TLM3a		vähemalt 200 külastust 1000 elaniku kohta	vähemalt 1000 külastust 1000 elaniku kohta	Statistikaametari aruandluse alusandmed
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Muuseumikülastajad on külastuskogemusega rahul	TLM1	75% vähemalt pigem rahul	80% vähemalt pigem rahul, sh 40% väga rahul		Kasutajaköisitlused kohalikes muuseumides (juhuvalim muuseumitöötajari initsiatiivil - nt. iga 10, 100 vms külastajari)
Muuseumide veebis kättesaadavaid teenuseid kasutatakse aktiivselt	TLM3b		muuseumite andmebaaside vöi e-teenuste kasutuskordade suhtarv KOV elanike arvu on vähemalt 0,1		Veebikülastuse ja e-teenuste kasutuse statistika alusel (lävend on esialgne ja vajab testimist)

Testmöötmise tulemused

Valdkonna 17 kriteeriumi 36 lävendist suudeti testmöötmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mööta 6 ehk 17%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, önnestus mööta 35 lävendit ehk 97% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 40. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	8	3	38%	8	100%
Edasijõudnu tase	16	2	13%	16	100%
Eeskujulik tase	12	1	8%	11	92%
Kokku	36	6	17%	35	97%

Kuivõrd kõigi 213 KOV-üksuse mõõtmisvõimalusega lävendite osakaal on väga madal, siis muuseumide valdkonna kohta ei ole koondhinnanguid kohane arvutada. Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 41. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	29%	13%	10%	1	0
KOV B	38%	38%	18%	1	1
KOV C	50%	75%	73%	1	4

4.14 Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi teenus hõlmab kohaliku tasandi sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste maksmise korraldamist ning elanike sotsiaalhoolekandeleast nõustamist.

Sotsiaalhoolekande seaduse § 4, lg 1 järgi on sotsiaalhoolekandeline sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteem, mille eesmärk on toetada inimese iseseisvat toimetulekut ja töötamist ning aktiivset osalust ühiskonnaelus, ennetades sealjuures sotsiaalsete probleemide tekkimist või süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6, lg 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid ning vanurite hoolekannet ning turva- ja hooldekodude ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesandeks on samuti kehtestada sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda (§ 14 SHS).

Sotsiaalhoolekande seaduse 2. peatükis määratletakse KOV kohustuslikud ülesanded teenuste korraldamisel ja osutamisel, mis hõlmavad järgmisi täiskasvanutele suunatud sotsiaalteenuseid: koduteenus; väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus; tugiisikuteenus; täisealise isiku hooldus; isikliku abistaja teenus; varjupaigateenus; turvakoduteenus; võlanõustamisteenus. Samuti seaduses sätestatud sotsiaaltransporditeenust käsitletakse liikuvusteenuste peatükis ning eluruumi tagamise teenust elamumajanduse ja ehitustegevuse peatükis. Sotsiaalhoolekande seaduses täpsemalt määratlemata teenustena on kohaliku omavalitsuste õigusaktides piiritletud ka täisealiste eestkoste teenus (piiratud teovõime, kliendi õiguste kaitse (KOV eestkostel, asendusliku kasvandikud)) ja eakate päevakeskuse teenus ning arengukavades häirenupu- ja teleteenused. Omavalitsuse ülesandeks on ka erinevate sotsiaaltoetuste kehtestamine ning maksmine.

Kriteeriumid

Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi valdkonnas on määratud 26 kriteeriumi kokku 53 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanek kaaluda veel 16 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 42. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	7	3	6	5	14	1
Inimvara ja taristu	6	6	5	3	14	2
Kättesaadavus	4	2	4	2	8	1
Kvaliteet	7	1	7	4	12	9
Tulemuslikkus	2	2	2	1	5	3
Kokku	26	14	24	15	53	16

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Sotsiaalhoolekandelse abi (teenused ja toetused) juhtimiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	käsitluse olemasolu	terviklik käsitlus - KOV arengukava sisaldab sotsiaalhoolekandelse abi analüüsi, temaatilist eesmärki ja kavandatavaid tegevusi	toimib tegevuste ja eesmärkide seire, määratletud on mõõdikud ja sihtväärtused	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Sotsiaalhoolekandelse abi andmiseks on loodud KOV eripära arvestav õiguslik regulatiivne alus	SOV3a	kohalike sotsiaalteenuste üldmääruse või eraldi teenustepõhiste määruste olemasolu, mis katavad kõik SHS kohalikud sotsiaalteenused	SHS KOV sotsiaalteenuste kajastatus määrus(t)es - vähemalt 4 kohustuslikku teenust on reguleeritud määrusega	SHS KOV sotsiaalteenuste kajastatus määrus(t)es - kõik kohustuslikud teenused on reguleeritud määrusega	Enesemõõtmine RT avaandmete ja KOV dokumendiregistri andmetete alusel. sisaldavad määrusi, mida saab pealkirjade järgi süstematiseerida. Esiolgu mõõtmine on teostatud RT avaandmete alusel 2018 kevade seisuga kehtinud määruste osas - andmed ei ole täielikud. Arvestamaks teenuste reguleeritust üldmäärustes tuleks läbi viia üldmääruste sisuanalüüs.

Sotsiaalteenuseid osutatavate asutuse sisekord on õiguslikult reguleeritud	SOV3b	varjupaigateenuse osutajal on sisekorraeeskiri	kõigil KOV sotsiaalhoolekande asutustel on sisekorraeeskirjad		Enesemõõtmine RT avaandmete ja KOV dokumendiregistrite alusel. KOV elanikele teenuseid osutavate asutuste loetelu saab luua täielike STAR andmete alusel (Teenuseosutaja nimetus KOV elukohaga isikute kaupa)
Sotsiaalhoolekandelse abi küsimuste laiapõhjaliseks ja kaasavaks korraldamiseks on loodud organisatoorsed eeldused	SOV4a		valla- või linnavalitsust nõustav komisjon on moodustatud	volikogu sotsiaalkomisjoni koosseisu on lisaks volikogu liikmetele kaasatud valdkonna spetsialiste	Edasijõudnu taseme mõõtmise RT andmete tuginedes, mida kontrollitakse enesemõõtmisega; volikogu komisjoni koosseisu laiapõhjalise tingimusele vastavuse hindamine on ökonoomsemalt võimalik enesemõõtmise abil
Eakate probleemide ja väljakutsetega tegelemiseks on loodud kohalik laia kandepinnaga esindusorganisatsioon	SOV4b		KOV tegevusse on kaasatud kohalik pensionäride selts või on moodustatud eakate nõukogu		Edasijõudnu tase Eesti Pensionäride Ühenduse Liidu andmete
Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on loodud täiendav võimekus täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi ülesannete täitmiseks	SOV7			osalus riiklikes sotsiaalhoolekandelse abi meetmetes viimase 3 aasta jooksul	Innove (ja vajadusel teiste rakendusasutuste) toetuste aruandlus
Erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega on saavutatud täiendav võimekus täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi arendamiseks ja osutamiseks	SOV8		viimase 3 aasta jooksul on sihtfinantseeritud erasektori täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi tegevusi ning antud tegevustoetusi	viimase aasta jooksul on sihtfinantseeritud erasektori täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi tegevusi ning antud tegevustoetusi, volikogu on kehtestanud eraldi sotsiaalhoolekandelse abi valdkonna tegevus- ja projektitoetuste eraldamise korra	Toetuste eraldamise mõõtmise Riigiraha portaali andmete alusel; toetuste eraldamise korra olemasolu RT ja KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes enesemõõtmise alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Eakate probleemide ja väljakutsetega tegelemiseks on loodud kohalik laia kandepinnaga esindusorganisatsioon	SOV4b			loodud eakate nõukogu koosseis on laiapõhjaline, nõukogu koosolekud toimuvad minimaalselt 4 korda aastas	Edasijõudnu tase Eesti Pensionäride Ühenduse Liidu andmete

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Volikogu struktuuri asjakohasus sotsiaalhoolekandelse abi küsimuste käsitlemiseks
- Teenuseid osutavate asutuste ja/või halduslepingute olemasolu

- Kodanikeühenduste kaasatus sotsiaalhoolekandeteenuste arendamisesse
- Sotsiaalhoolekande võrgustike olemasolu
- Osalus riigi sotsiaalhoolekande poliitikate kujundamisel

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Täiskasvanute sotsiaalhoolekandelise abi osutamist korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad	ITR1	vähemalt 1/2 kohaga valdkonna teenistuja olemasolu	vähemalt üks täiskoormusega ametikoht, mida täidab erialase kõrgharidusega spetsialist	vähemalt ühel KOV teenistujal on erialane magistrakraad või kutse 6-7 tase	Teenistujate töökohtade arv on mõõdetav täpsustatud KOV personalistatistika alusel; kvalifikatsioon on mõõdetav enesemõõtmise vormis.
Üldhoolekodes osutavad teenuseid kvalifitseeritud hooldustöötajad	ITR2	vähemalt 75% hooldustöötajate vastavus kvalifikatsiooni-nõuetele	vähemalt 90% hooldustöötajate vastavus kvalifikatsiooni-nõuetele	kõigi hooldustöötajate vastavus kvalifikatsiooni-nõuetele	H-Veeb
Sotsiaalhoolekandelise abi korraldavate ja osutavate teenistujate töö on väärtustatud	ITR3a	keskmine töötasu vähemalt 80% Eesti keskmisest	keskmine töötasu vähemalt Eesti keskmine töötasu		Valdkondlikult täpsustatud KOV personalistatistika palgastatistika alusel
Üldhoolekodu hooldatavaid teenindab piisav arv hooldustöötajaid ja abihoidustöötajaid	ITR4a	vähemalt 2 hooldustöötajat 20 hooldatava kohta keskmiselt			S-Veeb
Koduteenuse avahoolekande hooldustöötajate piisavus	ITR4b	koduteenust KOV territooriumil vahetult osutava isiku olemasolu	osutatud teenuse maht teenust osutava isiku kohta ei ületa aasta töötundide arvu (2016 - 2023 tundi)		S-Veeb või STAR (oluline on määrata koduteenuse osutajate isikute arv KOV territooriumil ning kõigi nende isikute poolt osutatav teenuse maht summaarselt, sh ka teiste KOV üksuste territooriumil)
Sotsiaalhoolekande teenuseid osutatakse heas seisundis hoonetes	ITR8	90% sotsiaalhoolekandeaasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes	95% sotsiaalhoolekandeaasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 75% sotsiaalhoolekandeaasutusteruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	100% sotsiaalhoolekandeaasutuste ruumidest asub vähemalt rahuldava seisundiga hoonetes, 100% sotsiaalhoolekandeaasutuste ruumidest asub vähemalt hea seisundiga hoonetes	Riigikontrolli aruande "Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes" (2017) alusandmed - vajalik on tagada kaardistuse regulaane kordamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Hooldajate töö on väärtustatud	ITR3b	minimaalne hooldajatoetus on vähemalt 20 eurot	sügava puudega isiku hooldajatoetus on vähemalt 31 eurot		STAR või enesemõõtmine määruse sisu alusel - kaaluda veelkord lävendeid
Üldhoolekodude töö kvaliteeti suurendavad kaasatud vabatahtlikud	ITR7			munitspaalomandis üldhoolekodus on hõivatud vabatahtlikud	

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Hooldustöötajate täiendkoolitustel osalemine
- Sotsiaalhoolekande teenistujate täiendkoolitustel osalemine
- Üldhoolekodude teenusekasutajate tegevusruumide olemasolu
- Üldhoolekodude eluruumide piisav suurus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Abivajajatele on tagatud lai valik täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi teenuseid	KTS1a	elanikele on tagatud koduteenuse kasutus	elanikele on tagatu võlanõustamise, tugiisiku ja isikliku abistaja teenuse kasutus ning eestkoste teostamine täiskasvanutele	elanikele on tagatud päevakeskuse, täiskasvanute turvakoduteenuse ja varjupaigateenuse olemasolu	Terviklik mõõtmine eeldaks isikupõhiste andmete kasutamist STARist - hinnatud teenusvajaduse rahuldatus teenustega (sõltumata teenuse osutamise asukohast). Hetkel on mõõdetud neid teenuseid, mille kohta iga KOV esitab S-veebi aruande
Erinevatele täiskasvanute sotsiaalhoolekandelse abi sihtrühmadele on tagatud toetuste saamise võimalused	KTS2	sotsiaalhoolekandelse abi toetusi antakse vähemalt 1 sihtrühmale	sotsiaalhoolekandelse abi toetusi antakse vähemalt 3 sihtrühmale	sotsiaalhoolekandelse abi toetusi antakse 4 peamisele sihtrühmale	Riigiraha portaali andmete alusel. Täpsem oleks toetuste liikide olemasolu enesemõõtmine tuginedes KOV toetuste määramiste otsuste sisule
Üldhoolekodu teenus on kodulähedane	KTS3a		üldhoolekodu paiknemine KOV üksuses või piirkondlikus keskses		Üldhoolekodude paiknemine: H-Veeb või STAR; piirkondlikud kesksed: metoodika välja töötamise käigus täpsustatud maakonnaplaneeringute kesksed võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2017) kesksed nimekirjad
Päevakeskuse teenus on kodulähedane	KTS3b		päevakeskuse teenuste osutamine KOV territooriumil (tulevikus - kõigis kohalikes, piirkondlikes ja maakondlikes keskses)		Päevakeskuste paiknemine: S-Veeb või STAR
Soovituslikud kriteeriumid ja ländid					
Tagatud on erivajadustega inimestele füüsiline juurdepääsetavus sotsiaalhoolekande munitsipaalasutustele	KTS4	vähemalt 75% KOV sotsiaalhoolekandelse abi osutajate hoonetest vastab ratastooliga juurdepääsetavuse tingimusele	vähemalt 90% KOV sotsiaalhoolekandelse abi osutajate hoonetest vastab ratastooliga juurdepääsetavuse tingimusele	vähemalt 90% KOV sotsiaalhoolekandelse abi osutajate hoonetest vastab ratastooliga juurdepääsetavuse tingimusele ning vähemalt 75% määrase kõigile nõuetele	STAR vastava andmevälja täitmine teenuseosutaja kohta

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Üldhooldekodu teenusele jõudmise järjekorra ajaline pikkus
- Omaosaluse määr ööpäevaringse hooldusteenuse eest tasumisel
- Võimalus saada teenust emakeeles/viipekeeles

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Päevakeskustes pakutakse laia tegevuste valikut	KVL1a		vähemalt 2 tegevusliiki	vähemalt 6 tegevusliiki	STAR, S-Veeb
Üldhooldekodud pakuvad intervallhooldust ja päevahoitteenuseid	KVL1b		vähemalt 1 alamteenuse liik		H-Veeb
Üldhooldusteenuse raames on tagatud tugispetsialistide ja/või -teenuste pakkumine	KVL2		sotsiaaltöötaja ja huvijuhhi olemasolu üldhooldekodus	logopeedi, füsioterapeudi; tegevusterapeudi või assistendi, tegevusjuhendaja ning arsti või õe kättesaadavus (vähemalt 3 loendist)	H-Veeb, mida täiendatakse lepinguliselt üldhoolekodu klientidele teenuseid osutavate spetsialistide enesemõõtmisega
Täiskasvanute sotsiaalhoolekande teenuste ja -toetuste teave on elanikele kättesaadav	KVL4	ajakohase teabe olemasolu KOV-üksuse kodulehel	teave on avaldatud teenuse kasutajate keeleoskust arvestades (vene ja inglise keel, pimedate keel)		Enesemõõtmine veebilehede sisu alusel.
Ajakohase teabe süsteemne kogumine ja analüüs sotsiaalhoolekandeline abi kohta	KVL8c		sotsiaal- ja tervishoiu profiili olemasolu ja sotsiaalhoolekandeline abi käsitluse olemasolu profiilis		SoM
Sotsiaalhoolekandeline abi osutamise osaks on elanikkonna teavitamine ja nõustamine meedias	KVL12		kasutatakse vähemalt ühte massilise teavitamise ja nõustamise viisi	kasutatakse potentsiaalse teenusvajadusega sihtrühma teavitamiseks ja nõustamiseks otsese kommunikatsiooni võimalusi (nt otsepost)	Enesemõõtmine
Sotsiaalhoolekandeline abi asutused omavad tagasiside-mehhanisme	KVL13		vähemalt 50% täiskasvanutele sotsiaalteenuseid osutavatest munitsipaal-asutustest kasutavad tagasiside-mehhanisme	kõik täiskasvanutele sotsiaalteenuseid osutavad munitsipaalasutused kasutavad tagasiside-mehhanisme	Enesemõõtmine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
KOV sotsiaalhoolekande juhtumikorraldus on sidusus riigiteenustega	KVL3		vastastikuste päringute olemasolu	juhtumiplaanide sisuline seostatud isikliku tööotsimise kavaga, rehabilitatsiooni kavaga	Terviklik lahendus eeldab STAR süsteemi tehnilist seostatust teiste riiklike registritega. Sisulises mõttes on küsimus sidumise vajaduse hindamises.

Teenusele pöördujate osas viiakse üldjuhul läbi sotsiaalhoolekandelise abivajaduse hindamine	KVL7a	vähemalt 75% pöördunute osas tehakse hindamisotsus	vähemalt 85% pöördunute osas tehakse hindamisotsus; vähemalt 85% pöördunute osas tehakse hindamisinstrumendile tuginedes hindamisotsus;		STAR - toimingu liik
Teenuse kliendiga seos viiakse vajadusel läbi juhtumivõrgustiku koosoleku/ümarlaudu	KVL7b		vähemalt 75% juhtumitest viiakse läbi juhtumivõrgustiku koosolek, juhul kui hindamisotsus seda nõuab	vähemalt 95% juhtumitest viiakse läbi juhtumivõrgustiku koosolek, juhul kui hindamisotsus seda nõuab	STAR - toimingu liik
Üldhooldusteenusele suunatavate hooldatavatele koostatakse hooldusplaani, mida uuendatakse vajadusel regulaarselt	KVL7c	hooldusplaani olemasolu ja õigeaegne ülevaatmine	vähemalt 90% hooldatavatest on uuendatud hooldusplaani		STAR
Koduteenuse kasutajate osas koostatakse kõrvalise abi vajaduste hindamisakt ja hooldusplaani, mida uuendatakse vajadusel regulaarselt	KVL7d	vähemalt 90% koduhoolduse klientidele on koostatud hindamisakt	vähemalt 90% koduhoolduse klientidele on koostatud hindamisakt ja vähemalt 50% on koostatud hooldusplaani		STAR
Sotsiaalteenuste osutamiseks on koostatud kohalikke vajadusi arvestavad teenusstandardid, mille alusel teenuseid osutatakse	KVL8a		on kehtestatud standardid olulisemates täiskasvanute sotsiaalhoolekande teenustes		Enesemõõtmine
KOV sotsiaalteenuste ja -toetuste ning muu abi osutamise, juhtumikorralduse põhimõttel tehtava sotsiaaltöö toimingud menetletakse ja dokumenteeritakse registripõhiselt, registriandmeid kasutatakse teenusvajaduse hindamisel ja prognoosimisel	KVL8b		vähemalt 95% pöördumistest ja toimingutest on dokumenteeritud STARis	registriandmeid kasutatakse teenusvajaduse hindamisel ja prognoosimisel	STAR
Koduteenuse osutamisel e-teenuste lahenduste kasutamine	KVL9			kasutatakse e-teenuste lahendusi (häirenupu teenus, teleteenus)	Enesemõõtmine
Hoolekandeteenust pakkuvas munitsipalaasutustes ja ettevõtetes rakendatakse kvaliteedijuhtimise süsteeme	KVL10			kvaliteedisüsteemi (nt EQUASS) kasutus teenuste korraldamisel - vähemalt 50% asutustest	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Huvitegevuse võimaluste olemasolu hoolekandeesutustes (päevakeskus, hooldekodu)
- Esmatasandi tervishoiuteenuste (õendusteenus, füsioteraapia, tegevusteraapia) olemasolu hoolekandeesutustes (päevahoid ja üldhooldusteenus)
- Sotsiaalnõustamise toimingu kuulumine hooldusteenusele määramise protsessi
- Kliendisuhtluse toimingute teostamine
- Koduhooldusteenuse intervall
- Erinevate hooldusteenuse vormide vahel liikumise pidevus

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Enamus hooldusvajadusega klientidest kasutab iseseisvat toimetulekut toetavaid hoolekandeteenuseid	TLM2	koduteenuse kasutajate ja üldhooldekoduteenuse saajate suhtarv on vähemalt 1,4	Kodust iseseisvat toimetulekut toetavate avahooldusteenuste ehk mitte-institutsionaalsete teenuste (v.a. rehabilitatsiooni-teenused) ja ööpäevaringse institutsionaalse hooldusteenuse (v.a. erihoolekanne) saajate suhtarv on vähemalt 1,8		Esialgne mõõtmine on tehtud esitajapõhiste andmete alusel (koduteenus S-Veebist ja üldhooldekodu H-Veebist). Korrektne mõõtmine on võimalik STAR täielike isikupõhiste andmete alusel (isikud elukoha alusel - koduteenuste ja üldhooldekoduteenuste kliendid)
Toimetulekutoetuse saajate osakaal elanikkonnas on madal	TLM4	toetusi saanud perekondade arv 1000 elaniku kohta on alla 30	toetusi saanud perekondade arv 1000 elaniku kohta on alla 15	toetusi saanud perekondade arv 1000 elaniku kohta on alla 5	Statistikaamet
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Sotsiaalhoolekandelise abi kliendid on rahul hoolekandeteenustest saadud kasuga	TLM1	vähemalt 75% teenusel olijatest leiab, et teenus on neid aidanud	vähemalt 90% teenusel olijatest leiab, et teenus on neid aidanud		Mõõtmisvõimalus on põhimõtteliselt võimalik luua STARis, esitadesasjakohane küsimus STAR juhtumi menetlemise osana; kaalumist vajab, kas see toetab sotsiaaltöötaja kliendisuhet abivajajaga
Suur osa sotsiaalhoolekandeteenuste tööealistest klientidest on tööga hõivatud	TLM3a		vähemalt 50% omab töökohta		Mõõtmine eeldab STAR ja töötajate registrite andmete ühendamist
Omaste-hooldajatel on võimalus käia tööl	TLM3b		vähemalt 50% omab töökohta		Mõõtmisvõimalused tuleb alles STAR raames luua, sh alustuseks hinnata töölkäimise huvi.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Varjupaigateenuse klientide liikumine muudele eluasemeteenustele
- Koduhoolduse hooldusplaani täitmine
- Kooldekodu hooldeplaani täitmine

Testmõõtmise tulemused

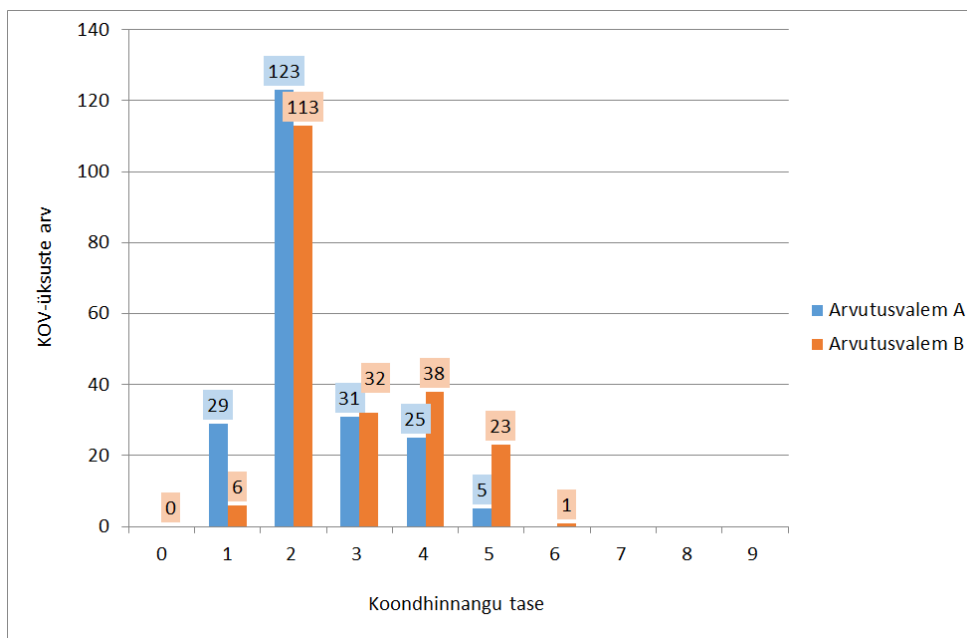
Valdkonna 23 kriteeriumi 53 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 30 ehk 57%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 53 lävendit ehk 100% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 43. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	14	11	79%	14	100%
Edasijõudnu tase	24	15	63%	24	100%
Eeskujulik tase	15	4	27%	15	100%
Kokku	53	30	57%	53	100%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemetele tõusmiseks (nt 2-3 baastasemelt 4-6 edasijõudnu tasemele) rangelt kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt metoodika ptk 3.5) selgub, et enamus KOV-üksusi (123 ehk 58%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2). Märkimisväärne osa KOV-üksustest jõudis ka tugeva baastaseme (tase 3 - 31 ehk 15%) ja nõrga edasijõudnu tasemeni (tase 4 – 25 ehk 12%). KOV-üksusi, mis täitis baastaseme lävendeid alla 2/3 (tase 1), oli 29 (14%).

Ka tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemit B alusel (vt. metoodika ptk 3.5) kuulub üle poole (113 ehk 53%) KOV-üksustest puudustega baastasemega (tase 2) üksuste rühma. Märkimisväärse suurusega on ka tugeva baastasemega (tase 3) üksuste rühm (32 ehk 15%) ning nõrga ja puudustega edasijõudnu tasemega rühmad (vastavalt 38 ehk 18% ja 23 ehk 11%). Vaid 6 KOV-üksust täitis vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest (sh jäi ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine alla 1/2).

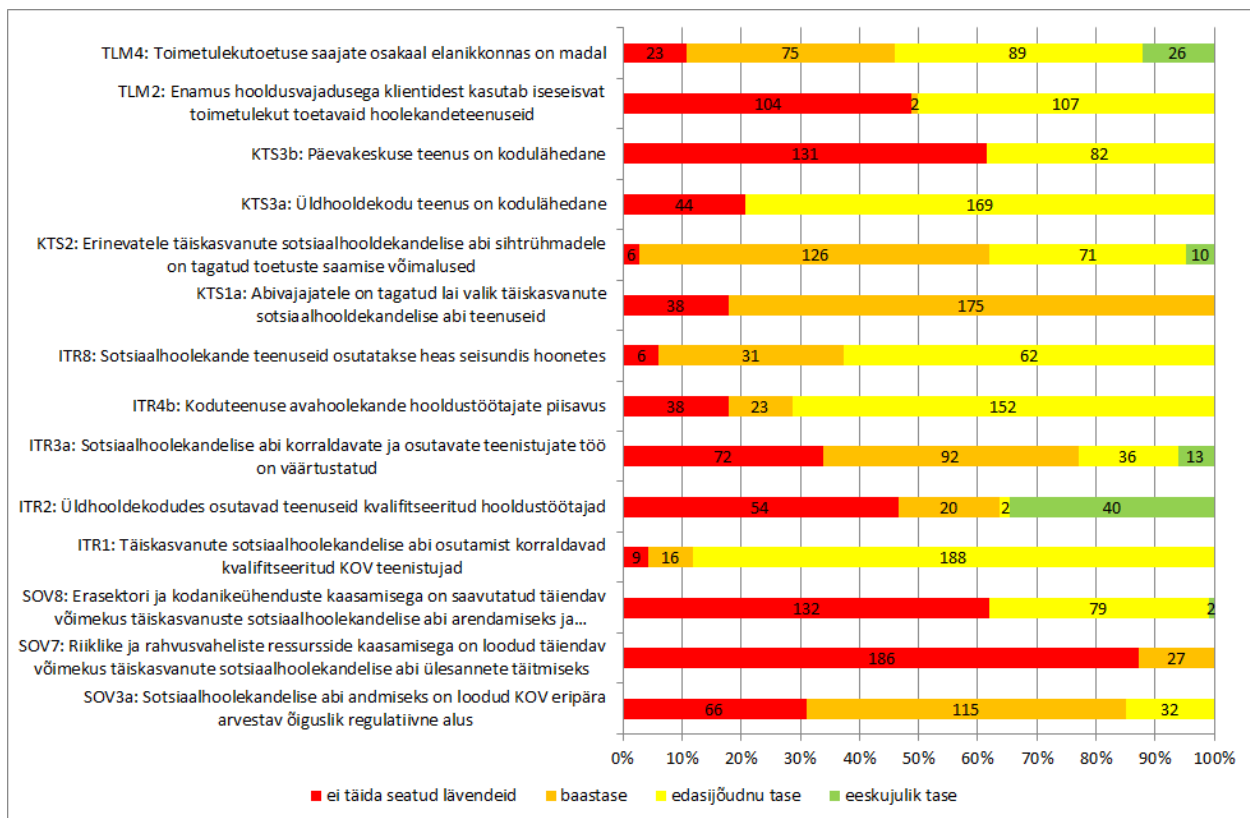
Joonis 26. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 44. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetuse baastasemel	Kriteeriumite täidetuse edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetuse eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	79%	46%	20%	2	2
KOV B	69%	54%	21%	2	3
KOV C	93%	67%	20%	3	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arvud ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 27. Täiskasvanute sotsiaalhoolekandelise abi hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.15 Lastekaitse

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Lastekaitseteenuste koosseisu üldisel piiritlemisel lähtutakse lastekaitseaduse (LKS) §10 esitatud definitsioonist, mille alusel „lastekaitse on lapse õiguste ja heaolu tagamiseks käesolevas seaduses sätestatud põhimõtteid järgivate tegevuste, toetuste, teenuste ja muu abi kogum“. Sotsiaalhoolekande seaduse mõttes sisaldab lastekaitse nii vältimatut sotsiaalabi (§ 8) kui ka pikaajalist ja mitmekülgset abi (§ 9), mida antakse juhtumikorralduse põhimõttel (§ 9-10). Lastekaitse teenuseid täiendavad laste õiguste kaitset ja heaolu tagavad kohaliku omavalitsuse sotsiaaltoetused.

Lastekaitse seaduse eesmärk § 17 määratleb kohaliku omavalitsuse üksuse üldised lastekaitsealased ülesanded, sh abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine ning perekonnast eraldatud lapsele ja tema perekonnale meetmete pakkumine. Perekonnaseaduse alusel on valla- või linnavalitsuse oluliseks ülesandeks eestkostja rolli täitmine kas ajutiselt või alaliselt (PKS) § 176.

Sotsiaalhoolekandeseadus sätestab rida laste õiguste kaitsele ja heaolu tagamisele suunatud sotsiaalteenuseid, mille korraldamine on kas kohaliku omavalitsuse ülesanne või on kohalikul omavalitsusel oluline roll nende korraldamisel ja osutamisel. Sellisteks teenusteks on: turvakoduteenus lapsele (§ 33 lõige 2 pt 1); tugiisikuteenus last kasvatavale isikule (§ 23 lõige 2); lapsehoiuteenus, millest lastekaitse teenusvaldkonnas käsitletakse lapsehoiu teenust raske ja sügava puudega lastele (§ 45² lõige 2; tavalaste lapsehoiuteenus on käsitletud ühiselt alusharidusteenusega); asendushooldusteenus (12. jaotis); järelhooldusteenus (13. jaotis). Lisaks sellele on kohalikul omavalitsusel oluline roll lapse hooldamisel perekonnas (§ 127) ja asenduskoduteenus osutamisel - eelkõige eestkostja ülesannete teostajana (§ 119 lõige 1) või ka asenduskoduteenust osutava kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse kujul (§ 118).

Kriteeriumid

Lastekaitse valdkonnas on määratud 22 kriteeriumi kokku 40 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 7 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 45. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	5	2	2	4	8	1
Inimvara ja taristu	4	3	4	2	9	0
Kättesaadavus	3	2	3	1	6	1
Kvaliteet	8	5	6	1	12	1
Tulemuslikkus	2	1	2	2	5	4
Kokku	22	13	17	10	40	7

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks ptk 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lastekaitseteenuse arendamiseks ja korraldamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1	lastekaitse teema on KOV arengukavas käsitletud	kõik strateegia osad on arengukavas olemas, eraldi käsitlust leiab lastekaitse ennetustöö;	arengukava sisaldab lastekaitseteenuste vajaduse prognoosi ning toimib regulaarne sõltumatu seire, lastekaitsetöötajad on osalenud kehtiva arengukava koostamises	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister; Lastekaitsetöötajate osalus - enesemõõtmise vormis
Lastele suunatud sotsiaalteenuste osutamiseks on loodud KOV eripära arvestav õiguslik regulatiivne alus	SOV3	kõik SHS-ga kohustuslikud lastekaitse teenused (turvakoduteenus, tugiisiku teenus last kasvatavale isikule, raske- ja sügava puudega lapse hoiuteenus, hooldajatoetus puudega lapse hooldajale, alates 2018: asendus- hooldusteenus, järelhooldusteenus) on KOV määras(t)ega reguleeritud			Enesemõõtmine määruste sisu alusel
Lastekaitse korraldamiseks on loodud valdkondadeülene koordineeriv laste ja perede komisjon	SOV5			laste ja perede komisjoni olemasolu, laste ja perede komisjoni istungid toimuvad vähemalt 4 korda aastas	RT andmete alusel on võimalik mõõta komisjoni olemasolu, tegevuse mõõtmine enesemõõtmise vormis
Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega on loodud täiendav võimekus lastekaitseteenuste arendamiseks ja osutamiseks	SOV7			osalus viimase 3 aasta jooksul vähemalt ühes tõendus põhises programmis	Tõendus põhiste programmide elluviijad - 2014-2016 kohta SKA (raske ja sügava puudega isikute tugiteenuste meede); TAI (imelised aastad programm); konsulteerida SoM'ga
Toetatakse mittetulundusühingute, ettevõtete ja kogukondade osalust lastekaitseteenuste arendamisel ja osutamisel	SOV8		viimase 3 aasta jooksul on sihtfinantseeritud erasektori lastekaitse tegevusi ning antud tegevustoetusi	viimase aasta jooksul on sihtfinantseeritud erasektori lastekaitse tegevusi ning antud tegevustoetusi	Riigiraha portaal

Soovituslikud kriteeriumid ja ländid					
Lastekaitsetöös toimub struktuurne koostöö teiste KOV-idega	SOV6			KOV teeb regulaarselt koostööd teiste KOV-idega lastekaitsetöö osas teenuste ühise pakkumise, lastekaitsetöötajate asendamise jm osas	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Lastekaitse ennetustegevuse kavandatus
- Ennetusalase koostöövõrgustiku toimimine
- Laste ja noorte juhtumitöö võrgustike toimimine
- Osalus KOV-üksuste üleses lastekaitsetöötajate asendamissüsteemis

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme länd	Edasijõudnu taseme länd	Eeskujuliku taseme länd	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lastekaitset korraldavad ja lastekaitseteenuseid osutavad kvalifitseeritud lastekaitsetöötajad	ITR1	osakoormusega lastekaitsetöötaja olemasolu	täistöökohaga lastekaitsetöötaja olemasolu	täistöökohaga lastekaitsetöötaja olemasolu ning vähemalt 75% töötajatest on erialase hariduse või kutsekvalifikatsiooni ga ning kõrgharidusega	Mõõdetakse S-Veeb andmete alusel, mille kvalifitseerituse andmed ei ole hetkel kriteeriumi eeskujuliku taseme ländi hindamiseks piisavad - vajalik oleks isikupõhiselt siduda hariduse ja kutsekvalifikatsiooni andmed.
Lastekaitse töötajate töötasu	ITR3		vähemalt 80% Eesti KOV ametnike keskmisest töötasust (2016 a. - 1194 eurot)	vähemalt Eesti KOV ametnike keskmine töötasu (2016 a. - 1194 eurot)	Täpsustatud ja täiendatud KOV personalistatistika alusel (hetkel üksnes ametnikena määratletud lastekaitsetöötajate kohta)
Lastekaitsetöötajad osalevad erialastel koolitustel	ITR5a	vähemalt 50% on osalenud 3 aasta jooksul TAI koolitustel	vähemalt 80% on osalenud 3 aasta jooksul TAI koolitustel		TAI koolituste aruandlus osalejate üksuse tunnusega
Lastekaitsetöötajad osalevad tööõnustamisel	ITR5b	vähemalt 50% on osalenud aasta jooksul SKA tööõnustamistel	vähemalt 80% on osalenud aasta jooksul SKA tööõnustamistel		SKA tööõnustamise andmed

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Lastekaitse töökohtade piisavus
- Laste turvakodu teenust vahetult osutava isiku vastavus kvalifikatsiooninõuetele
- Asendushooldusteenuse osutajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele
- Tugispetsialistide kasutamise võimalus lastekaitsetööl
- Lastekaitsetöötajate ja lastekaitse sotsiaalteenuste osutamise tegevate isikute vastavus töötamise piirangute nõuetele
- Asenduskodu töötajate töötasu
- Laste turvakodu ruumide olemasolu ja eraldatus
- Asenduskodu ruumide piisav suurus
- Asenduskodu ruumide vastavus tervisekaitse nõuetele
- Laste ja perede sotsiaalsele kaitse piisavad kulud KOV eelarves
- Lastekaitsetöötajate eraldi tööruumide olemasolu

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lastele ja peredele pakutakse laia valikut sotsiaaltoetusi	KTS1a	vähemalt 2 toetuse liiki	vähemalt 5 toetuse liiki		Riigiraha; Riigi Teataja; Tulevikus ka Tervise- ja heaolu profiilis
Turvakoduteenus kättesaadavus lastele on korraldatud	KTS1b		teenus on korraldatud (KOV turvakodu, leping turvakoduga või turvaperega)		H-Veeb. Tulevikus ka Tervise- ja heaolu profiilis
Puudega lastele on korraldatud sotsiaalteenuste kättesaadavus	KTS2	lastehoiuteenus, tugiisiku teenus ja transporditeenus on korraldatud	75% teenuste vajadusest on rahuldatud	95% teenuse vajadusest on rahuldatud	Hetkel on mõõdetud teenuse kasutajate olemasolu alusel S-veebis, mis on ligikaudne mõõtmine. Tulevikus peaks mõõtmine toimuma STAR andmete alusel, kus isikute kuup on hinnatud teenusvajadus ja vajadusele vastav teenuste osutamine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Lastekaitsetöötaja vastuvõtt on tagatud kodulähedasena	KTS3		75% maakonnaplaneeringu alusuuringu (RAKE, 2015) maakondlikest, piirkondlikest ja kohalikest keskustest toimub lastekaitsetöötaja vastuvõtt	kõigis maakonnaplaneeringu alusuuringu (RAKE, 2015) maakondlikes, piirkondlikes ja kohalikes keskustest toimub lastekaitsetöötaja vastuvõtt	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Asenduskodu kaugus lapsevanema elukohast
- Turvakodu avatus

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Turvakoduteenuse raames on lapsele tagatud psühholoogiline abi	KVL2		lapsele on tagatud psühholoogiline abi		H-veebi andmete alusel
Turvakoduteenuse raames toimub abivajaduse hindamine ning viivitusteta edasi suunamine	KVL3	mitte rohkem kui 10% lastest viibib turvakodus rohkem kui 90 päeva	mitte rohkem kui 25% lastest viibib turvakodus rohkem kui 30 päeva		H-veebi andmete alusel, esialgu saab mõõta 0-17 aastaste osakaalu teenusel viibitud aja jooksul

Lastekaitse ning laste ja perede teenuste ja -toetuste teave on elanikele sobivas vormis kättesaadav	KVL4	lastekaitsetöötaja kontaktide, vastuvõtuaegade ja teenuste kirjelduse avalikustatus KOV veebilehel			Enesemõõtmine veebilehede sisu alusel.
Abivajavate laste abivajadus on hinnatud	KVL7a	vähemalt 95% laste abivajadus on hinnatud 10 päeva jooksul	vähemalt 99% lapse abivajadus on hinnatud 10 päeva jooksul		STAR
Toimib lastekaitsetöötajate professionaalset arengut toetav KOV süsteem	KVL8a	KOV korraldab lastekaitsetöötajate professionaalset arengut toetavaid tegevusi (vähemalt ühes vormis)	KOV korraldab koolitusi, kovisoone (st kohapealne ettevalmistusega juhendaja) ja supervisioone (väljast juhendaja) või loob võimalusi neis osalemiseks		Enesemõõtmine
Lastekaitsetöös kasutatakse metoodilisi juhendmaterjale ja tööriistu	KVL8c		rakendatakse juhendmaterjale (sh Lapse heaolu hindamise käsiraamatut)	on välja töötatud ja/või üle võetud erinevaid tegevust suunavaid ja toetavaid vorme ja praktikaid - vähemalt 5 loendist	Tervise- ja heaolu profiil või eraldi enesemõõtmine
Sisehindamise läbiviimine laste hoolekandeesutustes	KVL11	kõigis lasteasutustes on sisehindamine läbi viidud viimase 3 aasta jooksul			Enesemõõtmine
Lastele on loodud võimalus anda tagasisidet lastekaitsetöö ja teenuste kohta	KVL13		tagasisidemehhanismide kasutus (juhtumikorralduse raames lapse arvamus küsimine, lastekaitse asutustes anonüümse tagasiside kogumine)		Enesemõõtmine
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Lastekaitse ning laste ja perede teenuste ja -toetuste teave on elanikele sobivas vormis kättesaadav	KVL4		lastekaitseteenusega seonduva teabe esitatus lapsesõbralikus vormis		Enesemõõtmine - vajalik eelnevalt defineerida lapsesõbralik vorm.

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Teenuste integreeritus haridusteenustega
- Hädaohus oleva lapse toimetamine ohutusse tingimustesse
- Perekonnast eraldatud lapsele ja tema perekonnale meetmete pakkumine
- Emakeele ja kultuuri arendamise võimaluste olemasolu asenduskodus
- KOV lastekaitseteenuste toimingute täielik registripõhine menetlemine ja dokumenteerimine
- Laste ja noorte juhtumitöö võrgustike toimimine
- Turvakoduteenuse osutaja ja KOV teabevahetuse toimimine
- Asendushooldusteenuse perede ja kodude suuruse vastavus normidele

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Lastekaitse juhtumikorraldusliku töö edukus	TLM2a	0-17 aastaste isikute lõpetatud juhtumite, mida ei ole üle viidud teise KOV-üksusesse, osakaal kõigist juhtumitest on vähemalt 75%	0-17 aastaste isikute lõpetatud juhtumite, mida ei ole üle viidud teise KOV-üksusesse, osakaal kõigist juhtumitest on vähemalt 95%	95% laste ja perede juhtumitest varasemal aastal suletud juhtumitest jääb suletuks aasta jooksul	STAR - üksnes uute juhtumite osas.
Peresarnaste tingimuste pakkumine asendushooldus-teenust saavatele lastele (asendushooldus-teenuse perepõhisus)	TLM2b		50% asendushooldus-teenusel olevatest lastest on hooldusperedes	75% asendushooldus-teenusel olevatest lastest on hooldusperedes	Korrektne mõõtmine saab toimuda STAR andmete alusel jagates asendushooldusteenuse vormi alusel kahte rühma: a) perekodus ja hooldusperes; b) asenduskodus
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Kooliõpilased on rahul oma eluga ning suhetega vanematega	TLM1	andmete alusel	andmete alusel		HTM/Innove õpilaste rahuolu küsitlus
Perest eraldatud lapsed on kaasatud haridusse	TLM3	vähemalt 50% osaleb koolikohustuse täitmisel	vähemalt 50% osaleb koolikohustuse täitmisel, vähemalt 50% lõpetab põhikooli	vähemalt 90% osaleb koolikohustuse täitmisel, vähemalt 75% lõpetab põhikooli, vähemalt 50% lõpetab kutsekooli või gümnaasiumi	Eeldab EHIS ja STAR andmete ühendamist - lävendid esialgsed, kaaluda puudega laste välja arvamist mõõtmisest
Lastele on tagatud minimaalne materiaalne heaolu	TLM4a	materiaalse ilmajätusega laste osakaal on väiksem kui 10%	Edasijõudnu tase: materiaalse ilmajätusega laste osakaal on väiksem kui 5%		Statistikaameti alusandmete alusel - mõõdetakse üleriigiliselt
Laste kasvamine oma päritoluperes	TLM4b	vähem kui 5 last 1000 lapse kohta	vähem kui 1 laps 1000 lapse kohta		S-Veeb

Konsultatsioonide tulemusel valikut välja arvatud kriteeriumid:

- Laste õigusrikkumiste levik
- Väärkoheldud laste osakaal
- Toidupuuduses olevad lapsed
- Laste võimalus osaleda otsustusprotsessides
- Lastega perede elutingimused
- Laste turvakodu klientide tulevik, turvapere
- Orbude, vanemliku hoolitsuseta ja abivajavate laste osakaal

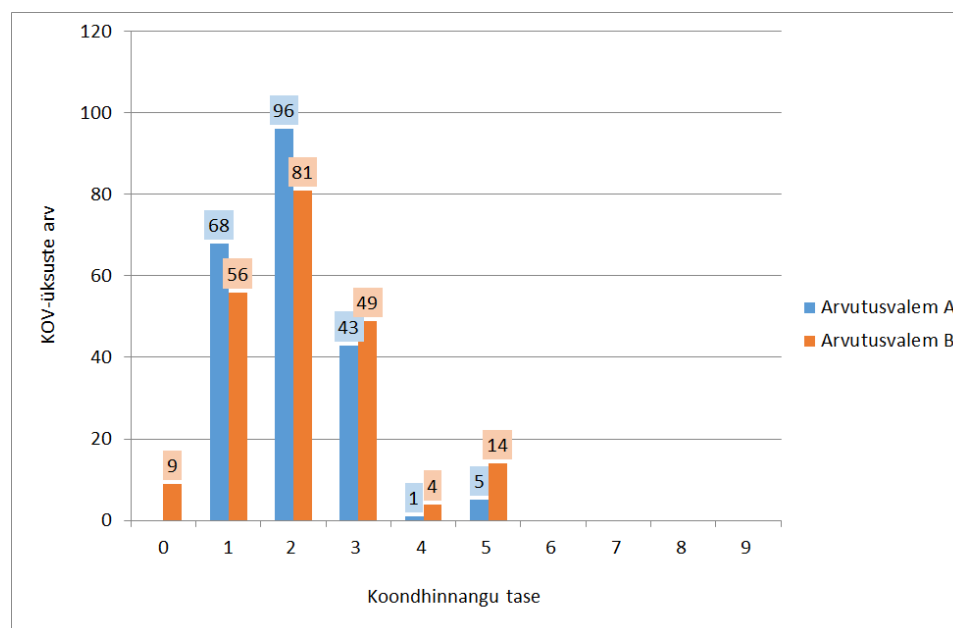
Testmõõtmise tulemused

Valdkonna 22 kriteeriumi 40 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 18 ehk 45%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 28 lävendit ehk 70% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 46. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	13	6	46%	10	77%
Edasijõudnu tase	17	7	41%	12	71%
Eeskujulik tase	10	5	50%	6	60%
Kokku	40	18	45%	28	70%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et kõige enam KOV-üksusi (96 ehk 45%) oli 2016. a. saavutanud puudustega baastaseme (tase 2) ja oluline osa ka tugeva baastaseme (tase 3 - 43 ehk 20%). Nõrga või puudustega edasijõudnu taseme (vastavalt tasemed 4 ja 5) oli saavutanud kokku 6 üksust (3%). 68 ehk ligi 1/3 oli neid KOV-üksusi, mis täitis baastaseme lävendeid alla 2/3 (tase 1).

Joonis 28. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

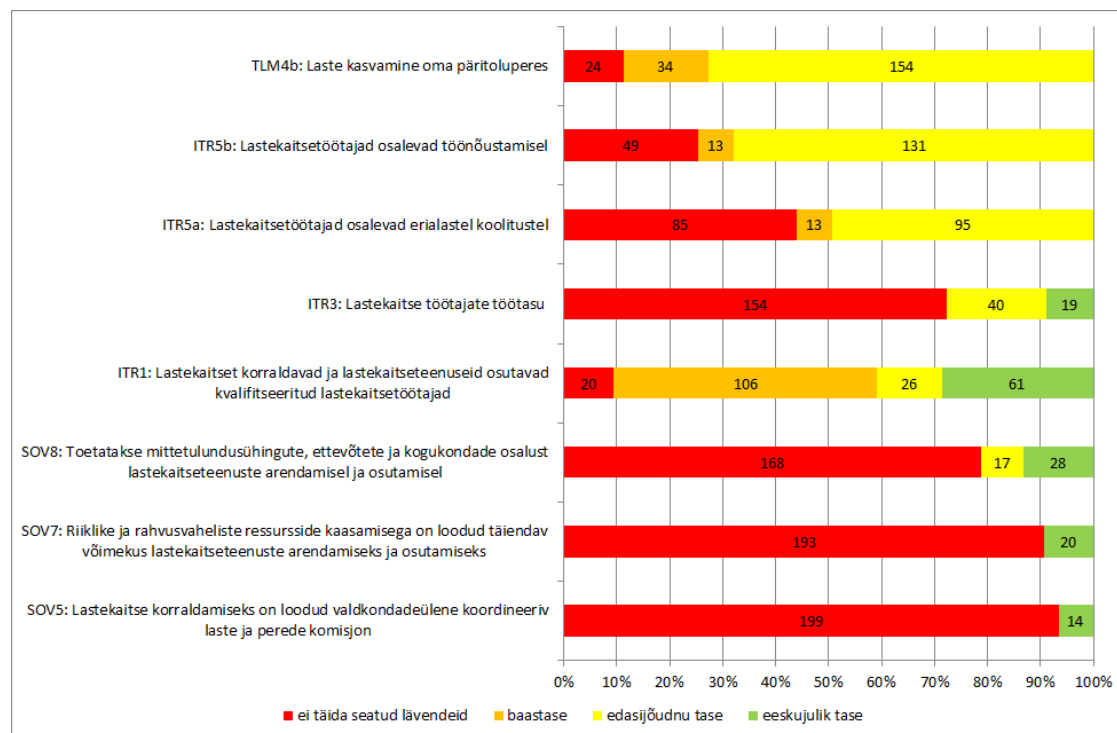
Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvat arvutusvalemi B alusel (vt metoodika ptk 3.5) on suurima KOV-üksuste arvuga puudustega baastasemega (tase 2) üksuste rühm (81 ehk 38%). Lisaks on veel 49 ehk 23% üksustest tugeval baastasemel (tase 3) ning 18 üksust nõrgal või puudustega edasijõudnu tasemel. Oluline osa – täpsemalt 65 ehk 31% - üksustest täitis alla 2/3 baastaseme lävenditest (tasemed 0 ja 1).

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 47. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	80%	42%	33%	2	2
KOV B	20%	17%	17%	1	0
KOV C	90%	58%	33%	3	4

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et metoodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 29. Lastekaitse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

4.16 Rahvatervis ja turvalisus

Teenuse olemus ja KOV ülesanded

Rahvatervise ja turvalisuse valdkond hõlmab endasse tervise edendamist ja ennetustööd, kuriteo- ja süüteoennetust, hädaohu ennetamist ja kriisireguleerimise tegevusi.

Rahvatervise seaduse § 1 järgi määratletakse rahvatervise teenuse üldise eesmärgina inimese tervise kaitsmine, haiguste ennetamine ja tervise edendamine, mis saavutatakse riigi, omavalitsuse, avalik- ja eraõigusliku juriidilise isiku ning füüsilise isiku kohustustega ning riiklike ja omavalitsuslike abinõude süsteemiga. Rahvatervise seaduse muutmise eelnõu § 4 defineerib rahvatervist laiema, intersektoraalse valdkonnana, mis hõlmab kõiki rahvastiku tervist parandavaid ja ebasoovitavat tervisemõju ennetavaid ja vähendavaid organiseeritud tegevusi eesmärgiga pikendada elanike eluiga, parandada nende elukvaliteeti ning vähendada tervisealast ebavõrdsust.

Seaduse § 10 seab kohalikule omavalitsusele ülesandeks tervisekaitsealaste õigusaktide täitmise korraldamise ja nende järgimise kontrollimise kohaliku omavalitsuse maa-alal ning elanikkonna haiguste ennetamise ja tervise edendamisele suunatud tegevuse korraldamise kohaliku omavalitsuse maa-alal. Seaduse muutmise eelnõu § 11 toob välja ka täpsemad omavalitsuse ülesanded rahvatervise teenuse korraldamisel, eristades nii omavalitsuste ühiselt täidetavad ülesanded kui ka üksiku omavalitsuste kohustused. Omavalitsuste ühiselt täidetavad ülesanded on: 1) elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetava elukeskkonna kujundamine; 2) maakonna või piirkonna tervise- ja heaoluprofiili koostamine ning selles sisalduva teabega arvestamine maakonna või piirkondliku arengustrateegia koostamisel; 3) terviseedenduse ja keskkonnatervise tegevuste elluviimine ja tervist toetavate teenuste pakkumine maakonnas või piirkonnas vähemalt tervise- ja heaoluprofiilis kajastatud prioriteetsete riskitegurite ohjamiseks; 4) riiklike rahvatervise tegevuste toetamine maakonnas või piirkonnas; ning 5) maakondlikul või piirkondlikul tasandil rahvatervise ja sellega tihedalt seotud valdkondade juhtimiseks vajalike võrgustike loomine ja nende töö korraldamine. Omavalitsuse iseseisvana täidetavad ülesanded on: 1) elanike tervist, heaolu ja turvalisust toetava elukeskkonna kujundamine; 2) vajaliku teabe kogumine rahvastiku tervise olukorra ning vajaduste kohta, sh rahvatervise alaste uuringute ja hindamiste läbiviimine oma haldusterritooriumil; 3) tervisedenduse ja keskkonnatervise tegevuste elluviimine ja tervist toetavate teenuste pakkumine vähemalt peamiste riskitegurite ohjamiseks oma haldusterritooriumil; 4) kohalikul tasandil rahvatervise ja sellega tihedalt seotud valdkondade juhtimiseks vajalike võrgustike loomine ja nende töö korraldamine.

Korralduse valdkonnas, mille sisuks on korralduse seaduse § 2 järgi avalikku korda ähvardava ohu ennetamine, ohukahtluse korral ohu väljaselgitamine, ohu tõrjumine ja avaliku korra rikkumise kõrvaldamine, on kohaliku omavalitsuse ülesandeks eelkõige ennetuslikud tegevused (§ 17 KorS). Samas on kohalikul omavalitsusel õigus moodustada valla- või linnavalitsuse korralduseüksus või nimetada ametisse korraldusega tegelev ametnik (KOKS § 53¹). Korralduse seadus § 57¹ seab omavalitsusele kohustuseks teostada riiklikku järelvalvet avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle. Hädaolukorra seaduse alusel on kohaliku omavalitsuse ülesandeks panustada ka kriisireguleerimise ülesannete täitmisesse (sh nt vajaduselt riskianalüüsi ja hädaolukorra lahendamise plaani koostamine) ning moodustada selleks omavalitsuseüksuse kriisikomisjon (§ 6).

Kriteeriumid

Rahvatervise ja turvalisuse valdkonnas on määratud 27 kriteeriumi kokku 55 lävendiga. Lisaks on tehtud ettepanekud kaaluda veel 13 kriteeriumi mõõtmist ja hindamist.

Tabel 48. Teenusvaldkonnas määratud kriteeriumite ja lävendite arv

Kriteeriumite rühm	Määratud kriteeriumite arv	Määratud baastaseme lävendite arv	Määratud edasijõudnu taseme lävendite arv	Määratud eeskujuliku taseme lävendite arv	Määratud lävendeid kokku	Soovituslike kriteeriumite arv
Strateegiline ja organisatoorne valmisolek	10	5	8	5	18	5
Inimvara ja taristu	5	2	4	4	10	2
Kättesaadavus					0	
Kvaliteet	6	3	6	5	14	1
Tulemuslikkus	6	1	6	6	13	5
Kokku	27	11	24	20	55	13

Järgnevalt esitatakse kriteeriumid (sh soovituslikud) ja nende tasemete lävendid kriteeriumite rühmade kaupa. Iga kriteeriumi juures on osundatud ka mõõtmiseks kasutatavate andmete allikad ning vajadusel kirjeldatud mõõtmisvõimalusi ja –probleeme (vt. lisaks pkt 5 ning valdkonna kriteeriumite Excel tabelid). Tabelite järel on ära toodud meetodika välja töötamise protsessis arutatud, kuid valikust välja jäänud ideed.

SOV - Strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Rahvastiku tervise ja turvalisuse edendamiseks on loodud strateegiline alus	SOV1a	rahvatervise ja turvalisuse käsitluse olemasolu KOV arengukavas	rahvatervise ja turvalisuse terviklik strateegiline käsitlus - analüüs, eesmärgid ja tegevused	täiendavalt ressursikava olemasolu	Dokumentide sisu enese- või välismõõtmine: Riigi Teataja; KOV dokumendiregister
Rahvastiku tervise seireks on koostatud tervise- ja heaoluprofiil	SOV1b	profiil on koostatud	ajakohase profiili olemasolu		Baastaseme mõõtmine teostatud terviseinfo.ee avaandmete alusel - valminud terviseprofiilide olemasolu 31.12.2016 seisuga
Keskkonnatervise ja -turvalisuse teemasid on käsitletud üldplaneeringus	SOV1d	keskkonnatervise ja -turvalisuse teemad on üldplaneeringus käsitletud			Enesemõõtmine

Avalike ürituste korraldamine on reguleeritud ning nõuetes käsitletakse rahvatervise ja tervisekaitse teemasid	SOV3a	avalike ürituste korraldamise määruse olemasolu	rahvatervise dimensiooni sisaldumine nõuetes		Töömahukas mõõtmine lasteasutuste arengukavade sisuanalüüsi vormis - realistlikuim mõõtmisvõimalus enesehindamise vormis
Tegutseb aktiivne kohalik kriisikomisjon	SOV4a	kriisikomisjon on loodud ja omab põhimäärust	kriisikomisjon esitab iga-aastaselt kokkuvõtted oma tegevusest ning tööplaani		Baastaseme mõõtmine RT andmetele tuginedes, edasijõudnu tase enesemõõtmise vormis
Loodud on kohalik rahvastiku tervise edendamise komisjon, mis tegutseb aktiivselt	SOV4c		võrgustik on ametlikult loodud ning käib regulaarselt koos		Enesemõõtmine KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes
Osaletakse maakondlikes turvalisuse ja rahvatervise valdkonna koostöövõrgustikes	SOV6			kuulumine maakondlikesse turvalisuse ja rahvatervise valdkonna koostöövõrgustikesse	Enesemõõtmine KOV dokumendiregistri andmetele tuginedes
Osaletakse rahvatervise, turvalisuse ja kuriteoennetuse riiklikes programmides ning üleriigilistes võrgustikes	SOV7a		alates 2014 on osaletud vähemalt 1 riiklikus programmis (vt Excel tabelis programmide nimekirja)	alates 2014 on osaletud vähemalt 3 riiklikus programmis ja osaletakse vähemalt 4 üleriigilises võrgustikus	Mõõtmine on võimalik, kuid nõuab eri vormis andmete koondamist; vt nimekiri TAI'lt; http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/teemalehed/sotsiaalprogrammid
Tehakse koostööd Päästeameti ja PPA'ga riiklike ülesannete täitmisel	SOV7b		toimiv koostöö Päästeameti või PPA'ga	toimiv koostöö Päästeameti ja PPA'ga	Enesemõõtmine majandusaasta aruande andmete alusel
Turvalisuse ja rahvatervise vabatahtlike toetamine	SOV8		viimase 3 aasta jooksul on eraldatud toetusi valdkonna kodanike-ühendustele	on eraldi toetuskeem, mille sihtrühmaks on valdkonna kodanike-ühendused ning millest eraldatakse iga-aastaselt toetusi	Enesemõõtmine majandusaasta aruande andmete alusel
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Kuritegevuse ennetamiseks on koostatud tegevuskava	SOV1c		turvalisuse tegevuskava olemasolu	tegevuskava, mis sisaldab analüüsi, seiresüsteemi, eesmärgi ja prioriteete, meetmeid ja tegevusi	Arengukavade sisuanalüüs
Tervise ja turvalisuse teemasid on käsitletud lasteasutuste strateegilise juhtimise dokumentides	SOV2a		vähemalt 50% lasteasutustest omab turvalisuse ja tervise strateegilist käsitlust (eraldi tegevuskava või käsitlus arengukavas)	vähemalt 90% lasteasutustest omab turvalisuse ja tervise strateegilist käsitlust (eraldi tegevuskava või käsitlus arengukavas)	Töömahukas mõõtmine lasteasutuste arengukavade sisuanalüüsi vormis - realistlikuim mõõtmisvõimalus enesehindamise vormis

Koolides on olemas plaanid hädaolukordade lahendamiseks	SOV2b		koolidel on hädaolukorra lahendamise plaanid	nõutud hädaolukorra riskianalüüsid ja lahendamise plaanid on olemas	Hädaolukorra plaanide olemasolu mõõtmisvõimalus võiks/peaks tekkima EHS raames
Seatud on täiendavaid kohalikke piiranguid alkoholi kättesaadavusele ja reklaamile	SOV3b			Eeskujulik tase - täiendavaid piiranguid seadva määruse olemasolu	RT andmete alusel
Tegutseb aktiivne kohalik turvalisuse komisjon	SOV4b		komisjon on loodud ning käib regulaarselt koos	komisjon on laiapõhjaline	Enesemõõtmine

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Mürakaartide ja müra vähendamise tegevuskavade olemasolu
- Ajakohane kohalik teave maakondlikus tervise- ja heaoluprofiilis
- Ajakohane maakondlik tervise- ja heaoluprofiil
- Rahvatervise ja turvalisuse valdkonna käsitlus maakonna arengukavas
- Kuulumine üleriigilistesse ja rahvusvahelistesse turvalisuse ja tervise edendamise võrgustikesse
- Koolide ja lasteaedade turvalisuse ja tervise komisjoni (nõukogu vms) olemasolu
- KOV koostöö riigiasutustega ürituste korraldamisel

ITR - Inimvarast ja taristust tuleneva valmisoleku ja võimekuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Rahvastiku tervise ja turvalisuse edendamisega tegeleb KOV korraldav teenistuja	ITR1a	osakoormusega teenistuja (sh vähemalt 0,2 kohta turvalisuse ja rahvatervise ülesannete täitmiseks, ametijuhendi tasendil) olemasolu	vähemalt 0,5 osakoormusega teenistuja (sh vähemalt 0,2 kohta turvalisuse ja 0,2 kohta rahvatervise ülesannete täitmiseks) olemasolu	täiskoormusega rahvatervise ja turvalisuse ametikoha olemasolu (nõunik), kes on linnapea või vallavanema otsealluvuses või arenguosakonna koosseisus	KOV ametiasutuse koosseisu määrus; KOV personalistatistika ja Terviseinfo koordinaatorite nimekiri
KOV korrakaitseüksuse või korrakaitseametniku olemasolu	ITR1b			kohalik korrakaitseüksus või korrakaitseametniku ametikoht on loodud	KOV ametiasutuse koosseisu määrus;
Kohaliku rahvatervise ja turvalisuse edendaja haridus, kvalifikatsioon ja töökogemus	ITR2	kõrgharidus	sotsiaal- ja terviseteaduste kõrgharidus või siseturvalisuse kõrgharidus	vähemalt 2-aastane eelnev töökogemus arendus-, rahvatervise või siseturvalisuse valdkonnas	Enesemõõtmine

Vabatahtlike kaasatus terviseedenduse ja siseturvalisuse tagamisse	ITR7		vabatahtliku päästekomando või vetelpäästeüksuse, abipolitseinike ning naabrivalvepiirkondade olemasolu	vabatahtlikud viivad läbi ennetustegevusi	Siseministeeriumi poolt kogutavad andmed ja riiklik statistika
Valvekaamerate kasutuse ulatus	ITR10c		KOV on paigandanud avaliku ruumi turvalisuse suurendamiseks valvekaameraid		Mõõtmisvõimalused saavad tekkida kohalike teede kohta asjakohaste andmete kogumisel Teeregistris
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Avaliku ruumi valgustatus	ITR10a	vähemalt 60% tiheasustusala tänavatest, väljakutest ja haljasaladest on valgustatud	vähemalt 80% tiheasustusala tänavatest, väljakutest ja haljasaladest on valgustatud		Mõõtmisvõimalused saavad tekkida kohalike teede kohta asjakohaste andmete kogumisel Teeregistris
Ülekäiguradade valgustatus	ITR10b		vähemalt 30% ülekäiguradadest omab spetsiaalset valgustust	vähemalt 50% ülekäiguradadest omab spetsiaalset valgustust	Mõõtmisvõimalused saavad tekkida kohalike teede kohta asjakohaste andmete kogumisel Teeregistris

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Rahvatervise ja turvalisuse teemat koordineeriva töötaja haridus, kvalifikatsioon ja töökogemus
- Kohaliku rahvatervise ja turvalisuse edendaja ametikohtade piisavus

KTS - Teenuste kättesaadavuse kriteeriumid

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Ennetustegevusega (projektid ja loengud) mõjutatavate sihtrühmade suurus
- Alkohoolseid jooke ja tubakatooteid müüvate kaupluste jms asutuste tihedus

KVL - Teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteedi kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
KOV osalus ja initsiatiiv tervise edendamise ja keskkonnatervise tegevuste kavandamisel ja elluviimisel	KVL1a	KOV osalus vähemalt ühes tervise edendamise või keskkonnatervise tegevuses	KOV osalus vähemalt ühes tervise edendamise ja ühes keskkonnatervise tegevuses	KOV osalus vähemalt kolmes tervise edendamise ja ühes keskkonnatervise tegevuses	KOV majandusaasta aruanded; Tervise ja heaolu profiilid
KOV osalus ja initsiatiiv sүүteгude ennetamise meetmete kavandamisel ja elluviimisel	KVL1b	KOV osalus vähemalt ühes meetmes	KOV osalus vähemalt kahes meetmes	KOV osalus kõigis kolmes meetmes	KOV majandusaasta aruanded; Tervise ja heaolu profiilid
Avalikes randades osutatakse vetelpääste teenust	KVL2		kõigis avalikes randades on vetelpäästja püstak ja/või vetelpäästeteenus	kõigis avalikes randades on vetelpäästeteenus	Terviseamet, KOV veebileht, päästeteenust osutavad asutused
Terviseedenduslik ja turvalisust toetav elanikkonna teavitustegevus	KVL4		vähemalt 2 tüüpi teavitustegevuse olemasolu (vt loendit Excel tabelis)	vähemalt 4 tüüpi teavitustegevuse olemasolu	Enesemõõtmine

Tervislik toitumine koolieelsetes lasteasutustes	KVL7b	vähemalt 4 üldnõuet on kõigi koolieelsete lasteasutuste poolt täidetud	kõik üldnõuded on täidetud		Terviseameti inspeksioonide aruandlus - testimisel oli võimalik koguda andmeid üksnes osade KOV üksuste kohta, kuid tulevikus võiks mõõtmine koostöös Terviseametiga olla võimalik - algmõõtmiste säilitamine ja kogumine perioodi kohta (kõiki lasteaedu ja koole ei mõõdata iga-aastaselt)
Toimub tervisenõukogu tegevuse regulaarne sisehindamine	KVL11		tervisenõukogu sisehindamist viiakse läbi vähemalt iga 3 aasta jooksul	tervisenõukogu sisehindamist viiakse läbi iga-aastaselt	TAI. Eestis praktiseerivad sisehindamist kõik maakondlikud tervisenõukogud (alates 2010. aastast). Hindamised viiakse samal meetodikal läbi igal aastal ja tulemused esitatakse TAI'le. Tasapisi on sisehindamiste praktika liikumas ka kohalike omavalitsuste tervisenõukogudesse.
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Terviseohutus munitsipaalomandis koolieelsetes lasteasutustes ja koolides	KVL7a	vähemalt 90% lastest on tagatud kõik terviseohutuse nõuded	vähemalt 95% lastest on tagatud kõik terviseohutuse nõuded	kõigile lastele on tagatud kõik terviseohutuse nõuded	Terviseameti inspeksioonide aruandlus - andmed on agregeeritud maakondlikule tasandile, kuid tulevikus võiks mõõtmine koostöös Terviseametiga olla võimalik - algmõõtmiste säilitamine ja kogumine perioodi kohta (kõiki lasteaedu ja koole ei mõõdata iga-aastaselt)

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Tervisemõjude meetodiline hindamine KOV otsuste tegemisel
- Asularuumi liikumiskeskonna ohutust tagavad tegevused
- Elukeskkonna turvalisuse tõstmine hoonete turvaliseks muutmise läbi

TLM - Teenuste korraldamise ja osutamise tulemuslikkuse kriteeriumid

Teenuse hindamise konkreetne kriteerium	Kriteeriumi kood	Baastaseme lävend	Edasijõudnu taseme lävend	Eeskujuliku taseme lävend	Mõõtmisvõimalused ja andmed
Suremus vähki ja südame-veresoonkonna haigustesse on madal	TLM4c		alla 15 surma 1000 inimese kohta	alla 8 surma 1000 inimese kohta	TAI surmapõhjuste registri andmed
Õnnetussurmasid esineb harva	TLM4d		alla 50 surma 100000 elaniku kohta	alla 10 surma 100000 elaniku kohta	TAI surmapõhjuste registri andmed; Päästeameti avaandmed
Tulekahjusid esineb harva	TLM4e		vähem kui 50 tulekahju 10000 elaniku kohta	vähem kui 30 tulekahju 10000 elaniku kohta	TAI andmebaas; Päästeameti avaandmed
Avaliku korra rikkumise tase on madal	TLM4f		alla 10 juhtumi aastas 1000 elaniku kohta	alla 1 juhtumi aastas 1000 elaniku kohta	PPA avaandmed avaliku korra rikkumiste registreerimiste kohta
Avalike supluskohtade vee kvaliteet on hea	TLM7a		kõigis avalikes supluskohtades on vähemalt hea tase	kõigis avalikes supluskohtades on väga hea tase	Terviseameti andmekogu: vee terviseohutuse infosüsteem

Ujulade basseinivee kvaliteet on hea	TLM7b	kõigi munitsipaalomandis ujulate vesi ja veevahetus vastab nõuetele	kõigi munitsipaalomandis ujulate vesi, veevahetus ja ujulate korrasolek vastab nõuetele	kõik ujulate basseiniveest võetud proovid on nõuetele vastavad	Terviseameti andmekogu: vee terviseohutuse infosüsteem
Soovituslikud kriteeriumid ja lävendid					
Elanike tervise enesehinnang on positiivne	TLM2a	vähemalt 85% elanike tervise enesehinnang on väga hea, hea või keskmine	vähemalt 90% elanike tervise enesehinnang on väga hea, hea või keskmine, vähemalt 40% väga hea või hea	vähemalt 95% elanike tervise enesehinnang on väga hea, hea või keskmine, vähemalt 50% väga hea või hea	Olemas TAI, maakondlikud andmed. Mõõtmisvõimalused paikkondlik terviseõjurite uuringu kordamisel või küsimuse lisamisel KOV rahuloluküsitlusse
Lapsed on immuniseeritud	TLM2b	vaktsineeritud 2-aastaste laste osakaal vastab WHO nõuetele - läkakõha vastu vähemalt 90%, poliomüeliidi ning leetrite, mumpsu ja punetiste vastu vähemalt 95%;	vaktsineeritud 2-aastaste laste osakaal B-viirushepatiidi, Haemophylus influenzae tüüp B ning difteeria ja teetanuse vastu on vähemalt 95%		Terviseameti immuniseerimisalane statistika on maakonnapõhine.
Oluline osa elamualadest on kaetud naabrivalve piirkondadega	TLM3		KOV territooriumil on loodud naabrivalvepiirkondi		Naabrivalvepiirkondade olemasolu on võimalik mõõta MTÜ Eesti Naabrivalve avaandmete alusel, mis vajavad mõõtmiseks käsitsi töötlust.
Kehakaalu probleeme esineb väikesel osal elanikkonnast	TLM4a	rasvunud inimeste osakaal ei ületa 20%	rasvunud inimeste osakaal ei ületa 15%, normaalkaalus inimese osakaal on vähemalt 40%		TAI, tervisekäitumise uuring - andmeid hetkel pole, aga tulevikumuusika
Elanikkonna varajane suremus on madal	TLM4b	Varajase suremuse suhtarv ei ületa 3,5 surnut 1000 0-64 aastase elaniku kohta	Varajase suremuse suhtarv ei ületa 2,5 surnut 1000 0-64 aastase elaniku kohta		TAI - kättesaadav mõõtmine on teostatud maakondade kohta, kuid põhimõtteliselt peaks olema arvatav ka KOV üksuste kohta

Konsultatsioonide tulemusel valikust välja arvatud kriteeriumid:

- Vaimse tervise seisund - psüühika- ja käitumishäirete esinemine
- Vaimse tervise seisund - enesetapud
- Noorte õnnetussurmade esinemine
- Elanike hinnang kodukoha turvalisusele
- Usaldus naabrivalve, vabatahtliku pääste, merepääste ja abipolitseinike suhtes

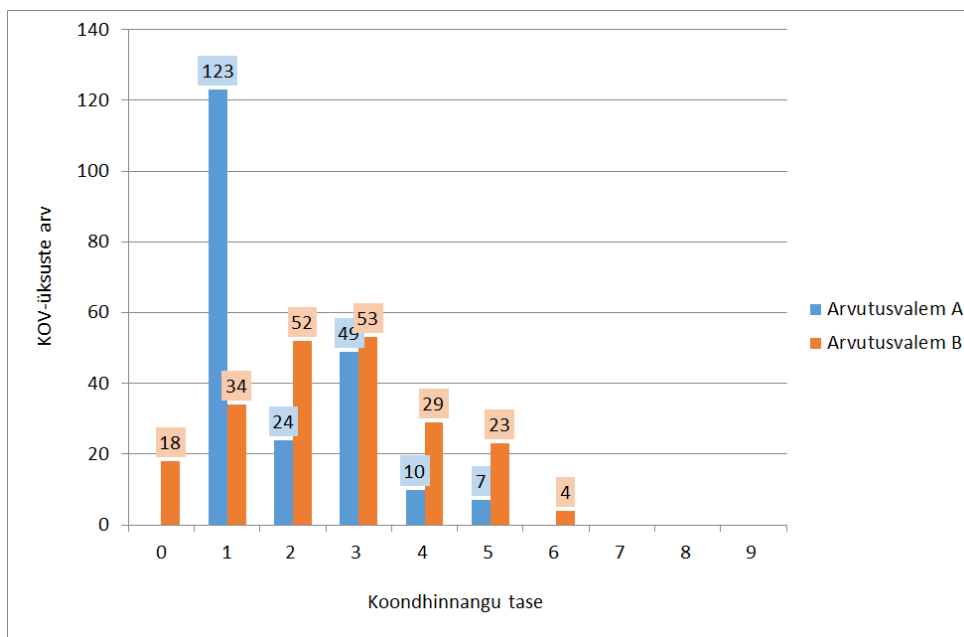
Testmõõtmise tulemused

Valdkonna 27 kriteeriumi 55 lävendist suudeti testmõõtmiste käigus kõigi 2016. aasta 213 KOV-üksuse kohta mõõta 24 ehk 44%. 3 KOV-üksuse osas, mille kohta koguti testimise käigus täiendavaid andmeid kohalikest allikatest, õnnestus mõõta 53 lävendit ehk 96% kõigist määratud kriteeriumite lävenditest.

Tabel 49. Teenusvaldkonna kriteeriumite testimisel mõõdetud lävendite arv

Lävendid	Määratud lävendeid kokku	Kõigis 213 KOV-üksuses teostatud mõõtmised		3 testitud KOV-üksustes teostatud mõõtmised	
		Mõõdetud lävendite arv kokku	Mõõdetud lävendite osakaal	Mõõdetud lävendite arv	Mõõdetud lävendite osakaal
Baastase	11	5	45%	11	100%
Edasijõudnu tase	24	11	46%	23	96%
Eeskujulik tase	20	8	40%	19	95%
Kokku	55	24	44%	53	96%

Rakendades mõõtmistulemustele koondhinnangu arvutamise valemit, mis nõuab järgmistele tasemerühmadele (baastasemete rühm – tasemed 2-3; edasijõudnu tasemete rühm tasemed 4-6, eeskujuliku taseme rühmad 7-9) tõusmiseks kõigi madalama taseme lävendite eelnevat täitmist (arvutusvalem A, vt meetodika ptk 3.5), selgub, et üle pooled KOV-üksustest (123 ehk 58%) täitsid alla 2/3 baastaseme lävenditest (tase 1). Lisaks täitis 1/3 KOV-üksustest (73) kas puudustega baastaseme (tase 2) või tugeva baastaseme (tase 3). Edasijõudnu tasemetele jõudis üksnes 8% KOV-üksustest – 10 nõrgale ja 7 puudustega edasijõudnu tasemele.

Joonis 30. Kohaliku omavalitsuse üksuste jaotus teenusvaldkonna koondhinnangute alusel

Tasakaalustatumalt erinevate lävendite täitmist mõõtvale arvutusvalemi B alusel (vt meetodika ptk 3.5) on puudustega ja tugeva baastaseme saavutanud KOV-üksuste rühmad peaaegu võrdse suurusega – vastavalt 52 ja 53 ehk kokku ligi ½ üksustest. Märkimisväärne on ka erinevate edasijõudnu taseme rühmade (tasemed 4-6) suurus –

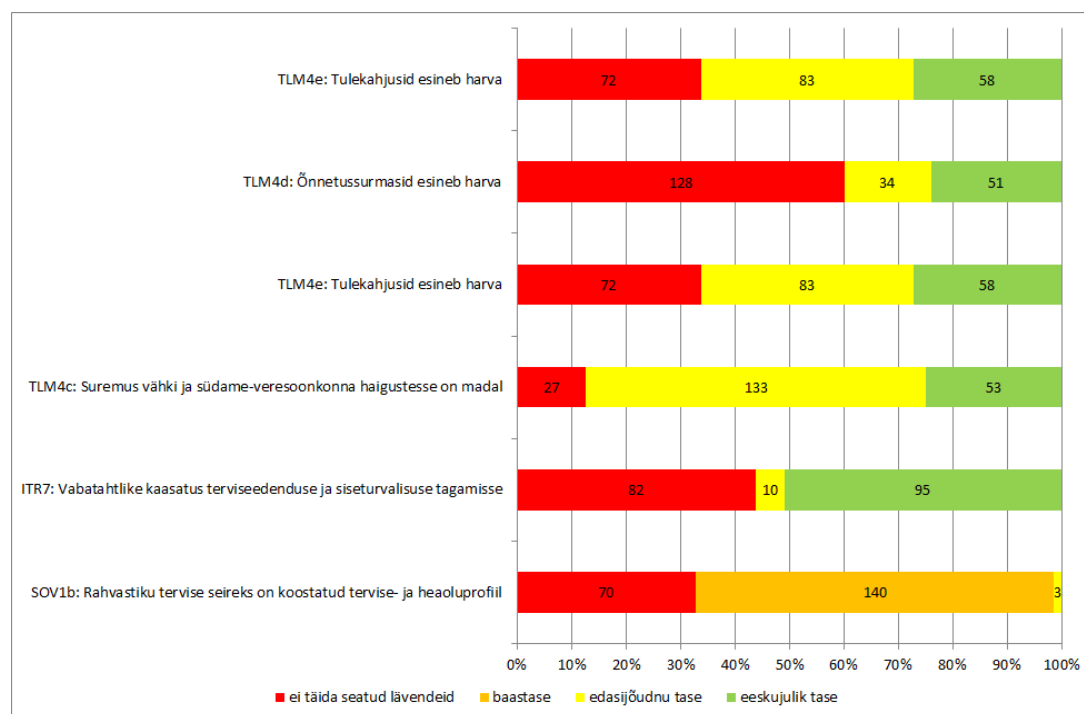
kokku 56 üksust ehk 26%. Rühmades 1-2, mille puhul täidetakse vähem kui 2/3 baastaseme lävenditest ning ka edasijõudnu ja eeskujuliku taseme lävendite täitmine jääb alla ½, on selle arvutusvalemi alusel 24% ehk 52 KOV-üksust.

Kolme eraldi testitud KOV-üksuse, mille kohta teostati mõõtmisi ka täiendavate kohalike andmeallikate alusel, lävendite täitmise osakaalusid ja arvutatud koondtulemusi kirjeldab alljärgnev tabel.

Tabel 50. Kriteeriumite lävendite täidetuse osakaal testitud KOV-üksustes ja esituse koondhinnangud

KOV-üksus	Kriteeriumite täidetud baastasemel	Kriteeriumite täidetud edasijõudnu tasemel	Kriteeriumite täidetud eeskujulikul tasemel	KOV tase kokku: arvutusvalem A	KOV tase kokku: arvutusvalem B
KOV A	60%	62%	18%	1	3
KOV B	73%	50%	17%	2	3
KOV C	100%	74%	37%	5	5

Lõpetuseks on alljärgnevalt esitatud KOV-üksuste arv ja osakaalud hindamiskriteeriumite lävendite täitmise alusel üksikute kriteeriumite osas, mille puhul oli võimalik üleriigiliste andmete alusel mõõta seatud lävendeid. Joonisel esitatud mõõtmistulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et meetoodika alusel hinnatavate või testmõõtmisel mõõdetud (vt. mõõtmisprobleemidest ptk 5) lävendite arv võib kriteeriumitel olla erinev.

Joonis 31. Rahvatervise ja turvalisuse hindamiskriteeriumitele seatud lävendeid täitvate KOV-üksuste osakaal

5 Olulisemad mõõtmisülesanded metoodika rakendamiseks, testmõõtmiste järelused ning vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Välja töötatud seiremetoodika testimiseks ning haldusreformi eelse olukorra hindamiseks Eesti KOV-süsteemis aastal 2016 viidi läbi andmekorje üleriigilistest registritest ning muudest ametlikest ja mitteametlikest andmekogudest, mille alusel peaks olema võimalik kriteeriumite täitmist erinevatel tasemetel mõõta ja hinnata. Üldine järelus andmekorjest on, et käesoleval hetkel ei ole teenusvaldkondade tasakaalustatud ja terviklikuks hindamiseks Eestis piisavalt nõ valmis andmeid. Kõige paremad, kuid kaugeltki mitte täielikud ja probleemidevabad, mõõtmisvõimalused on inimvara ning tulemuslikkuse dimensioonidel. Samas on nimelt KOV tegevuse tulemuslikkuse hindamine teoreetiliselt kõige problemaatilisem, kuivõrd üldjuhul on KOV sekkumine teenusvaldkonda üksnes osaline, üldjuhul riigi tasandil õiguslikult piiratud ning tulemused ühes või teises teenusvaldkonnas sõltuvad tugevalt piirkondade üldisemast sotsiaal-majandusliku arengu tasemest.

Teistel olulistel hindamisdimensioonidel (strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek; taristu seisund; teenuste korraldamise ja osutamise kvaliteet; kättesaadavus selle erinevates vormides), kus omavalitsusorganite tegevus või tegevusetus ilmneb oluliselt selgemalt, leidub koheste üleriigiliste usaldusväärsete mõõtmisvõimalustega kriteeriume vähe. Sageli on vajalik olemasolevate andmete käsitsi töötlemine (koondamine, sisu metoodiline liigitamine, ühendamine teiste andmekogude andmetega, jms) või siis erinevate metoodikate abil täiendavalt tootmine. Vastavad vajadused ja ettepanekud on valdkonnaüleste mõõtmisülesannete ning mõõtmiseks tähtsaimate valdkondlike registrite kaupa esitatud siinses peatükis alljärgnevalt. Ettepanekute elluviimisel tagab välja töötatud metoodika piisavalt tervikliku ja tasakaalustatud KOV teenusvaldkondade hindamise. Kolme KOV-üksuse testimine näitas, et paljude üleriigiliselt hetkel veel mittemõõdetavate kriteeriumite usaldusväärseks ja tõendatud mõõtmiseks vajalik teave ja teadmine on kohalikul tasandil olemas. Küsimus on, kuidas see teadmine muuta ühtse metoodika alusel faktiandmeteks ning seejärel mõõtmisteks sobivana süsteemselt ja jätkusuutlikult kokku koguda. Olulise osa allpool esitatud ettepanekute sisuks on laiendada sel eesmärgil kohaliku tasandi (linna- ja vallavalitsuste, teenuseid osutavate asutuste ja ettevõtete) fakti- ja tõenduspõhist enesehindamist (olemuslikult enesemõõtmist)¹ metoodika vajadustest lähtuvalt. Andmekorje ja mõõtmiste jätkusuutlikkuse tagamiseks on seejuures soovitatav nende mõõtmiste andmeobjektide ja tulemuste (väärtuste) lõimimine juba olemasolevatesse andmekogudesse, mille sisu on valdavas osas samuti erinevate enesemõõtmiste tulemusena kujunenud.

¹ Fakti- ja tõenduspõhist enesehindamist ehk enesemõõtmist tuleb eristada enesehindamisest, mille tulemusena antakse subjektiivseid või kokkuleppelisi (intersubjektiivseid) üldhinnanguid olukorra või protsesside toimimise kohta (hea, väga hea, halb jne). Selleks, et vältida erinevatest ootustest tulenevaid mõõtmisvigasid usaldusväärse mõttes, soovitatakse koostatud metoodikas opereerida üksnes enesemõõtmise tulemustega või siis luua üldhinnangute andmise aluseks faktiliste tingimuste loend, mida tuleb hinnangu andmiseks täita (nt. hoonete seisukorra hinnangud peavad põhinema teatud loendi tingimuste täitmisele või mittetäitmisele)

Paralleelselt vajab lahendust ka registriandmete operatiivse ja ökonoomse kättesaadavuse küsimus. Testimise tulemused näitasid, et mitmete registrite andmete väljastamine metoodika raames mõõtmiste teostamiseks nõuab registrite ebapiisava tehnilise taseme tõttu registritöötajatelt kuni mitmenädalalist „käsitsi“ tööd, mille põhjuseks on registrite arendustööde poolikus. Need tuleb lõpule viia. Laiemas vaates toetaks mõõtmiste ökonoomsust see, kuid andmavaldajad hakkaksid täidaksid täiel määral täitma *Avaliku teabe seadust*, sh avaliku teabe taaskasutamist reguleeriva § 3¹ lõike 4 mõttes:

Kui see on võimalik ja asjakohane, võimaldab teabevaldaja juurdepääsu avaandmetele failivormingus, mis on struktureeritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergesti tuvastada, ära tunda ja välja lugeda (edaspidi masinloetav kuju), ning platvormist sõltumatus vormingus, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks dokumendi taaskasutamise piiranguteta.

5.1 Strateegiline, regulatiivne ja organisatoorne valmisolek

KOV-üksuste strateegilise, regulatiivse ja organisatoorse valmisoleku hindamiseks on vajalik lahendada 6 üldist valdkonnaülest mõõtmisülesannet:

1. Milliseid üldaktid ja arengudokumendid kehtivad mõõtmismomendil (testmõõtmisel 31.12.2016)?
2. Millal üldakti või arengukava viimati uuendati ja/või mis arengudokumendi kehtivuse periood?
3. Kuivõrd sisukad on kehtivad üldaktid ja arengudokumendid?
4. Millistest riiklikest ja EL programmidest (meetmetest jms) on KOV, tema asutused ja lepingulised partnerid saanud mõõtmisperioodil toetusi (testmõõtmisel 2016.a. või 2014-2016)?
5. Millistes üleriigilistesse ja rahvusvahelistesse organisatsioonidesse ja võrgustikesse KOV või selle allasutused kuuluvad?
6. Kas ja millises mahus on milliseid toetusi eraldatud KOV ülesannete täitmiseks era- ja mittetulundussektori ühingutele?

5.1.1 Kehtivate üldaktide ja arengudokumentide olemasolu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- strateegilise valmisoleku (SOV1) baastaset strateegilise ja finantsjuhtimise (KOV arengukava, üldplaneering, finantsstrateegia), jäätmemajanduse (jäätmekava), veemajanduse (ÜVK kava) baastaset või selle kaastingimuste täidetust (valdkondlik arengukava ja keskse munitsipaal-

asutuse või munitsipaalühingu arengukava kui samaväärne valdkondliku käsitluse olemasoluga KOV arengukavas);

- munitsipaalasutuste strateegilise valmisoleku (SOV2) ulatust erinevatel tasemetel sõltuvalt asutuste (või asutuse klientide) osakaalust, millel on kehtiv arengukava;
- teenuste osutamise ja korraldamise õiguslikku reguleeritust (SOV3) baastasemel - valdkondlike kordade alusel;
- valdkonna laiapõhjaliseks ja kaasavaks juhtimiseks loodud organisatoorseid eeldusi (SOV4) baastasemel – komisjonide, nõukodade jms. olemasolu põhimääruste alusel (nt noortevolikogu põhimääruse olemasolu – ja edasijõudnu tasemel (noortevolikogu tegevust reguleeriva korra olemasolu)
- erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega saavutatud täiendavat võimekust ülesannete täitmiseks (SOV8) erinevatel tasemetel – toetuste eraldamise üldmääruse alusel baastaset ja valdkonnaspetsiifiliste määruste alusel edasijõudnu või eeskujuliku taset.

Lisaks sellele toetavad andmed teenuspõhiste määruste olemasolu kohta teenuste kättesaadavuse korraldatuse (KTS1) ja teenuste mitmekülguse (KVL1) mõõtmisi.

Testitud andmed

Üleriigilisel mõõtmisel kasutati Riigi Teataja avaandmeid KOV määruste valdkondlikus liigituses (14 valdkonda ja 56 alamvaldkonda; lisaks Pealkiri, Andja, Liik, Akti nr, Redaktsiooni kehtivus). Mõõtmistulemusi kontrolliti süstemaatiliselt 3 testüksuse kohta KOV dokumendiregistrite andmete alusel ning pisteliselt RT otsingutulemuste alusel (otsing KOV terviktekstidest – Pealkiri, Andja, Liik, Akti nr, Redaktsiooni kehtivus; otsing KOV algtekstidest - Pealkiri, Andja, Liik, Akti nr, Akti kuupäev).

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete täielikkus. Kuigi KOV määruste Riigi Teatajas avaldamise kohustus tuleneb KOKS pg 7 lõikest 5, ilmnes testimisel, et valdkondliku tunnusega avaväljundid ei sisalda kõiki kehtestatud ja kehtivaid määrusi.

Andmete ajakohasus. RT valdkondliku liigitusega avaandmed on pidavas uuenemises, st uuema versiooni (sh HR järgsete KOV-üksuste poolt) kehtestamisel kehtivuse kaotanud. Siit tuleneb täiendav väljakutse mõõtmiseks - fikseerida tagasiulatuvalt määruste kehtivuse seis mõõtmise ajahetkel (testmõõtmise jaoks 31.12.2016).

Andmete struktuur. RT kasutatav valdkondlik jaotus on sobiv vajalike mõõtmiste jaoks üksnes osaliselt. Probleemiks on valdkondliku (nt. jäätmemajandus jms) ja dokumendi õigusliku ja sisulise liigi (nt. linna ja valla arengukavad, hallatavate asutuse põhimäärused, raha kasutamine) tunnuste kasutamine ühetaolistena. Viimased on olemasolevas süsteemis käsitletud kui linna ja valla valitsemise valdkonna või rahanduse ja eelarve alamvaldkonnad. Muus osas on RT valdkondlik struktuur (jaotus alamvaldkondadesse) meetodikaga üldiselt kooskõlas (v.a noorsootöö ja lastekaitse käsitlemine ühtse alamvaldkonnana). Testimisel teisendati RT tunnuste struktuur mõõtmiseks vajaliku jaotusse, eristades (a) valdkondi ja (b) dokumendi sisulisi liike.

Andmete tehniline vorm. Mõõtmisel kasutati lihtsuse huvides RT veebilehe avaandmeid, millest toodeti paljudest html väljunditest käsitsi XLS tabel. Edaspidisel mõõtmisel oleks eelistatum terviklik XLS või CSV tabel KOV RT andmekogudes sisalduvate kehtestatud määruste kohta.

Riigi Teataja avaandmed on sobivaimaks lähtekohaks KOV määruste ja arengudokumentide olemasolu mõõtmiseks. Mõõtmise lihtsustamiseks ja usaldusvärsuse suurendamiseks oleks vajalik ametlikult RTs kasutatava valdkondliku jaotuse edasi arendamine selliselt, et oleks selgelt eristatavad a) valdkondlik tunnus ning b) dokumendi liigi sisuline tunnus. Iga KOV määrus ja arengudokument peaks väljundis olema kirjeldatud üheaegselt mõlema tunnuse alusel.

Niivõrd kui esineb kahtlusi, et mitte kõik kehtivad KOV määrused ei sisaldu RT andmekogudes, on vajalik rakendada täiendavaid andmete täielikkuse kontrollivahendeid. Tõhusaim lahendus oleks andmekontroll enesemõõtmisevormis – KOV esindajatele luuakse võimalus kontrollida ja vajadusel täiendada RT andmete alusel teostatud mõõtmisi kehtivate määruste olemasolu osas. Enesemõõtmise tõendatavuse tagamiseks võib täiendavalt nõuda viidet määruse asukohale KOV dokumendiregistris.

Tegevuskavade ja –plaanide ning seiresüsteemide, mida ei kehtestata volikogu otsusega, samuti erasektori ühingute, kes osutavad avalikke teenuseid (nt. noortekeskused), arengukavade olemasolu mõõtmistulemuste fikseerimiseks on sobivaimateks asukohtadeks valdkondlikud registrid (nt. koolide hädaolukorraplaanid EHIS haridusasutuste alamregistris; STAR teenuseosutaja andmed; Spordiregistri spordiorganisatsioonide alamregister; arendused Rahvakultuuri andmekogus, vt allpool) või riiklikud infosüsteemid, millega kohaliku seiresüsteemid on liidetud (kohalik tervise- ja heaolu profiil; kohalikud registrid riiklikus infosüsteemide registris).

5.1.2 Üldaktide ja arengudokumentide kehtivus

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- strateegilise valmisoleku (SOV1) baastaseme lisatingimuse (nt ÜVK arendamise kava kohustuslik periood) või edasijõudnu taseme lisatingimuse (nt jäätmekava on uuendatud viimase 5 aasta jooksul, üldplaneeringu ülevaatamine vähemalt iga 5 aasta jooksul) täitmist;
- teenuste osutamise ja korraldamise õigusliku reguleerituse (SOV3) ajakohasust edasijõudnu või eeskujuliku taseme lisatingimusena.

Testitud andmed

Üleriigilisel mõõtmisel kasutati Riigi Teataja avaandmeid KOV määruste valdkondlikus liigituses (14 valdkonda ja 56 alamvaldkonda) – uuendamise perioodi määramiseks tunnust „Redaktsiooni kehtivus“, mis teisendati kalendriaastaks ning arengukava kehtivusperioodi mõõtmiseks tunnuseid „Redaktsiooni kehtivus“ ja „Pealkiri“.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete piisavus. Arengukavade pealkirjades ja kaasnevana ka tunnuses „Redaktsiooni kehtivus“ võib puududa perioodi lõpuaasta.

Andmete vorm. Tunnuse „Redaktsiooni kehtivus“ väärtused on antud tekstilisena (nt „21.01.2008 - 31.12.2019“ ning tuleb mõõtmiseks teisendada kalendriandmeteks. Seda saab teha ka RT süsteeme muutmata, juba metoodika alusel mõõtmiseks toodetud tabelis.

Ülejäänud andmeprobleemid kattuvad üldaktide ja arengudokumentide olemasolu mõõtmisel esinevate probleemidega.

5.1.3 Üldaktide ja arengudokumentide sisu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- teenusvaldkondade strateegilise arendamise valmisoleku (SOV1) baastaset (valdkonna käsitluse olemasolu KOV arengukavas), edasijõudnu taset (üldjuhul valdkonna analüüsi, eesmärkide ja tegevuste olemasolu KOV arengukavas, aga ka alamvaldkondade kaetus – nt lapsehoid alushariduse ja lapsehoiu teenusvaldkonnas; valdkondlikes arengukavades spetsiifiliste teemade kaetus; valdkonna käsitus üldplaneeringus) ning eeskujulikku taset (nt. käsitluse kooskõla riikliku poliitikaga, seiresüsteemi olemasolu, detailse tegevuskava olemasolu, rahalise ressursi kavandatus)
- teenuste osutamise ja korraldamise õigusliku reguleerituse (SOV3) edasijõudnu ja eeskujulikku taset - valdkondlike kordade alusel; kohalike eelduste ja vajaduste st tingimustest tulenevaid erinõudeid
- erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega saavutatud täiendavat võimekust ülesannete täitmiseks (SOV8) baastasemel (valdkonna ühingute kuulumine toetuste sihtrühma) ning eeskujulikul tasemel (eri tüüpi toetuste olemasolu – tegevustoetused, projektitoetused; prioriteetide ja kriteeriumite olemasolu toetuste eraldamiseks)

Testitud andmed

Mõõtmisel kasutati RT andmekogus ja KOV veebilehtedel (sh dokumendiregistris) avalikustatud dokumentide tekste. Mõõtmine viidi läbi temaatilise sisuanalüüsi meetodil metoodika välja töötajate *ad hoc* eksperthindamise vormis. Tekstis sisalduvate märksõnade ja tähendusliku sisu võrdlemisel kriteeriumi lävendite kirjeldustega hinnati, kas lävendites sisalduvad kvalitatiivsed tingimused on täidetud või mitte. Mõõtmise usaldusväärsuse suurendamiseks on vastavad tekstiosad tõenditena esitatud kriteeriumite mõõtmistabelites.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Käesoleval ajal arengukavade ja määruste sisu sisulise kvaliteedi hindamiseks usaldusväärseid süsteemseid üleriigilisi mõõtmisi ei teostata ning tulenevalt puuduvad ka mõõtmistulemused.

Mõõtmiseks kättesaadavad arengukavade ja määruste tekstid ei ole originaalkujul käsitletavad andmetena mõõtmistulemuste mõttes.

Arengudokumentide ja määruste sisu mõõtmine ja selle alusel hindamise läbi viimine eeldab esmalt kvalitatiivsete kriteeriumi täitmise tingimuste sõnastamist. Esitatud metoodika raames on see teostatud lävendite ja lävenditega seotud mõõdikute määramisega. Olemasolevate (nt. noorsootöö, raamatukogundus) või välja arendatavate (sotsiaalhoolekanne) kvaliteediraamistike alusel saab neid laiendada ja täpsustada.

Selliste üheselt määratletud tingimuste olemasolul on võimalik arengudokumentide ja määruste sisukust hinnata kolmes vormis:

- a) Ekspertide poolt teostatav välishindamine;
- b) Välishindamine riikliku järelevalve raames;
- c) KOV üksuste enesehindamine.

Ekspertide poolt teostatav välishindamine tähendaks sõltumatutelt valdkonnapädevatelt ekspertidelt regulaarset (nt iga 2 aasta järel) hindamisuuringute tellimist. Välise ekspertide kaasamine tagaks hindamiste usaldusväarsuse, kuid tooks endaga kaasa märkimisväärsed kulud.

Välishindamine riiklikud järelevalve raames nõuaks metoodikas sisalduvate mõõdikute integreerimist olemasolevatesse järelevalve metoodikatesse. Kuivõrd mitmetes valdkondades juba toimub KOV arengudokumentide ja määruste kooskõlastamine riigiasutuste poolt (nt. jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri), siis võiks välishindamiste läbiviimine kooskõlastamise protsessi osana toimuda ilma märkimisväärse halduskoormuse tõusuta. Samuti on teada, et riigiasutused on sõltumata käesoleva metoodika vajadustest kavandamas KOV dokumentide seire erinevates valdkondades (nt. SKA kavatsus lastekaitse valdkonnas KOV strateegiate seire välja töötamiseks ja hindamiste läbi viimiseks). Lahenduse puuduseks on selle mittetäielikkus – KOV tegevuse riiklik valdkondlik järelevalve toimib süsteemselt üksnes osades teenusvaldkondades.

Arengukavade, määruste jms dokumentide (sh üksikaktide, vt allpool) sisu ja sisukuse hindamine enesehindamise vormis vastab kõige enam ühele kolmest metoodikale seatud üldeesmärgile pakkuda KOV juhtidele ja ametnikele töövahendit oma tegevuse mõõtmiseks, hindamiseks ja mõtestamiseks. Sarnaselt teistele hindamisvormidele tugineks enesemõõtmine iga valdkonna kohta koostatud „ankeedi“ alusel, mis lähtuks seiresüsteemis kriteeriumi jaoks sõnastatud teenustasemetete täitmise tingimustest – kas mingi sisuosa või teema on arengudokumentides olemas (jah/ei) ning kuivõrd see vastab teistele tingimustele. Eraldi kaalumise koht on, kas mõõtmise tulemused tuleks esitada koos tõenditega, viitega tõenditele või mitte. Tõendite esitamine tõstab mõõtmise usaldusväärsust kui samas ka suurendab töö- ja halduskoormust. Alternatiivseks ja vähem töömahukaks mõõtmise kvaliteedi tagamise meetodiks on kavandatud tulemuste avalikustamine. Enesemõõtmiste läbiviijad peavad olema valmis esitama tõendeid mõõtmisotsuse kinnitamiseks.

Enesemõõtmist on otstarbekas kasutada metoodikas sõnastatud kriteeriumite ja nende lävendite täitmise tingimuste mõõtmisel ka laiemalt - sisuliselt kõikjal, kus „objektiivseid“ väliseid mõõtmisi ei

teostata. Tungivalt soovitatav oleks KOV teenuste hindamise metoodika alusel teostatud mõõtmiste tulemuste sisestamine valdkondlikesse registritesse või muudesse andmete kogumise kohtadesse (nt. tervise ja heaolu profiil), nende andmekoosseisu vajalikus ulatuses laiendades.

5.1.4 Vastu võetud üksikaktide ja sõlmitud lepingute olemasolu ja sisu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- strateegilise valmisoleku (SOV1) eeskujuliku taseme täitmist (nt seire toimumine seirearuande või majandusaasta aruannete ülesehituse alusel)
- valdkonna laiapõhjaliseks ja kaasavaks juhtimiseks loodud organisatoorseid eeldusi (SOV4) edasijõudnu (nt komisjonide liikmete laiapõhjalisus esindatavate asutuste, sidusrühmade või kompetentside mõttes) ja eeskujulikul tasemel (nt komisjonide tegevusaktiivsus – koosolekute arv, koostöötegevuste olemasolu (nt hoolekogu aruanne volikogule), dokumentide tootmine (nt hoolekogude töö kokkuvõtte), seadusest tulenevate ülesannete täitmine, noortevolikogude valimiste toimumine)
- valdkonna juhtimise ning teenuse osutamise kvaliteedi ja tõhususe suurendamiseks loodud koostööstruktuuride (SOV6) edasijõudnu ja eeskujulikku taset (nt esindajate olemasolu koostööstruktuuride juhtorganites, lepingute olemasolu, ühisasutuste olemasolu)
- erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega saavutatud täiendavat võimekust ülesannete täitmiseks (SOV8) edasijõudu ja eeskujulikul tasemel

Lisaks omavad KOV üksikaktide, lepingute, muude dokumentide kohta käivad andmed olulist väärtust teenuste korraldamise ja osutamise protsessi mõõtmisel (KVL)

Testitud andmed

KOV üksikaktide ja lepingute andmeid kasutati 3 testitud KOV-üksuse kriteeriumite mõõtmiseks, tuginedes dokumendiregistrites sisalduvatele ja muul moel veebis avalikustatud andmetele. Nende alusel läbiviidud mõõtmisi kontrolliti ja täiendati ametnikega läbi viidud intervjuudest saadud tõenditega. Mõõtmine viidi läbi nõ käsitööna registrite otsingumootoreid kasutades, mis ei ole üleriigilise mõõtmise jaoks toimiv ökonoomne meetod.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete struktuur ja tehniline vorm. KOV dokumendiregistrites sisalduvate andmete automatiseeritud kasutamise oluliseks piiranguks on kohalike dokumendiregistrite metaandmete andmekirjelduste (sh pealkirja) ebapiisavus ja –järjekindlus täpseks mõõtmiseks. Vajalik oleks täiendav andmete puhastamine ja struktureerimine.

Andmete hulk. KOV dokumendiregistris sisalduvate dokumentide koguhulk on liialt suur selleks, et neid puhastada ning seejärel mõõtmiseks kasutada. Eeldatavalt saab piiranguks ka „andmeridade puudus“ võimalikus ühtses mõõtmistabelis.

Andmete täielikkus. Testimine näitas, et KOV dokumendiregistris (nende avaandmete väljundites) ei sisaldu mitte kõik allasutuste dokumendid ning puudu on ka olulisi sisemisi ametkondlikke töödokumente, mis vähendab nende väärtust nii strateegilise, korraldusliku ja organisatoorse võimekuse kui ka teenuste korraldamise ja osutamise protsesside mõõtmiseks. Oluliselt ökonoomsem ja teostatavam on vastavate mõõtmiste teostamine fookuseeritud enesemõõtmise vormis, kus KOV dokumendiregistris sisalduvad andmed KOV üksikaktide, lepingute, allasutuste dokumentide jms kohta on kasutatavad kui tõendusmaterjalid, mida on võimalik vajadusel esitada.

5.1.5 Toetuste saamine riiklikest ja rahvusvahelistest programmidest

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega loodud täiendavat võimekust kohaliku elu korraldamiseks ja ülesannete täitmiseks (SOV7) edasijõudnu ja eeskujulikul tasemel, mis on teenusvaldkondades defineeritud erinevate tingimuste kombinatsioonides: programmide ja meetmetest toetuse saamine perioodi jooksul; x arvul programmide ja meetmetest toetuse saamine; x osakaalu munitsipalaalsete toetuse saamine; x eurot sihtrühma liikme kohta; rahvusvahelistest programmide toetuse saamine lisatingimusena.

Testitud andmed

Tulenevalt andmehulgast ja andmete vormilisest varieeruvusest ja ebatäiuslikkusest (vt allpool) viidi mõõtmised üldjuhul läbi 3 testitud KOV-üksuse kohta. Üldjuhul käsitleti mõõtmisperioodina ajavahemikku 2014-2016. Toimivate programmide andmetele tuginedes sõnastati SOV7 kriteeriumite lävendid ning määratleti mõõdikud. Lävendid ja mõõdikud on valdkonnaspetsiifilised ning sõltuvad valdkonnas rakendatavate programmide arvust ja olemusest. Mitme valdkonna puhul sõnastati SOV7 lävendid koos andmetega osalemise kohta üleriigilistes ja rahvusvahelistes võrgustikes.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete täielikkus. Riiklike programmide kasusaajate aruandlus on üldjuhul täielik. Kuivõrd andmed programmide ja nende kasusaajate kohta on hajutatud erinevate virtuaalsete asukohtade vahel, siis on põhiliseks väljakutseks kõigi oluliste programmide ja meetmete kaetus. Suurimaid probleeme tekitab rahvusvaheliste programmide täieliku kaetuse saavutamine. Samuti on vajalik mõõdetavate programmide loendeid ajas pidevalt uuendada, kuivõrd osa programmide kaotavad aktuaalsuse ja uued tekivad juurde.

Andmete tehniline vorm. Kuivõrd üldjuhul on programmide kasusaajate andmed avalikustatud informeerimise ülesandega, siis on andmeesituse vormid väga erinevad – xls, csv, pdf, word, html. Mõõtmisülesande lihtsustamiseks oleks vajalik, et kõik riigiasutused avalikustaksid oma kasusaajad (ka analüüsimiseks sobivas tabelvormis (xls, csv).

Andmete struktuur. Toetuse saajate tabelitest puudub sageli KOV-üksuse tunnus, mille lisamiseks tuleb teha suures mahus täiendavat tööd. Lisaks KOV-üksuse tunnusele oleks vajalik, et igas sellises tabelis oleks ka sektori tunnus (riik, KOV, erasektor). Mõõtmisel on sageli asjakohane võtta arvesse ka KOV lepingulises koostöös olevate MTÜ'dele määratud toetusi, kuid need küsimused tuleb lahendada iga mõõtmise jaoks eraldi, vastates küsimusele, kas saadud toetused panustavad KOV ülesannete täitmist (nt MTÜ vormis tegutsevad noortekeskused, erakoolid jms). Sisulistest kaalutlustest lähtudes tuleks samuti KOV-üksuste hindamisel arvesse võtta KOV koostööorganisatsioonide poolt saadud toetused, mis nõuab samuti täiendavat andmetöötlust.

5.1.6 Osalemine üleriigilistes ja rahvusvahelistes võrgustikes

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Riiklike ja rahvusvaheliste ressursside kaasamisega loodud täiendavat võimekust kohaliku elu korraldamiseks ja ülesannete täitmiseks (SOV7) edasijõudnu ja eeskujulikul tasemel, mis on teenusvaldkondades defineeritud erinevate tingimuste kombinatsioonides: nt liikmelisus üleriigilistes võrgustikes; munitsipaalasutuste osakaal, kes on üleriigiliste võrgustike liikmed, rahvusvahelistes võrgustike liikmelisus
- Sageli kriteerium ja selle lävendid määratletud ühiste tingimuste loenditena – osalus programmides, liikmelisus võrgustikes jms.

Testitud andmed

Võrgustikesse kuuluvate organisatsioonide andmed on üldjuhul avalikustatud nende koordineerivate asutuste veebilehel (nt. TAI tervistedendavate koolide, lasteaedade ja asutuste nimekirjad, SA Kiusamisvaba Kool KiVa koolide ja lasteaedade loendid). Avaldatud andmeid tuleb täiendada lisatunnustega (vt. ülal) ning siduda vastavate asutuste täisnimekirjadega. Andmetöötluste töömahu tõttu teostati mõõtmised üldjuhul üksnes 3 testitud KOV üksuse kohta, kuid alusandmed on olemas ka kogu KOV-süsteemi mõõtmiseks.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete sobivus mõõtmishetkega. Koordineerivate asutuste poolt avaldatavad nimekirjad on veebis esitatud nõ viimase seisuna. Mõõtmine kindlal ajahetkel (nt 31.12.2016) ei ole sellisel juhul teostatav. Küll on see aga võimalik siis, kui avaldatud on ka võrgustikuga liitumise aasta.

Andmete struktuur. Oluline osa andmetest on avalikustatud vabas vormis loenditena, millele on käsitööna vajalik lisada KOV-üksuse ja munitsipaalsektorisse kuulumise tunnused.

Andmete tehniline vorm. Sarnaselt programmide toetuste kasusaajatega võivad võrgustiku liikmelisus kirjeldavad andmed olla väga erinevas vormis ning nende muutmise analüüsivateks andmeteks võib nõuda andmete käsitsi sisestamist.

5.1.7 KOV eraldatud toetused erasektorile ja kodanikeühendustele

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Erasektori ja kodanikeühenduste kaasamisega saavutatud täiendavat ülesannete täitmise võimekust (SOV8) erinevatel tasemetel.

Testitud andmed

Testimine viidi läbi kahel viisil. Üleriigiliste andmetena kasutati Riigiraha portaali KOV-üksuste väljaminekute andmeid tegevusala, konto ja toetuse saaja tunnuste alusel (nt sihtfinantseerimine tegevuskuludeks (450000), antud tegevustoetused 452100 ning preemiad ja stipendiumid (413900) mitteseotud residentidele, st. 800399 Residentid, sihtasutused ja mittetulundusühingud, 800599 Residentid, äriühingud, 800698 Residentid, füüsilisest isikust ettevõtjad, 800699 Residentid, füüsilised isikud), mille alusel mõõdeti toetuste eraldamise fakti esinemist ning asjakohasusel ka toetuste (suhtelist) mahtu.

Lisaks mõõdeti toetuste eraldamist ja eraldatud toetuste mahtu, aga ka toetuste eraldamise reguleeritust (vt. üldaktide mõõtmisest ülal) ja toetuste kasutusotstarvete mitmekülgsust testitud 3 KOV-üksuses KOV dokumendiregistrites ja muul moel veebis avalikustatud andmete (sh majandusaasta aruanded) ning töötajatega läbi viidud intervjuude alusel.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Mõõtmise täpsus. Riigiraha portaali andmete alusel ei ole võimalik mõõta toetuste mitmekülgsust mõõdetud toetuste sihtotstarvete mõttes sellisena, et eristataks tegevustoetusi ja projektitoetusi, vajadusel ka nõuete algatuste toetusi. Üksikutel juhtudel ei ole ka tegevusalade jaotus piisavalt täpne – näiteks ei eristata selles noorteühenduste toetusi noorsootööasutustele eraldatud tegevustoetustest (08107 Noorsootöö Ja Noortekeskused). See nõuab toetuste eraldiste määruste ja nende alusel vastu võetud otsuste ja/või majandusaasta aruannete sisu kaardistamist. Kõige ökonoomsem on seda teha enesemõõtmise vormis ühildatuna majandusaasta aruande koostamisega.

5.2 Inimvara ja taristu

Teenuste korraldamisel ja osutamisel kasutatava inimvara ja taristu hindamiseks on vajalik lahendada 5 üldist valdkonnaülest mõõtmisülesannet:

1. Kas teenusvaldkonna korraldamiseks on ametnik/teenistuja ning kuivõrd spetsialiseerunud on korraldav personal?
2. Kuivõrd kvalifitseeritud on teenuseid korraldav personal?
3. Kas ja mil määral tegevad ametnikud/teenistujad enesetäiendamisega?
4. Kas ametnike/teenistujate töö on piisavalt väärtustatud?

5. Milline on teenuste korraldamiseks ja osutamiseks kasutatavate hoonete ja rajatiste seisund?

Lisaks sellele tõstatub inimvara ja taristu poolt loodud eelduste mõõtmisel veel hulk spetsiifilisi mõõtmisülesandeid (nt. teenuste osutajate kvalifitseeritus ja piisavus, taristu tehniline varustus ja vastavus nõuetele), mille olemust ja lahendusi kirjeldatakse valdkondlike andmekogude käsitluse juures (vt. 5.6).

5.2.1 KOV teenistujate olemasolu ja nende ametikohtade arv

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Valdkonda korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad (ITR1) baastaset ja edasijõudnu taset.

Testitud andmed

Üleriigilistel mõõtmistel kasutati Rahandusministeeriumi poolt koondatava KOV personalistatistika andmeid, mis valdkondlikuks mõõtmiseks sobivaid isikupõhiseid (st. mittekoondatud) andmeid sisaldab üksnes ametnike kohta (2016. aasta seisuga 3330), kuid mitte kõigi KOV teenistujate kohta (2016. aasta seisuga 5829). Ametnike valdkondlik ja valdkonnasisene spetsialiseerumine määratleti ametniku ametinimetuse ja struktuuriüksuse nime alusel ning ametniku koormuse valdkondlik jaotus proportsionaalselt ametinimetuses ja/või struktuuriüksuse nimes sisalduvate valdkondade arvuga.

Kolme testitud KOV-üksuse teenusvaldkondade teenistujate olemasolu ja valdkondliku koormuse mõõtmiseks kasutati täiendavalt veebis avaldatud personaliandmeid, samuti valla- või linnavalitsuse ametiasutuse struktuuri ja teenistukohtade koosseisu määrusi, mida omakorda kontrolliti ja täiendati intervjuude tulemuste alusel.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete täpsus. KOV personalistatistika võimaldab ametnike valdkondlikku kuuluvust ja valdkonnasisest spetsialiseerumist mõõta üksnes ametinimetuste ja struktuuriüksuste nimede alusel. Puuduvad andmed valdkonnaüleste ametikohtade töökoormuse jaotuse kohta. Seega ei kirjelda kogutavad andmed välja töötatud meetodika jaoks piisavalt täpselt ja usaldusväärselt ametnike töökoormuse realselt jaotust. Probleemi lahendamiseks on kaks põhimõttelist teed – a) arendada välja KOV personalistatistikast sõltumatu enesemõõtmisel põhinev mõõtmisüsteem, milles ülal osundatud probleemid leiaksid lahenduse; b) arendada KOV personalistatistikat edasi sellisena, et selle alusel oleks võimalik hinnata piisavalt täpselt nii ametnike (ja tulevikus loodetavasti ka kõigi KOV teenistujate) olemasolu teenusvaldkondades kui ka nende töökoormuse jaotust. Lisanduva halduskoormuse minimeerimise huvides oleks teise lahenduse eelistamine, kus meetodika rakendamiseks vajalikud täiendavad enesemõõtmised teostataks juba loodud süsteemi osana.

Andmete täielikkus. KOV personalistatistikas on valdkondlikuks mõõtmiseks sobivad isikupõhised andmed üksnes ametnikena määratletud KOV töötajate kohta. Kuivõrd valdkondlike teenistujate jaotus

ametnike ja töötajate vahel ei ole KOV-üksuste lõikes ning isegi valla- või linnavalitsuse struktuuri siseselt ühetaoline võib isikupõhiselt üksnes ametnikke sisaldava KOV personalistatistika alusel mõõtmise anda kallutatud tulemusi. Tulenevalt oleks selleks, et KOV personalistatistika saaks kasutada linna- ja vallavalitsuste korraldusliku ja haldusliku inimvara kvaliteetseks mõõtmiseks, vajalik isikupõhiste andmete kogumine kõigi KOV teenistujate kohta. Lisaks jõuti töörühmades ja testimisel arusaamale, et vähemalt osades valdkondades (nt kultuuri- ja spordielu korraldamine, veemajandus) saavad korralduslikud ülesanded sageli täietud ka linna- ja vallavalitsuse haldusstruktuuride välise inimvara arvelt – nimelt munitsipaalasutuste ja –ettevõtete juhtide või juhtkonna töö tulemusena. Seega on vajalik olemasoleva ja loodetavasti edasi arendatava KOV personalistatistika andmete täiendamine sellisena, et see inimvara saaks mõõtmisel arvestatud. See saab kõige ökonoomsemana ja usaldusväärsemana toimuda metoodika raames sõnastatud kriteeriumite ja lävendite alusel läbi viidava enesemõõtmise alusel.

5.2.2 KOV teenistujate kvalifikatsioon

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata kriteeriumi:

- Valdkonda korraldavad kvalifitseeritud KOV teenistujad (ITR1) edasijõudnu ja eeskujulikkude taset.

Testitud andmed

Üleriigiline mõõtmine on KOV personalistatistika andmetele tuginedes võimalik üksnes valdkondade ülesena – vastav kriteerium on sõnastatud ja mõõdetud üldjuhtimise valdkonnas. KOV personalistatistika võimaldab teenistujate rühmade lõikes mõõta detailselt haridustaset ning ka töötaja staaži asutuses, kuid mitte seda, millisel erialal on teenistuja hariduse omandanud. Seejuures on KOV personalistatistika hariduse andmed esitatud kõigi teenistujate (st lisaks ametnikele ja töötajate kohta) kohta individualiseeritud teenistuskohade kaupa (kokku 5837), kuid puudu on teenistuskoha valdkondlikud tunnused.

Kolme testitud KOV-üksuste teenistujate haridustaset mõõdeti veebilehtedel avaldatud teabe, Kutseregistri avaandmete ning intervjuude tulemuste alusel. Üleriigilise mõõtmise jaoks ei ole need sobivad mõõtmisvõimalused.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete struktuur. Valdkondlike tunnuste puudumine KOV personalistatistika haridusandmete tabelis ei võimalda praegusel kujul nende kasutamist valdkondlikuks mõõtmiseks. Kuivõrd sisuliselt viiakse teenistujate haridustaseme mõõtmist läbi isikupõhiselt, siis on metoodika raames vajalikud valdkondlikud mõõtmised teostatavad minimaalse halduskoormuse lisandumisega – vajalik on siduda KOV teenistuskohade (st laiendatud ametikohtade) tabelid, mida on täiendatud teenusvaldkondade töökoormuse andmetega (vt. eelmine pt) isikupõhiselt haridusandmete tabeliga.

Andmete täielikkus. Mitmes valdkonnas on kriteeriumite täitmise tingimused sõnastatud valikuna, kas teenistujal on erialane (kõrg)haridus või on ta omandanud erialase kutsekvalifikatsiooni. Seega tuleks selliste kriteeriumi lävendite mõõtmiseks KOV personalistatistika andmeid täiendada ka kutsekvalifikatsiooni andmetega (halduskoormuse hoidmiseks näiteks staaži andmed nendega asendades).

5.2.3 KOV teenistujate osalus koolitustel

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Teenust osutavate ja korraldavate spetsialistide enesetäiendamise ulatust (ITR5).

Testitud andmed

KOV personalistatistika koolitusandmed on esitatud rühmitatuna ning sobivad üksnes valdkonnaüleseks mõõtmiseks. Statistikas eristatakse koolitustel osalust teenistujate alamgruppide lõikes (juhi ja muud), koolituse vormi alusel (Avatud koolitus, Tellimuskoolitus, Sisekoolitus, E-õpe) ning koolituse valdkonna alusel (44 erinevat koolitusvaldkonda). Vastav kriteerium on määratletud ja mõõdetud üldjuhtimise valdkonnas.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

KOV personalistatistika koolitusandmed ei ole seostatud ameti- ja teenistuskohadega ning tulenevalt ei ole kasutatavad teenusvaldkondade mõõtmiseks. Metoodika raames KOV personalistatistika kasutamine nõuab selle edasi arendamist ameti- ja teenistuskoha põhiseks andmestikuks.

Alternatiivseks võimaluseks on mõõta teenistujate enesearendamise määra koolituste korraldajate andmetele tuginedes, fookuseerides mõõtmise riiklikult korraldatavatele prioriteetsetele koolitustele (nt. TAI koolitused ja SKA korraldatud töönoustamised sotsiaalhoolekande ja lastekaitse valdkondades).

5.2.4 KOV teenistujate töötasu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata kriteeriumit:

- Teenust osutavate ja korraldavate spetsialistide töö on väärtustatud (ITR 3).

Testitud andmed

KOV ametnike keskmist töötasu mõõdeti KOV personalistatistika valdkondliku tunnusega täiendatud (vt. ülal) andmete alusel. Ametnike palgaandmete teisendamiseks ametnike täistööajale kasutati palgaandmete tabeli tööperioodi ja töökoormuse andmeid.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete täpsus. Peamised täpsusega seotud andmeprobleemid tulenevad valdkondliku tunnuse määratlemise ebatäpsusest (vt. ülal). Lisaks sellele selgus keskmiste töötasude tulemuste realistlikkust kontrollides, et vähemalt mõnekümnel juhul ei olnud tööperiood määratletud õigesti ning realistlikumate tulemuste saamiseks oli vajalik andmete parandamine.

Andmete täielikkus. Sarnaselt korraldavate teenistujate olemasolu ja töökoormuse mõõtmise ülesandele, oleks KOV korraldavate teenistujate töö väärtustatuse täielikuks ja tasakaalustatud mõõtmiseks vajalik mõõtmisi teostada mitte üksnes ametnike vaid kõigi KOV teenistujate ulatuses.

5.2.5 Hoonete ja rajatiste seisund

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Teenuseid osutatakse heas seisundis hoonetes ja rajatistel (ITR8).

Testitud andmed

Mõõtmisel kasutati valdavas osas teenusvaldkondades Riigikontrolli 2017. aasta aruande „Euroopa Liidu ja muude taristutoetuste kasutamise probleemid kohalikes omavalitsustes“ koostamise raames välja töötatud meetodika alusel läbi viidud munitsipaalhoonete seisukorra kaardistust, milles eristati seisukorda 5-pallisel skaalal: 5 - väga hea; 4 - hea; 3 - rahuldav, 2 – halb, 1 – amortiseerunud, kasutuskõlbmatu. Mõõdikuna kasutati erinevas seisundis hoonete suletud netipinna osakaalu. Hinnangud hoonete seisukorradele tulenevad omavalitsuste poolt esitatud informatsioonist. Näiteks rahuldavaks hindasid omavalitsused hooneid, mis on küll kasutuskõlblikud, kuid funktsionaalselt vananenud ning mille edasine kasutus vajab investeringuid. Erandiks on spordi valdkond, kus spordiobjektide seisundi mõõtmisel võeti aluseks Spordiregistrisse koondatud hinnangud, mis on samuti antud 5-pallisel skaalal.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Mõõtmise korratavus. Kõige suurem probleem seoses Riigikontrolli poolt hoonete seisukorra kohta kogutud andmetega on nende *ad hoc* ühekordne iseloom – need koguti konkreetse auditi läbiviimiseks. Kuigi mõõtmiste kordamist sama meetodika alusel on arutatud, siis hetkel ei ole kindlust, et kaardistust sama meetodika alusel korrataks. Alternatiivseid mõõtmisvõimalusi on vähemalt kaks. Esiteks ühendada teenuste osutamisel kasutatavate hoonete ja muu taristu seisundi hindamine valdkondlike andmekogude mõõtmisülesannetega, sarnaselt Spordiregistrile (nt täiendada STAR registris teenuseosutaja kohta kogutavate andmete loendit hoone(te) seisundi hinnangutega, tekitada mõõtmisvõimalus uuendatavas Rahvakultuuri valdkondlikus andmekogus, EHISes jne.). Teiseks võimaluseks oleks Ehitisregistri ehitiste alamregistri andmestiku täiendamine selliselt, et oleks võimalik eristada hooneid omaniku tüübi alusel (sh munitsipaalomandis hooned) ning koguda täpsemaid (lisaks sellele, et on kasutusel) andmeid hoonete seisukorra kohta või vähemalt luua registri platvormil selliste andmete kogumise võimalus. Valdkondlikuks mõõtmiseks oleks vaja täiendada ka „Ehitise kasutamise

otstarvete“ tunnuse valikuid, sh taastada varasemalt kasutusel olnud (nt. muuseumihooned) tunnuseid. Igal juhul on KVL8 kriteeriumite täitmise hindamiseks vajalik edaspidi teostada regulaarselt munitsipaalhoonete seisukordade enesemõõtmist ning võrdlusvõimaluste tagamiseks soovitatavalt Riigikontrolli poolt välja töötatud metoodika alusel.

5.3 Kättesaadavus

Teenuste kättesaadavuse hindamiseks on vajalik lahendada 2 üldist valdkonnaülest mõõtmisülesannet:

- 1) Kus asuvad teenuseid osutavad asutused ning klientide poolt kasutatavad hooned ja rajatised asustussüsteemi hierarhia ja elanike elukoha suhtes (KTS3)?
- 2) Kuivõrd on tagatud avalike hoonete juurdepääsetavus ja kasutatavus liikumis- jms puudega isikutele (KTS4)?

Teiste kättesaadavuse kriteeriumite - korralduslik kättesaadavus (KTS1), sh sotsiaal-majanduslikele sihtrühmadele (KTS2) kättesaadavus, ajaline kättesaadavus (KTS5) rahaline kättesaadavus (KTS6) - mõõtmisel tuleb tugineda eelkõige valdkondlike registrite ja/või enesehindamise tulemustele (tõendiks üksikaktid, dokumendid).

5.3.1 Teenuseid osutavate asutuste ja ettevõtete asukohad ja kättesaadavus

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata kriteeriumi „Teenus on kodulähedane“ (KTS3) kõiki lävendeid ning see toetab kriteeriumi „Teenus on korraldatud“ (KTS1) mõõtmisi.

Testitud andmed

Testmõõtmised viidi läbi ühendades valdkondlike registrite asutuste ja objektide asukohandmed maakonnaplaneeringu teenuskeskuste võrgustiku alusuuringu (RAKE, 2015) keskuste hierarhiatasemetega andmetega. Kasutatavateks mõõdikuteks on eri tasemel teenuskeskuste osakaal, milles on teenuseid osutav asutus või teenusekasutust võimaldav objekt.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Esialgselt testiti teenuseid osutavate asutuste paiknemist seoses maakonnaplaneeringutes määratletud teenuskeskuste võrgustikuga. Kuna aga saadud mõõtmistulemused sõltusid olulisel määral sellest, kuivõrd rangelt korraldavad maavalitsused võtsid arvesse maakonnaplaneeringu teenuskeskuste võrgustiku alusuuringu argumente teenuste majandusliku jätkusuutlikkuse ja piisava läheduse osas, siis loobuti maakonnaplaneeringu teenuskeskuste hierarhia aluseks võtmisest. Selle ainsaks tulemuseks

oleks tekitada motivatsiooni pakkuda teenuseid asukohtades, kus selleks puuduvad majanduslikud eeldused ning teiste keskuste kaugusest tingitud vajadus. Seetõttu võeti aluseks alusuuringu keskuste võrgustik ning täpsustati seda töö käigus kohalike ja lähikeskuste tasandil (lisati mitmeid kaksik-keskusi), vältimaks põhjendamatu signaale, et ühes asulas tuleb teenuse osutamine lõpetada ja teisest suhteliselt lähedases asulas alustada. Selline lahendus tähendab, et teenuskeskuste võrgustik on välja töötatud metoodika sisuline osa ning seda on lubatud metoodika arendades ka muuta.

Teenuseid osutavate asutuste tabelid ei sisalda üldjuhul eraldi asula tunnust ning vajalik on aadressiandmete teisendamine asulaandmeteks. Asulaandmete ja keskuste hierarhia ühendamisel on samuti vajalik lisatöö – sageli on asutuse või objekti asukoht vahetult teenuskeskuse lähedal, kuid aadressi mõttes teenust keskuses ei ole. Sellised juhtumid vajavad juhtumipõhist ülevaatamist ja sisulist lahendust.

Alternatiivseks teenuste territoriaalse kättesaadavuse hindamise võimaluseks oleks GIS põhine mõõtmine, millega seotaks omavahel teenuste osutamise asukohad (asutuste aadressiandmete alusel) ning teenuste kasutajate (sh osade kriteeriumite puhul ka potentsiaalsete kasutajate) elukohaandmed. Sellisel juhul on sobivateks mõõdikuteks elanike osakaal, kellest teenusteni jõudmiseks kulub ebanormaalset palju aega (eri teenuste puhul on see aeg erinev). Tegemist on väga töömahuka ja ka probleemse (kuivõrd sisuline ajaline mõõtühik tuleb teisendada pikkusühikuks) mõõtmisega ning tulemus peegeldab suurel määral KOV-üksuse asustussüsteemi iseloomu ning rahvastikuprotsesse – vähese teenusepakkumisega äärealade elanikkonna kahanemine mõjutaks positiivselt teenuse kättesaadavuse taset. Seetõttu eelistatakse metoodikas normatiivset teenuskeskuste põhist lähenemist. Oluline on motiveerida teenuste olemasolu tagatust seal, kus see on majanduslikult ja sotsiaalselt põhjendatud, mitte võimalikult paljudes kohtades.

5.3.2 Teenuseid pakkuvate asutuste/hoonete juurdepääsetavus

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- Tagatud on erivajadustega inimestele teenusele juurdepääsetavus (KTS4).

Testitud andmed

Üleriigiliseks mõõtmiseks sobivad andmed on Spordiregistri spordiobjektide andmestiku tunnuse „Puuetega inimeste infrastruktuur“ (väärtused jah või ei) kujul kättesaadavad üksnes spordi valdkonna kohta. Kolme testitud KOV-üksuse hoonete kohta koguti täiendavaid andmeid Ehitisregistrist (lifti olemasolu) ning intervjuude abil.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmete olemasolu. Valdava osa taristu kohta juurdepääsetavus ja laiemalt universaalse disaini nõuetele vastavuse andmed puuduvad. Lisaks testitud Spordiregistri andmetele peaks valdkondlikest registritest mõõtmisvõimalusi veel pakkuma STAR teenuse osutajate andmestikus tunnus „Ratastooliga

juurdepääsetavus“ sotsiaalhoolekandeline abi asutuste kohta. Mõõtmiste metoodilise ühtsuse huvides võiks munitsipaalomandis teenuse osutamiseks kasutatavate hoonete juurdepääsetavuse ja universaalse disaini nõuetele vastavuse andmed sisalduda siiski pigem Ehitisregistris (analoogselt energiatõhususe andmetega). Teeregistris peaksid kajastuma andmed liikumiskeskonna vastavuse kohta juurdepääsetavuse ja universaalse disaini nõuetele (vt. 5.6).

5.4 Teenuste kvaliteet

Valdav osa teenuste kvaliteedi kriteeriumitest on valdkondliku spetsiifikaga ning lahendatavad valdkondlike registrite poolt pakutavate mõõtmisvõimaluste või neid täiendavate enesemõõtmiste abil. Siiski on mõeldav 1 üldise valdkonnaülese mõõtmisülesande seadmine ja ühine lahendamine:

- 1) Kuivõrd piisava sisuga on KOV ning teenuseid osutavate asutuste veebilehed?

5.4.1 Veebilehtede olemasolu ja sisu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata kriteeriumi:

- Elanikud on informeeritud pakutavate teenuste sisust ja teenusepakujatest (KVL4) baas- ja edasijõudnu tasemeid.

Testitud andmed

Mõõtmised viidi läbi kolme testitud KOV-üksuse kohta KOV ja selle asutuste veebilehtede sisu hindamise kujul. Üleriigilised andmed teenuseid osutavate asutuste veebilehtede olemasolu kohta on ka lasteaedade (EHIS avaandmed) ja rahvaraamatukogude (Rahvaraamatukogude statistika) kohta. Pistelisi ja vahelduva fookusega hindamisi on läbi viinud ka Andmekaitse Inspektsioon (AKI). 2015. aasta seire tulemusi kasutati üldjuhtimise kriteeriumi „KOV veebilehtede sisu on kättesaadav ja ajakohane“ (KVL 4b) testmõõtmiseks.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Süsteemselt ja regulaarselt kogutavad andmed KOV ja selle veebilehtede olemasolu ja sisu (teemade käsitluse) osas puuduvad ning tuleks alles luua. Eesmärgipärane oleks selliste mõõtmiste ühendamine AKI poolt teostatava seirega. Selleks on vajalik valdkondlike kriteeriumite ja nende lävendite alusel KOV veebilehtede seire objektide ühtse loendi koostamine ning selle alusel seire regulaarne teostamine.

5.5 Tulemuslikkus

Kohaliku omavalitsuse tegevuse tulemuslikkuse hindamisel on üks ühine valdkonnaülene mõõtmisülesanne:

- 1) Kuivõrd rahul on elanikud teenustega ja/või kohaliku elu korraldamisega saavutatud olukorraga?

Muus osas on KOV tegevuse tulemused valdkonnaspetsiifilised ning nende mõõtmine ja hindamine saab toimuda valdkondlike andmekogude alusel (vt. allpool).

5.5.1 Elanikkonna ja teenuse kasutajate rahulolu

Mõõdetavad kriteeriumid

Mõõtmisülesande lahendamisel on võimalik hinnata:

- TLM1: Teenuse kasutajad on osutatavate teenustega rahul

Testitud andmed

Rahulolu mõõtmise võimalused KOV-üksuste lõikes tekkisid 2018. aastal hariduse valdkondades, mil esmakordselt viidi läbi koolide ja lasteaedade eesmärgipäraselt kõikne küsitlus. Testimise raames mõõdetakse õpilaste rahuolu kooliga ja huvitegevuse võimalustega koolis ning lapsevanemate hinnangut lapse rahuolu kohta lasteaiaga (vt. 5.6. valdkondlike andmekogude andmete kohta). Varasemalt on regionaalvaldkonda valitseva ministeeriumi tellimusel läbi viidud küsitlusuuringuid „Elanike rahuolu kohalike avalike teenustega“, kuid küsitluste valimi suurus (2012. aastal 1508 küsitletut) ei ole olnud piisav KOV-üksuste mõõtmiseks.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Muudes teenusvaldkondade hindamiseks rahulolu andmed KOV-üksuste kohta hetkel puuduvad ning mõõtmisvõimalused tuleb alles luua. Selleks on vajalik läbi viia *ad hoc* regulaarseid küsitlusuuringuid, mille valim tagaks piisava tulemuste usaldusväarsuse kõigi Eesti KOV-üksuste kohta (v.a väikesaared). Minimaalse piisava usaldusväarsuse võiks anda üleriigiline valim kuni 8-10 tuhande küsitletuga. Võrdse teoreetilise usaldusväarsuse saavutamiseks KOV-üksuste mõõtmistulemustes tähendab see väiksema elanike arvuga üksustes u. 115 küsitletut ning suurimas Tallinnas u. 230 küsitletut.

Küsitlus peaks sisaldama rahulolu küsimusi teemade osas, milles kogu või valdav osa elanikkonnast on kasusaaja (st rahulolu hinnangud tuginevad isiklikule kogemusele). Sellisteks teemadeks on:

- KOV üldine areng
- KOV juhtimine
- Asularuum, füüsiline ehitatud elukeskkond
- Teede ja tänavate seisund ja hooldus
- Liikumisvõimalused
- Turvatunne
- Kultuurilise vaba aja veetmise võimalused

- Raamatukogundus (50% elanikkonnast)
- Sportliku vaba aja veetmise võimalused
- Joogivesi
- Jäätmekorraldus

Sellisel juhul jääks rahuolu aspekt hindamata üksnes täiskasvanute sotsiaalhoolekande valdkonnas, mille teenuste sihtrühma on üldise valimiga küsitlusuuringuga ebaefektiivne kätte saada.

Rahulolu hindamiseks sobib 4 või 5 astmeline Likert-tüüpi skaala:

- 1) Ei ole üldse rahul
- 2) Pigem ei ole rahul
- 3) ...[neutraalne hinnang]
- 4) Pigem rahul
- 5) Väga rahul

Esialgse ettepanekuna määratakse rahulolu kriteeriumite lävendid „pigem rahul“ ja „väga rahul“ elanike osakaalude alusel kõigil kolmel tasemel.

Lisaks rahulolu küsimustele on otstarbekas lisada küsitlusuuringusse ka teist laadi küsimusi, mis võimaldaksid mõõta teisi tulemuslikkuse kriteeriume, näiteks:

- Töö- ja õpiasemes liikumistes on ülekaalus säästlikud liikumisviisid
- Elanikkonna seas on levinud lugemisharjumus
- Suur osa tööealistest inimestest liigub regulaarselt
- Kodanike ja KOV suhtluses oluline osa toimib paberivabalt
- Elanikkonnal on tugev kohalik identiteet.

5.6 Valdcondlikud andmekogud ja ametcondlik aruandlus

Oluline osa meetoodika rakendamiseks vajalikest mõõtmisest on teostatud valdkondlike andmekogude ning ametcondliku aruandluse raames. Esmajoones puudutab see teenusvaldkondade kvaliteedi ja tulemuslikkuse kriteeriume, aga ka mitmeid inimvara ja taristu kriteeriume.

Valdkondlike andmekogude mõõtmiste ulatus ja piisavus meetoodikas sisalduvate kriteeriumite hindamiseks on väga erinev. Testimise käigus ilmnes ka, et andmekogud ei sisalda mitte kõiki andmekogu põhimäärustes määratletud andmeid, või siis on osade kogutud andmete kvaliteet ebapiisav usaldusväärseks mõõtmiseks. Samuti varieerub valdkondlike andmekogude andmekvaliteet tugevalt, seda nii andmekogude vaheliselt kui ka andmekogude siseselt. Ühel või teisel põhjusel võivad ühes ja samas andmekogus erinevad tunnused olla mõõdetud erinevas ulatuses, kvaliteedis ja vormis. Seega on vajalik meetoodika raames teostatavate mõõtmiste kvaliteedi tagamiseks parandada riiklike

andmekogude ja ametkondliku aruandluse kvaliteeti. Valdkondlikud andmekogud ja ametkondlik aruandlus on ka sobivaimad kohad täiendavate enesemõõtmiste tulemuste koondamiseks ja avalikustamiseks.

5.6.1 Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

Mõõdetavad kriteeriumid

Alusharidus ja lapsehoid:

- Munitsipaallasteaedade õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele
- 4 kuni 6 aastased lapsed on hõlmatud alushariduse ja lapsehoiu teenustega
- 0...3 aastased lapsed on hõlmatud alushariduse ja lapsehoiu teenustega
- Koolieelsetes lasteasutustes viiakse süsteemselt läbi sisehindamist
- Lapsevanemate kõrge osalus tööturul.

Põhiharidus:

- Munitsipaalkoolide pedagoogide töö on väärtustatud
- Põhikooli õpetajaskonna järelkasv on tagatud
- Koolikohustuslikud noored on hõlmatud haridussüsteemi kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni
- Põhikooli lõpetajate edasiõppimine
- Põhikooli lõpetajate jõudmine keskkhariduseni
- Õppetöö katkestamine.

Noorsootöö

- Osalusaktiivsus huvihariduses
- Osalusaktiivsus üldhariduskoolide huvitegevuses.

Testitud andmed

EHIS andmete kasutamiseks kriteeriumite mõõtmisel esitati andmepäring HTM analüüsiosakonna spetsialistile. Algse andmepäringuga, mille aluseks oli EHIS põhimäärus ja selles kirjeldatud infosüsteemi andmekoosseis, kavandati mõõta oluliselt enam kriteeriume võrdluses metoodikas esitatud tulemusega. Konsultatsioonide käigus selgus, et mitmeid andmeid tegelikult ei koguta või siis on nende kvaliteet kaheldav (vt. ka allpool), mistõttu nende kasutamisest arutelu tulemusel loobuti. Valdav osa päringuga saadud andmetest on asutusepõhised (lasteaiad ja põhikooliastmega koolid) ning kattuvad Haridussilmas avaldatavatega. Lisaks küsiti ja saadi 2016. aasta KOV üksuste kohta elukohapõhised andmed huvikoolide õpilaste ning alushariduse lõpetajate ja kooliastujate kohta, samuti KOV koolide õpetajate keskmise brutopalga andmed. Kuigi mitme kriteeriumi mõõtmine eeldab EHIS andmete sidumist teiste andmekogudega, siis testimise käigus seda töömahukuse ja tagasi vaatava mõõtmise keerukuse tõttu ei teostatud.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Testmõõtmisel kasutatud andmete põhilised probleemid seonduvad vajadusega neid ühendada teiste infosüsteemide andmetega, mille eelduseks on isikupõhine andmestik. Metoodikas sisalduvatest kriteeriumitest puudutab see:

- a) Koolieelsete lasteasutuste ja lapsehoiuteenusel olevate laste ühist hõlmatusse mõõtmist lähtudes lapse registreeritud elukohast – testmõõtmisel kasutati lihtsustatud lahendusena asutusepõhiseid andmeid nii lasteaedade (EHIS/Haridussilm) kui ka lapsehoiuteenuse kasutajate kohta (H-Veeb), mis ei ole korrektseks mõõtmiseks sobiv. Täiendavaid probleeme tekitab ka H-veebis kasutatav laste rühmitamine vanusrühmadesse 0...3 ja 4...6, millest testmõõtmisel lähtuti, kuid mis tuleks edaspidi asendada vanusvahemikega 1,5...3, 4... koolimineku iga. KELS kavandavad muudatused, kus pakutakse välja uus lasteaia- ja lapsehoiuteenuste omavahelise suhtestumise käsitlus, loob ühtse mõõtmisvõimaluse tekkimiseks head eeldused.
- b) Koolikohustuse täitmise mõõtmist, mis eeldab EHIS isikupõhiste andmete ühendamist STAR registriga, milles peaks 2018. aastal välja arendatama vastav liides. Liidese puudumisel tagasivaatavat testmõõtmist ei teostatud, kuid tulevikus peaks kriteeriumi mõõtmine olema võimalik.
- c) Huvihariduses ja huvitegevuses osalevate laste ja noorte osakaalu ühist mõõtmist lähtudes lapse elukohast (kellele võib teenus olla tagatud ka mujal, kui sama KOV asutuses). Testmõõtmisel esitati eraldi elukohapõhine päring huvikoolide õpilaste kohta, kuid koolides toimuva huvitegevuse kohta on andmeid üksnes koolide põhisel. Tulenevalt on metoodikas esialgsena määratletud kaks eraldi kriteeriumi, mis mõõtmisvõimaluste edasi arendades tuleks asendada ühtse kriteeriumiga. Täielikult puuduvad andmed mujal toimivas huvitegevuses (nt. spordiklubides, erasektori ringides) osalemise kohta, mida tuleks samuti mõõta.
- d) Lapsevanemate tööturul osaluse mõõtmist alushariduse ja lapsehoiu valdkonna kriteeriumina, kus vajalik oleks keerukas isikuandmete sidumine – esmalt lasteaia ja lapsehoiuteenuse lapsed nende vanematega ning vanemad töötajate registri andmetega (või MTA andmetega).
- e) Perest eraldatud (või laiemalt lastekaitseliste probleemidega laste) haridusse kaasatuse mõõtmist, mis eeldab isikuandmete seostamist EHIS ja STAR vastavate tunnuste alusel.

Laiemaks probleemiks on see, et mitmed infosüsteemi põhimääruse alusel kogutavad andmed ei ole mõõtmiseks sobivad nende kaheldava kvaliteedi tõttu või puuduvad infosüsteemist sootuks. Sellel põhjusel loobuti mitmest esialgselt kriteeriumist või siis mõõdeti neid teistele andmetele tuginedes, nagu näiteks:

- õpetajate enesearendamine - õpetajate alamregis tris kogutakse andmeid õpetajate osaluse kohta täiendkoolituses (27¹) täienduskoolituse valdkond ja liik; 28) täienduskoolituse maht tundides) kuid andmed on kaugel täielikkusest ning vabatekstilise vormi tõttu raskesti analüüsitavad);
- koolide ja lasteaedade territoriaalne kättesaadavus isikupõhiste andmete alusel (Õpilaste alamregister - 25) elukoha kaugus õppeasutusest (kilomeetrites)), kuivõrd andmed ei ole täpsed ja täielikud;

- õpilaste liikuvusmuustrite säästlikkuse kriteerium liikuvuse teenusvaldkonnas (Õpilaste alamregister - 37) kodust kooli liikumise viis, andmed puuduvad);
- lasteaiateenuse õiglane hind - (Õppeasutuste alamregister -27) lasteasutuses lastevanemate poolt rahastatava osa kogumaht lapse kohta aasta keskmisena kuus.

EHIS kogutavad andmed võivad olla ka liialt üldised ja ühekülgsed kvalitatiivse olemusega kriteeriumite sisuliseks mõõtmiseks. Näiteks sisaldab EHIS üldist andmeveergu lasteaedade tugispetsialistide arvu kohta, kuid tugiteenuste olemasolu hindamiseks oleks vajalik andmeid konkreetsemate tugispetsialistide kohta ning samuti täiendada neid andmetega selles osas, kus on tugiteenused tagatud teenuse osutamise lepingutega.

Silmas tuleb pidada, et sarnaselt teistele andmekogudele on EHIS andmekoosseis pidevas muutuses ning juba praegu võib näha olemasolevate ja kasutatud mõõtmisvõimaluste muutumist (HEV õpilaste tugiteenustega tagatus) või uute teket (erivajadusega lastele loodud lapsehoiuteenuse saamise võimalused; õpetajate täiendkoolitus).

5.6.2 Hariduse Infotehnoloogia SA (HITSA) ametkondlikud andmed

Mõõdetavad kriteeriumid

Põhiharidus

- Õppetöös kasutatakse digilahendusi (KVL9)
- Pedagoogide digipädevus (ITR2)

Alusharidus ja lapsehoid:

- Lasteaedade õppetöös kasutatakse digilahendusi (KVL9b)
- Lasteasutuste juhtimisel ja tegevuse korraldamises kasutatakse digilahendusi (ITR2b)

Testitud andmed

HITSA poolt toodetud ja kogutud andmete kasutamiseks saadeti HITSAse andmepäring koos mõõtmisideedega, mis puudutasid: a) digitaristu seisundi (kaudset) mõõtmist digivahendite soetamise toetusmeetmete kasutamise ja TART tegevuskava olemasolu alusel; b) pedagoogide digitaalsete kompetentse ja nende arendamist HITSA koolitusel osalemise alusel; c) digitaalse arengu kavandamist koolides digipöörde tegevusplaanide ja digiarengu (digiküpsuse) enesehindamise teostamise alusel; d) digilahenduste kasutamist õppetöös digiõppevara kasutuse ulatuse ja intensiivsuse alusel; e) õpilaste digipädevust tulemuslikkuse kriteeriumina digipädevuse tasemetööde tulemuste alusel. Tuginedes andmepäringule järgnenud arutelu järeldusele, et andmepäringus sisaldunud HITSA käsutuses olevad andmed ei mõõda piisavalt terviklikult ja meetoodiliselt IT kasutust koolides, neid andmeid mõõtmisel ei kasutatud. Erandiks on andmed digitaristu meetmete kasutuse kohta koolide poolt, mida kasutati täiendava tingimuse seadmisel põhihariduse ja alushariduse riiklikes programmides osalemise kriteeriumitesse (SOV7), ning digiarengu tegevuskava olemasolu, mis lisati täiendava tingimusena munitsipaalkoolide strateegilise valmisoleku eeskujuliku taseme määratlusse.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Mõõtmisvõimalused tekivad HITSA poolt välja töötatava metoodika alusel, mille raame luuakse koondnäitajad digitaalsete õppevahendite kasutuse ning õpetajate digipädevuse kohta ning alustatakse nende mõõtmist.

5.6.3 Innove hariduse rahuoluküsitlus

Mõõdetavad kriteeriumid

Põhiharidus

- Õpilaste rahuolu kooliga ja õppetööga (TLM1).

Alusharidus

- Laste rahulolu lasteaiaiga (TLM1).

Noorsootöö

- Noorte rahulolu huvitegevuse võimalustega (TLM1)
- Kooliõpilased osalevad aktiivselt erinevates noortele mõeldud tegevustes (TLM2a).

Lastekaitse

- Kooliõpilased on rahul oma eluga ning suhetega vanematega (TLM1).

Testitud andmed

Hariduse rahuolu mõõtmise üleriigilised võimalused on tekkinud alates 2018. aastast, mil Innove korraldab koolides ja lasteaedades õpilaste ja lapsevanemate küsitlusi. Nende andmete testimiseks saadeti Innovesse asjakohane andmepäring (Lapsevanema hinnang lapse rahulolule lasteaiaiga; 8. klassi õpilaste kooliga rahulolu), sh lepiti kokku rahuolu hinnangute faktorväärtuste jaotused (alla 3; 3-4; 4-5), mille kohta mõõtmistulemused toodeti. Lisaks otsestele rahulolu küsimustele testiti ka mitmeid teisi küsitlusuuringu küsimusi ja nende vastuseid, mis võiksid infosüsteemide andmete puudumisel pakkuda võimalusi sõnastada (alternatiivseid) kriteeriume:

- digivahendite kasutamise (Kui palju suunavad õpetajad sind õppimisel nii koolis kui mujal kasutama arvutit, tahvelarvutit või nutitelefoni - üldse mitte, liiga vähe, parasjagu, liiga palju (% 8. klassi õpilastest),
- digioskuste (Kui palju õpetatakse koolis õppimiseks vajalikke digioskusi (internetis info otsimine ja suhtlemine, salvestamine jm - üldse mitte, liiga vähe, parasjagu, liiga palju (% 8. klassi õpilastest),
- huvitegevustes osalemise (8. ja 11. klasside õpilaste osalemine noortele mõeldud tegevustes tervikuna (0;1;2;3; 4 ja enam tegevusi) - %)

- koolis toimuvate huvitegevustega rahuolu ("Olen rahul koolis toimuvate huviringide ja muude noortele mõeldud tegevustega" – keskmine rahuolu 5 pallisel skaalal - ei ole üldse nõus, pigem ei ole nõus, natuke nõus ja natuke vastu, pigem olen nõus, olen täiesti nõus (% õpilastest))
- tugiteenuste olemasolu („Koolis on olemas head tugiteenuste võimalused (logopeed, psühholoog jt)" - ei ole üldse nõus, pigem ei ole nõus, natuke nõus ja natuke vastu, pigem olen nõus, olen täiesti nõus (% lapsevanematest))
- õpilaste üldise heaolu (8. ja 11. õpilaste rahulolu kooliväliste teguritega - suhted vanematega; üldine eluga rahulolu - ei ole üldse nõus, pigem ei ole nõus, natuke nõus ja natuke vastu, pigem olen nõus, olen täiesti nõus (% õpilastest)) kohta

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Andmepäringule saadud vastus, kus lasteaegade rahulolu kohta on tulemused 68 KOV-üksuse kohta, 8.klassi õpilaste kooliga rahulolu kohta 166 KOV-üksuse kohta, osundab sellele, et vähemalt esialgselt ei ole Innove rahulolu uuringu tulemused kõikised ning ei võimalda kõigi KOV-üksuste mõõtmist.

5.6.4 S-Veeb ja H-veeb

Mõõdetavad kriteeriumid

Alusharidus ja lapsehoid

- Lapsehoiuteenust osutatavad lapsehoidjad vastavad haridus- ja kutsenõuetele (ITR2).

Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi

- Üldhooldekodudes osutavad teenuseid kvalifitseeritud hooldustöötajad (ITR2)
- Üldhooldekodu hooldatavaid teenindab piisav arv hooldustöötajaid ja abihoolustöötajaid (ITR4)
- Koduteenuse avahoolekande hooldustöötajate piisavus (ITR4)
- Üldhooldekodu teenus on kodulähedane (KTS3)
- Päevakeskustes pakutakse laia tegevuste valikut (KVL1)
- Üldhooldekodud pakuvad intervallhooldust ja päevahoiuteenuseid (KVL1)
- Üldhooldusteenuse raames on tagatud tugispetsialistide ja/või -teenuste pakkumine (KVL2)

Lastekaitse

- Turvakoduteenus kättesaadavus lastele on korraldatud (KTS1b)
- Puudega lastele on korraldatud sotsiaalteenuste kättesaadavus (KTS2)
- Lastekaitsetöötaja vastuvõtt on tagatud kodulähedasena (KTS3)
- Turvakoduteenuse raames on lapsele tagatud psühholoogiline abi (KVL2)
- Turvakoduteenuse raames toimub abivajaduse hindamine ning viivitusteta edasi suunamine (KVL3).

Elamumajandus:

- Eluasemeteenus on kättesaadav ja abivajajate eluaseme vajadus rahuldatud (KTS1)
- Puudega isikutele on tagatud sobivad eluruumid (KTS2)

Liikuvus:

- Sotsiaaltranspordi teenus on korraldatud (KTS2).

Testitud andmed

S-Veeb ja H-Veeb andmekogudesse koondatud sotsiaalhoolekande alaste statistiliste aruannete informatiivses vormis avalikustatud andmed teisendati KOV-üksuste mõõtmiseks sobivasse lihtsa risttabeli vormi (S-Veebis esimeseks veeruks KOV-üksuse tunnus, muu info eraldi veergudes; H-Veebis asutustele KOV-üksuse tunnus eraldi veerus, muu info asutuse kohta eraldi veergudes, asutused summeeriti KOV-üksuse tunnuse alusel). Mõõtmisel eeldati, et KOV-üksuste ja hoolekandeaasutuste poolt esitatud andmed on kvaliteetsed ja kirjeldavad olukorda ammendavalt.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Peamine mõõtmisprobleem seisneb selles, et mitmete oluliste sotsiaalteenuste kohta on andmed kogutud ja esitatud üksnes teenuseid osutavate asutuste kohta H-veebis. Need andmed sobivad KOV-üksuste hindamiseks niivõrd kui hindavad vastavate munitsipaalasutuste juhtimist ja ressursidega varustatust. Asutusepõhiste andmete alusel puudub aga võimalus hinnata seda, kuivõrd ja kuidas on teenusevajadus rahuldatud ühe või teise KOV üksuse elanikele, mis võib toimuda erinevates üldhooldekodudes, turvakodudes, asenduskodudes jne. (mis pealegi võivad olla nii munitsipaalomandis kui ka riigi või eraomandis). See saab toimuda üksnes isikupõhiste andmete alusel (vt STAR võimalused), mis on seostatud asutusepõhiste andmetega (H-veebis või STAR teenuseosutajate kohta kogutavate andmete nimekirja laiendamisel).

5.6.5 Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister (STAR)

Mõõdetavad kriteeriumid ja lävendid

Täiskasvanute sotsiaalhoolekandeline abi

- Teenusele pöördujate osas viiakse üldjuhul läbi sotsiaalhoolekandeline abivajaduse hindamine (KVL8)
- Teenuse kliendiga seos viiakse vajadusel läbi juhtumivõrgustiku koosoleku/ümarlaudu (KVL8)
- Üldhooldusteenusele suunatavate hooldatavatele koostatakse hooldusplaan, mida uuendatakse vajadusel regulaarselt (KVL8)
- Koduteenuse kasutajate osas koostatakse kõrvalise abi vajaduste hindamisakt ja hooldusplaan, mida uuendatakse vajadusel regulaarselt (KVL8)
- Enamus hooldusvajadusega klientidest kasutab iseseisvat toimetulekut toetavaid hoolekandeteenuseid (TLM2)
- Suur osa sotsiaalhoolekandeteenuste tööelistest klientidest on tööga hõivatud (TLM2)
- Omastehooldajatel on võimalus käia tööl (TLM4).

Lastekaitse:

- Abivajavate laste abivajadus on hinnatud (KVL7)
- Lastekaitse juhtumikorraldusliku töö edukus (TLM2a)
- Peresarnaste tingimuste pakkumine asendushooldusteenust saavatele lastele (asendushooldusteenuse perepõhisus) (TLM2b)
- Perest eraldatud lapsed on kaasatud haridusse (TLM3).

Testitud andmed

STAR andmeid testiti metoodika välja töötamise raames üksnes teoreetiliselt. Koostöös Tervise ja heaolu infosüsteemide keskuse (TEHIK) esindajatega koostati esialgsele registri põhimäärusele tugineva andmepäringu alusel nimekiri andmetest, mis registris faktiliselt sisalduvad. Selle täpsustatud andmestiku osas algatati andmekasutuslepingu sõlmimise protsess TEHIK'uga. Kuivõrd KOV-üksustes läbi viidud testimise intervjuudest kinnitus tõsiasi, et 2016.a. andmed ei ole üleriigiliseks mõõtmiseks sobivad, ning arvestades ebakvaliteetsete andmete tootmiseks vajaminevat tööaega (1-2 nädalat), siis loobuti peale andmepäringu meeldetuletusele vastuse mittelaekumist täiendavatest jõupingutustest andmete saamiseks. Küll sõnastati kooskõlas esialgse kokkuleppe sisuga metoodika sotsiaalhoolekandelse abi ja lastekaitse protsesside kvaliteedi kriteeriumid, mis on põhimõtteliselt STAR andmetega mõõdetavad.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

STAR andmete põhiline probleem on nende ebatäielikkus ja –ühtlus KOV-üksuste lõikes, mistõttu ei saa neid hetkel ja tagasivaatavalt 2016. aasta osas mõõtmiseks veel kasutada. Teisest küljest on STAR isikupõhised andmed (ühendatuna asutuste andmetega) ainsaks võimaluseks sotsiaalhoolekandelse abi ja lastekaitse teenustega hõlmatuse, kvaliteedi ja tulemuslikkuse sisuliseks ja kvaliteetseks mõõtmiseks. Lootust selleks pakub tõsiasi, et alates registri loomisest 2012. aastal on STAR andmete kvaliteet aasta-aastalt paranenud ning alates aastast 2021 on kohustuslik STARi märkida kõik pöördumised ja menetlustoimingud. Oluliseks sisuliseks väljakutseks STARis on teenusvajaduse adekvaatne määramine sõltumatult inimesele osutatavatest teenustest, mis on eelduseks teenusvajaduse rahuldatus hindamisel. STAR isikupõhised andmed on vajalikud ka mitme eri registrite andmete ühendamist nõudvate kriteeriumite mõõtmiseks, nagu näiteks:

- Suur osa sotsiaalhoolekandeteenuste tööelistest klientidest on tööga hõivatud - mõõtmine eeldab STAR ja töötajate registrite andmete ühendamist;
- Omastehooldajatel on võimalus käia tööl – mõõtmine eeldab esmalt vajaduse hindamist STAR raames ning seejärel isikute sidumist töötajate registriga või MTA andmestikuga.

5.6.6 TAI Tervisestatistika ja -uuringute andmebaas

Mõõdetavad kriteeriumid

Rahvatervis ja turvalisus

- Suremus vähki ja südame-veresoonkonna haigustesse on madal (TLM4c)
- Õnnetussurmasid esineb harva (TLM4d)

- Tulekahjusid esineb harva (TLM4e).

Testitud andmed

TAI tervisestatistika andmebaasi andmete alusel viidi üleriigilised KOV-üksuste mõõtmised läbi kolme kriteeriumi osas, sealhulgas neist kaks (TLM4d ja TLM4e) tuginevad Päästeameti avaandmetele (vt allpool). Lisaks sellele kasutati mitmete teiste kriteeriumite (TLM2 a - Elanike tervise enesehinnang on positiivne; TLM4a - Kehakaalu probleeme esineb väikesel osal elanikkonnast; TLM4b - Elanikkonna varajane suremus on madal) ja nende lävendite määratlemiseks andmebaasi maakondlikke andmeid.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Valdav osa TAI tervisestatistika andmetes avaldatakse territoriaalses lõikes maakondliku tasandi kohta, mis KOV-üksuste mõõtmise seisukohast on kasutatud. Registreerimispõhiste andmete (nt surmade registreerimine varajase suremuse mõõtmisel) puhul on vajalik andmete kättesaadavaks muutmine KOV-üksuste tasandil elanike elukoha alusel. Küsitlusuuringute alusel toodetud andmete (nt tervise enesehinnang, kehakaalu probleemid) tagamiseks tuleks regulaarselt läbi viia piisava valimiga paikkonna tervisemõjurite uuringu (2012) sarnaseid küsitlusuuringuid. Haldusreformi järgselt on võimalik 2012. aastal kasutatud valimi suurusega tagada iga KOV-üksuse (v.a väikesaared) kohta tulemuste vähemalt minimaalselt nõutav esinduslikkus.

5.6.7 Rahvakultuuri valdkondlik andmekogu

Mõõdetavad kriteeriumid

Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine:

- Kõigil vanusrühmadel on mitmekülgse kultuurilise huvitegevuse võimalused (KTS2)
- Vähemusrahvustele on loodud võimalused omakultuuri edasikandmiseks (KTS2)
- Elanikkond osaleb aktiivselt rahvakultuuri kollektiivide tegevuses (TLM3).

Testitud andmed

Rahvakultuuri valdkondlikust andmekogust kasutati mõõtmiseks avaandmete väljundite kollektiivide tabelit seisuga 31.12.2016, mis toodeti koostöös Rahvakultuuri Arenduskeskuse spetsialistiga. Tabel sisaldab kultuurikollektiivi valdkonna, vanusrühma ja rahvuslikkuse tunnuseid, samuti kollektiivi tegevuskoha tunnuseid aadressi, maakonna ning linnade ja valdade kohta. Mõõtmiseks oli vajalik oli linna ja valla tunnuste ühendamine ühtseks KOV-üksuse tunnuseks ning valdkondlike tunnuste puhastamine (andmekogus on lubatud määrata kollektiivile erinevaid valdkondi, mis on esitatud vabatekstilisena – puhastatud tabelis on iga üksiku valdkonna kohta eraldi rida, mis võimaldab paremini mõõta mitmekülgset ja struktureerimiseks (lähedaste valdkondade nagu näiteks muu vokaalmuusika, koorilaulu ja puhkpillimuusika ühendamine laiemaks muusika valdkonnaks). Andmekogu organisatsioonide ja isikute avaandmete tabeleid mõõtmisel ei kasutatud.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Rahvakultuuri valdkondliku andmekogu andmete esmaseks probleemiks on nende kvaliteet kehtivuse mõttes – andmete sisestamine andmekogusse ja nende uuendamine on vabatahtlik ning erinevate osapoolte hinnangul ei kirjelda ajakohaselt ja ammendavalt rahvakultuuris toimuvat. Kultuuriministerium ja Rahvakultuuri Arenduskeskus on probleemist teadlikud ning algatatud on registri uuendamise protsess, mille käigus kvaliteediga seonduvad probleemid saavad eeldatavalt lahenduse.

Andmekogu kollektiivjuhtide tabel, milles kirjeldatakse isikute haridust ja kvalifikatsiooni, oleks sobiv kriteeriumi „Rahvakultuurikollektiive juhendavad kvalifitseeritud spetsialistid“ mõõtmiseks, kuid seda eeldusel, et isikud oleksid seotud konkreetsete kollektiividega, kellele on määratud tegevuskoha tunnus KOV-üksuse osas, või siis vähemalt iseseisev tegevuskoha tunnus KOV-üksuse tasandil. Hetkel ei ole kumbki tingimustest täidetud (isikute tegevuskoht on määratletud maakonna täpsusel). Kutsekvalifikatsiooniga juhendajate väga madal osakaal andmekogu andmete alusel võib samuti olla pigem tingitud andmete ebatäielikkusest kui sellest, et olukord ongi kesine. Mõõtmise täpsusele tuleks samuti kasuks, kui andmekogu sisaldaks lisaks haridustasemele andmeid ka hariduse eriala/õppekava kohta.

Metoodika rakendamise huvides oleks soovitatav andmekogus kogutavate andmete loendi laiendamine. Kriteeriumi „Erivajadustega inimestele on loodud kultuurielus osalemise võimalused“ eelduseks oleks kollektiivide kohta lisaks rahvuse ja vanuse tunnusele ka erivajaduse tunnuse andmete kogumine.

Andmekogu organisatsioonide alamkogu andmetabeli sisu on praeguses liialt eklektiline süsteemsete mõõtmiste teostamiseks. Eesmärgiks võiks olla selle arendamine selliselt, et linna- ja vallavalitsuste ning kultuuri- ja rahvamajade kohta kogutaks ühtsetel alustel andmeid kultuurielu korraldavate teenistujate ja töötajate (nt. kultuurimaja direktor) ametikohtade kohta (hetkel lihtsalt „kultuurikorraldus“ kui üks võimalik organisatsiooni tegevusvaldkond) ning sarnaselt spordiregistrile kaardistatakse kultuurihoonete ja rajatiste seisund, tegevusvõimalused hoonetes ja rajatistel ning nende varustus vajalike seadmete ja tehnikaga (viimasel juhul tekiks võimalus mõõta kriteeriumi „Munitsipaalomandis olevate kultuuriasutuste poolt kasutatud hooned on varustatud erinevate kultuuriürituste korraldamiseks vajalike seadmete ja tehnikaga“)

5.6.8 Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse register

Mõõdetavad kriteeriumid

Rahvakultuur ja kultuurielu korraldamine:

- Rahvakultuurikollektiivid osalevad aktiivselt laulu- ja tantsupeo protsessis (TLM3).

Testitud andmed

Mõõtmiseks kasutatud andmed saadi andmepäringuga Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusest. Selleks korrastati 2014 aasta laulu- ja tantsupeoks valmistunud ning peost osavõtjate registri väljundtabelis kollektiivide tegevuskoha andmed (tegutsemisvald/linn ja tegutsemisasula) ühtse tegevuskoha KOV-üksust kirjeldavaks tunnuseks.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Esmased mõõtmisprobleemid LTP registriandmete kasutamise seonduvad vajadusega ühtlustada kollektiivide tegevuskoha andmeid. Suure töömahu tõttu loobuti testmõõtmisel 2017.a. XII noorte laulu- ja tantsupeoks valmistujate (kokku 1981 andmerida) ja peol osalejate mõõtmisest, mis tulevikus võiks olla aluseks vastava täiendava tulemuslikkuse kriteeriumi määratlemiseks.

Arvestades töörühmas tehtud ettepanekuid oleks järgmiseks sammuks laulu- ja tantsupeo protsessi paremaks hindamiseks (kohaliku) rahvakultuuri olulise osana laulu- ja tantsupeo protsessis osalenud (st registreerunud) kollektiivide juhendajate hariduse ja kutsekvalifikatsiooni mõõtmine, mille alusel saaks hinnata protsessi inimvara kvaliteeti.

5.6.9 Spordiregister

Mõõdetavad kriteeriumid

Sport ja liikumisharrastus:

- Spordijuhendajate (treenerite) kvalifitseeritus (ITR2)
- Spordihood ja -rajatised loovad kodulähedased liikumisharrastuse võimalused (KTS3)
- Elanikel on kodulähedased võimalused sisetingimustes sportida (KTS3)
- Elanikel on kodulähedased võimalused kasutada võimlat või pallimängusaali (KTS3)
- Elanikele on mõistlikus kauguses aastaringised ujumisvõimalused (KTS3)
- Elanikele on mõistlikus kauguses terviserajad (KTS3)
- Spordirajatised on muudetud erivajadustega inimestele juurdepääsetavaks (KTS4)
- Täiskasvanute sportimisvõimaluste mitmekülgsus (KVL1)
- Terviseradadel on tagatud kasutusvõimalused erinevatel kella- ja aastaegadel (KVL5)
- Täiskasvanute osalevad aktiivselt spordiklubide ja spordiringide tegevuses (TLM3)
- Lapsed ja noored osalevad aktiivselt spordiringides ja treeningrühmades (TLM3).

Testitud andmed

Spordiregistri andmed on mõõtmiseks kättesaadavad kõigi registri alamandmekogude – spordiorganisatsioonid, spordiobjektid, spordikoolid, treenerid - objektide ulatuses. Vastusena registri põhimääruse ja avaandmete alusel registrisse esitatud andmepäringule toodeti ja edastati testimiseks vastavad Excel tabelid mõõtmiseks sobivate tunnuste ulatuses, kusjuures treenerite isikuandmed anonümiseeriti.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Spordiregistriga andmetega seondub kolm põhilist mõõtmisprobleemi:

- Organiseeritud spordiharrastuse aktiivsuse ja mitmekülgseuse mõõtmine on võimalik üksnes pakkumusepõhiste andmete (spordiklubide ja spordikoolide harrastajad ja õppurid) alusel, mis võtab aluseks spordiklubi või spordikooli tegevusaadressi. Olemasolevate andmetega ei ole võimalik mõõta nõ piiriüleselt tagatud mitmekülgset, mis eriti linnastutes võib olla optimaalseks lahenduseks. Veelgi suurem probleem on, et sportimisharrastuse suhtelise aktiivsuse (osakaal elanikkonnast) mõõtmine spordiregistri harrastajate ja õppurite andmete alusel ei arvesta piiriüleseid liikumisi. Lahenduseks oleks ka harrastajate kohta isikupõhiste andmete kogumine, milles üheks isiku tunnuseks oleks elukoht. Mitteorganiseeritud tegevuses osalemist saab mõõta küsitlusuuringutega, nt liikumisharrastusega tegelejate osakaal.
- Ka treenerite kutsekvalifikatsiooni mõõtmine on võimalik spordiorganisatsiooni (klubi või kooli) tegevuskoha alusel. Seejuures ei ole 6473 treenerite alamandmekogu treenerist 879 puhul võimalik teda siduda spordiorganisatsiooniga ning seega ka tegevuskoha alusel konkreetse KOV-üksusega. Registri põhjal ei ole 3453 ehk 53% registrisse kantud treeneritest kehtivat treeneri kutset, mis on oluliselt enam kui eeldatud ning tekitab küsimuse andmete korrektsuse kohta. Arvestades noortega tegelemise eripära oleks tulevikus otstarbekas kriteeriume ja mõõtmisi täpsustada, eristades noortetreenerite kvalifitseeritusele ning täiskasvanutega tegelevate treenerite ja juhendajate kvalifitseeritusele esitatavaid ootusi.
- Spordiregistris puuduvad andmed treenerite töötasude osas, mistõttu ei ole võimalik mõõta kriteeriumi „Laste- ja noorte treenerite töö väärtustatus“. See on võimalik treenerite registri ja MTA andmete ühildamiseks, milleks Kultuuriministeerium on samme ka asutumas.
- Testimise tulemused näitavad, et täiendavat kontrolli vajavad spordiobjektide andmed tehisvalgustuse olemasolu ja kunstlume olemasolu kohta suusaradadel (KVL5 mõõdikud) mõõtmiseks ning puuetega inimeste infrastruktuuri olemasolu (KTS4 mõõdik) kohta. KVL5 terviklikuks mõõtmiseks tuleks lisada ka andmeveerg aastaringse hoolduse teostamise kohta terviseradadel.

5.6.10 Rahvusraamatukogu rahvaraamatukogude statistika

Mõõdetavad kriteeriumid

Raamatukogundus:

- Raamatukogudes töötavad kvalifitseeritud spetsialistid (ITR2)
- Raamatukogude personal on piisav lugejate kvaliteetseks teenindamiseks
- Raamatukogud on tänapäevase tehnilise varustusega (ITR10a)
- Rahvaraamatukogud on kodulähedaselt kättesaadavad (KTS3)
- Raamatukogude lahtiolekuajad ja muud töövormid tagavad teenuse ajaliselt paindlikud kasutusvõimalused (KTS5)
- Raamatukogud korraldavad kultuuri- ja haridusüritusi (KVL2)
- Lugejatele pakutakse paindlikku ja mitmekesisist raamatukogu- ja infoteenust (KVL2)
- Lugejate harimiseks viiakse läbi kasutajakoolitusi (KVL12)

- Raamatukogudes pakutakse mitmekesiseid ja kvaliteetseid e-teenuseid (KVL9)
- Raamatukogude külastatavus (TLM3)
- Raamatukogude kasutajaskonna suurus (TLM3)
- Raamatukogude kogusid kasutatakse aktiivselt (TLM5).

Testitud andmed

Rahvaraamatukogude statistikat kogub Rahvusraamatukogu, kes avaldab koondandmeid maakondade lõikes. KOV tasandil mõõtmiseks esitati Rahvusraamatukogule nende avaandmete koosseisu alusel andmepäring, mille tulemusena oli mõõtmiseks kasutada kogutav andmestik raamatukogude täpsusega. Vajadusel neid andmeid summeeriti ja keskmistati KOV-üksuste tasandile. Töö käigus sõnastati osa algseid kriteeriume ja lävendeid andmete alusel ümber.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Rahvaraamatukogude statistika andmestik on teenusvaldkondade võrdluses üks kõige täielikumaid. Siiski on ka selles mõningaid probleeme, mille lahendamine parandaks valdkonna mõõtmist veelgi:

- Erinevates asukohtades tegutsevate (haru)raamatukogude kohta koondatakse andmed juba andmeesitaja poolt, mistõttu teenuste osutamise ressursi, kättesaadavuse ja kvaliteedi mõõtmise täpsus kannatab. Probleem ajas eeldatavalt süveneb, sest (ka meetodika raames soovitatava) trendina konsolideerub raamatukogude juhtimine KOV-üksustes järjest enam. Organisatorsetest ja juhtimislikest arengutest sõltumata oleks vajalik tagada andmete kogumine teenuse osutamise tegevuskohtade täpsusega (nt. kindlas tegevuskohas tegutseva haruraamatukogu tehniline varustatus või selle puudumine). Rahvusraamatukogu on probleemist teadlik ning tegeleb selle lahendamisega.
- Kogutavad andmed võimaldavad mõõta raamatukogutöötajate üldist kvalifitseeritust, kuid mitte seaduses eraldi reguleeritud raamatukogude direktori või juhataja vastavust kvalifikatsiooninõuetele. Vastavad andmed oleksid vajalikud kriteeriumi ITR2 terviklikuks mõõtmiseks.
- Määratletud kriteeriumite ja nende lävendite mõõtmiseks vajaks täiendamist raamatukogude tehnilist varustatust kirjeldavate andmete loend (ITR10a), samuti ürituste sisu (KVL3a) ja keelelist mitmekülgsust (KTS2), infoteenuste ulatus kirjeldavate andmete koosseis.
- Puudu on andmed raamatukogude internetilahenduste (kiirus, Wifi ulatus jms) (ITR10b) ning raamatukogutöötajate koolitustel osalemise kohta (ITR5).

5.6.11 Keskkonnaagentuuri (KAUR) Veekasutuste infosüsteem ja Heitveeanalüüside infosüsteem

Mõõdetavad kriteeriumid

Veemajandus:

- ÜVK kliente teenindatakse leketeta ja infiltratsioonita ühiskanalisatsioonitorustikega (ITR8a)

- Reoveepuhastite seisund (ITR8c)
- Reoveepuhastite puhastusvõime (ITR10)
- Elanikud on ühendatud nõuetekohaste ühisveevärgi süsteemidega (KTS1a)
- Elanikud on ühendatud nõuetekohaste ühiskanalisatsioonisüsteemidega (KTS1b)
- Toimib kanalisatsioonitorude lekete registreerimise süsteem (KVL10)
- Heitvee puhastamisnäitajad vastavad keskkonnakaitse nõuetele (TLM4a).

Testitud andmed

Olulise osa veemajanduse kriteeriumite mõõtmisel kasutati Veekasutuste infosüsteemi ja Heitveeanalüüside infosüsteemi andmeid. Mõõtmiseks võimaldas Keskkonnaagentuur juurdepääsu kokku 10 aruandlusfailile, milles on andmed esitatud üksikobjektide - veevõrkude, reoveekogumisalade, puhastite jms – kaupa. Need andmed ühendati territoriaalsete tunnuste (rajatise vms objekti asukoht) alusel KOV-üksuste tasemele. Kogutavate andmete koosseisu kasutati kriteeriumite ja nende lävendite defineerimisel.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Põhiliseks andmeprobleemiks on algsete mõõtmiste ebatäielikkus, mistõttu ei ole alati kindel, kas mõõtmistulemused KOV-üksuste kohta kirjeldavad tegelikku olukorda (nt. seoses kanalisatsioonitorustike lekete ja infiltratsiooniga (ITR(a), reoveepuhastite seisund (ITR10), lekete registreerimise süsteemi toimimine (KVL10)) või on tulemused (osaliselt) põhjustatud puudulikest mõõtmisandmetest. Veetöötusjaamade seisundit (ITR8b) on olemasolevate ja kahjuks samuti osaliste andmete alusel võimalik hetkel mõõta üksnes läbi ehitus- ja/või rekonstrueerimise aasta. Oluliselt parem oleks, kui vastav aruandlus (vorm3) sisaldaks sarnaselt reoveepuhastitele ka üheselt tõlgendatavat hinnangut jaamade seisundi kohta. Seejuures on võimalik kasutada ÜVK kavade raames teostatud taristu seisundi hindamisi.

5.6.12 Keskkonnaagentuuri (KAUR) Jäätmekäitluse infosüsteem (JATS)

Mõõdetavad kriteeriumid

Jäätmemajandus:

- Olmejäätmete teke väheneb (TLM4b)
- Olmejäätmete liigiti kogumine on tulemuslik (TLM5a)
- Oluline osa korraldatud jäätmeveoga kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse (TLM5b).

Testitud andmed

Jäätmemajanduse kriteeriumite mõõtmiseks esitati Keskkonnaametisse andmepäring KOV korraldatud jäätmeveo raames kogutavate jäätmekoguste andmete saamiseks. Ameti spetsialistidega konsulteerimisel kinnitus teadmine, et Keskkonnaregistri jäätmearuandluse infosüsteem (JATS) ei

võimalda eristada KOV korraldatud jäätmeveo ja muu jäätmeveo jäätmekoguseid. Ameti soovitusel kasutati JATS avaandmeid kriteeriumite (TLM4b ja TLM5a) esialgseks ja ligikaudseks mõõtmiseks.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Tulemuskriteeriumite TLM4b ja TLM5 korrektseks mõõtmiseks tuleks jäätmearuandluses eristada jäätmeid täiendavate tunnuste alusel: a) KOV korraldatud jäätmeveo jäätmed või mitte; b) KOV-üksus, mille territooriumi jäätmevaldajatelt jäätmed pärinevad. Isegi ligikaudselt puudub hetkel võimalus mõõta kriteeriumit „Oluline osa korraldatud jäätmeveoga kogutud olmejäätmetest võetakse ringlusesse“ (TLM5b), kuivõrd andmed jäätmete edasise käitlemise kohta on esitatud jäätmekäitluskeskuse/prügila asukoha alusel, mitte jäätmeveo või jäätmetekke asukoha alusel. Mõlemal juhul saab täpsem mõõtmine toimuda jäätmeveoettevõtete poolt kogutud andmete alusel need ühtsesse andmekogusse koondades. Mõõtmisüsteem tuleb alles välja arendada.

5.6.13 Kohalikud jäätmevaldajate registrid

Mõõdetavad kriteeriumid

Jäätmemajandus:

- Jäätmevaldajad on hõlmatud korraldatud jäätmeveo süsteemiga (KTS1b)
- Elanikele on loodud kodulähedased jäätmejaamade kasutuse võimalused (KTS3a)
- Jäätmejaama(de)s võetakse vastu kõiki olulisemaid jäätmeliike (KVL1)
- Jäätmevaldajad koguvad jäätmeid liigiti (TLM3).

Testitud andmed

Kohalike jäätmeregistrite andmete alusel jäätmemajanduse kriteeriumite mõõtmisvõimalusi testiti KOV-üksustes teoreetiliselt. Ülal esitatud 4 kriteeriumi on sellised, mille mõõtmine ja hindamine võiks kohalike jäätmevaldajate registrite põhjal põhimõtteliselt teostatav olla.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Kuivõrd kohalikud jäätmeregistrid on iseseisvad andmekogud, siis käesoleval ajal KOV-süsteemi ülesei mõõtmisi nende abil teostada ei saa. Kuigi suurem osa KOV-üksustest kasutab EVALD platvormi ei ole see piisav, et muuta kohalikud jäätmeregistrid ühtseks infosüsteemiks. Õigusruumiga kooskõlaliseks ning ökonoomseks lahenduseks kohalike jäätmeregistrite andmete kasutamiseks kriteeriumite mõõtmisel on eesmärgipäraste enesemõõtmiste läbi viimine, millel tuginetaks kohalike jäätmevaldajate registrite analüütilistele väljunditele. Selle lahenduse eelduseks on EVALD ja teiste infosüsteemide platvormide arendamine, mis selliseid analüütilisi väljundeid ökonoomsel moel (st suurt mahtu käsitsitööd nõudmata) võimaldaks (nt. tunnus registris selle kohta, kas majapidamisel on jäätmeveo lepingu kohustus, kas on tehtud vabastuse otsus, millistes majapidamistes toimub millises ulatuses liigiti kogumine ja äravedu, millist liiki jäätmeid võetakse vastu jäätmejaamas, milline on jäätmejaama taristu ja seisund).

5.6.14 Teeregister

Mõõdetavad kriteeriumid

Liikuvus:

- Kõvakattega teede ja tänavate osakaal on kõrge (ITR8).

Testitud andmed

Kohalike teede kohta on Teeregistris piisavalt usaldusväärsed ja täielikud andmed üksnes teede katete tasemete mõõtmiseks (ITR8a). Nende mõõtmisel kasutati Teeregistri veebilehel avalikustatud avaandmeid kohalike teede pikkuste ja katete kohta seisuga 01.01.2017. Need on ka ainsad liikuvuse kriteeriumite mõõtmiseks sobivad andmed, mis kohaliku teeregistri andmete määratlemise juhendi alusel on kohalikus teeregistris kohustuslikud.

Metoodikas on lisaks soovitusena määratletud mitmed kriteeriumid (nt. ITR8b - Kohalike teede teekatte tasasus on piisav, ITR8c - Kohalike teede kandevõime on piisav; ITR8d - Ühistranspordi peatused on kasutajamugavad; KVL2a - Avaliku kasutusega asutuste juures on piisavalt jalgratta parkimiskohtasid), mille mõõtmine oleks võimalik kohaliku teeregistri andmetega, mida juhend nimetab täiendavateks andmeteks (nt. seisukord, kõnniteed, valgustus, parklad, liiklusmärgid, ristmikud, seisunditasemed, liiklusõnnetused, bussiliinid, ülekäigurajad) ja millega registri vastutav töötaja võib laiendada registriandmete koosseisu.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Käesoleval ajal kohalike teeregistrite täiendavaid andmeid Eesti KOV-üksuste kohta süsteemselt ei koguta ega koondata ühtsesse asukohta, milleks võiks olla Teeregistri vastavad moodulid. Ülal loetletud soovituslike kriteeriumite mõõtmine on võimalik üksnes juhul kui kohalike teede mõõtmisi laiendatakse, seda tehakse ühtse metoodika alusel, tulemused sisestatakse ühtsesse registrisse ning Teeregistris raames avalikustatakse asjakohased analüütilised väljundid.

Teedevõrguga seotud liikuvusliku kättesaadavuse kriteeriumite (KTS3a - Inimestele on tagatud kergliikumise võimalused lähimasse teenuskeskusesse; KTS3b - Teedevõrgustik tagab majapidamistele aastaringsed kvaliteetsed liikumisvõimalused) mõõtmiseks tuleb täpsemalt sõnastada ja selle alusel mõõta aastaringselt läbitava tee ning kergliiklustee (nt. kas ühiskasutatav tee on kergliiklustee) mõisted. Seejärel saab teostada Teeregistri ja Statistikaameti rahvastiku elukohtaandmete ühendamisel nende kahe kättesaadavuse kriteeriumi mõõtmist.

5.6.15 Ühistranspordiregister

Mõõdetavad kriteeriumid

Liikuvus:

- Liinivõrk ja peatuste asukohad tagavad kodulähedased ühistranspordi kasutusvõimalused (KTS3c).

Testitud andmed

Ühistranspordiregistri andmeid kasutati koostöös Statistikaametiga kriteeriumi KTS3c väljatöötamisel ja mõõtmisel. Selleks ühendas Statistikaamet ÜTRIS sõitjateveo andmed (sõiduplaanid, peatuste asukohad) rahvastiku elukohaandmetega.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Alates 2018. aastast, kus maakondliku ühistranspordi korraldamine on üle-eestiliselt KOV-üksuste ülesandeks, on asjakohane veel 2 kriteeriumi (TLM3 - Kohaliku ja maakondliku ühistranspordi kasutus on intensiivne; KTS1 - Elanikke teenindab tihe kohaliku ja maakondliku ühistranspordi liinivõrk) mõõtmine ÜTRIS andmetele tuginedes. Selleks on vajalik, et ÜTRIS sisaldaks täielikke andmeid kohalike ja maakonnaliinide reisijate kohta ning võimalik oleks eristada ühistranspordi kasutust ja liinivõrgu tihedust KOV-üksuste lõikes.

5.6.16 Majandustegevuse register

Testitud andmed

Ühistranspordisõidukite keskkonnasäästlikkuse ja tehnilise varustatuse mõõtmise sobivaim asukoht on Majandustegevuse registri (MTR) andmed ühenduse sõitjateveo tegevuslubade andmekogu, mille osana on kirjeldatud tegevusloaga sõidukite sõiduki ehitusaasta ja sõiduki heitmenorm. Mõõtmiseks on vajalik tegevusloaga sõidukid ühendada ühelt poolt sõidukite registriga (sisaldab mootori tüübi tunnust ja sõiduki asukohta maakonna ja linna tasandil) ning teiselt poolt kohalike ja maakondlike liinilubadega.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

MTR ühenduse tegevuslubade andmekogus on sõidukite keskkonnanormide andmed esitatud üksnes osaliselt ning puudub eristus kütuse liigi alusel, millega seoses on määratletud ITR9 lävendid. Need andmed on sõidukite registris. Nii MTR kui sõidukite registri avaandmetes puuduvad detailsemad andmed sõidukite tehnilise varustatuse kohta (turvavööd, talverehvid, WiFi, alkoholuk, Driver advisor system), mis on vajalikud kriteeriumi ITR10 mõõtmiseks.

KOV-üksuste võrdlevaks mõõtmiseks tuleks hõlmata ka maakonnaliinide sõidukid ning anda nende osas ühine hinnang maakonna KOV-üksustele, mida kohalike liinide olemasolul täiendatakse nende sõidukite andmetega.

5.6.17 Ehitisregister

Mõõdetavad kriteeriumid

Elamu- ja soojusmajandus, ehitustegevuse korraldamine:

- Munitsipaalhooned vastavad energiatõhususe nõuetele (ITR9)
- Projekteerimistingimusi väljastatakse operatiivselt (KVL7a)
- Ehitus- ja kasutuslubasid väljastatakse mõistliku aja jooksul (KVL7c)

- Munitsipaalomandis hoonete kohta on koostatud energiamärgised ning neid esitletakse külastajatele (KVL10b).

Testitud andmed

Ehitisregistri (EHR) andmetele tuginedes viidi läbi KVL7a ja KVL7b mõõtmised testitud KOV-üksuste kohta. Selleks tehti ehitisregistri otsingutest perioodi sügis 2015 kuni kevad 2017 päringud projekteerimistingimuste, ehituslubade ja kasutuslubade taotluste esitamise ning tingimuste ja lubade väljastamise otsuste ja nende kuupäevade kohta. Taotlused seoti tingimuste ja lubadega EHR ehitis koodi alusel.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Testimine osundas probleemile, et toimingute registreerimisaeg ei pruugi vastata toimingute tegelikule toimumisajale. Kolme testitud KOV-üksuse kohta menetleti EHR andmete alusel 180 ehitusloa taotlust 0 päevaga ning 10 taotluse puhul väljastati luba enne taotluse esitamist. Kasutuslubadest menetleti 0 päevaga 119 taotlust. Lahenduseks on registri täitmisel toimingute tegeliku kuupäeva sisestamine.

Munitsipaalhoonete energiatõhususe (ITR9) ja energiamärgiste koostatuse (KVL10b) mõõtmine eeldaks munitsipaalomandis hoonete eristuse võimalust Ehitisregistris.

5.6.18 Riigi Infosüsteemi Haldussüsteem

Mõõdetavad kriteeriumid

Üldjuhtimine:

- Kohalikud infosüsteemid on loodud, registreeritud ning nende turvalisus tagatud (KVL9a).

Testitud andmed

Registreeritud kohalike infosüsteemide mõõtmised teostati kolme testitud KOV-üksuse kohta Riigi Infosüsteemi haldussüsteemi (RIHA) avaandmete alusel. Seda täiendati RIHAs mitteregistreeritud infosüsteemide arvelt kohalike infosüsteemide põhimääruste ning muude veebis avaldatud andmete alusel, mida omakorda kontrolliti intervjuude käigus.

Andmeprobleemid ja vajalikud tegevused mõõtmisvõimaluste parandamiseks

Kohalike infosüsteemide mõõtmisvõimalused tekivad ELVL ja RIHA koostöös, kelle vahelise kokkuleppe alusel tehakse jõupingutusi, et kõik kohalikud infosüsteemid saaksid regisris registreeritud ning kirjeldatud. Metoodika välja töötamise ajal oli seal jätkuvalt palju andmeid puudu. EMOL varasem infosüsteemide kaardistus suutis ära kaardistada u 60% kohalikest infosüsteemidest.

6 Viidatud tööd

- Boivard, T. ja Löfler, E. (2009) *Public Management and Governance*, 2 ed. Abingdon: Routledge
- Cole, M. ja Parston, G. (2006) *Unlocking public value : a new model for achieving high performance in public service organizations*. Hoboken: John Wiley & Sons
- Esfahani, H.D. (2005) Alternative public service delivery mechanisms in Iran. *The Quarterly Review of Economics and Finance*. Vol. 45, 497-525
- FinMin (2017) *Käsiraamat: strateegiline planeerimine ja finantsjuhtimine. Teenuste kaardistamise juhend*
- Greiling, D. (2006) Performance measurement: a remedy for increasing the efficiency of public services? *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 55, 448-465
- Hastings, H. ja Saperstein, J. (2014) *Service Thinking: The Seven Principles to Discover Innovative Opportunities*. New York: Business Expert Press
- Holzer, M. ja Yang, K. (2004) Performance measurement and improvement: an assessment of the state of the art. *International Review of Administrative Sciences*, Vol 70, 15–31
- Matei, L., Matei, A. Lazar, C.G. (2016) Public service performance and good administration. Socioeconomic empirical evaluations. *Procedia Economics and Finance*, Vol. 39, 335 – 338
- MKM (2015) *Avalike teenuste korraldamise roheline raamat*
- Pidd, M. (2005) Perversity in public service performance measurement. *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 54, 482-493
- Pidd, M. (2012) *Measuring the Performance of Public Services*. Cambridge: Cambridge University Press
- Praxis (2014) *Avalike teenuste delegeerimine vabaühendustele*
- Teenuse mõistete töörühm (2016) *Eesti avalike teenuste ja IKT teenuste osutamise seotud mõistete mudel*
- Van Dooren, W. ja Van de Walle, S. (2008) *Performance information in the public sector*. New York: Palgrave Macmillan